

2004

ՉԵՆԵՉԵՆՈՒԹԻՒՆ

ՏԻՆԳ

ԳԵՐՈՒՅ

(170 - 4 - 6)

113 62

J. J. H. ...

...

...

1884

ՊԵՇՆԱԿ

50

ՔԵՐԳԻ

Ընտրի աթիւղտէ տէրճ օլան նազըն
յեթլէր հագգընտէ իւջ ճիւտ թագ
սիմի ին

Գուտս շէրիֆ բահիպլէրինտէն սապըգ ըս
տանպօլ Փաթրիգի էտիրնէն Պօղոս Լպիս
կոպոսուն զայրէթի ին ինչա

Գուտս շէրիֆ Փաթրիգի իզնիմիտի Գաբրիէլ Աբբէ
պիսկոպոսուն էմրի իւզրէ

Պատմ

Printed in Turkey

ՃԻԼՏԻ ԵՊԸԼ

Պրինտընքի Իսթանբուլ Ինթերնալ Կոնստանտինոպոլ, Էֆ Զեֆուր Զոգլը

1888 — 1888

ԳՈՒՏՍ ՇԵՐԻՖՏԷ

ՄԱՐ ԵԱԳՈՒՊ ԵՐՄԷՆԻ ՄԱՆԱՍԹԸՐԸՆՏԷ

1028

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Հայաստանի Հանրապետության
Գրականության և հուշարձանների
պաշտպանության նախարարության
Գրականության կենտրոնի
Հասցե: Երևան, Մարտիրոսի զանգված,
10 համար, 2-րդ հարկ

Յուշ միջին քեզ աւուրքն յաւխտենից . իմացարուք զտմս յազ
գաց մինչև յազգս : 2 Օրէ : 32 : 7 :

35-2013

ՄՈՒԳԱՏՏԻՄԱՆ

Նսասանքն պու տիւննատե դայեթ իգթիզալը պիւ
 լեճեկի՝ ալահը թանըմագ¹ , վե իշէիեճեկի՝ անըն էմ
 բինի իճրա էթմէք տիր : Ձիրա՝ ալահ քէնտի միւրա
 տը ալիյեսի իլէ ինսանը եարատուպ՝ էմբինի՝ անէ խըզ
 մէթ թային էթտի : Նաբին՝ ալահ թամ իթիգաթ ի,
 լէ թանըլըր , վե էմբի՝ էլի ամէլ (բարեգործութիւն)
 իլէ իճրա օլունուր , անլերի տախի անժաշունչ քիթա
 պը էօկրէտիր : Իմտի անժաշունչ քիթապընէ վուգուֆ
 օլմագ կիպի իգթիզալը իլիմ օլմագ ինսանէ² :

Անճագ՝ ազիզ քիթապ ազիմ տէրեայէ մանէնտ , ան
 տէ իւչ ամպարը սեֆինէ ենկինտէն՝ թէք քիւրէք փիւ
 յատէ գըլըրտէն կէչէրէք՝ մէնզիլլէրինէ տախի օլ
 տուգլէրի հիսապ , ճիւմլէ հաւատացեալեր՝ իլմէ վու
 գուֆ օլան՝ վե օլմայան , հէրքէս քէնտի մուհապպէ,
 թինէ վե դայրէթինէ , պախուսուս քի ալահըն իւ
 նամ էթտիկի գուտրէթէ կէօրէ , տէրեատէ կէմիճինին
 փուսուլայէ նազար էտիւպ՝ եօլունու ֆէրգ էթտիլի
 միսիլլե՝ ազիզ քիթապըն ֆիբրինէ վուգուֆ օլուպ՝ ա
 նըն էմբի իւզրէ հարէքէթ էթմէկ իլէ՝ պիւ լութֆու
 պարի ճէննէթ իլիմանընէ վասըլ օլուրլէր :

Օ՝ էճիլտէն՝ անըն մէշհուսի տէօրթ տէրէճէ իւզրէ
 թագսիմ՝ օլունուր :

Էլվէրա՝ եազըլըլը կիպի (ըստ ճառին) :
 Էքինճի՝ ալիմլէրին անկլամասը կիպի (ըստ մտաց) :
 Իւչիւնճիւ՝ ալահտէն մախսուս ազիզլէրէ պէյան օլ
 տուղի կիպի (ըստ յայտնութեան) :

1 Այս էն յաւիտենական կեանք . զի ծանխեն գքեզ միայն
 ճշմարիտ անժ . և զոր առաքեցեր գյն քի . Յօհան . 17 . 3 .
 2 Ամենայն գիրք անժաշունչք և օգտակարք , ՚ի վարդապետութի
 են՝ և ՚ի յանդիմանութիւն , և յուղղութիւն՝ և ՚ի իրատ սը
 դարութեան : զի կատարեալ իցէ մտորքն այ՝ յամենայն գործոյ
 բարութեան հաստատեալ . 2 Տիօ . 3 . 16 .

Տեօրտիւնճիւ՝ ճէննէթէ վասըլ օլանլէրին պիլմէսի կէն
պի (ըստ կատարելութեան) 1 :

Ֆիլհագիգա՝ ինսան հեր նէ մըգտար զիյատէ իլիմ
թահսիլ էթսէ , հեր վէճհ ինէ թեքմիլինէ վասըլ օլ
լամաղ : Նիճէ.քի եօլճու պիր շէհիրին տիշարըստէն
կէչէր իքէն , մէհթերխանէ՝ սաղ վէ շէնլէք սէտասը
իլիթսէ , անկար քի տերունի շէհիրտէ սաքին օլան
լէր՝ շաղ ու մէսըուր իւզրէ տիրլէր , անճագ կեօղիւ
լիէ կեօրմէտիկինտէն ֆերգ էտէմէղ , քի շէհիրին
զիյնէթի՝ վէ ատէմլէրինին լիսասը՝ նէ՝ տիր , վէ նէ
գարղ տըր անլէրին մէճա ու սալթանաթլէրի , քէզա
ինսան՝ միւտտէթի էօմրիւնտէ եօլճու միսալի , ազիզ
քիթաղ՝ շէնլէք վէ մէհթերխանէ սէսի կիպի՝ ինսան
լէրին կիւլինէ ճէննէթին մէճա ու սալթանաթլընըն վէ
շաղըղընըն սէտասընը պէյան էտէր իսէտէ , նէ՝ գարղ
վէ նէ՝ տերէճէ ազիմ տիր , պու տիւնեատէ ֆերգ օ
լունմաղ , մատամ քի ինսանըն կեօղիւ կեօրմէմիշ , գու
լաղը իլիթմէմիշ , վէ գալպինէ տախի տիւշմէմիշ , անի
քի ալլահ քէնտի սէվիլիւլիւլէրինէ հազըրլատը 2 :

Զիրա ինսանէ՝ հեր նէ գատար պիլմէք լազըմ իսէ .
օ՝ գատար եազըրտը ազիզ քիթապտէ 3 :

11 Է ջիւնքի՝ տիւնեանըն եարատըլմասընտէն՝ մէ
սիհ էֆէնտիմիզին խաչա չըգմասընէ տէկին՝ հեր նէ
գատար վագըթ կէչմիշ իսէ , պէշ տէհը՝ եախօտ պէշ
տէվը (դար) իւզրէ թագսիմ օլունուր :

Իլէք տէհը , հազրէթի ատէմտէն՝ նոյ նահապետին

1 Բանդէ վոքը 'ի շատէ գիտեմք . և վոքը 'ի շատէ մարգարէ ,
անամք : այլ յորժամ է կեսցէ կատարումն , վոքը 'ի շատէս իս
վանեցի . 1 Վորն . 13 . 9 .
2 Զոր ակն ոչ ետես , և ունին ոչ լուաւ , և 'ի սիրտ մարդոյ ոչ
անկաւ , զոր պատրաստեաց նժ սիրելեաց իւրոց . 1 Վորն . 2 . 9 .
3 Այլ այս այնչափ ինչ գրեցաւ՝ զի հաւատացէք , եթէ յմ ք
է որդի մյ . Յօհնն . 20 . 31 .

կէմիտէն ջրդմասրնէ գատար :

Իբնիւն տէհր , նոյ նահապետտէն՝ հայր աբրահամըն շաղրըմասրնէ գատար :

Իւշիւնճիւ տէհր , հայր աբրահամտէն՝ սինա տաղին տէ մուսէսէ նոմոս վերիլմէսինէ գատար :

Տեօրտիւնճիւ տէհր , մուսէստէն՝ պաղտատ էսիրընկէն նէ գատար :

Պէշիւնճի տէհր , պաղտատ էսիրընկէնտէն՝ մեսիհ է-
ֆէնտիմիզին սուրբ խաչըն իւզերինտէ միւպարէք ըու-
հինսի փէտէրուլահըն ետտի շերիփինէ թէսլիմ էթմէ-
սինէ գատար :

Մէզքիւր տէհրէր էսնալերինտէ պէյան էտէր թէվ-
րատ (հին կտակարան) մեսիհին նէ՝ վագըթ , վէ քի-
մին ճինսինտէն , վէ հանկը մահալտէ թօղուպ , նէ՝
դարզ , վէ նէրէտէ ինսանը կիւնահտէն խէլաս էտէ-
ճէկինի , քի ինսանէր անըն քէրէմինէ ումուտ պիրէ
թէսէլա օլուպ՝ կէտիկինտէ իթիգաթ էտէլեր , վէ
էմրինէ իգաաթ էթմէկ իլէ ճէննէթէ վասըլ օլալեր :

Աբին հալ պու քի , միլէթիմիզտէն ջոգ եէր
տէ էրմէնիճէ անկլամատըգլերինտէն՝ մահրում գալը-
լեր օ՞ ըուհանի հայաթ վերիճի նիմէթին շէշիսինտէն :
Օ՛ էճիլտէն պաղը միւհիպլերին մաթլուպ էթմէսի ի-
լէ , իշ պու քիթապ պէշ տէհր ֆերգի (զանազանու-
թիւն հինգ դարուց) թէվրատտէ տէրճ օլան նագլի-
յէթլերտէն , ճիւզի տախի շերհ քիթապլերինտէն ,
կեօյա պահրի միւաղգէմտէն պիր գաթրէ սու ալընըր
հիսապի , վէ պաղէն տախի նասիյհէթ եօլու իպրէթ
իլալէ օլունուպ՝ պէշ հիսսէ թագսիմի իւզրէ ատէթա
սէօյլէնէն թիւրքի լիսան իլէ եաղըրըր , քի հայճա պիւ-
մէյէնլեր՝ օլոուղի մէրթէպէ շէշիկիլը օլարագ , պէլքի
աթալերինին լիսանընը էօկրէնմէկէ արզու էտէլեր ,
Պախուսուս քի էվլատլերինի դպրատուննէ իրսալ է-
տիւպ՝ օգումագ եաղմագ թալիմ էթտիրէլեր , քի ա

զից քիթապը քէնտիւերի անկլայուպ՝ լիսանի ախերէ
 վաճառ օլմայալէր : Զիրա քէնտի միլէթինին տիլի
 նի պիմէմէք՝ ազիմ թեօճմէթ տիր ինսանն :
 Պու ճիճէթտէն , պազը մէվատլէր տէր քէնար օլուն
 տուլէր՝ քի թիւրքաչէ ըուպար էտէրէք՝ ֆայխամէնտ
 օլալէր :

Քիւճագիգա՝ նիճէ քի տէնիլի , թիւրքի լիսան
 օն հիսսէ թագսիմի իւզրէ , ալթըր արապիտէն՝ մէ
 իւջիւ՝ ֆարսիտէն իպարէթ օլմաղ իլէ , արապի մէ
 ֆարսի , պախուսուս զալաթի մէշուր լուղէթ չօգ
 պուլունուր անտէ , էկէր անլըրին ֆէրգինէ տիգաթ
 օլունսա իտի , օլա քի չօգ քիմէսնէլէր մանասընը անկ
 լայամաղ իտիլէր : օ էճիլտէն պազը լուղէթին զալաթ
 օլտուղի մալիւմ իսէտէ , պէյնիլնաս սեօյէնտիկի կի
 պի եազըլտը :

Պու սէպէպ իլէ տախի՝ պազի ճէմի մանասընտէ օլան
 լուղէթ , ֆէրտ եէրինէ գօնուլտու :

Վէ տախի՝ ամաչունչտէ տէրճ օլտուղի մէնվալ իւզ
 րէ՝ ֆասըլէր տէր քէնար օլունտուլէր , քի հերպի
 ֆասըն նէրէտէն պաշանուպ՝ նէրէտէ գարար գըլտը
 ղի պէյան օլա :

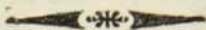
ՊԻՐԻՆՃԻ ՏԵՂԻ :

Տիւնեանքն ետրատըմասը , աղամքն դրախատ գօնուս
լրուս՝ անտէն իխրաճ օլմասը , կայէնին՝ արեւի էօլտիւրմէսի •
ինսանլարըն կիւնահը սէպէպինէ՝ սու թուֆանը օլուս՝ նոյ քէն •
սի թագըմը վէ հայվանաթւէր էէ՝ կէմլէ կիւրիւս խեւաս օլ
մասը , վէ կէմիտէն չըգմաթընըն պէյանինտէ սիւր •

ՊԵՐՆՃԻ ՏԵՎՐ

ՓԵՐԳԻ

ՊԵՐՆՃԻ ՏԵՎՐ

ՍԻՆԱՆ Ի .

ՏԻՆԵԱ ՆԷ՝ ՎԱԳՐԹ ԷԱՐԱՊՈՐՏՈՐ Թ

ՃԵՎԱԿ .

Տիւնեա վագրթ ալթընտէ Էարաորդւատը , իլ
 լա քի վագրթ տիւնեանըն Էարաորդորդինտէ
 պաշխանոր . իմտի մալում քի տիւնեա վագրթին իլքին
 տէ Էարաորդոր . զիրա վագրթ մախլուգլէրէ մաթ
 սուս օրուայ՝ անլէրին թեպտիլ օլմալէրինի հօլէր , վէ
 պու հօլչիւ՝ կիւնէլն տէվր օլմասընտէն զուհուր է
 տէր , նիճէ քի՝ կիւն , այ , երլ :

Իմտի տիւնեա Էարաորդւագտէն ագտէմ՝ հօլչէն վէ
 հօլչիւլէճէկ տախի եօգ խտի , իլա Էալընդ հպէտի
 պիր դարար պիր ալահ , քի օ՝ վագրթ ալթընա տա
 խիլ տէկիլ : Զիրա վագրթ իւչ հիստէ տիր , կէչմիլ
 հազըր , վէ կէլէճէկ . (անցեալ , նեղկայ , ապառնի) .
 Ըսքին ալահըն ինտինտէ կէչմիլ վէ կէլէճէկ օլմայուայ՝
 ճիւմլէսի անէ հազըր տըր :

Տիւնեանըն Էարաորդորդի վագրթի պիլլէք ֆայի
 տէ էթմէզ . իլա միւլահազա էլլէ , գայ սէնէ տիր
 քի տիւնեայէ կէլիչսին , վէ նէ խրղմէթ էթտին ալ
 լահա , զիրա սէնին իչիւն Էարաթտը տիւնեայը , քի
 սէն ալահը թանըրայ՝ անէ իգաաթ հտէսին , քի
 ախրէթտէ տախի սանա հպէտի տէվլէթ ինայէթ .
 լուսաուն :

Վագրթ՝ տիւնեանն եարատըտըղիստէ պաշխանննէ , անտէն
էվէլէինի նիճէ՛ տույալըմ՝ .

Ծ. Ենասն՝ վագրթ ալթընտա օլմաղ իլէ , անճագ-
տախիլի վագրթ օլանը գատըր տըր պլլմէ կէ : Ինտի
տիւնեատէն էվէլէ մախլուգ եարատըլմատը , իլլա եա
ընըղ պիր ալաճ վար իտի էպէտիլ էպէտ՝ պիր տէ-
վամ ի գրէ . ի Երտասըղ վէ նիճայէթսիգ , վէ նէ՛
գատար սիւալ օլունսա՝ քի տաճա էվէլէ նէ՛ վար ,
էէնէ էպէտի տէվամ՝ , պի էվէլէ պի նիճայէթ՝ պիր
գարար միւտտէթ :

Տիւնեա եարատըլմագտէն էվէլէ նէ՛ վար իտի
տէյու տիւշիւնմէ , իլլա քի տիւնեաննն նիճայէթին,
տէ , եախօտ սէն էօլտիւքտէն սօնկրա նէ՛ վար , անի
տիւշիւն : Պէլի ինսանն զաթը եօգտան վար օլտու ,
Լարին ճանը էօլմէղ օլմաղ իլէ , ալլաճըն էմրինէ իղա
աթ էտէնէ էպէտի ճէննէթ վար , իղաաթ էթմէ-
յէնէ էպէտի զաղէպ վար :

ՍԻՆԱԼ 3 :

Տիւնեա տեր իսէք՝ նէ՛ տույալըղ .

Ծ. Իլէօյու , վէ զէմինի , վէ անլէրտէ օլան ճէմի
մախլուգ լէրի . թի անլէրի ալաճ քէնտի ճիւմլէյէ գա
տըր՝ ալ նիճայէթ գուտրէթի աղիմէսի իլէ՛ եօգտան
վար էթտի Լարին՝ տէկիլ քի ալաճըն գուտրէթի
եարըղ եարատըտն մախլուգ լէրտէ գարար գըլար .
Իլլա թի անլէրտէն՝ կեօա էօլքիւսիւզ տէնիղն պիր
գաթրէ սու իւմնուսի կիպի զապթը ֆիլիրտէն
խարիճ անն աղիմ գուտրէթինի ֆէճմ՝ էթմէք ճա
յիգ : Զիրա՛ ալաճ ճէր շէյէ գատըր տէթլէղ իտի .
էէնը վար օլմուշ մախլուգ լէրտէն զայրի շէյ եարատ

Տաղա իգթխտարը օրնասա խտի + մատամ քի ալլահ
 քէնտի գուտրեթինէ կեօրէ եարատմտող մախլուգ
 լերի , իլա միւրատող ալիյիսինէ կեօրէ ¹ : Ձիրա ալ
 լահըն գուտրեթինէ հօլչիւ , գարար , վէ նիհայեթ
 օրնադ , լաքին հօլչիւսիւգ գարարսրդ վէ նիհայեթ
 սիդ մախլուգ օրնադ : Կնասն իսթետիկինէ կեօրէ է
 տեմէդ , իլա քի գուտրեթինէ կեօրէ , լաքին ալլահ
 գուտրեթինէ կեօրէ էթմէդ , իլա քի իսթետիկինէ
 կեօրէ էտէր :

Քիպիրլէնմէ ես առեմ իլինէ , գուվլեթինէ ,
 Հիւրիւմտար վէ մարտար օրոուղինէ , իլա քի ալլահ
 Հըն ազիմ գուտրեթինի միւրահաղա պիրլէ միւթէ
 հայիր գալլայ հիճապ էյլէ , վէ մաղուրուգտէն կէ
 ըի տուր :

Սիւալ 4 .

Ալլահ մախլուգլերի ղիլին եարաթար .

Ծ . Քէնտի իչիւն ² : Լաքին տեկիլ քի անլերի
 միւհթաճ խտի , իլա քի անլերտէ պէյան օլոււն քէն
 տի ազիմ գուտրեթի , իլի , էյլիկի , վէ ալիչան մէճ
 տի սալթանաթը ³ , քի մէլայիք իլէ ինսան գալլինի
 քէնտի պի նիհայեթ տեվլեթինէ լաիգ էթսին , մա
 տամ քի Տէմի մախլուգլերտէ եարնոդ մէլայիք վէ
 ինսան գալլի տիր լութիու պարի իլէ օ էպետի տեվ
 լեթէ լայիգ : Ձիրա՝ Ֆիլիթ վէ բատեթ սահլայի օւ
 մալերի իլէ գատար տիրլեր Ֆիլիթ իլէ թանլուպ
 բատեթիլէ սեվմէկէ , վէ հօլու միւր գ օրնաարը իլէ՝
 էպետիլ էպետ Տէննէթտէ ալլահըն մէճտինտէ օրնա

1 Աճ մեր յերկինս և յերկրի . զամենայն զոր ինչ կամեցաւ և այ
 բար . Ս-զուս 113 .
 2 Չամենայն ինչ գործեաց տէր վասն իւր . Ստոյ 16 . 4 .
 3 Երկնք պատմեն զլուսս այ . Սաջի 18 .

դա : Չիրա՛ նիճէք թի մէլայիք ըուհանի վարդա՛ օլ
մաղ ինէ հօլմէզ , քեզա ինսանըն ճանը տախի ըուհա,
նի վարդա՛ , մէ հօլմէզ , մէ պու քերէմի ալահ մէճ
ճանէն (ճոի) ինայիթ հթօտի • լաբին շու շարթ ինէ
քի քէնտի հմբինէ իդասաթ հտեկեր : Իմօի շերան
պօրճու օրու մէլայիք մէ ինսան՝ ալահա իդասաթ
հթմէկէ : Ան լաբին՝ տեկիլ քի անլերին իդասաթ հթ
մէսի ինէ ալահըն շերէթի արթար , մէ իդասաթ հթ
մէզեր իսէ՛ նօզանս պուլուր , հաշա , իլլա քի հա,
գանիյիթ իւզրիէ անլեր պօրճահէն խէլաս օլուպ , ալա
հըն հպէտի մէճօիմէ լայիգ օլուլեր :

Ան նիճէք թի ալահ տիւնեայը եարատոր ինտէ՛ իդա
աթ հտեկեր իչիւն հազըրլատը հպէտի շազլոգ քե
րէմի ճէննէթի , մատամ քի քերէմքեանի տիր • քե
զա՛ իդասաթ հթմէյէնէր իչիւն հպէտի դաղէպ մէս
քեանի ճէհէննէմի , մատամ քի ատալէթքեանի տիր •
Իմօի՛ նիճէք թի ալահա ասի օլան մէլայիքեր՝ օ դա
ղէպ զընտանի ճէհէննէմէ նէթի օրուլեր , քեզա՛
ինսանլարտէն տախի ասի օլան՝ օ զընտանի նէթի օ
լուր : Ֆիլհագիգա՛ ճէննէթ ինսան իչիւն հազըրլան
տը , մէ ճէհէննէմ շէյթան իչիւն՝ • լաբին՝ ինսան
կիւնահը սեպէտինէ ալահա ասի օլմաը ինէ՛ քէնտի
իչիւն հազըրլանան ճէննէթի թերք իտիւպ շէյթանէ
մախտուս օլան ճէհէննէմէ արզու իտէր , մատամ քի՛
ինսանըն ճէհէննէմէ կիթմէսինէ սեպէպ՝ քէնտի կիւ
նահը տըր • զիրա՛ ալահ ատալէթքեանի օլմաղ ինէ •
կիւնահաղ քի մսէի թէքտիր հթմէզ :

Իմօի՛ նիճէք թի իդասաթտէ գալան մէլայիքեր՝ հպէ
տիլ հպէտ ալահըն մէճօիմտէ օլուպ • անի միւշեր •

1. Եկայք օրհնեայք հօր իմոյ , Թառանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ
արքայութիւնն ՚ի սկզբանէ աշխարհե . . . երթայք յինէն օնի
ձեալք ՚ի հուրն յաւիտեանից , որ պատրաստեալ է ամբլէ և հրեա
տակաց նոցա . Մտրե՛ 25 . 34 •

րէ՛ ՚ հտէրէք սե՛վերէր , վէ անըն աչգը ինէ ճէննէ
 Թին պի նիհայեթ տե՛վէթ ինտէ շաղ ու մէսրուր Ծ,
 ըւրէր , քէզա՛ ինսան տախի պու տիւնեատէ ալա,
 հըն իղաաթընտէ օլուր իսէ , ախրէթտէ մէլայլը կի,
 պի օլսա կէրէք :

Ինսանըն պու տիւնեատէ դայրի պիր ինի եօգ ,
 իլա քի՛ ալահըն էմրինէ մուվաթըգ հարէքէթ էթ,
 մէք ¹ , վէ պունտէն աղի՛մ՝ վէ իգթիզալը խըղմէթ
 օլմաղ ինսանէ : Զիրա՛ կկէր պիր իգթիզալը խըղմէթ
 օլմասա իտի , ինսան նաթիլէ եարատըմը շ օլուր իտի :
 ըսրին՝ ալահ ինսանը նաթիլէ եարատըմը տե՛մէք քիւ
 Գըր տիր ² : Իմտի՛ կկէր խըղմէթ վար իսէ , էլրէթ՝
 իւճրէթ տախի վար ³ : Իչտէ՛ պու տըր սը հաւատ
 քըմըղըն նիհայեթի , քի պու տիւնեատէ սատագաթ
 պիրլէ ալահա խըղմէթ հտէնէ ճէննէթին պի նիհա
 յէթ տե՛վէթի ինայեթ օլուր ⁴ , զիրա՛ կկէր ինսանէ
 ախրէթտէ դայրի պիր ինայեթ օլմասա իտի , հայլան
 կիպի օլուր իտի ինսան , մատամ՝ քի՛ ինսան տա հօ
 ըւր , հայլան տա , վէ էօլուրէքտէն սնկրա , տիւ
 նեատէ էթտիկի հիւքմ՝ վէ սէֆա՛ տիւշ կիպի օլուր :
 Իմտի՛ պու պատտէ եա ախրէթի գապու էթմէք կէ
 րէք , եախօտ ինսանը՝ ինսանըգտէն իխրաճ էթմէք :
 Վէ ախրէթի գապու էթմնէ , հասէպլլ իգթիզա՛
 ալահըն էմրինէ իղաաթ էթմէք ճախիզ , վէ քիմ՝ քի
 իղաաթ էթմէզ իսէ , տիլանէ մէրթէպէսինէ ինի :
 զիրա՛ Գայլտէյի վէ զիյանը փերդ էթմէմէք տիլանէ
 ըր տիր :

1 Աստ գործէլ զգ ործս այ , և անդ հանդէլ լնդ այ . Ը . ր .
 2 Միթէ՛ ՚ի զուր ինչ ստեղծէր զամ որդէս մարդկան . Ս . ր . 38 .
 3 Արժանի է մշակն վարձու իւրոյ . 1 Տիմ . 5 . 18 .
 4 Աղիւ ծառայ բարի և հաւատարիմ . . . մուտ յարախաթին
 տեառն քո . Ս . ր . 25 . 24 .

Միւսքինի մերթեպէ գապլն մի տիւնեանն եարատրմանն
գալզւնը անկամագ .

Ճ . Տիւնեանն եարատրմանն գարզը մովսէս
փէլղամպերին նաղլինտէն , վէ ալիմէրին թարիֆին,
տէն խիւլստէ պլրլէ , շէ շէ անկսնը քի ճէմի մախ
լուքլերին ղեամի ալլահոտէ էպէ սիլ էպէտ օլմալ իլէ .

Ա . Իւր կիւնտէ՝ իստիտա ես իտղ ալլահ նուրանի կէօյիւ .
(հրեղէն երկինք .) վէ գէմինի . վէ նուրանի կէօյ իւ
լէ պերապէտ եարատրող մէլախլքլերի վէ նուրա : Ահ
քիւրէի գէմինի մուալլէգոտէ գարաղ գըրորոշոյ՝ սա
պլթ էթոի՝ 1 . վէ սու հէր էրաթիւ իլէ անի գու
լաթաղ 2 . վէ ոուհուլլահ պու սուլուն իւղէրինտէ
կէզէր խոի , քի անէ գուվլէթ վէրէ 3 : Ահ սուլուն
էրաթիւ հէվա , վէ հէվանն իւսթ եանը նուր խոի՝
քի անի գէմինին պիր դարաթնտէ տուրտուրմաղ ի
լէ , օլ դարաթ օլտու այորնլէր . վէ օլ պիր դարաթիւ
գարանլոգ 4 . պու վէճ՝ իւղրէ՝ աղլամ վէ սապահ
օլտու տէնիլեր 5 :

Իշինճի կիւնտէ սու՝ քի գէմինի գափլամը խոի պե
լիւնիւպ՝ պիր մըգտարը կէօյէ իւքսէրոի , վէ պիր մըգ
տարը աչաղրտա գալտը , Ահպու իքի սուլուն մապէյս
նինտէ՝ հաստատուի տէնիլէն կէօյ՝ սապլթ օլտու 6 :
Իւչիւնճիւ կիւնտէ , աչաղրտա գալան սու՝ պիր դա
րաթա ճէմ՝ օլուպ՝ տէնիլ օլտու , վէ օլ պիր դարաթի՝

1 Կախեաց գերկեր 'ի վերայ ոչնչի . Յոլէ . 26 . 70
2 Եւ երկեր էր աներևոյթ ծնն . 1 . 2 .
3 Եւ հոգի աստուծոյ շրջէր 'ի վերայ ջրոց . ծնն
4 Եւ խաւար 'ի վերայ անդնդոց . ծնն
5 Եւ եղև երկկոյ և եղև վաղորդեայն օր մի , ծնն . 15 .
6 Եւ եղևի մեկնել 'ի մէջ շուրջ և շուրջ . ծնն . 1 . 6 .

գուրու զէմին կեօրիւնսիւ¹ : Աէ անխոէ պա էմրի պա
 րի՝ զէմին պիթիւրտի կեօնէ կեօն նէպատեթէրի , ա
 զաճէրի , վէ բույթ զէմին տօնանտը հէր տիւրլիւ նէ
 պատեթ իլէ : Աէ ալլահ տի.քտի դրախտը , վէ անըն
 տեբունիստե պիթիւրտի էօմիւր աղաճընը , վէ էյի ի
 լէ ֆէնայը պիլլէք աղաճընը :

Տեօրաիւնճիւ կիւնտե , եափտը ալլահ շէմսի՝ գամէ
 րի (արեգակն , լուսին) , երլտըզէրի , քի անէր տիւ
 նեայէ շավգ վէրմէկ իլէ՝ կէճէ , կիւնտիւզ , այ , երլ
 վէ վաճըթ ֆէրգ օլա :

Պէշինճի կիւնտե , էմր էթտի ալլահ՝ քի սու՝ չըգարսըն
 ճինս ճինս պարզէրի , վէ գուշէրի , վէ սուտա օլան
 հայլանսաթէրի , վէ էմր էթտի անէրէ քի չօղալընլար :

Ալթընճը կիւնտե , էմր էթտի ալլահ , քի զէմին չը
 գարսըն հէր ճինս հայլանսաթը , քի անէր գարատե
 օլուրլար : Աէ պուսլարըն թէքմիլինտե՝ ալլահ ատէմին

ԳԼԻՆ

թէնինի դօխրագտէն եափըպ՝ էօլմէզ ճան նէֆի
 էթտի (փչեաց) քի ատէմ օլտու՝ հայլանի նաթիգ
 (բանահան կենդանի) : Աէ ալլահ օբհնէլ իտիւպ ին
 սանը էմր էտէր՝ քի չօղալընլար , վէ ճէմի հայլան
 լէրէ հիւքմ էթսինլեր , վէ տաթի էմր օլունուր՝ քի
 մէյլէ վէ նէպատաթ նաֆագա օլուն անէրէ :

Աէ ճիւմլէ գարատե օլան հայլանլեր՝ վէ գուշէր՝ ալլա
 հըն էմրի իլէ՝ աղամըն հուզուրինէ կէլիւպ , անէ
 րէ մինասիպի վէճճ իւզրէ իսիմ գօտու աղամ : Աէ
 ալլահ՝ աղամը օլտուղի եհրտէն նազլ էթտիլիւպ՝ դը
 րախտա գօտու , վէ անտե աղամըն իւզէրինէ ալլահ
 տէն պիր ույուշուգլուգ կէլիւպ՝ ույույա վարտը
 ղինտե , ալլահ անըն գապուրկասընըն պիրինի ալըր :

վէ ևանըն թէնինի եափըպ՝ անէ տախի բուհ վէրիւր :
 Աէ աղամ ույանըպ ևալը կեօրիւնճէ , պիրտի քի ալ
 լահ անի քէնտինէ եարտընճը վէրտի : Իմտի թէօմիլ

1 Եւ երեւոյալ յամօքն . Ծ.ն. 1.9.

օրոու կեօյ վէ եէր վէ անէրտէ օլան ճէմի մախլուգ; լէր ալթը կիւնտէ :

Վէ եհտինճի կիւն քի շարաթ կիւնիւ տիր՝ ալլահ իւ թիրահաթ էթտի , եանի տիւնեա հադգընտա միւգ թազի օլանլէր թէքմիլ օրոու :

Վէ շինքի ալլահ , ճիւմլէ մախլուգլէրտէն զիյատէ ինսանէ մուհապպէթ հտիւպ՝ ազիմ շերէթ վէրտի , վէ անի տիւնեայէ հիւքիւմտար նասպ էթտի : վէ ա նըն տտիսի իշաաթտէ օրոուղի պէյան օլմագ իշին ա դամա թէնպիհ էտէր քի դրախտտա օլան ճիւմլէ ա դաճլէրտէն էքլ հտիւպ , ֆեգաթ էյի իլէ ֆէնայը պիլմէք աղաճընտէն եէմէյէլէր՝ քի հօլմէսիմլէր : Ապ քին շէթան եըրանըն եէտի իլէ ևայա՝ վէ անըն ետի իլէ ադամա թէնպիհէ գարշը հարէքէթ էթտի շ ըիւպ , անլէրին շրախտտան իերաճ օլմալէրին սէպէպ օրոու : Վէ ալլահ էմի էթտի քէրոլբէլէրէ լի պէք լէյէլէր հօլիւր աղաճընըն եօլունու :

Տիւնեանըն եարատըրմասը խուսուսիտէ , զէն հոգևոր տէնիլէն քիթապտէ թիւրքի լիսան իլէ մուֆասսլէն տէրճ օլմաղ իլէ , պուրատա մուխթասարլիճէ եա զըլտը :

Այ պէնի առէմ՝ սէնի քի ալլահ եէր իւզէ ըրնտէ օլան ճէմի մախլուգլէրտէն զիյատէ միւշերէթ հտիւպ՝ անլէրէ հիւքիւմտար էթտի : իմտի պօրճլու սուն , քի ալլահըն ինայէթինի թանըլըպ՝ սատադաթ պիլլէ գուլուգ հտիսին անէ :

Սիւալ 6 .

Նեշլան ալթը կիւնտէ թէքմիլ օրոու տիւնեա :

Ճ . Ալլահ գատըր խտի տիւնեայը անիտէ թէքմիլ էթմէկէ , անճագ պու խուսուստէ ինսանէ հօրինէկ էկօօտիլիլը՝ քի հէր նէ իշ հտիլ իսէ՝ սըրասը իլէ իշ :

լէյէ . վէ աճելէ էթմէյէ : Աէ տախի մախլուգլէրին տերէճէ պէ տերէճէ . քէմալէթի վասը օրմալէրին դապխաթի շուուութ տըր :

Վէ լաքին՝ ալլահ անլէրին զաթընը անխոէ եարաթտը Տիջ եօգտան՝ : Զիրա ալթը կիւնոտի՝ իւջ տիւրիւ գուլվէթ իճրա օրտու , եարաթմագ , այըրմագ , վէ տօնաթմագ : Իւք կիւնոտի եարաթտը , իքինճի կիւն տի՝ սույու թագսիմ էթտի կեօյէ վէ եերէ , իւջիւն ճիւ կիւնոտի՝ տէնիղի վէ գարայը ֆերգ էթտիրիւպ տօնաթմագէ պաշտտը . քէզա՝ գալան իւջ կիւնոտի՝ կեօնէ կեօն վարըգլէր իլէ եերի վէ կեօյիւ . քէմալէ մէրթէպէ միւղէյեհն էլլէտի :

Իմտի՝ մախլուգլէրին եարատըրմասընտա՝ ալլահըն ա զիմ գուտրէթի պէյսն օրտու . այըրըյ թագսիմ էթ մէսլնոտի՝ ազիմ իլի . վէ տօնաթմասընտի՝ ազիմ էյ լիկի . տիւնեայը ինսանէ վէրմէսինտի՝ ազիմ քերէմի . վէ ինսանը հիւքիւմտար նասպ էթմէսինտի՝ ազիմ հիւքիւ . զիրա քէտտի տիր ճիւմլէյէ սահիպ քիմէ իսթէր իսէ անէ վէրիը 2 :

Սիւտ 7 6

Դրախտ նէրէտէ իտի 6

Յ . Մ շիղ քիթապտէն տույարըգ քի՝ կիւն տօղու 6 շու դարաթը եբեմ նամ մահարտէ իտի 3 . վէ եգեմ էրմէնիստան էյալէթինտի՝ իընուս սանճաղի պին կեօլ տէնիլէն մահարտէ տիր տէնիլիր , զիրա՝ գոախտտան ջըգան տեօրտ ջայ , փիստվն , գեհոմն , տիգրիս , վէ ե էրատ . 6 էյալէթին տաղլէրինին էթէկլէրինտէն զու

1 Զի նա տասպ և եղեն . Ս=զ . 148 .
2 Երկինք երկնից ան են և զերկիրս ետ որդւոց մրդէին . Ս=զ . 113 6
3 Եւ տնկեաց ան զբախան յեղեմ ընդ արևելս . Ծ.նն. 2 . 8 9

հուր հոհեր : Փխտովն՝ քի ճորտիս չայ տըր՝ պայպուբտ
տալէրինտէն չըգըոյ կիւմիւշխանէ վէ ճանիկ սեմթ
լէրինի տօրաշոր , քի օրալարտէ արթուն , կիւմիւշ , վէ
պագըր մատենլէրի վար տըր : Ի. քինճի , գեհովն՝ ա
րազ չայ , վէ օ տօրաշոր եթովպիա դարափընը , քի
թէվրիզ սեմթի տիր , զերա մուգատտէմ օ դարափտէ
սաբին օլան միլէթէ եթովպիալ տէնիլեր խտի : Իւչիւն
ճիւ , տիգրիս՝ շաթ , վէ օ սիւրեանի (ասորեստան)
էյալթիսէ կիտեր , քի տիարպէբիլը վէ մուսուլ դա
րափը տըր : Տեօրտիւնճիւ , եփրատ՝ մուրատ չայ , վէ
օ մուշ սեմթինտէն կէչիւպ՝ տիգրիսէ գարըշոր :

Աղեմական դրախտըն ներհտէ օլտուղինի սիւալ
էթմէ , իլնա՝ քի՝ ասիւմանի դրախտ ներհտէ տիր , վէ
անէ նիճէ՝ վէ նէ թարիք իլէ կիւրիլեր , անի հօկրէն
զերա եղեմական դրախտա կիրէն՝ իխրաճ՝ օլտու , լա
քին ասիւմանի դրախտա կիրէն՝ տայիմա անտէ գա
լըր : Աէ մալիւմ՝ քի գապահաթ սեպէպի իլէ ինսան
դրախտտան իխրաճ՝ օլտու , իմտի գապահաթ ինսանը
դրախտտան իխրաճ՝ էթտի իսէ , յս՝ քսուն լութփու
իլէ ֆագիլէթ՝ ճէննէթէ տախիլ հտեր ինսանը :

Սիւալ 8 .

Մշտմ նէհէտէ եարատըրը .

Ճ . Ալիզ քիթապտէ մէսթուր օլմայան մատտէյէ
գաթի ճէվապ վէրիլմէզ , անճագ՝ պագիլէրինին թախ
մինի իւզրէ , քանան դօփրաղինտէ բէբրօն նամ մա
հարտէ եարատըրըր տէնիլեր : Աէ հայր աբրահամըն
գապրի անտէ օլմաղ իլէ , շիմտի արապլար օ մահալէ
խալիլ իպրահիմ տերլէր , քի սբ եէմէ արթը սաաթ
տըր : Աէ աղամ դրախտտան իխրաճ՝ օլտուգտա , եէնէ
քեբրօնտէ սաբին օլտու տէնիլեր , զերա դօփրաղը ա
լընտըղի՝ եախօտ եարատըրըղի մահալէ նէֆի օլուպ :

անտէ իգամէթ էթտի ¹ :

Վէ տախի ադամ, եանի՝ առեմ, գըրըրըր վէ գանա միւթալիք թերձիւմէ օրունուր, զիրա տեմ՝ արապի լիսանտէ գան տեմէք տիր, օ էձիլտէն պաղըր տէր .քի՝ շամըն օվասընտէն աընտը ադամըն դօիրաղը, վէ շամըն իսմինէ տըմըչգ (դամասկուս) տէնիլիր, վէ տըմըչգ տախի գան մանասը տըր : Վէ պու ֆիլիբիր իւզըն, պաղըր պէյնէլուս սեօյլէնէն վագըր սեօհպէթի (էվվէլի շամ՝ ալըրի շամ) ինսանըն էվվէլի դօիրագ՝ ախըրի դօիրագ տեմէք մէֆհուվնտէ անկար ² : Վէ տալէի ադամըն գասըրի քեբընտէ տիր տէնիլիր, վէ պատէհու ադամըն պաչը՝ գողգըթայ տաղընա նագլ օ լունուպ՝ անտէ տէյն էթտիլէր ³ : Վէ հայր աբրա, համ՝ օղլու իսահակը օ տաղտէ ալլահա գուրպան սուսուու, օ ճիհէթտէն մէզըրիւր տաղըն իսմինէ գողգըթայ տէնիլտի, եանի քէլէ՝ եախօտ գաֆա՝ վէ պաչքէսիլէձէկ էէր ⁴ . քի էֆէնտիմիզ յս անտէ խաջաչըգտը : Վէ պու ֆիլիբիր իւզըն թասիլիլէր խաջէլութիւն թասիլիլի ալթընտէ ադամըն պաչընըն ըէսմինի եաղարըր :

Ինսանա ազիմ միւլահաղա լաղըմ պու խուսուպ տա, զիրա առեմ տեմէք գան մանասը պէյանիտէ օլ մաղլիլէ՝ իսմի անըրտըլ՝ ձէ՝ խէլի էթմէք ճայիլ տիր .քի օլմայա ալլահըն էմիլինէ մուղայիր օղլուպ՝ գան էտէ, զիրա թէնայիհէ գարչը տուրան՝ քէնտի գանընա կիրիր, նիձէ քի եսայի փեյղամպէր կիւնահը գանա պէնկզէտիր ⁵ :

1 Եւ էհան արձակեաց զնա նք ան . . . ուստի առաւ Ծնն. 3. 23 .
2 Հօղ էիր և 'ի հող դարձցիս . Ծնն. 3 . 19 .
3 Սոսկալին սերովք էլց՝ բառնայր ինքեամբ զվոյցտ խաջին, մինչ ՚ի տեղի գողգըթային յորում եղեալ մարդն առաջին . Հոց .
4 Գողգըթայ որ է տեղի կառավելոյ . Մոք . 27 . 33 .
5 Ձեռք ձեր լի են արեամբ . Եսայ . II . 15 .

Ալլահ՝ աղամբը դրախտա նիշին է արաթմաար :

Ճ . **Ա**ղամ զանն էթմէսին՝ քի դրախտ քէնտինէ մնա լիքեանն տիր : իլլա քի՝ ալլահըն ինայեթի օլտուղինի ֆէհմ էտիւպ՝ տիգաթ էթսին անի հըրիգ էթմէկէ , քի անտէն իխրաճ՝ օլլահըն : Իմտի՝ աղամբըն սայիր եէք տէ էարատըլըպ՝ սօնկրա դրախտա կէլմէսի , անէ ա զիմ իպրէթ իտի :

Պիր քիմնէյէ էյլլիք էթմէք՝ իքի շէքիւ օլուր , պիրի տիլէտիկինն վասըլ էթմէք , օ պիրի սագընտըղինտէն խեըսա էթմէք , վէ ալլահ՝ քերէմքեանի՝ իքի տիւրլիւ էյլլէկի պիրտէն ինայեթ էտէր , զիրա միւգթաղի օլանը օ՝ դարզ վէրիր քի անտէն ինսանն քէտէր կէլմէյէ : Չօգ տէֆա ինսան՝ տէվէթի գօլայըղ իէ պուլուր , լաքին կիւճիւք իէ սագլար , էախօտ սագլայամայըպ՝ գայալ էտէր : Տէվէթէ էրմէք մարիվէթ տէկիլ , իլլա քի տայիմա տէվէթտէ գալմագ : Ալլահըն քերէմի տալ յիմա ինսանն ինայեթ տիր , վէ լաքին՝ անէ տա խի պօրճ տըր՝ քի օլ ինայեթի հըրիգ էթմէկէ տի գաթ էտէ՝ քի գայալ էթմէսին :

ՍԼԵԱԼ 10 :

Նիշին աղամբըն էարատըլմասընա գատար՝ հագթապէ հաղ քէթլէրինին իսմի Թէվրատտէ ալլահ (անձ , էազըլըպ , վէ աղամ էարատըլընձէ) : հիւքմ էտիճի սահիպ ալլահ (Ծր անձ) , էազըլտը :

Ճ . **Ա**լլահ քի ալլահ թէնպիհ էտէճէք իտի աղամ մա , վէ թէնպիհի հիւքմ՝ սահիպի օլան էտէր , օ է ճիլտէն աղամ էարատըլտտէ՝ հիւքմ մանասը պէյան էտէն լուղէթ տախի էազըլտը՝ ալլահ լուղէթի իէ պերապէր՝ , քի ինսան՝ ալլահըն իճէ քի էարատըլը :

1 Ա ստեղծ տէր անձ զմարդն . Ճ.նն . 2 . 7 :

Թանըր , քեղա հիւքիւմտար պիլիւպ , տայիմա անըն
 իշաաթընտա օլա : Զիրա՛ ինսան բատեթ սահիպի օւ
 մաղ իլէ , գատորը տըր՝ քի էմլին իճրասընա եսխօտ մու
 ղայիրինէ հարէքէթ հոտէ : Իմտի՛ թէնպիհ՛ օլունուր
 քի իղաաթ հոտենէ իզգէթ , վէ էթմէյենէ ղադէպ վէ
 ըլիէ , մատամ՝ քի՛ հիւքմ՝ թէնպիհ՛ իւզէրինտէ , վէ
 թէնպիհ՛ մուգապէլէ իւզէրինտէ գարար գըլար՝ զիրա՛
 մուգապէլէսի օլմայան թէնպիհ՛ նասիյհէթ սաըըր :
 Ֆիլհագիգա՛ ալահ՛ ճի՛ մէյէ հիւքմ՝ հոտէր , լսքին
 անէր՝ քի բատեթ սահիպի տեկիլ տիր՝ օ սէպէպոհն
 անէրէ օլան հիւքիւմտէ՛ թէնպիհ՛ պէյանի օլմայուպ՝
 սատեճէ էմր տիր , զիրա՛ անէր էմրէ մուղայիր հա
 ըէքէթ հոտմէյուպ՝ ղաթը ղապիաթլէրինտէ սապիթ
 օլան գուվիլէթի թէրք հոտմէյէր , մէկէր՝ ալահըն
 միւրատը ալիյէսի օլմուշ օլա , վէ օ վագըթ ղապիաթ
 գուվիլէթի կէրի գալուպ՝ միւճիւզաթ՝ օլուր , անձագ
 տեմէ՛ քի միւճիւզաթ օլունձա՛ դապիաթէ ճէպը օ
 լունուր , իլա քի՛ դապիաթտէ իղաաթ գուվիլէթի
 (հնազանդական կարողութիւն) օլմաղ իլէ՛ տահա
 զիյատէ անըն քէմալէթի պէյան օլուր :

Սիւալ 11 ,

Ալահըն՝ ինսանը քէնտի Թասվիրինտէ , վէ քէնտինէ ողենիզէր
 եարաթմասը , նի՛ճէ անկանըր .

Ծ . Ինսան՝ ալահըն թասվիրինտէ եարատըրտը տէ
 մէք՝ թէն իջիւն տեկիլ , իլա քի՛ ձան գուվիլէթի , ֆի
 քիր , զիհն , վէ բատեթ սահիպի օլմասը իջիւն տիր .
 քի պու թասվիր ղաթը դապիաթ իւզէրինտէ (՚ի բը
 նական կարգի) պինա օլմաղ իլէ՛ կիւնահ՛ իլէ պօզու
 լուպ՝ գայպ օլմատը , ֆէգաթ գէտեղէնտի , զիրա՛ ին
 սանըն ըէյի քեօթիւլիւկէ , ֆիբրի ահմագըղա , վէ
 զիհնի ունութմաղա եիւզ դութտու՛ : Պախուսուս ին

Ք Կամաց տիրեաց չարուրի մտաց տգիտուրի , և յիշողուէ մուսցունէ

սան ճիւմէ մատլուգլէրին նիհայեթինոտէ Էարատըլ՝
մասը ինչ , անլէրոտէ օլան գուվլէթ՝ ինսանոտէ թէք)
միլ պուլունուր , վարլըգ , Էաշամագ , տույմագ , թա
նրմագ , անկլամագ , ըէյ էթմէք , անմագ ¹ , զիրա
ճիւմէ մատլուգլէրին .քէմալէթի՝ պունլարոտէ գարար
գըլար , վէ ինսան հէփիսինին խիթամի օլմաղ ինչ ալ
լահըն թասվերի (պատկէր նոյ) տէնիլի : Նուսուսա
քի՝ ալահըն ազիմ գուտրէթի իլմի .քէրէմի՝ վէ մու
հապպէթի ճիւմէսինոտէն զիյատէ ինսանոտէ պէյան
օլուր , նիճէ .քի՝ փատիշահըն նիշանընը թաշըյան՝ սա
լիլլէրինէ հիւքմէտէր , քէզա ինսան պու տիւնէատտէ
սայիր մատլուգլէրիէ հիւքմէտէր , կէօյա փատիշահըն
վէքիլի կիպի : Աէ տախի նիճէ .քի՝ փատիշահ .քէնտի
Էափտըղի շէհրէ թասվերինի գօր՝ քի իսմի ունու
տուլմասըն , քէզա ալահ հ տիւնէայը Էարատըլ՝ ինսա
նը գօտու , քի անտէն ֆէհմ օլունա Էարատան :
Պախուսուս .քի՝ ինսան պաշգա մատլուգլէ միւհթաճ
օլմասըն ալահըն թանըմագ , իլա՝ քէնտինոտէ օլան
գուվլէթլէրոտէն թանըյա , նիճէ .քի մատլուգ խալի
գին իզի օլմաղ ինչ , անլէրին .քէմալէթի՝ զալիպէ մէֆ
հում ինչ (գերազանցաբար) ալահոտէ մէվճուտ անկ
լանըր ² , քէզա ալահըն հօլէիւսիւզ .քէմալէթինին իշա
րէթի վէ կէօլկէսի , քէսրէթ մէֆհում ինչ (նուազա
բար) ճիւմէ մատլուգլէրոտէն զիյատէ՝ ինսանոտէ կէօ
րիւնմէկ ինչ , ալահըն թասվերի տէնիլի , մատամ .քի
ալահըն .քէմալէթինէ նազարէն՝ ինսանըն .քէմալէթի՝
պիւր գայիֆ կէօլկէ կիպի տիր :

Աէ լաքին՝ ալահա պէնկզեր (նման նոյ) օլմագ , ըս
տէթ վէ ըիզա ինչ ալահըն ըէյինէ մուվաֆըգ հարէ
.քէթոտէ ('ի բարոյական կարգի) գարար գըլար , վէ

1 Էուլի կամ գուլ , կեալ , զգուլ , ճանալէլ , իմանալ , կամիլ , յիշէլ
2 Անէրևոյթք նոյ 'ի սիզբանէ աշխարհի արարածոյքս իմացեալ
տեսանին . հոյ . 1 . 20 :

ինսան արևհըն ըէյինէ մուղայիր ամէլ էտինձէ՝ արևհ
 հա պէնկղէր օրոուղինի գայս կթտի : Պէլի ինսան արև
 լահա պէնկղէր եարատրոր (՚ի սկզբնական արշարու
 թեան) ¹ : լաբին տայիմա օ հալ իւղրէ գալմասը՝ եզ
 խօտ գալմամասը՝ ինսանըն ըէյինէ իհալէ օրոուղի ի
 շին , իկիրմի եէտինձի պէյիթտէ , պէնկղէմէքլէք ան
 մայրայ , եարնըզ թասալիր եազար ² :

Սագպուլ թասալիր օ քի , ասընա պէնկղէյի :
 մագպուլ ինսան օ քի արևհըն ըիզասընտէ օրուպ հա
 շինէ կեօրէ արևհա պէնկղէր օրս ֆազիլէթ իլէ : Չի
 րա՝ ֆազիլէթ լութֆ իլէ լշէնիր , վէ լութֆուն թէ
 մէլի արևհտէն օլմաղ իլէ , մընլատրղ թաշը տէմիւրի
 ախզ էթտիկի կիպի ինսանը արևհըն մուհապպէթի
 իլէ պէնտ էտիւպ՝ արևհա պէնկղէթտիրիր , զիրա՝
 մուհապպէթ պէնկղէմէքլէքտէ գարար գըրար ³ : վէ
 պէնկղէմէքլէք իքի ըէյին պիրլիկինտէն հասըլ օրու
 Իմոի նէրէտէ քի ըատէթ պիրլիկի վար , անտէ տա
 խի մուհապպէթ վար , վէ նէրէտէ քի մուղայիր ըա
 տէթ վար , անտէ մուհապպէթ եօգ : Եյիմոի ճահտ
 էյլէ քի տայիմա արևհըն ըէյինէ մուվա՛իրդ հարէքէթ
 տէ պուլունասըն՝ քի անըն մուհապպէթինի գայս
 էթմէյիւպ՝ ինայէթէ վասըլ օլասըն :

Սիւալ 12 օ

Ղէ իտի գրախտտա ադամըն իշէյէճէկի վէ սագլայաճաղի , զի
 ըա եազար քի արևհ ադամը գրախտտա գօտու իշէմէկէ վէ
 սագլամաղա 4 օ

Ճ . Իվէլա՝ արևհըն պիւյիւքլիւկիւնիւ , գուտրէ
 թինի , իլինի , վէ քէրէմինի տիւ շիւնիւպ , անըն հալ

1 Արասցուք մարդ լը պատկերի մերում և լը նմանում . Յնն . 1 . 26 օ
 2 Արար ան զմարդն ՚ի պատկեր էւր . ըսա պատկերի այ արար }
 3 Ըսա առածին , նման զնման սիրէ : (զնա . Ծնն . 1 . 27 .)
 4 Եւ եզ զնա ՚ի գրախտին վապկութէ գործել զնա և պահել :
 Ծնն . 2 . 15 օ

տու սէնասինտէ օլարագ , անի հեր շէյտէն Կվկէ
հեր շէյտէն զիյատէ սէվիւպ , Թէնայիհինի դուԹմագ :
Իբինճի՝ վագթի Թհհի կէշիրմէմէք իջիւն , Ֆեւա ,
հիյէթ պիրէ՝ օ պահճէնին խըղմէթինտէ օլմագ .
լաբին՝ տէկիւ . քի ըհնչպեր կիպի զահմէթ շէքիւպ՝ նա
Ֆագա իջիւն հնտիշէ հտէ , զիրա նաՖագասը հաղըր
խտի կեօնակեօն լաթի՞ մէյվէէր , վէ զայրի շէյէ միւհ
Թաճ տէկիւ խտի . զիրա՝ դրախտոտան իխրաճ՝ օլոուգ
տէն սօնկրա՝ զահմէթ իլէ էքմէք պուլմաղա միւհԹաճ
օլոու : Պախուսուս քի անի տիւշմանտէն հըթգ հտիւպ
տայիմա քէնտի զապթընտա սագլամագ : Փիւհագի ,
գա պաշգա քիմէսնէ գատըր տէկիւ խտի քի անի իխ
րաճ հտէ , իլա ագամ քէնտի նահհմիար (անլայե
ուչ) հարէքէթինտէն անի հըթգ էթմէկէ պօրճու
լուի : մատամ քի կիւնահը սէպէպինէ իխրաճ՝ օլոու
դրախտոտան : Իմոի՝ պու խուսուստէ զայէթ տիգաթ
պիրէ միւլահագա էյլէ՝ քի ինսան կիւնահա տիւշմէ
սի իլէ քէնտինէ էթտիկի քէտերի՝ ալէմ պիր եերէ
կէլէ՝ հտէմէզ անէ : Պէլի ըուհանի տիւշման լային
շէյթան խտեր քի ինսանը կիւնահա տիւշիւրիւպ քէն
տի կիպի ասի վէ սէֆիլ էթսին , անճագ՝ ճէպը հտէ
մէզ՝ Ֆեգաթ սէպէպ արար , վէ էկեր ճիւղի սէպէպ
պուլա հեղար տիւրլիւ Ֆիթնէլիկ իլէ մերամին իճրա
էթմէկէ ճահտ հտեր : կիւնահա սէպէպ վերմէք՝ պա
րուտէ Թէշ աթմաղա պէսկզէր : Ալահըն Թէնայի
հի Եալըրդ պիր աղաճ իջիւն խտի , լաբին շէյթան
Ֆեսատ Ֆիբիր իլէ , կեօյա քի՝ ճէմի աղաճէր իջիւն
Թէնայիհ օլուսմուշ կիպի՝ սիւալ հտեր ¹ , պու Ֆիթնէ
սիւալ վարագը հապ կիպի՝ Կվկէլա զիյանարդ կեօրիւ
նիւպ , սօնկրա զհհիրէտի ինսանը , պուսուն կիպի
հալա էքսիք օլմագ կիւնահա սէպէպ վերէն :

1 Զի՛ է զի տասց ձծ , Թէ յամենայն ծառոց որք էցին ՚ի ներքս
՚է դրախտի այդը՝ մի՛ ռաթիցէք : ԾՆՆ . 3 . 1 :

Տիւշմանը ֆեթհ էթմէյէն ճէնկճիյէ ճէլէնկ վէ՛րիլմէզ , շէյթան տիւշման՝ ինսան ալլահըն ապրերի՝ , պու զարմ տիւշման՝ գաջանը գօլար , անճագ գարըր տուրանտէն գաջար , կէճէ խորսըզընա պէնկղէր , շա մաթա հտինճէ գաջաճագ եէր արար , իմտի՛ ալլահըն ինայէթի իլէ շէյթանը վայիմալ (տոնակոխ) հտիւպ՝ ճէլէնկ ալմաղա ճահտ լազըմ տայիմա : Զիրա՛ եկէր կիւհասհ սէպէպիլնտէն գաջմազ իսէն , եախօտ մէրտա նէ գարըր տուրուպ տիւշմանը ալթ էթմէզ իսէն՝ իւճըրէթ ալամասըն՝ 2 : Նիճէ քի՛ հէր մախլուգին պիրէր խըզմէթի վար՝ քէզալլըր ինսանըն խըզմէթի՛ ալլահըն էմրինի իճրա էթմէք տիր՝ 3 , իմտի ինսան էկէր թային օլտուղի խըզմէթտէ գուսուր հտէր իսէ : հէր հալթէքտիր օլուր :

Սիւալ 13 .

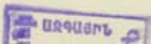
Նէլէն էզ վէլէթի Թէնպէհ գաամ խուսուսիլտէ օլտու ք

Ճ. Ալլահ նիճէ քի ինսանէ էվվէլա դաամ թային էթտի , քէզա իւք Թէնպիհի դաամ իւզէրինտէ գարար գըլթը : Զիրա՛ ինսան տայիմա քէնտի ֆայխտէսինէ մէյլ հտէր , վէ ֆայխտէ օ՛ տուր քի՛ քիշինին արզու սի անտէ Թէքմիլ օլա , վէ արզու՛ թանըլան շէյէ օլուր : Իմտի՛ ինսան նէ գատար քի տիւնեատէ տիր Թէնէ միւթալլըր օլան նէանէլէրէ արզու հտէր , զիրա՛

1 Զի ոչ է մէզ պտտերազմ՝ ընդ մարմնոյ և ընդ արեան . այլ ընդ իշխանութիւնս , և ընդ պետութիւնս , ընդ աշխարհակալս խաւարիս այսորիկ՝ Եփես . 6 . 12 .

2 Եւ էթէ մարտիկ ոք իցէ՛ ոչ դասկի՛ Էթէ աչ ըսա օրինին մարտիցի . 2 Տիօ . 2 . 5 .

3 Զի նորա արարածք եմք՝ հաստատեալք քմիւ յմիւ ՚ի գործս բարութեան , յորս յառաջագոյն պատրաստեաց ան . զի ՚ի նոյնս քնասցուք . Եփես . 2 . 10 .

անլերի կեօրիւր • վէ Թէն արդուլէրինոնէ հէվիսխնոնէն
 ագտէմ՝ նախագա տոր¹ : Պախուսուս՝ ինսան օ տէշ
 րէճէ պօրճու տուր ալլաճը սէվմէկէ , Թա՛ քի վիւլ
 ճուտինի անըն մուհապպէթինէ ֆէտա հտէ • վէ ին
 սանըն վիւճուտի պու տիւնեատէ դաամ իլէ սաղ գա
 լըր • օ էճիլտէն իւր Թէնպիհճ դաամ իլիւն օլոու :
 Ինսան մագսուճ իքէն՝ սիւտ իլէ խտարէ օլուպ , պիւլիւ
 տիւքճէ կեօնէ կեօն դաամլէր խտեր • պէլի՝ ինսանէ
 նախագա լաղըմ՝ վէ լաջին էքմէքտէն վէ սուտան մատոյ
 սը՝ մութլագ շեօյէ օլուն տէմէք , վիւճուտի Թէլէֆ
 էթմէք տիր • զիրա չօշ իլէթ տիւրլիւ պէ տիւրլիւ
 եէլիւպ իլմէքտէն զուհուր հտէր : Նախագա մատոնէ
 սի՝ ինսանէ աղիմ՝ դայէ իքէն՝ քիպիլըք իլէ իւնվան
 սէվտասընա տիւշիւպ՝ հսպապ վէ մէսքեան խուսուպ
 լէրի իլիւն՝ Թէքրար պի հիսապ մէշուլիէթէ կերիֆ
 Թար օլմագ , քէնտի քէնտինի Թէքտիր էթմէք տիր •
 Իւնվանէ վէ սէֆայէ չօգ ագչէ լաղըմ՝ չօգ ագչէ՝ ես
 չօգ դահմէթ իլէ ճէմ՝ օլուր՝ ես չօգ կիւնահ իլէ ,
 վէ պունուն իքիսիտէ ինսանըն ճանընա՝ Թէնինէ՝ վէ
 րահաթընա՝ քէտեր վէրիր : Նուսուսա քի՝ պէօյէ նա
 հէմվար հարէքէթ խիւաֆը հմրի խիւտա տոր • վէ խի
 լաֆը հմր խիւտա հտէն՝ հեր հալ Թէքտիր օլուր :
 Ինսանըն զաթը վէ սալը պիրի պիրինէ մուղայիր մէվտոյ
 տէն (նիւթ) պիրլէնմիշ օլմաղ իլէ՝ աղիմ՝ ճէնէ իւղ
 րէ տիր տայիմա² • զիրա՝ ինսան տիւնեատէ ճիսմանի
 շէլիլէրի կեօրմէսի իլէ՝ անլերէ արզու հտէր • վէ լու
 հանի օլանլերի շիմտիլըք կեօրէմէլիւպ գուլագ իլէ
 տույար : Իմտի տիւնեամիլճէ , կեօզ գուլաղը եհնէր³ :

1 Ամենայն շան մարտոյ 'ի բերան իւր • Ժողով • 6 • 7 •
 2 Զի մարմին ցանկայ հակառակ հոգւոյ • և հոգի հակառակ
 մարմնոյ • Գաղա 5 • 17 •
 3 Ըստ առածին՝ Թէ ճշմարտագոյն է անտուրիւն աչոյ՝ քան
 զլուր ակտնջայ •

լաբին ըուհանի (հոգեոր) խուսուսլիտոն , գուլադ
 կեօղիւ եհնէր¹ : Իմոի՛ եկէր թէն կեօղիւ ինէ կեօղ
 տիւ կիւմիւղէ արգու հտիււլ՝ ըուհանի օլանլէրի միւ
 լահազա եթմէղ իսէք , հայլան կիպի օլուրուղ : Զի
 ըա՛ հայլան հազըրուտ օլանը՝ վէ կեօրտիւկիւնիւ պէւ
 լէր , վէ լաբին ինսանըն շէրէֆի ճան տըր , նէ գատար
 զիյստէ՛ ճանա միւ թալէք օլան մատտէլէրտէ .քէմա
 լէթ .քէտպ հտէր իսէ , օ՛ գատար շէրէֆի արթար :

Պուրատէ՛ խօշա միւլահազա էյլէ ըուհանի մէ
 վատլէր հազգընտա , տէմէ .քի էվվէլա անլլայլմ՝ վէ
 սօնկրա ինանայլմ , իլա՛ էվվէլա ինան , .քի սօնկրա
 անկլայասըն² :

Միւտ 14 .

Աշամտան մէն օլուն մէյվէ աղաճընըն իսմի նէ իտի .

Յ. Իսմի մալիւմ տէկիլ՝ լաբին ատէթա պիր աղաճ
 իտի , վէ անըն իսմի աղիզ .քիթապոն պէյան օլմատը
 ղինտէն , հէր .քիմ՝ նէ .քի տէրիսէ՛ իսպաթընա գատոր
 օլամաղ : Ղէ եկէր նէ աղաճը օլտուղի մալիւմ օլա .
 ալէմ անի ֆէնա պէլէր իտի , լաբին անտէ .քէնտի դա
 պիաթընտէն ֆէնայլգ եօդ իտի³ , զիրա ֆէնա շէյ
 եարաթմատը պլահ⁴ : Պէլի պաղը շէյ վար՝ .քի ինան
 վէ հայլան եհսէ էօլիւր , լաբին անլէրէ տաթի ֆէնա
 տէնիլմէզ , զիրա էլպէթ պիր շէյէ լազըմ տըր .քի ալ
 լահ անլէրի եարաթտը : Իմոի՛ պու խուսուստէ պիր
 .քիմնէ՛ մութլադ աղաճ՝ վէ եհնէճէկ մէյվէ տէկիլ
 տիր տէյու՝ պաշգա մանէ վէրսէ , .քիթապըն ֆիք

1 Հաւատքի լսելոյ են և լուրի բանէն քնի : Հ.Յ.Ս. 10. 17 .
 2 Ըստ աւածին , մի՛ իմանար՝ զի հաւատասցես . այլ հաւատմ
 գի իմանայցես :
 3 Իարի էր ժառնի կերտկուր . Ծ.Ն.Ն. 3. 61
 4 Զի ամենայն արաբածք այ՛ բարիք են . և շիք ինչի՛ ի նոսա
 խոտան . 1 Տէ՛ն . 2 4 . 4 :

բինէ մուղայիր օլուր :

Ղաղէպ՝ ֆէնսա ամէլ իչլուն տիր , լաքին ֆէնսա՝ իքի
 ճինս տիր , պիրինէ զասպիաթտէն ֆէնսա տէնիլը ,
 նիճէ քի էօլտիլը մէք , էլին ըողընա կէջմէք , շաւ
 մագ , խիլաֆ սեօլէմէք , գանսահաթարղըղ , վէ տա
 հա պունլարըն էմսալի , քի անլէր զասպիաթ հօմօսու
 նա (բնական օրէնք) գարըլ օլմաղ իլէ՝ մէն օլունմուշ
 տուրլէր , վէ անլէրի իշլէյէն մութլաղ թէքտիրէ միւս
 թահագ օլուր , վէ օ պիրինէ մէն օլմասը իչլուն ֆէ
 նսա տէնիլը : Եվվէլքի ֆէնսա օլտուղի իւչլուն մէն օ
 լուր , իքինճիսի մէն օլտուղի իչլուն ֆէնսա օլուր : Իմ
 տի զասպիաթտէն քեօթիւ օլմայանլէրին հագգընտա
 էկէր եասագ վէ թէնպիհ օլմաղ իսէ , անլէրի իշլէյէն
 թէքտիրէ լայիգ օլմաղ , նիճէ քի պիր վիատիշահ՝ քէն
 տի զօիրաղինտէ՝ պաղը խուսուսլէր հագգընտա եա
 սագ էտէր , քի անլէր՝ ախէր վիատիշահըն զօիրաղին
 տէ եասագ տէկիլ տիրլէր , անճագ եասագ օլան էկը
 տէ անլէրի իշլէյէն՝ շերան թէքտիր օլուր : Իչտէ պեօյ
 լէ անլլա մէղքիւր մէյլէնին հագգընտա , զիրա էկէր
 թէնպիհ օլմասա իտի , անի եէմէք խեղա տէկիլ ի
 տի՝ , իմտի մատտէ մէյլէտէ վէ եէմէտէ տէկիլ , իւ
 լա քի իղասաթարղըղտա :

Սիւալ 15 :

Ալլահ ժղամա թէնպիհ էթտի իսէ՝ Լայ ետրատըմը մի իտի :

Ճ. Երատըմը իտի , վէ թէնպիհ իքիսինին հագ
 գընտա օլտու , լաքին աղամալիմ՝ , վէ տիշէհլինին իւ
 զէրինէ հիւքիւմտար օլմաղ իլէ , թէնպիհ անէ օլուն
 տու : Իմտի՝ աղամա պօրճ իտի տիգաթ էթմէք՝ քի
 օլմայա Լայ թէնպիհէ մուղայիր հարէքէթ էտէ :

Ճ Ղատճաւս աւին մեղքն պտտուելունաւն . . . զի աւանց օրէ
 նայն մեղքն մեռեալ էին • Հոօ • 7 • 8 •

քեզա ևայս տախի պօրճ խոի՝ աղա՛նն Եանընտէն այլ
 ըրմամագ, զիբա ևայ դրախտատա Եաընըզ կէղէր իբէն՝
 ալտանտը, վէ աղամ՝ անի թէքտիր հաիււպ՝ քէնտի տա
 իի անէ ույմասա խոի, քէտէր օլմագ խոի, նիճէ քի
 Եանըն Եէտիկինտէ՝ չըպագ օլմատըլար, իլլա քի ա
 դամ Եէյինճէ անկատըլար չըպագ օլտուգլէրինի՝¹ :

Վայեթ հիւսնիւ թէրթիյոյ լազըմ՝ նիւլան դայի
 Ֆէսինին իտարէսինէ, զիբա անկէրի քէնտի աըզուլէ
 ըինէ պրագսան՝ չօգ տէֆա նահէմլար հարէքէթէ
 մէլ հաիււպ, կէրէք քէնտիլէրինին վէ կէրէք սայիլլէ
 ըինին քէտէրինէ պատի օլուրլէր :

Սիւալ 16 :

Ննէ Են էյի իլէ Ֆէնայը պիլմէք աղա՛ն տէնիլտի՝ մէյլէսի մէն
 օլան աղա՛ն :

Ծ. Սիւնքի թէնպիհ մէզքիւր աղա՛նն հագգըն
 տա օլտու, վէ անըն մէյլէսինտէն էքլ հտինճէ, ինա
 յէթ օլան տէվլէթի տէրագապ գայոյ հաիււպ՝ իւրեան
 վէ սէֆիլ օլմալէրի իլէ, էյի իլէ Ֆէնանըն Ֆէրգլինի
 անկատըլար, օ՛ հճիլտէն էյի իլէ Ֆէնայը պիլմէք ա
 ղա՛ն տէնիլտի անէ :

Խայիրի վէ շէրի պիլմէք՝ թէնպիհ իլէ Ֆէրգ օլուր²,
 պիր թէնպիհ սապիթ օլտուգտէ անէ շիւպհէ հաիււպ
 հմրին մուղայիրինի իլլէմէք, իղաաթսըզլագտէն վէ
 հմնիյէթսիլլիքտէն հասըլ օլուր : Ալլահըն հմրինի
 տույունճա՝ լս՝ շիւպհէ իղաաթ հթմէք լազըմ իբէն,
 շէյթան իղվասը իլէ ևայ շիւպհէ հթտի ալլահըն հագ
 գընտա քի պէլքի մախսուս հսիրկէտի օ՛ մէյլէի պիղ
 տէն՝ քի զիհնիմիղ աչըմասըն, վէ պու սուրէթ իլէ

1 Եւ ետ աւն իւրում ընդ իւր, և կերին, և բացան աչք երկօ
 ցունցն, և գիտացին զէ մերկք էին. Ծնն. 3. 7.
 2 Զմեղս ոչ գիտէի, և թէ ի՞նչ օրինօք. Գործք 2. 7 :

հմել յեթինի արահատէն գարտըրըս՝ մէզքիւր մէյլէյի
էքլ էթտի : վէ աղամ տախի Լանըն խաթըր իջիւն էքլ
էտինճէ : իգաաթսրըլըղըն նէ տէրէճէ բեօթիւ օլ
աուղլնի պիւտիւն :

Սիւալ 17 :

Նիճէ՞ անկանըր էօլէւմ իլէ էօլմէք : (մահու մեռանիլ) :

Ծ. **Ո**ւնն իլէ էօլմէք ինսանէ դապիաթտէն տիր,
զիրա թէն պիրի պիրինէ զըտ հնասըր հրպախտէն
(չորս տարեք) թէքբիյս օլունմուշ տոր , լաքին ճան՝
մատամ .քի հիսսէտէն պիրլէնմիշ օլմայուս՝ եէքիտրէ
ըուհ տոր : օ. էճիլտէն ինսանըն ճանընս էօլմէք միւմ,
քին տեկիլ տիր : վէ արահտըն լուծօր իլէ Ֆաղիլէթ
իլէյիւս՝ հպէտի էօլիւր տէվլէթիւն վասըլ օլմաղա
մինասիպէթի վար տոր : անճագ օ. քի քէպիր (մա՝
հացու) կիւնահ իշէր , ինայէթ օլան լուծօր գայս
հտեր : վէ լուծօ գայս օլունճա , ճէննէթէ վասըլ
օլմաղա մինասիպէթի գալմայըս կէօյա .քի ճան իլէ
հպէտիլ էպէա էօլիւշ սայըրըր :

Զիրա նիճէ .քի ինսանըն կէօղիւ շալգ օլմայընճա կէօ
րէմէղ . քէգա՝ ճանը տախի լուծօ օլմատըգճա , է
պէտի էօլիւրէ լայիգ օլամաղ : լաքին ճան դապիաթ
տէն էօլիւմիւղ օլմաղ իլէ : կիւնահը սէպէպիւնէ՝ է
պէտի դաղէպէ միւսթահագ օլուր : վէ պու միսիլիւ
դաղէպէ էօլիւմ իլէ էօլմէք տէնիլիւր :

Սիւալ 18 :

Շէյթան նիլինն արտաթտըր ինսանը :

Ծ. **Վ**էնտի .բեօթիւ լու կիւնտէն վէ հաստիստէն :
Զիրա՝ չիւնքի շէյթան ճէմի մէլայիլըլէրին սէրլէրի :

Ա Շնորհքն այ կեանք յաւիտենից 'ի քս յս . Գրմ . 6 . 23 . 9

խոնքի • վէ քիպիրլիկի սեպեպլինէ՝ ալլահտէն թէքաթիք
 օրուայ՝ ճէհէննէմլիք օլտու ¹ • վէ ինատընա զալլայ օլ
 մաղ իլէ՝ էթտիկինէ թէօպէ տէմէյիւայ հպետի ասի
 ըրտէ գալտը • օ էճիլտէն ալլահա զլոտ օլարագ՝ զէճ
 ըն ինսանը ալոտթորը քի • անի տախի քէնտի կիպի
 ասի հտիւայ՝ ալլահըն իդասթընտէն չըգարմաղ իլէ •
 ճէհնէթտէն մահրում հտէ •

Ֆէհմ հլէ • շէյթան հկէր ինսանը ալոտթասա ի
 տի • հվիէլքի էթտիկի կիւնահ իլէ գալլայ՝ եալընըղ
 անըն զաղէպլինի ճէքէճէք իտի • լաքին ինսանը կիւ
 նահա տիւշիւրմէսի իլէ • քէնտի զաղէպլինի արթըր
 տը • Իլտէ պեօլէ ալիը հաստ օլանըն ֆէյլի • պաշ
 գասընա էյի օլմասըն տէյու • քէնտի զաղէպլինի ջօ
 զալլըր •

Սիւալ 19 •

Ընթածն Կիլիս երլանէ կերիւայ՝ անըն իլէ ալոտթորը ինսանը •

Ծ. (էյթան քէնտի զէհիրլէնմլշ կիւնահ իլէ • եր
 լան տախի դապիաթընտէն զէհիրլի օլմաղ իլէ • անըն
 ելի իլէ զէհիրլէտի ինսանը • Զիլա պեօլէ պիլը ֆիթ
 նէ • ճէմի ֆէնալարըն ֆէնասը օլան մասլահաթէ ա
 լէթ՝ անճագ քի երլան կիպի գալլայ զէհիրլի • եիւզ
 իւտիւնէ սիւրիւնէն • վէ թօղըու եիւրիւմէյէն հայ
 վանէ միւհթաճ •

Պաթուսու՝ չիւնքի երլան ճիւմիէ հայվանլէրտէն զի ԳԼ ԳՊ
 յատէ ֆիրասեթլի իտի ² • անի քէնտինէ ալէթ հտէր
 քի՝ ֆիթնէսի իճրա օլա • նիճէ քի՝ հագգընա ըիզա

1 Եթէ 'ի հրեշտակն յանցուցեալս՝ ան ո՛չ ինայեաց՝ այլ իսօ
 ւարային կապանօք տրկեալ 'ի տարտարոսն՝ եւ պահել 'ի դօ
 տաստան • Կաթուղի • 2 պեղր • 2 • 4 •

2 Օճն էր իմաստնագոյն քան զամենայն գազանս օր 'ի վերայ
 իրկիք • Ծնն • 3 • 1 •

օրնայան՝ քեզքին Ֆիլիբի եալան շահիտի կեօթիւրիւր մուրափայա՝ քի ալեմին հագգընը խիթալ հտե՝ վէ շէթան նիճէ քի տիւնեանըն էվիկլինտե երլանէ կիւրիւպ՝ անըն աղղը իլէ՝ ալահըն էմրինէ խլափը ինհա մանէ վերեքէք՝ ինսանը կիւնասհա տիւ շիւրտիւ . քեզալ լիք՝ տայլմա երլան կիպի զէհլըն՝ վէ Ֆիլբրի Ֆեսատ օլանլերի ալեթ հտիւպ , անլերին եհտի իլէ չաղլարընըն թէլէֆինէ սէպէպ օլուր . քեզա՝ տիւնեանըն նիլ հայեթ վագթինտե տախի թէճճալէ (նեւն) կլրիւպ չօգ Ֆեսատ էթսէ կէրէք 1 :

Միւալ 20 .

Աւլահ պլմէ զմի իտի աղամըն գուսուր էտէճէկինի , Նիլիւթ թէնպիհ էթտի .

Ձ . Պիլեր իտի . անճաղ ալահըն պիլմէսի ինսանըն կիւնասընա սէպէպ տէկիւ տիր . զիրա անըն պիլմէսին տէն իճապ էթմէզ քի ինսան կիւնաս իշէյէ . իմտի թէնպիհ լաղըմլնտան իտի . զիրա պիւլիւք իլէ քիւլիւ կիւն պէյնլնտե՝ մութլագ պիր Ֆերգ օլմաղա միւհ թաճ . վէ պու Ֆերգ տախի թէքմիլ մուհապպէթ իլ լի իղղէթ էթմէքտե գարար գըլար . վէ իղղէթէրտե պիւլիւկիւն նուհուսինի իճրա էթմէքտէն զայրի մաղ պուլի օլմաղ 2 . օ էճիլտէն թէնպիհ օլուստու՝ քի ինսանըն ալահա մուհապպէթի օլտուղի , վէ անըն իղղէթինի սագլատողի պէյան օլտուն : Ձիրա ինսան հեր վէճ իլէ պօրճըլ տըր ալահըն սէվիւպ՝ անէ իղղէթ էթմէկէ . վէ պու՝ զայրի շէյ իլէ օլամաղ , իլա քի ա նըն էմրինի իճրա էթմէք իլէ օլուր :

Պախուսուս թէնպիհ էթտի իսէ , անըն իճրասընէ գալ

1 Եւ յայտնեսցի մարդն անօրէնութեան , որդին կորստեան . . .
 պոյ գալուսան ըստ ազդեցուէ սանի է . 2 թէսոյ . 2 . 3 .
 2 Եթէ դք սիէէ զիս՝ զբանն իմ պահեսցէ . Յօգոն . 14 , 23 :

տոր օլմաղա՞ ֆիլքիր վէ ըատեթ տախի վէրտի , բի ին
 սան ֆիլքիր իւէ սահիհ օլանը Թանըսըն , վէ ըատեթ
 իւէ էլիլի սեվսին : Աէ սահիհլերտե՞ ալլահըն էմրի
 ճիւմէտեն սահիհ , վէ սեվիլէճէլլերտե՞ ալլահտեն
 իլերի սեվիլէճէկ եօդ տըր : Պուստան գաթի նազար
 քէֆայեթ հտեճէկ գատար ըւթֆ (բաւական շը
 նորհք) տախի ինայեթ էթտի՝ քի էկեր էմրին իճրու
 սընտէ գուսուր հտեր իսէ , էօզը հտեճէկ քեօչէ
 գալմայըզ գապահաթ ինսանըն օլուղի ալիքեար օլ
 սուն : Պէլի՝ ալլահ պիլիր ինսանըն գալպինի , լաքին
 ինսանա տախի պէյան օլմագ իլիւն Թէնպիհ հտեր ¹ ,
 քի իդաաթ հտենէ իզզէթ , իդաաթ էթմէյենէ դա
 զէպ օլուղինտե՞ հերքես ալլահըն առալէթինի մէտհ
 հտե : Եկեր՝ ալլահըն Թէնպիհի գապիլիզ օլա իտի
 հիլ պիր քիսէ իճրա հտեմէզ իտի , անճագ շօդլարձ
 իճրա էթտիլեր , վէ քիմ քի՝ գուսուր հտեր իսէ ,
 տէկիլ քի գատոր օլմատորլինտեն՝ իլա քի՝ միւրատ
 էթմէտիկինտեն գուսուր հտեր , զիրա՝ ալլահ գա
 պիլիզ շէյ էմր էթմէզ ² :

Թէնպիհ՝ պիր ճէտա եօլա պէնկզեր՝ քի անտեն կի
 տեն մէնգիլինէ վասըլ օլուր : Թէնպիհ օլմագ իսէ , ին
 սան պերրի եապան իզի պէլլիսիզ շէօլտէ գայպ օլմուշ
 եօլա կիպի՝ կիթտիկի եօլու վէ գօնագ եերինի պիլ
 մէզ : Պստուսուս քի էկեր Թէնպիհ օլմագ իսէ , եա՛ստ
 ալլահ ինսանըն ըէյինի քէնտի Թէնպիհինին իճրասընա
 ճէպը էթսէ , ինսան իւճրէթէ լայիզ օլնայուպ , հայ
 վան տերէճէսինէ ինէր : Վագաա՝ էկեր հէր առեմ

1 Յիւսեցես զամ ճանապարհն՝ զոր էած զքեզ մը . . . զի լէկե
 քէ զքեզ . և ճանաչիցէ , թէ զի՛նչ կայցէ 'ի սրտի քում , էթէ
 պահեսցես զգատուիրանս նորա , և էթէ ոչ . 2 Օրէն . 8 . 2 .
 2 Մի՛ առիցես 'ի սրտի քում մի՛ կրանիցէ յերկինս . . . կամ
 մի՛ իջանիցէ յանդունդս . . . մերձ է բանն 'ի բերան քո և 'ի
 օրտի քում է . Հա՛մ . 10 . 6 :

ատարեթ իւզրէ հարեւեթ եթսե . Թէնպիհ իգթի,
 զա եթմէզ խոի . նիճէ քի՛ ենուլք , նոյ . մեւքիսեղեկ .
 յօք . վէ տախի՛ սայիր աղիզւեր . լաքին ջօղարը նա,
 շերի հարեւեթէ մէյլ եթմէկ իլէ՛ ալահ . քէնտի եմրի-
 նի պէյանս եթտի աղիլ քիթապոն՝ քի պլլմէզ խոիք
 տէյու էօզր՝ վէ պէհանէ եթմէսիւնէր .

Եւ յիմտի՛ եա՛ Թէնպիհէ իզսաթ էյլէ , եա՛ ճէհ
 նէթտէն ումուտինի քէս . սէն ալահըն իզգէթինի
 սագլա , քի ալահ տախի սէնի միւշերրէֆ եթսին՝ .

Սիւալ 21 .

Ալահ պիլմէ զմի խոի աղամըն կիզէնտիկէ եէրի՛ նիջան սիւալ
 էտէր քի նէրէտէսին (ո՛ւր ես) .

Ճ . Պիլիր խոի . լաքին՝ պու սիւալ անի Թէօպէյէ
 տալեթ եթմէք խոի . զիրա տեկիլ քի նէրէտէ օլոու-
 զինի արար , իլա նէ հալոն օլոուղինի՛ անէ պիլտիր
 մէք իսթէր . քի Թէօպէ տէսին . կեօյա տէմէք իսթէր
 քի , եա՛ աղամ՝ պու նէ փերուշան հալէ տիւշմիւշ
 սիւն , հանի սէնին ըուհանի զիյնէթին . հանի սանա
 ինայեթ օլան լութֆ . սէնի քիմ՝ պու սեֆիլ հալէ
 պրագտը . Թա՛ քի աղաճ եաիրաղի իլէ էօրթիւնմէկէ
 միւհթաճ օլմուշտուն . վէ աղամ Թէօպէ տէմէյիւպ
 ջրպլագ օլոուղինի էօզր եթտի . Նազար էյլէ ինսպ
 նըն հալինէ , կիւնահընտան փիւշման օլմայրոյ , կիւնա
 հա պէտեղ օլան զագէպտէն շիքեայեթ էտէր . զիրա՛
 իւրեան օլմագ կիւնահ տեկիլ , իլա զագէպ խոի . Օ՛
 էճիլտէն՝ ալահ ճիլապ էտէր քի՛ քիմ՝ տէտի սանա
 քի ջրպլագսըն , (զիրա օ՛ սէնին ըիզան իլէն տեկիլ
 տիր .) իլա քի՛ եէմէ տէտիկիմ՝ աղաճտէն եէտի՛նմի .
 քի անտէն եէմէք եախօտ եէմէմէք՝ սէնին էլինտէ թ .

1 Չփառաւորիչս իմ փառաւորեցեց . ե ոք աբհամարհէն զիս .
 անարգեցեց . 1 Թագս . 2 . 30 .

Ինչ, ըբքին աղամ կենէ Թեօպէ տեմէտիկինտէն մա-
տէ՝ ևայլ սեպէպ դուԹմաղ ինէ՝ ալլահա պէհանտ
պուլմուշ օլտու՝

Պէհմէյլէ, աղամ Թէնպիհէ գարըն հարէքէԹ հտին,
ճէ՝ ալլահտէն ինայէԹ օլան քերէմի գայպ էԹտի ի-
սէտէ տահա դրախտտա իտի՝ վէ Թեօպէ տեմէյլուպ
ալլահըն սիւալինէ մինասիպէԹսիզ ճէվապ վէրմէսի
իւն զիւտէ դազէպէ լայիգ օլտու՝ զիրա դրախտտան
իբրաճ օլտուգտէն մատէ, նախագասըն տախի զահ-
մէԹ ինէ պուլմաղա պորճըլ օլտու¹՝ պախուսուս քի
զէմինէ լանէԹ վէրլրտի²՝

Ինսան՝ կիւնահը սեպէպինէ տեկլլ քի ետընըզ
վիւճուտինտէ, իլլա՝ մալինտէ, էվլատընտէ, վէ սէլ-
կիւլլուսինտէ՝ տախի Թէքտիր օլուր՝ զիրա կիւնահ
լչէյէն՝ ալլահըն մուհապէԹինտէն էիւզ ճէվլրիւպ
տիւնեալի շէյէրէ մուհապէԹ վէրմէսի ինէ՝ շէրան
անլէրտէ՝ վէ անլէր ինէ Թէքտիր օլուր³՝ Ալլահ նի-
ճէ՝ քի մէրհամէԹ սահիպի՝ քեզա առալէԹ սահիպի
տիր՝ իմտի անըն մէրհամէԹինէ գարըն տուրան հա-
սեպիլ իգԹըզա՝ առալէԹինտէն Թէքտիր օլա կե-
բէք՝ զիրա մէրհամէԹին գըյմէԹինի՝ առալէԹ պե-
յան հտէր՝ Տեմէ՝ քի ալլահ ինսանըն կիւնահընը աֆ-
էԹսէ՝ քիմ նէ տէյէ պլլըր՝ հագիգաթ քիմնէնին
հատտի տեկիլ քի ալլահըն իշինէ գարընա, անճագ-
նիճէ քի մէրհամէԹինէ հօլչիւ եօգ, քեզա առալէ-
Թինէ տախի հօլչիւ եօգ⁴՝ ԱռալէԹ օլմաղ իսէ՝ շէ-
րիյաթ մէն օլուր, վէ շէրիյաթ մէն օլունճա՝ ասիլիկէ
րուխսէԹ օլուպ՝ հէրքէս գօրգուսուղ մէրամը իւզրէ
հարէքէԹ էԹմէկ ինէ՝ ճիւմէսի պիրտէն ֆէնա պու-

1 Գրտամբք էրէսպց քոց կերիցես զհաց քո . Ծ.նն . 3 . 19 .
2 Անիժեալ լիցի երկեր 'ի գործս քո . Ծ.նն . 3 . 17 .
3 Որոցք մէրանշէ ոք . նպիմբք և տանջի . Ի՛տար . 11 . 17 .
4 Երտաքուք քօ որպէս խորք բաղունք . Սօք . 35 .

Լուր :

Պահուստուս՝ պիր շէյի բուխսէթ վէրմէք՝ իբի սեօփեդ
 տէն զուհուր հտեր : եւ խօշանտղղինտէն : եւ խօւ
 մէնինէ գատըր օլամատղղինտէն : իմտի մալիւմքի ալ
 լաճ կիւնահտէն խօշանմաղ , զիրա՝ քէնտի աղիզ տիր՝
 քէզալիք գուտրէթ սահլպի վէ ճիւմէյէ գատըր
 օլմաղ իլէ , շէրան Թէքտիր հտեր կիւնահքեարը ¹ :
 Պու տիւնեատէ հեր նէ գատար Թէքտիրլիլէթ օլս
 կիւնահքեարէ՝ եէնէ անտէ պիր մերհամէթ նիշանի
 պուլունուր ² : հօրնէկի աշիքեար կեօրիւնիւր աշամ
 տա վէ Լատա : զիրա՝ դրախտտան իխրաճ օլտուգլա
 ընտէ : ալլաճ անլերի չոպլագ պրագմայրայ (գօյուն
 փօստու օլուն) հօրթիւնէճէք էսպպայ վէրտի ³ : Լա
 քին՝ հօրտիւքտէն սօնկրա մերհամէթ գարիուսու գա
 փանըպ՝ ստալէթ իւզրէ Թէքտիր օլուր կիւնահքեար :
 նիճէ քի մեծատունա ճէ հէննէմտէ պիր տամլա սու
 վէրէն օլմատը : Դո՛ւ . 16 . 25 :

Սիւալ 22 :

Աշամա նիլիւն տէտի ալլաճ քի դօփրադ իտին դօփրադ օլա
 սըն , մատամ քի անտէ հօլմէզ ճան վար իտի :

Ճ. Աշամքէնտի հատտոլնի Թանըսըն տէյու : զիրա
 դօփրագ իքէն անէ հօլմէզ ճան վէրուպ՝ մէլայիգ տէ
 ըէճէսի միւշէրրէֆ էյլէտի : անճագ մէզպուր պու ի
 նայիթի Թանըմատղղինտէն՝ հօլիւպ հիլիլէթի ասըլի
 սինէ տէօմէք սիճիլ օլտու : Վէ տալի Ֆիհագիգա
 ինսանըն ճանը հօլմէզ , լաքին ինսան սատէ բուհ տէ
 կիլ տիր մէլայիք կիպի : իլլա քի Թիւրապտէն եալիւ
 մըշ տալի Թէնի վար : Իմտի՝ ինսան էկէր ճանա միւ

1 Զամենայն մեղաւորս սատակէ տէր . Սոչ . 144 :
 2 Խրատեղով խրատեաց զիս յոր , և ի մահ ոչ մատնեաց . Սոչ . 117 :
 3 Արաք հանդերձս մաշկեղէնս . Ժ.նն . 3 . 23 :

Թալիք հարեքեթոն պուլունուր խտ , մէլայիք վա,
 յեսի քեսպ էտեր , վէ էկէր էալընը թէնէ միւթա
 լիք հարեքեթէ մէյլ էտեր խտ , թիւրապ վէ հայրան
 տերեճէսինէ ինէր¹ , զիրա՝ ըուհանի արղուլերի թէրք
 էտիւայ սատե թէն արղուսինէ միւշթագ օլնագ , թիւ
 ըապէ մէյլ էթմէք տիր , օ էճիլտէն դօիրագ օլասթ
 տեաի կիւնահ իլէյէն ատեմէ² :

Սիւալ 23 .

Երանէ Նիլն տեաի ալլահ քի կեօքսիւ վէ դարնը՝ իւզէրիմոն
 էիւրիւսիւն , վէ դօիրագ եէսին , մէկեր զաթը շիտիքի կէ
 սի էիւրիւմէ շիտի տի , վէ դօիրագ եէմէ շիտի տի :

Ճ . Պէլի զաթը տախի շիմոլքի կիպի էիւրիւր , վէ
 դօիրագ եէր իտի , լաքին ալլահ քի անէ լանէթ վէր
 տի՝ անտէն սօնկրա դարնը իւզէրիւնտէ էիւրիւմէք , վէ
 թիւրապ եէմէք , անէ զազէպ օլոու³ : Պուհոտան գա
 թի նազար՝ ինսանըն կիւնահա տիւշմէսինէ ալէթ օլ
 տուղի իլիւն , ճիւմիւսինէ ատու օլուպ՝ անըն պաշնը
 էզմէկէ ալլահտէն ըուխտէթ օլոու ինսանէ⁴ :

Վէ լաքին՝ զիրք օլանլեր տեկիլ քի էալընը երլանըն ,
 իլլա քի շէյթանըն հագգընտէ տախի անկլանմաղ իլէ ,
 երլանըն կեօքսիւ վէ դարնը իւզէրիւնտէ սիւրիւնէրէք
 էիւրիւմէսի , վէ դօիրագ եէմէսի , շէյթանըն քիպիւ
 լիկինի վէ եէմէք սէպէպինէ ինսանը ալտատըպ էօլիւ
 մէ սօրձըու էթտիկինի պէյան էտեր , զիրա՝ երլանըն

1 Մարդ ՚ի պատուի էր , և ոչ իմացաւ , հաւասարեցաւ առ
 նսանոց անբանից և նմանեցաւ նոցա . Ս-չ . 48 .
 2 Էող էիր և ՚ի հող դարձայիս . Ժ՛ն 3 . 19 .
 3 ՚ի վիճակաց և որովայնի քո գնացես և հող կերիցես . Ժ՛ն . 3 . 14 .
 4 Եգից թշնամութիւն ՚ի մէջ քո , և ՚ի մէջ կնոջդ , և ՚ի մէջ
 քաւակի քո , և ՚ի մէջ գաւակի դորա , նա սպասեացէ քամ գլե
 կա և դա սպասեացես նորա գարշադացի . Ժ՛ն . 3 . 35 . 3

կեօքօբիւ՝ մաղրուրուգ , վէ գարնը պողաղա միււլթիլո
 օլմագ նիշանը տըր : Վեզա՝ ինսանըն հօքճէսինի (գարն
 շապար) սօգմաղա երլանըն պէքիմէսի շէթանըն տոյ
 յիմա ինսանը կիւնասհա պրազմաղա պէքիլիււլ , թա
 քի հօլիւմ վազ թիսէ գատար ֆեսատտան խալի օլմոյ
 աղղինի պէյան հտեր :

Պէ ըուհանի ֆիքիր իւզրէ յս եֆէնտիմիզ հզոտի շէյթա
 նըն պաշնը , վէ անըն լութիու իլէ ֆաղիլէթքեար օ
 լանլեր տախի կիւնասհա գարըը տուրաղազ՝ շէյթանըն
 պաշնը հզերլէր :

Միււլ 24 :

Աւլահ՝ ադամը , ևտը , վէ երլանը թէքաիբ էտիւպ՝ ֆեսատ
 սաշը օլան շէյթանա նիշին պեր ճէվապ էթֆաի :

Ճ. Ալեքտիրի յէթտէն մերամ՝ օքի՝ եկեր թէքտիր օ
 լանտէ պիր հյի շէյ վար իսէ՝ անի ալմագ , եախօտ պիր
 հյի շէյն ումուտ հտեր իսէ՝ անտէն մահրոււմ էթմէք ,
 եախօտ վիւճուտինէ իսկէնճէ վէրմէք . լաքին շէյթան
 մուգատտիմ՝ ալլահըն հուզուրլնտէն տուր (հեռի)
 օլմաղ ին՝ օ գատար ֆէնալոգ քէսպ էթտի քի՝ վար
 լղղինտէն ղայրի պիր շէյ գալմատը իւզերինտէ քի ա
 լնա , վէ պիր հյլիկէ ումուտ հտէճէք քէօէսի կօգ
 իտի քի անտէն մահրոււմ օլա , վէ ըահաթ տէկիւլ քի
 իսկէնճէ վէրիլէ , զիրա՝ ալլահըն առալէթ շէրիյաթը
 իւզրէ տայիմա հզիյէթտէ տիր :

Պախուսուս՝ ղազէպլէրտէ պիւլիւք ղազէպլ՝ ալլահըն
 լութիուսու գայպ հտիւպ գաթի ումուտ օլմագ տըր՝
 իմտի շէյթան գաթի ումուտ օլուպ՝ ֆեգաթ ղաթը
 վարըգ գալըշ իտի անտէ , վէ պիլա լութի վարըգ
 տախի ազիմ ղազէպլ տիր անէ , մատամ՝ քի հպէտիլէ
 պէտ սիտաէթ շէքեր :

1 Ետառ Ալ ղ իշխառալի կոնեւլ զօմ և զկարգիս . Դրի . 20 . 39 օ

Պու տիւննատե ինսանէ վերլիւն զաղէպ իլաճ կիպի տիր • վէ իլաճ՝ սաղալաճագ խասթէյէ օլուր • իմտի ինսան կիւնահէ տիւշիւպ ճան իլէ խասթէլէնտի իսե տե • իւզէրլնտե սաղլըդ ումնուտի գալմաղ իլէ՝ զաղէպ իլաճը վերլիտի .քի շիֆա պուլա • լաքին շէյթան էօլիւշ ատեմ կիպի իլաճ գապուլ էտեճէք հալի օլ մատղղինտեն • անն հագգընտա ալլահ սլր ճէվապ էթմէտի • Աէ տաիսի շէյթանն մէլայիք տերեճէսին տեն իլաճ օլմասըն՝ պաշ աշաղա տի շէք (անկոււն) Թապիլորի իլէ խապէր վերիը քա՝ • վէ պու միսիլիւ տիւշմէք • շէյթանն կիւնահընն էպէտի աթ օլունմա մագ սուրէթի տիր • անճագ ադամ դրախտոտան իլա ղաճ օլունճա • Եէնէ դրա՛ստըն գարըսընտե սաքին էթ տիրտի անի ալլահ՝ քի պունտեն աթ սուրէթի տու յուլուր 2 :

Սիւալ 25 :

Էօմիւր աղաճը նէ՞ իտի •

Ճ. **Մ**տեթա պիր աղաճ իտի • լաքին իտի պէյաճ տեկիլ • վէ անն մէյիէսինտե օ տերեճէ գուվիէթ վար իտի .քի անտեն վադըթ վադըթ Եէյէն ատեմ էօլիլիւպ՝ ալլահըն միւրատղ ալիյէսի ի գրէ՝ Թային օլան միւտտեթ Թէքմիլնտե՝ ճէննէթէ նայլ օլաճագ իտի • օ էճիլտեն էօմիւր աղաճը իտի իլէ անար անթ աղիզ քիթապ :

Աէ պու գուվիէթ տեկիլ .քի աղաճըն դապիաթընտեն իտի • իլա .քի ալլահըն գուտրէթինտեն • նիճէ քի հէր ճինս նէպատաթէ պիրէր կեօնէ գուվիէթ վէ խաստէ .քերեմ էթմիլ տիր՝ .քի ինսանն վիւճուտինտե զուհուր էտեն մարաղէրէ իլաճ օլալեր :

2 Տեսնէի զսնյ անկեալ յերկնից իբրև զփայտկն. Ղո-ի. 10. 13. 3 Եւ Եհան զարամ • և բնակեցոյց յանդէման դքսիտին փայփ կաթեան • Ժ. 11 • 3 • 24 :

Էօմիւր աղաճընըն մէյլէտինտէն աղամ էքլ էթմիշ օլամ՝ նի՞ն
 ձէ օլուր իտի .

Ճ. **Ա**րտանմազտէն էվիլէն խոշ օլուր իտի . զիրա՞ն
 նի՞ճէ քի պարատէ զիր օլունտու , ալլահըն էմրի
 իւզրի ճէննէթէ վասր օլաճագ իտի . անճագ ալ
 տանտրգտէն սնկրա եէյուպ՝ տայիմա կիւնահտէ
 եաշամար օլմաղ իլէ , զայթթ ֆէնա պուլուր իտի .
 զիւ . կիւնահ իլէ եաշամատէն իսէ , էօլմէսի չօդ
 էյի տիր , օ էճիլտէն ալլահ քէնտի մէրհամէթինէ
 մէպնի իխոաճ էթտի անի դրախտտան , քի մէզքիւր
 մէյլէտէն եէմէսին ¹ :

Ալլահ՝ նիլէն էօմիւր աղաճընըն էօլունու պէքէմէկէ մէլայիք
 (քերօքէ) թային էթտի .

Ճ. **Օ**րնայա քի ինսանլէր չօդ եաշամագ արզուսի
 իլէ , անըն մէյլէսինտէն էքլ էտիւպ՝ անէ թալիքնա
 լէր : Պարսուսուս օրնայա քի շէյթան անըն սէպէպինէ
 ինսանէ էօմիւր վատ էտիւպ՝ քէնտինէ պէնտ էտէ ,
 վէ սու մէջճ իլէ զանն օլունմասըն՝ քի շէյթան ինսա
 նէ տօսթ վէ սեօզիւ կէրչէք տիր : Աէ տաթի շիւնքի
 աղամ հատտինտէն զիյատէ պիլմէկէ արզու էթտի ,
 օ էճիլտէն քերօքէլէրի էմր օլունտու քի պէքէլէյէլէր
 էօմիւր աղաճընըն էօլունու , քի ինսան գատըր օլմա
 սըն անէ եազլաշմաղա , զիրա՞ն քերօքէ լուղէթի՞ զիյա
 տէ պիլիճի մանէսի մէֆհումինտէ օլմաղ իլէ , աղա
 մըն թագսիրաթընէ կէօրի՞ տալաճը թային օլտու ² :

¹ Եւ արգ գույէ ձգիցէ զձեռն , և առնուցու ՚ի ծառոյն կէ
 նայ , ուտիցէ և կէցցէ յաւիտեան . Ծ. նն . 3 . 22 :

² Եւ հրամայեաց քերովէկից . . . պահէլ զճանապարհս ծառոյն
 կէնայ . Ծ. նն . 3 . 24 :

Նազար էյլէ՛ ալլահըն ինայեթինէ՛ , զիրա՛ ինսանը կիւ ,
 նահտէն էսիրկէմէք իչիւն , օ տէրեճէ՛ հիքմէթլի
 թերթիպլեր հտեր՝ քի անլերէ ագըլ էրմէղ : Ապին
 տէմէ քի ալամ՝ ալլամնազտէն էվլէլ , ն՛չիւն շէյ-
 թանը մէն էթմէտի ալլահ՝ քի ինսան կիւնահէ տիւշ
 մէյէ խտի , սէլի միւրատ էթմէ՛ գապիլ խտի • լաքին
 պորճ տեկիլ խտի ալլահա շէյթանը մէն էթմէք , մա
 տամ՝ քի իգթիզա էտեճէք գուլմէթի սիլահ միտալի
 վերտի ինսանէ՛ քի անըն իլէ տիւշմանը ալթ հտէ • իմ
 տի թագսիրաթ ինսանտէ օլոու • զիրա՛ ֆիքիր վէ բա
 տէթ սահիպի օլմաղ իլէ , (նիճէ քի ինիլմի սիւ-
 ալտէ զիքր օլոու) գատոր խտի շէյթանըն հիլլէսինի
 ֆերգ էտիւպ՝ անըն ֆեսատ ֆէյլինէ գարը տուրմա
 դա : Պախուսուս քի՛ ալլահըն գուտրեթի , իրմի , վէ
 էյլիկի զահիրէ չըգսըն • զիրա շէյթանըն՝ ինսանէ էթ
 տիկի քէմիկի՛ էյլիկէ թէպուլ էթմէտի իլէ՛ գուտրե
 թի , հիքմէթլի թարիքլեր պուլմաթ իլէ իրմի , քէրէ
 մինի մէճճանէն իհսան էթմէտի իլէ՛ էյլիկի պէյան օլ
 տու • Գէզալիք գապահաթարդէ ինայեթ , վէ գապա ,
 հաթըլէ զազէպ էթտիկիլտէ , մէրհամէթի վէ առա
 լէթի պէյան օլուպ՝ իշիտէնլեր մէտհ էտէլեր ալլահըն
 առալէթ շէրիյաթընք : Աէ տաթի ինսան քէնտի հառ
 տինի թանըլպ՝ քիպիլրէնմէսին , վէ շէյթանըն քեթ
 թիւլիկիւ ճիւմէյէ ալլոեար օլուսն : Իմտի ագըլ էր
 մէյէն քիմնէլեր՝ ազիզ քիթապտէ էազըլան մատտէլէ
 բէ գարը ճէվապ էթմէսինլեր , զիրա՛ ալլահըն սըր
 ընա քիմնէ ագըլ էրտիրեմէղ՝ :

Սիւալ 28 .

Ադամըն թագսիրաթը նէ՛ խտի .

Ճ . Ադամթարդըղ՝ 2 • լաքին իդամթարդըղ՝ մու
 գատտեմ էմր օլմուշ թէնպիհ պէյանի տիր • վէ թէն
 1 Ա՛վ գիտաց զմիտս անկամ մը խորհրդակից է ըլն նմա . Հառ . 11 . 340
 2 Անհնգանդուք միոյն միջոյ մէ զաւուրք բ՛շէք էլնն . Հառ . 5 . 190

պի՛հ եկմէք իջիւն օլոու : պու սուրեթտե՛ եկմէք
 արզուսի (որերամ՝լուի) օլոու գապահաթ :
 Անճագ տի կիլ քի քհնտինէ նափագա օլուէն տեյու
 եկտի , իլլա քի՛ անըն իլէ զիյատե իլմէ վասըլ օլուպ՝
 ալլահ կիպի էյիլի Ֆեհայը Թանըմաղէ արզու եթտի ,
 իմտի՛ պու սո՛ րեթտե՛ իլիմ՝ արզուսու օլոու գապա
 հաթ : Աէ տա՛սի աճապա նէ վար մէզքիւր մէյիլետե՛
 տեյու , քհնտինէ իլ (կիրք) օլուպ՝ պէլքի գորգու
 վէրմէք իջիւն Թհնսի՛հ օլուստու , պախուսուս ևանը
 գապի միւնքեսիր օլնասըն տեյու , անըն խաթրընը աւ
 լահըն Թհնսի՛հնտեհն աշտեմ սայտը , զիրա պիլըր ի
 տի ադամ , քի Թհնսի՛հէ մուղայիը հարեքեթ եթ
 մէք՝ խեդա տըր՝ :

Սիւալ 29 :

Ադամըն Թագսիրաթընա պէտէլ օլան շաղէպ նէ՞ իտի :

Ձ . Իդաաթսըզըղինէ պէտեղ՝ վիւճուտինտե ճիսմա
 նի արղուլիը ճանըն իդաաթընտեհն չըգմաղ իլէ՛ անիտե
 կիւնահ հարեքեթլէրի տույուպ՝ հիճապինտեհն նաշի
 ինճիր եաիրաղը իլէ եօրթիւնմէկէ միւհթաճ օլ
 տու : 2 : Հատտինտեհն զիյատե իլմէ վասըլ օլուպ՝ աւ
 լահ կիպի էյիլի վէ Ղհնայը պիլմէկէ արզու եթտիկի
 նէ պէտեղ , զինն աջողըղը գապանտը , վէ իւղերինէ
 եօլում սիճիլի օլոու : Ալլահըն հագգընտա իլէիլէ
 վարտըղինէ պէտեղ՝ շէյթանէ էսիր օլոու : Մէյիլէնին
 հիւնսիւնտեհն վէ լեղեթինտեհն խօլանստըղինէ պէտեղ ,
 վիւճուտինտե կեօնակեօն էմրաղլէր զուհուրինէ պա
 տի օլուպ՝ նափագասընը տախի զահմէթ իլէ պուլմա
 զա մէճպուր օլոու : Տիշէհլինին խաթրընը ալլահըն

1 Ադամըն՝ պատրեցաւ . այլ կինն պատրեցաւ . 1 Տիօ . 2 . 140
 2 Եւ գիտացին զի մերկք էին . և կարեցին տերևս Թղենույ և
 արաբին իւրեանց պիւծանելոս . Ծ.ՆՆ . 3 . 70

Թէնպիհինտէն իլէրի սայմասընա պէտէլ՝ դրախտտան
 իխրաճ՝ օլուպ՝ տիւնեա դէմի չէքմէկէ տիւչար օլտու՝
 Փիլհադիգա մէզքիւր զաղէպլէրէ ճիւմլէ ինսան՝ էր
 վէ նիսվան (արք և կանայք) կիրիֆթար օլտու իսե
 տէ՝ աղըլ իլէ էվլատ տօղոլմագ նիսվան դայիֆէսինէ
 արթըլէ զաղէպ վէրիլոի՝ : Օ՛ էճիլոէն տիլէհլի պօրճ
 լու տըր՝ քի հէր վէջհ իլէ գասալէթէ Թահասմիւլ
 էտիւպ՝ տայինա քէնտի էրիին իգաաթընտէ օլա՝
 Աթիս տէմէ քի՝ պիզլիմ՝ իլի խապէրիմիզ կօղ իքէն՝
 աղամըն սէպէպլինէ պունճա էզիլէթ չէքէրիզ՝ պիլի
 կիւնասը իլէլէնէն՝ աղամ՝ լաքին՝ զաղէպի վէրէն ալ
 լահ՝ վէ ալահ ատալէթքեանի օլմաղ իլէ՝ քիմնէլէ
 զատըր էթմէզ՝ վէ պիրինին Թաշսիրաթընա պէտէլ
 օ՛ պիրինի Թէքտիր էթմէզ՝ Իմոի՝ պու մատտէտէ ալ
 լահըն կիլլի սըրըլ վար՝ քի անէ ինսանըն ֆիքրի էր
 մէզ՝ : Անճագ չիւնքի աղամ ճիւմլէ ինսանլէրին
 էվիլէլի՝ վէ ճիւմլէսինն զիւրիլէթի անտէ օլմաղ
 իլէ՝ ճիւմլէսի անըն իլէ կիւնաս իլէմիչ օլտու՝ :
 նիճէ քի միսքիյն ատտմին զիւրիլէթի տախի միսքիյն՝
 վէ զէհիրլի ասմանըն իւզիւմիւ վէ շէրապի տախի
 զէհիրլի օլուր՝ :

Փէհմ էլլէ՝ , նիճէ քի սէնին խապէրին կօղ ի
 քէն կիւնաս քեար օլտուն՝ . քէզա՝ սէնին խապէրին
 կօղ իքէն խէլաս օլտուն՝ : Չիրա՝ յա քա էֆէնտիմիզ
 աղամտէն պօրճ գալան ճան էօլիւմիւ (սկզբնակուն
 մէզք) կիւնաստէն պիզլի գուրթարըպ՝ շէլթան էլլէ
 տէն խէլաս էթմէսի իլէ , աղամըն գայպ էթտիկինի
 Թէքրար ինայէթ վէ էհսան էթտի՝ : Պախուսու՝ տա
 հա չօդ կեօմէ՝ ըուհանի քէրէմլէրէ վասըլ օլտուգ

Յ Տրամութեամբ ծնցիս որդիս : և առ այք քո գօրքն քո : և
 ճա տիլէսցէ քեզ . Դնն . 3 . 16 .
 Յ Մեղոց մէք ընդ հացս մէք . Սօզ . 108 :

անըն լուծիու իլէ՝ ֆեդաթ ճիւմանի էօլում՝ վէ տիւնեա սրգըն՝ ըսը վէ զահմէթի գալտը , քի անկեր իլէ ինսան տիւնեատե ֆայլիլէթ թալիլի էտիւպ՝ թէր պիլիէ օլա : Վէ ալլահն էմրինէ մուղայիր իլ էթմէլի : Ինտի ադամա պէհանէ պուլմէ՝ իլա՝ յս քս էրէն տիմիդտէն մէմուսն օլ՝ վէ կիւնահտէն կէրի տուր՝ քէ ճէհէնէմէ կիթմէլիսին :

Սիւալ 30 .

Ալամ էվլատէրինէ վէ թուուսլէրինէ թէնպիհէ տայեր դիծ ճէվապ էթաթմի :

Ճ. Ֆէհմ՝ օլունուր քի՝ ադամ՝ գուրպան էտիւպ՝ էվլատէրի գուրպան էթմէսինի անտէն էօկրէնտիլէր : պառուսուս ալլահա տուա՝ նիլաղ վէ շուքը էտիւպ՝ մէմուսն օլմադ : Վէ տահա պունչարըն էնալի ֆաղիլէթ թարիքէրինի՝ վադթին իգթիզալընէ կէօրիէ թայլիմ էթոթի : Ասքին գապիլլէրի՝ թէքտիրիէ վէ թազիրիէ միւսթահադ օլանէ ճէվապ էթմիլ շլմայա , մատամ քի ճիւլէլիէ մուպեան (յայտնի) իտի անըն թագ սիրաթը սէպէպիլինէ՝ ինսանըն պու միհնէթ տիւնեառնա սիւրիլին օլմասը , զերա քիլինին գապահաթը քէն տի աղգընա տիզլին վէ կէօզիւնէ փէրտիէ օլուպ՝ պըրադմաղ քի սալիրիլէրինին գապահաթընը լիսանէ ալլուպ՝ էօկիւտ վէրի կաթուտ թէքտիր էտիէ՝ :

Լաքին նոյնահապետ՝ քէնտի թուանու քանանէ լանէթ

Ի Այլ թագաւորեաց մահ յադամայ մինչև ցմուխես : և ՚ի վէրայ չյանցուցելոցն , ըստ նմանութեան յանցուածոցն ադամայ . . . զի էթէ միոյն յանցանօք բազումք մեռան , որչափ ևս առաւել շորհքն այ և պարզեք շորհօք միոյն մարդոյ յի քի ՚ի բազումս տաւելաւ . Զա՛ճ . 5 . 14 :

2 Զ՛ տեսանես զիւղ յահան էղբօր քոյ . և ՚ի քում ահանցքդ էրանք ո՛չ տեսանես . Սորի . 7 . 3 :

Վերտի՛, նէ զեման քի՛ աննն գապահաթընը տու, յու՛ քեզալնը՛, յակորը նահապետ՛ քենտի էվլատերի՛ շմաւ
 ւօնա վէ զէթէ թագի՛, էթտի՛ 2, նէ զեման քի՛ անկը
 գըզգարտաշէրի զինա իջիւն՛ սիւքեմ՛ մէմլէքէթինն
 ատեմլերինի գըրաւար՛, զիրա՛ նոյ վէ յակորը քեն,
 տիլերի գապահաթորը օլմաղ իլէ՛, գապահաթ հտե,
 նի թէքտիր էթտիլեր՛ :

Սիւալ 31 .

Նիշիւն արեւին գուրպանը գապուլ օլուպ՛ կայէնինքի գապուլ
 օլմաւը՛ :

Ճ. Սուհապպէթ իլէ սուսուլմատըղինտէն՛, զիրա՛
 գուրպան հէտիլէ կիպի ալահա սուսուլուր, վէ հէ
 տիլէ մուհապպէթ նիշանը տըր, իմտի էկեր ինսանըն
 գալպինտէ՛ ալահըն մուհապպէթի օլմաղիսէ, անըն
 հէտիլէսի մագպուլէ կէչմէզ՛ : Աէ մուհապպէթ տա
 խի՛ դայրի շէլ իլէ իճրա օլմազ, իլա քի գալպինի ալ
 լահա վէրմէկ իլէ, օ՛ էճիլտէն ալահա ինսանըն գալ
 պինի իտէր՛ 3, զիրա՛ գալպինի վերէն՛ էօմրիւնիւ վէ
 ճիւմլէ վարիլէթինի տախի ալահըն ուղըունա ֆէտա
 էթմիշ օլուր : Իմտի կայէնին գալպինտէ ալահըն մու
 հապպէթի օլմատըղինտէն, անըն գուրպանը գապուլ
 օլմատը, զիրա՛ շիւնքի կայէն ըհնչպեր իտի, զօֆրագ
 մահսուլինտէն կէթիրտի ալահա հէտիլէ, լաքին է
 յիսինի վէ վագթինտէ կէթիրմէզ 4 : Անճագ արեւին ԳԼ. ԳՃ.
 գալպի ալահտէ օլուպ՛ շիւնքի չօպան իտի, սէմլզ
 վէ իլք տօղան գուրպանըգ հայվանլերտէն վագթի

1 Անիծեալ քանան մանուկ . Ժ.նն . 9 . 25 .
 2 Ատէլի արտիք զիս Ժ.նն . 34 . 30 .
 3 Տըւր ցիս սըգեակ զսիրտ քո . Ատի . 23 . 26 .
 4 Եւ էղև յետ աւուրց եբեր կայէն 'ի պտղոյ երկրի դառա
 րագ այ . Ժ.նն . 4 . 3 .

կէջիրմէյերէք կէթիրտի հետիյեսսինի : Աէ օ վազթին
 իգթիգասընէ կեօրէ , մագպուլ օլան հետիյեսնին իւզէ
 րինէ՝ հիքմէթուլաս հեօյտէն աթէշ էլամէթի զու
 հուր էտիւայ , անըն մագպուլէ կէչտիկի պէյան օլուր
 իտի¹ : Աբէլին գուրպանընըն իւզէրինէ կեօյտէն էլա
 մէթ զուհուր էտիւայ կայէնինքինէ զուհուր էթմէ
 տի² : Օլպապտէ մէղպուր զայէթ ազիմ գասաւէթէ
 տիւչտիւ իսէտէ՝ թեօպէ տէմէյիւայ՝ գասաւէթ էթ
 մէսի իլէ՝ թագսիրաթընը արթըրտը , զիրա՝ գապա
 հաթը օլոուզինի թանընայրայ գուրպանը գապուլ օլ
 մատը տէյու կիւճէտի : Աէ լաքին ալաս մէրհամէթ
 քեանի օլմաղ իլէ՝ անըն թագսիրաթընը պէյան է
 տիւայ իսէղա էթտին սոլս օլ : հաբանիէթ իւզրէ տէ
 կիւ տիր էթտիկին տէտի իսէ տէ³՝ մէղպուր եհնէ
 թեօպէ տէմէղ :

Աէ շիւնքի ալաս՝ արբէլին հետիյեսնին գապուլ էթ
 տի : պէլքի իւք էվաուրգ իթթիպարընը տաթի անէ
 վերիւ տէյու՝ շիւպհէյէ վարուայ հասէտինտէն նաչի
 արբէլի էօլտիւրմէկէ ֆիքիր էտէր : կայեն պու ֆէ
 սատտէն կէրի տուրտուն տէյու՝ ալաս անէ տէր քի : ա
 բէլ եհնէ սէնին իղտաթընտէ օլուեն , վէ սէն հիւքմ
 էտէսին անէ⁴ : կեօյա՝ տէմէք իտտէր քի՝ իւք էվ
 աուրգ իթթիպարը եհնէ սէնտէ տիր : ֆէգաթ թէօ
 պէյէ կէլ , վէ գարտաշընէ քէտէր էթմէ՝ անճագ
 կայեն եհնէ քեօթիւ ֆիքիրտէն տէօնմէղ : Աէ տաթի
 տէնիլըր քի՝ կայեն շիքեայէթ էթտի ալասըն հագ

1 Արով վկայեցաւ իսկ արդար լինել , զի 'ի վերայ պատարագա
 ցըն եղև նմա վկայութիւն յայ . ԵԲԲ . 11 . 4 .
 2 Հայեցաւ անձ 'ի հաբէլ , և 'ի պատարագս նորա , և 'ի կայեն
 և 'ի զոհս նորա ոչ նայեցաւ . ԺՆՆ . 4 . 4 .
 3 Եւ ուղիղ ոչ բաժանես՝ մեղար . լուս լի՛ր . ԺՆՆ 4 . 7 .
 4 Աս քեզ լէյի դարձ նր , և դու տիրեացես նմա . ԺՆՆ . 4 . 7 .
 — Տես 'ի մկրտութեան սարգսք . Կօթուշ 1 յոհան . 3 . 2 .

գընտէ՝ հետի, յէսխի գապոււ էթմէտիկի իջիւն . վէ ա
 բէլ ալւահա հագ վէրիււլ կայենին հագսըզ օրտուղի
 նի սեօյլէմէսի իլէ՝ հըրսընը կօլտիւրտիւ անի՝ . զիրա
 հագսըզ ատէմ տօղրու սեօյլէյէնէ տիւշման օլուր :
 Նազար գըլ՝ եիւքսէքտէն տիւշէն դաշ հըզզընը արթը
 րարագ զէմինէ խտիկի կիպի՝ կայեն տախի կիթտիք
 ճէ ֆէնա պուրու : Ատէմ կօլտիւրմէք պիւլիւք կիւ
 նահ , լարին գարտաշընը կօլտիւրմէք՝ տահա զիյա
 տէ . հէր կիւնահ իշլէյէն թէքտիր օլուր , լարին օ՝ քի
 պիր կիւնահըն իճատ օլմասընա սէպէպ օլա , զայէթ
 զիյատէ թէքտիրէ միւսթահագ օլուր : Իմտի նիճէ
 քի կայեն իւք գաթիլ ի նաս (մարդասպան) , քեզա
 աբէլ իւք սատըզ (արդար) :

Պուստան գաթի նազար՝ գարտաշըն նէրէտէ տիր տէ
 յու ալահըն սիւալ էթտիկիլնտէ՝ . թէօյէ տէյէճէք
 եէրինէ՝ ատէպսիզճէ ագրանընա ճէվապ վէրլը կի
 պի՝ պէն գարտաշըմըն պէքճիսիմլիյիմ տէմէկ իլէ՝ քէն
 տինի գապահաթսըզ՝ վէ ալահը պիլմէզ եէրինէ գօ
 տու : Ա՛ զալմ՝ չիւնքի գարտաշընը պէքճիսի տէկիլ
 խտին , կօլտիւրիւճիւ նիջիւն օլտուն . ա՛ մէրհամէթ
 սիզ՝ պօրճըլ խտին պէքլէմէկէ , զիրա գարտաշըն ի
 տի : Ա՛ չիւնքի մէզպուր գապահաթսըզ կիպի ճէ
 վապ վէրտի , զանն օլմասըն քի էթտիկի ալահա մա
 լիւմ տէկիլ տիր , օ՝ էճիլտէն՝ ալահ անըն էթտիկինի
 աչիքեար էտիււլ՝ տէր քի՝ գարտաշընը գանը ֆիղան
 էտէր պանա՝ . լարին օ՝ զալմ՝ եէնէ թէօյէյէ կէլ
 մէյինճէ՝ լանէթ վէրլը անէ ալահ : Պու տէֆա կա
 յեն գաթի ումուտ պիրլէ , ալահըն մէրհամէթինէ
 գարըր ճէվապ էթմէսի իլէ՝ թագսիրաթը թարագ ,

1 Յարեաւ կայեն ՚ի վերայ հաբէլի եղբօր իւրոյ և սպան ըզ
 նա . Ճ.Ն.Ն . 4 . 8 :

2 Ո՛ւր է հաբէլ եղբօյր քո . Ճ.Ն.Ն . 4 . 9 :

3 Գոյուան արեան եղբօր քո բողբէ աւխ յերկրէ . Ճ.Ն.Ն.4.10 :

դա պուրոու • զիրա՛ քէնտի կիւնահընը ալահըն մէր
 համէթինտէն զիյատէ դութտու ¹ • օ էճիլտէն մէր
 համէթէ նասէզա օլուպ՝ նիճէ քի ալահըն մուհապ
 պէթինի դալպինտէն իսրաճ էթմիշ իտի • քէզա՛ քէն
 աի տախի ալահըն էիւղիւնտէն իսրաճ օլոու ² •

Նէր քիմ իսէն՝ խոչա՛ս ֆիքրէ ս՛լ • զիրա՛ քիմին
 ֆէյլինէ սիւլիւք էտէրսէն • անըն կիպի մուգապէլէ
 ալսան կէրէք • Պէյան տըր կայէնին զազէպի • էլի այա
 զը վէ պիւթիւն վիւճուտի թիթիրէր • պաստըղը եէր
 սալանըր • պիր եէրտէ տուրամազ • ալէմտէն գօր
 դար • քիմնէ անըն իլէ իլթիֆաթ էթմէզ • եէր վէ
 կեօյ անէ տիւշման օլուպ՝ ճէմի քեալնաթ անէ ճէլ
 լատ կիպի կէօրիւնիւր • զիրա՛ քեայլնաթըն եարատա
 նընէ առու օլոու • Ալահըն ըհտտ էթտիկինի՝ ճէմի
 վարըշ ըհտտ էտէր • եաշամասը՝ էօլիւմտէն պէթէր •
 էօմրիւ՛ քէնտինէ զազէպ • զիրա՛ պիլիր քի առալէթ
 շերիյաթը քէնտի հագգընտա ճէլատ կիպի՝ գըլըճընը
 պիլէր՝ քի պիր կիւն գաթլ էտէ • վէ ճէհէննէ՛մ՝ հա
 զըրաննէ՛ն՝ քի էպէտիլ էպէտ սեօնմէզ աթէշ իլէ եա
 գա • Էօլիւմ՝ արար պուլամազ • զիրա՛ մէզպուր ալէ
 մէ հիյպէթլի իպրէթ օլսուն տէյու • հագ դարաֆըն
 տէն պիր նիշան պէյան օլոու անըն իւղէրինտէ • քի
 անի քիմնէ էօլոլւրմէյէ ³ • իլտէ պու տըր թեօպէ
 տէմէյէնին հալի •

Միւսլ 32 •

Կայեն նիճէ օլտու զազէպտէն սօնկրա •

Ճ. **Ղ** այլէթ ֆէնսա օլոու • զիրա՛ ալսհ ադամըն
 թագսիրաթը իչիւն՝ լանէթ վէրտիկինտէ • օ լանէթ

1 Մեծ է պատիժ իմ քան զթողուլդ զիս • Ծ.նն • 4 • 13 •
 2 Եւ կայեն յերեսաց ան. ծ.նն. 4. 16. Մերժ էգաւ 'ի նմանէ անիրաւն
 իւրով բարկուք լէ էղբայրասպան սրտմտ. ինն կորեաւ. իմաս. 10. 3.
 3 Ետ տէր ան նշան 'ի կայեն շսպանանէլ զնա • Ծ.նն • 4 • 15 •

ադամն իւզերինէ օրմայուպ՝ զէմինէ օրոու . անձագ
 կայենէ վերինէն լանէթ՝ անն իւզերինտէ դարար գըե
 մաղ իլէ ¹ , ալահըն լութփունտէն մահըում օլուպ՝
 էյլիք պէրէքէթի գալգալը անտէն . վէ թիմարսըզ
 թարլալը թիքէն պաստըրի կիպի՝ հէր տիւրիւ քեօ
 թիւլիւք անտէ չօղալոր : Պատէհու՝ նայիդ տէնի
 լէն էյալէթտէ սաքին օլուպ՝ զիւրիյէթի չօղալընձէ՝
 շէհիր եափուլ . վէ քէնտի ճիւմէլէտ աոու օլմաղ իլէ
 օղունուն իամինի գօր շէհիրին իւզերինէ :

կայեն տիւնեա իւզերինտէ սիփտահ շէհիր եախմասը
 իլէ , անկըսնըր բի անտէ ճէննէթ ումուտի օրմայուպ՝
 եալընըզ ճիւմաննի արղու վար իտի . վէ հէր վէջն ի
 լէ ալահըն ինայէթինտէն գաթի ումուտ օլմաղ իւ
 լէ , կիւն պէ կիւն քեօթիւլիւքտէ թարագգա պու
 լուպ՝ նիհայէթ թուունունու թուունու զամէքին էլին
 տէն հայլան միսալի էօլտիւ տէնիլիր : Չիրա՝ մէղ
 պուր զամէք՝ պիր կիւն եանըստս պիր ուչագ իլէ՝ օր
 մանտէ ալ արար իքէն , կայեն տախի անտէ աղաճըգ
 արասընտէ պուլունուր . վէ ուչագ անտէ հայլան վար
 զանն էտիւպ՝ զամէքէ խապէր վերինձէ , օ տախի պիւ
 մէյէրէք՝ օգ իլէ վուրուպ՝ էօլտիւրիւր անի , լաքին
 ալ զանն օլան՝ կայեն օրոուղի պէյան օրոուգտէ , զա
 մէք հըրսանըպ՝ ուչաղը տախի էօլտիւրիւր ² :

Սիւալ 33 .

Պայէնտէն վէ քէլտէն մատէ՝ ալամա էվլատ օրոմմա .

Ճ . (Որոու , պէլի ադամն էր վէ գըզ էվլատլերի
 չօգ իտի , լաքին իւչ էվլատընըն իամի ֆէգաթ պէյան
 տըր , կայեն , աբէլ , սէթ : կայեն գապահաթը սէ . ԳԼ . Ե .

¹ Արիծեալ լիջեր գու 'ի վերայ երկրի . Ժճճ . 4 . 11 .
² Այր սպանի 'ի վերս ինձ . և երեսասարդ 'ի հարուածս
 ինձ . Ժճճ . 4 . 23 .

այնպիսիք քետոտ օրուսոու . վէ արել՝ տիւնեա կհչի
 օրմատան՝ հայրենին կլինտեն հօրոիւ . պատեհոու սեթ
 տօղուայ՝ ազիմ՝ թհսեղա օրոու աղամա : Պսխուսուս՝
 քի ալաս հքհնտի լուծփու իլէ անի միւղէյեհն հտէր՝
 քի ինսանլեր ալասըն ինայեթինտեն գաթի ումուտ
 օրմասընլեր՝ նիճէքի սեթ փազիլէթլի օրուայ՝ տայիմա
 ալասըն իղաաթընտ գալմասը իլէ , անըն ճինսինե
 ալաս հվլատը տենիլրի՝ : Վէ մեզպուրուն օղու ե
 նօս , իստիտա՝ աչիքեար իղղեթ վէ ճեմիլէթ իլէ ի
 պատեթե տուրուայ՝ ալասա նիլաղ վէ տուա եթ
 տի՝ : Քեզա անըն ճինսինտեն օրան ենօք՝ փազիլէթլի
 վէ ալասա մագպուլ օրմաղ իլէ , ալաս անի թհն ի
 լէ տիւնեատեն նագլ հտէր պաչգա մահալէ՝ : Քեզա
 լիք նոյ նահապետ սեթին ճինսինտեն օրուայ՝ ալասա
 սատըր վէ մագպուլ իտի :

Քեհմ էլլէ , ալասըն իղաաթընտ պի գուսուք
 օրան՝ հվլատ վայեսի քեսայ հտիւայ հեր քետերտեն
 հըթղ օրու , նիճէ քի նոյ ինայեթի պարի սու գու
 փանըտեն խըսս օրոու . լաքին ալասըն հմրինե իղա
 աթ եթմէյեն , հվլատ վայեսինե վասըլ օրմայուայ՝ ին
 սան օղու տենիլլեր , նիճէ քի կայենին ճինսինտեն օ
 լան գըղիլէլէ՝ ինսան գըզը տենիլրի՝ 4 , քի անլեր սու
 գուփանըտե զարգ օրուլեր :

Սիւալ 34 .

Ալլաս՝ ենովքու տիւնեատեն նիլլին նագլ եթտի .

Ծ. Սիւնասէ տիւչմէսին տէյու . զիրա չիւնքի մեզ
 պուր փազիլէթլի իտի . ալաս անի սեթլիկինտեն կիւ

1 Տեսեալ որդւոյն մյ . Ծնն . 6 . 2 .

2 Նա յուսացաւ կոչել զանուն տեառն մյ . Ծնն . 4 . 26

3 Եւ հաճոյ ելև ենօք մյ . և ոչ ուրեք գտանիւր . զի վոխեաց
 զնա մծ . Ծնն . 5 . 24 .

4 Տեսեալ որդւոյն մյ զբատերսն մարդկան . Ծնն . 6 . 2

ևս հրեարէրին մասկէն ինտէն սյրորոյ՝ պաշտա մահա-
 լէ նագլ հտէր՝ քի օլմայս կիւնասէ տիւշէ՝ : Պատու-
 սուս ինսան գաթի ումուտ օլմասըն ալուհըն քերէմին
 տէն վէ ճէննէթտէն , իլա քի ղայրէթ էթմին ալա-
 հա մագպուլ օլմաղա՝ քի ճէննէթէ վասըլ օլուն : Ահ
 տախի սէյան օլուն՝ քի էկէր աղամ իղասթ իւզրէ
 գալաս իտի՝ էօլմէտէն ճէննէթէ նագլ օլունաճագ ի-
 տի • (նիճէ քի իկիրմի պէշ սիւարուէ զիքր օլու) •
 իմտի ենո՛ք՝ հէր վէջճ իւզրէ իղասթտէ օլմասը իլէ •
 ալուհ անի թէն իլէ տիւննատէն նագլ էթտի՝ քի ին-
 սանըն էօլիւմէ պօրճուլ օլմասը կիւնաս սէպէպի իջիւն
 օլուղի պէյան օլա՝ 2 :

Պունտան գաթի նագար , էկէր ինսան կիւնասէ տիւշ-
 մէսէ իտի՝ ճիւմլէսի ճէննէթէ կիտէր իտի • վէ լա-
 քին շիմտի հէր քիմ սահիհ իման իլէ մէսիհէ իղա-
 աթ էտիւպ՝ անըն էմրինի իճրա էտէր իսէ , օ կիտէր
 ճէննէթէ : Ենո՛լքըն նէրէյէ նագլ օլուղի պու քա-
 յըլուէ էաղըլ տէկիլ իսէ տէ , անըն նագլ օլուղի մա-
 հալի դրախտ իալի իլէ անար աղիզ քիթապ՝ • վէ սք
 էկէղեցի տախի՝ անըն օլուղի էէրի՝ վէրին էէմ վէ դք
 ըախտ թապիլըրի իլէ պէյան էտէր : Ենո՛լք դապիաթ
 նօմօսու վագթիւտէն , վէ եղիա փէյղամպեր՝ մոլսէսին
 նօմօսու վագթիւտէն՝ սատըգանէ շահատէթ պիլլէ՝
 տիւննանըն նիհայէթի թէճալին զէմանիտէ կէլուպ՝
 քրիտոնէական սք հաւատըրն սահիհ օլուղինի վաղ
 (քարողէլ) էթսէլէր կէրէք • Մուտ՝ • 4 • 5 • Ե-
 Յոյ • 11 • 3 :

1 Հաճոյ եղեալ այ (ենօք) սիրեցու • և կենդանւոյն 'ի միջոյ
 մեղաւորաց փոխեցաւ . . . զի մի՛ շարուն ինչ շրջիցէ զիմաստուն
 քիւր • կամ նենգուի պատրիցէ զանձն նր • Ինսոյ • 4 • 10 •
 2 Աճ հաստատեաց զմարդն յանէղծութի . . . նախանձու բան
 քարկուին էմուտ մահ յաշխարհ • Ինսոյ • 2 • 23 •
 3 Ենօք հաճոյացաւ այ և վերափոխեցաւ 'ի դրախտն • Սերտ • 44 • 16

Սոս դուքսը ինչիւն օլտու .

ԳԼ. 2. Ծ. **Ա**նսանկերին կիւնահը իջլուն : Զիրա սեթ քէն տի ճինսինէ փազլէթ Թարիքերի Թալիմ Եթտի խտ տե՛ կոյնին ճինսի տթատեն քեօթիւ կեօրիւպ , վէ քէնտիլերի տահա զիյատե ֆէնալըգտե Թարազգա պուլարագ՝ սեթին ճինսի տախի (նոյ նահապետտեն մատեսի) կայենին ճինսինտեն օլան՝ պի ատեպ գըղւ Եր ինէ գարըջոպ՝ ճիւմէտի եէք տիլ օ տերեճէ ֆէ սատե գատեմ պաստը . Թաքի էյլի վէ ֆէնալը ֆերգ Եթմէյիւպ՝ հերքէս կիւնահը քէնտինէ շերե՛ սայար իտի ¹ : Այլպ տշը տեմէկէ՛ գապահաթարըգ առեմ իսթեր . Թօղրու պաս տեմէկէ՛ Թօղրու գատեմ իս Թեր : Ինտի ճիւմէտի պիրտեն ֆէնա պուլունճա շէ ըան իճապ Եթտի՛ քի ալահ քէնտի լուԹֆունու ան Երին իւզերինտեն ըե՛ պիրլէ՛ զագէպ վէրե՛ , մատամ քի՛ նասեղա օլտու Եր ալահըն լուԹֆունե՛ ² : Զիրա կիւնահ օ գատար ջողալոր՝ Թա՛ քի ալահ ինսանը եպ ըաթորղինէ կիւճէնմէք վէ փիւշմանըգ սուրեթի կեօսթերիլ ³ :

Փիլհագիգա՛ ալահ ճիւմէյէ գատորը , վէ ճիւմէյի պիլեր օլմաղ իլէ , անտե կիւճէնմէք վէ փիւշմանըգ օլմաղ , զիրա կիւճէնմէք՝ գուտրեթսիղլիքտեն իճապ Ետեր , վէ փիւշմանըգ՝ պիլմէմէղլիքտեն : Ինտի պու միսիլիւ քէլամ , ինսանըն ֆըսգը ու ֆեսատ հալինին շիքեայեթի , վէ կիւնահըն զայեթ ֆէնա , վէ ալահ հըն էնինէ մուղայիր օլմասշ պէյանինտե օլուպ՝ տու

¹ Բազմապան շարիք մարդկան 'ի վերայ երկրի , և ամենայն ոք խորհեր 'ի սրտի իւրում ինամուլ 'ի շարիս . Ծ.նն . 6 . 5 .

² Մի՛ մնացէ ոգի իմ 'ի մարդկանը յայդմիկ յաւիտեան . վասն լինելոյ դոցա մարմին . Ծ.նն . 6 . 3 .

Յեւ սարջապաւ ան , զի ալար զմարդ . Ծ.նն . 6 . 6 .

յուրուր քի՛ ալա՜հ օ՛ տերե՛ճէ խօչանմաղ կիւնահտէն ,
 Թա՛քի կիւ՛ճէնմէք՝ վէ կիւնահքեար ատէմի եարաթ
 տողինէ փիւշնան օլմագ մէրթեպէսինէ գատար :
 Ֆէ՛հմ՝ էյլէ՛ ալա՜հըն ինայեթինի , մէղքիւր ասիւն՝
 հէր վէջ՛ իւէ Թէքտիրէ միւսԹահագ օլտուէր իսէ
 տէ , ալա՜հ քէնտի մէրհամէթինէ մէօնի՛ անլէրի
 տերհալ Թէքտիր էթմէիււլ՝ եիւզ իկիրի՛ սէնէտէն
 սօնիրա՛ սու դուֆանի իւէ հէլաք էտէճէկինի պէյան
 էտէր՝ քի իշիտիււլ խէվֆ էտէլէր . վէ Թեօպէյէ կէ
 լիււլ Թէքոիրտէն խէլաս օլալէր՝ : Աէ չիւնքի զաղէւլ
 սու իւէ օլաճագ իտի , օ էճիլտէն կէմի էտի տէյու
 ալա՜հ էմր էտէր հաղղէթի նոյա . քի տիւնէպը սու
 պաստողնտէ անէ կիրիււլ խէլաս օլա : Պ սխուսուս քի
 կիւնահքեարլէր կէմինին էտիլըողլինի կէօրիւնճէ՛ զա
 զէպին իճրա օլաճսղինի Ֆէ՛հմ՝ էտիււլ՝ Թեօպէ տէյէ
 լէր : Աէ տախի զաղէւլ զուհուրինտէ կէմիյէ կիրիււլ
 խէլաս օլմաղէ ումուտ էթմէսինլէր տէյու . քիմ՝քի օ
 կէմիյէ կիրէճէք իսէ , անլէրի տախի պէյան էտիււլ
 նոյա տէր քի , կիրէսին կէմիյէ՛ սէն վէ սէնին էլլատ
 լէրին , վէ էհլին , վէ էլլատլէրինին զէվճէլէրի . քի
 աշիքեար օլտուն անլէրտէն մատէ՛ ճիւմէսինին զարգ
 օլաճաղի : Վէզա՛ տէմէսինլէր քի տիւնեանըն սօնու
 տըր . օ էճիլտէն էմր օլունուր՝ քի՛ գուշլէրին վէ գա
 ըատէ օլան հայլանլէրին ճլնսլէրի գայպ օլմամագ ի ,
 չիւն , էրքէկ վէ տլշի՛ անլէրտէն կէմիյէ ալընա . քի
 տիւնեանըն Թէքրար շէն օլաճաղի , վէ պու զաղէւլ
 սայիր խուսուս իչիւն անլլանմոյոււլ՝ իլա քի ինասնլէ
 րին կիւնահը սէպէպինէ զուհուր էտէճէկի՛ աշիքեար
 օլտուն :

Ճ էւ էղիցին աւուրք դոցա՛ ամք հարիւր և քսան . . . Ժա
 մանակ ամենայն մարդոյ հասեալ է առաջի իմ . . . ամից զԸԸ
 հէղէղ ջրոյ ՚ի վէրայ երկրէ , ապականել զամենայն մարմին :
 Ժնն . 6 . 3 :

Նոյ՝ նկող էթմէտիտի ալլահա քի աֆ էթսին ինսանէրին կիւնասէրինի , Ետիտոս նասիյհէթ վէրմէտիտի կիւնասքեարէրէ : Ետիտոս Թէքտիր էթմէտիտի անկերի քի իսրահ օլալէր :

Ճ. Քիհազգիգա՝ ալլահա մագպուլ տրր կիւնասքեար լչիւն նիյազ էթմէք , լաքին շու շարթ իլէ՝ քի տուա քիմին հադգընտէ օլուր իսէ , օ տախի քէնտի նի գապահաթը պիլիււլ՝ Թեօպէ տէյէ , զիրա՝ ալլահա տէն աֆ տիլէմէք , անըն պիւլիւլիւկիւնիւ՝ հիւքմիւն նիւ՝ վէ մէրհամէթինի Թանըմադ , վէ ինսանէ տախի փիւշմանըդ վէ Թէվաղիլիք նիշանի տիր : Նիճէ քի հայր աբրահամըն նիյազի իլէ՝ աքլմէլէք փատիշահըն . Ճան . 20 , 17 : Յոք Երանէլինին նիյազի լէ՝ ա նըն տօսթլէրինին . Յօբ . 42 . 10 , Մոլիէս փէյղամպէրին նիյազի իլէ՝ խոյայել ճէմաէթինին սուչու աֆ օլտու . Ենց . 32 . 31 : Զիրա պուսլէր քէնտի Թագսիլ ռաթլէրինի տույունճա՝ փիւշման օլոււլ , Թեօպէ տէտիլէր : Նսճադ՝ սու գուֆանի վազթինտէ օլան ինսանլէր՝ էթտիլլէրի կիւնահտէն փիւշման օլմատրղլէրին տէն մատէ՝ կիւն պէ կիւն ֆէնա պուլուլէր , իմտի նոյ՝ անկեր լչիւն նիյազ էթտի իսէ տէ՝ գապուլ օլմատր , զիրա մէզպուլլէր զայէթ քէնտիլէրինէ կիւլիւն միշ միւթէքիլիլ իտիլլէր¹ : Նասիյհէթ խու սուսինտէ տախի նոյ՝ կերէք լիսան իլէ ալլահըն էմրինի խապէր վէրմէտէ , կերէք ֆազլի ամէլ իլէ անկերէ Էօրնէկ օլմատէ՝ գուսուր էթմէտի իսէ տէ² , խալահի նէֆա օլմատիլէր , զիրա՝ կիւնահ ինսանըն ֆիքրինի օ տերէ ճէ գախատըր , Թա՝ քի գատըր օլմադ էյիյի՝ ֆէնալլ ֆերդ էթմէկէ³ : Գէզա՝ նոյ անկերի Թէքտիր էթ

1 Ի սկզբանէ ՚ի կոնչէլ սկայիցն ա՛րբարտաւանկց . Բևապ . 14 . 60
2 Զութեքորդն զնոյ զարդարութեանն քարոզ պահեաց ՚ի Էրնէյէկէ . 2 Պեգոր . 2 . 5 :
3 Ըստ աւածին , ըմբանեալքն ՚ի մէզա՝ ՚ի մտաց ևս անկանին :

մէկէ գտողը պատկայուպ՝ անկերին նուշերի հարեքեթ
 քրինէ գասավէթ հտեր իտի : Զիրա՝ օ վագըթ տա
 հա զապլեթ վէ զսատիշահլոգ օլմատղինտէն , հերքեթ
 քէնտի մերասի իւզրէ կիտիւպ՝ ալլահտէն գօրղմազ ,
 վէ ինսանտէն հիճապ էթմէզ իտիէր , զիրա՝ ճիւմ
 լէսի քիպիր , ճիւմլէսի սերքեշ՝ , ճիւմլէսի պիատեպ ,
 ճիւմլէսի զատտօր , պիւլիւք քիւլիւք զէվք ու սէ
 ֆայէ միւշթագ օլմաթրի իլէ՝ նոյ նահապետին նատիւ
 հէթինտէն վէ ֆաղլիլօթինտէն իպրեթ տլմաղէր :
 Ահ նիճէ քի մուգատտեմ տէնիլտի , երւզ իկիրմի սէ
 նէ թէմամ օլունճա՝ կէմի (տապան) տաթի թէքմիւ
 օլտու : վէ օ գատար միւտտիթ զարթինտէ՝ թեպէ՝
 յէ կէլէն օլմազ :

Նազար գըլ պուրատծ ալլահըն ինայեթինէ , վէ ին
 տանկերին ասիլիկինէ : օ քի առալէթ իւզրէ կիւնահ
 քեարեթրի զարգ հտեճէք , լարին՝ մերհամէթքեանի
 օլմազ իլէ , եազմուր պաշլամմազտէն եհտի կիւն էվլէլ
 էմը հտեր նոյ նահապետէ՝ քի հայլանաթլէրի վէ ան ԳԼ. է
 լերէ վէ տաթի քէնտիլէրինէ իգթիզա հտեճէք նաթա
 գայը ալոպ , քէնտի վէ իւչ օլլու՝ սեմ՝ քամ՝ յարեթ .
 վէ էհլէ վէ էվլատլէրինին զէվճէլէրի իլէ կէմլիյէ կլ
 րէ : Իմտի՝ նոյ էմը օլտուղի իւզրէ իճրա հտիւպ կէ
 միյէ կիրինճէ , հիւքմէթի իիւտա՝ մէլայիք գափար
 տիշարտան կէմլինին գափուստնու՝ , քի սայիր քիմնէ
 գատար օլմասըն անէ կիրիւպ ինէլաս օլմաղէ , անճադ
 անի կեօրէնլէր մէզադ հտիւպ կիւլէրէր , զիրա տիւ
 ճեալը սու պտսաճաղինէ իթիմաթ էթմէզլէր :

Սիւալ 37 :

Էէր ճինս հայլանաթտէն կէմիյէ ալընտըմը :

Ծ. Սալիւմ քի՝ սուտա եաշայանլէրտէն , նէմլիք
 տէն՝ գօգուտէն՝ վէ ճիւրիւք աղաճտէն հատըլ օլմազ

1 Զսիայք էին ՚ի վերայ երկրի յաւուրսն յայնտիկ. Ծ. Կն. 6 . 4 .
 2 Եւ վակեաց ար ան արտաքոյ նր զտապանն . Ծ. Կն . 7 . 37 օ

Ընրոտէն արնմատը • վէ օ ճինս հայլան վէ գուշ քի
 Եհնմէզ՝ անլերոտէն իբիշեր Թանէ՝ պիբի երբէկ պիբի
 տիշի • վէ օ քի եհնիր՝ վէ ալսահէ գուրպան օլուր՝
 անլերոտէն երբէկ վէ տիշի եհտիշեր Թանէ արնմատը •
 Եկէր տերսէն՝ քի օ գատար հայլանաթ պիր սէնէ նի
 ճէ իտարէ օլոուլեր կէմիտէ • մալիւմ քի օ կէմլնին
 պօլու իւջ եիւզ արշն • կէնլշիկի ելլի արշն • իւք
 սեքլիկի օթուզ արշն իտի • իչերիսի վէ տիշարուշ
 զիթի իլէ գալաթաթը • վէ էնի աշաւրոտէն եօգարը
 տէվլերիլիւպ թա՛ քի պիր արշն էնի գալնճայէ
 գատար՝ սանտուգ կիպի օլմասը իլէ տապան տէնլլոտի
 անէ՛ • Վէ տախի տերունի իւջ գաթ • վէ այրը այրը
 սաքին օլաճագ մինասիպէթլի մահալեր եախլաթը՝ քի
 հայլանլեր պիբի պիբլնէ զիյան վէրմէյէլեր •

Տէմէ քի նոյ պու գատար հայլանաթը նիճէ գատորը
 օլոու կէմլիյէ ճէմ էթմէկէ • զիրա նիճէ քի անլեր
 իսիմ էտինմէք իչիւն հազրէթի ատեմին հուզուրլնէ
 տախիլ օլոուլեր • քէզա՝ խէլասլերի իչիւն պա էմրի
 իսիւտա կէմլիյէ կլիրիւպ նոյ նահապետին իգաաթըն
 տէն չրգմատրլեր • կէմլնին եախլըրուլի եէր թէվրատը
 տէ պէյան տէկլլ իսէ տէ • տէնի իր թի անթէքետտէ
 եախլըրը՝ նիճէ քի մոլսէս խորենացի եազար՝ ճիհանջ
 եիւմատէ •

Միւալ 38 •

Եաղմուր քի պաշատը՝ անրն զպէպ օլոուլիսի ինսանլեր Գէրք
 էտիւպ թեօպէ տէտիլը մի •

Ճ • Տէմէտիլեր • Թէն կեօղիւնէ շաթգ լաղըմ՝ քի
 կեօրէ • Ճան կեօղիւնէ լութի լաղըմ՝ քի ալսահն ի
 նայէթլինի Թանըլլայ թեօպէ տէյէ • զիրա կիւնահն
 րի սէպէպիսէ՝ ալսահ քէնտի լութիուսու անլերոտէն
 գալորըմը օլմաղ իլէ՝ նիճէ քի օ գատար միւտտէթ

Ճ Արա դու քէզ տապան • Ծ.ն. • 6 • 14 •

Թալաճըն ինտրիթիսի փեհմ էտեմէղ օլտու լեր , քեզա
 զաղեպ մաղթնտե տախի կեօրոթիւք լերնտեն իպրեթ
 ալմատուեր : Պեղն միւմքիւն խոխի պախուսուս պօրձ ի
 տի փեհմ էթմէք , քի էօյլէ մէրեթ կեմի անի քի
 նոյ ալաճըն էմրի իլէ եափաը՝ թէհի օլամազ , էլպեթ
 պուստե պիր հիքմէթ վար աըր , խուսուսա քի պու
 գատար հայլանէր , տաղի վէ եապանի ճանաւարէր
 վէ գուշեր՝ հիւմէթի պարի սըրասը իլէ անէ կիրեը
 լեր , վէ նոյ տախի պուստէ թերթիպ իլէ անտէ օ
 թուրուր տէյու՝ իարեթ այմազ լազըմ իքեն պիր իշ
 եերինէ սարմայուպ՝ եենէ զէփք ու սեփա մէճլիսնտե
 ելիւպ իչիւպ շաղ ու մէսրուր օլուր խոխեր՝ :
 Իօջմա միւլահաղա էյլէ պուրատե կիւնահքեարէրին
 հայի քեփիլեթին , զիրա կիւնահ էօլքիւսիւ թօրոու
 զի հարե , տէր աղեպ եայտան օգ ջրգար կիւխի ա
 տալեթ սիճիլաթընտե տէրձ օլան զաղեպին իճրասը
 թերիլ օլա տէյու , հիւքմ օլունուպ աջըր կեօյիւն վէ
 զէմինին սու խաղինէլերի վէ փունարլերի : Աէ ըի զ
 կեար աղիմ գասըրկա իլէ հսիւպ՝ բույի ասիւման զու
 լումաթ իլէ գապլանըպ տիւշմանէ գարջը ճենկ էտէր
 հիասաը , եաղմուր օգլերի խըշմ իլէ ինէրլեր : Մեղ
 պուրլեր ատեթա եաղմուր զանն էտիւպ՝ էլպեթ քե
 սիլեր կեչեր , զէվքէ մանի օլմայըն տէյու՝ պիրիպիր
 լերինէ զայրեթ վէրմէտե : Իտի կիւն ազշամա գա
 տեմ պասըպ՝ եաղմուր գարարըն արթըմաղ իլէ . պու
 նէ հիքմէթ տիր տէյու՝ հերքէս էնտիլէյէ վարընճա :

1 Ուտեին և ըմպեին , կանայս առնէին և արանց լինէին , մին
 շև յօրն՝ յորում եմուտ նոյ 'ի տապանն , և ոչ գիտացին մինչև
 եկն ջրհեղեղն , և եբարձ զամենեսին . Մատթ . 24 . 38 .
 2 Եւ պատահեցան ամենայն աղբիւրք անդնդոց բազմաց , և սո
 հանք երկնից բացան . Ծան . 7 . 11 .
 3 Արդ՝ եկս'յք և վայելեացուք 'ի բարութիւնս որք կամ .
 Խոսոյ . 2 . 6 .

իչ իշտեն կէջիւայ՝ սրղընաճագ եկր արարելը , Թեօպե
տէմէկէ վագըթ վար իքեն՝ կիւլիւշիւայ զեվքէնտի
լէր , շխտի ջաղղըջայ աղէշնրլէր , լաքին իշիտեն պու
լունմազ , նիճէ քի՝ քենտիլէրի իշխամէտիլէր ալւահըն
էմրինի՝ :

Նէրէտէ գալող եէյիւայ իշիւայ՝ սեփայէ մէշղուլ օլան
լէր , նասիյհէթ տիխէմէյիւայ՝ նոյ նահասպետի մէզագ
հտէնլէր : Նիճէ օլտու քենտի գուվէթի պագուլէ
րինէ կիւվէնէն մերտ իկիթլէր , նէ՝ միւլահագա հտէր
լէր Ֆրագ ամէլ ջերքինտէ իընջըր կիպի եաթանլէր :
Նէրէտէ սագլասա կէրէք զուլումքեար ատեմ՝ դատ
տարլըգ իլէ ճէմ՝ էթտիկի մալի , զիրա՝ սու տիւնեայլ
ալող : Քիմի սօֆրասընը պրաղուլ գաջաճագ եկր ա
րար , քիմի՝ սեվտիկիստեն այրըլայ՝ քենտի իէլասընէ
պագար , քիմի՝ էվլատընը գուճաղլինտեն աթար , սայ
պիլէր աղլայլայ՝ կէնճլէր աղաճիլէրէ ջըգարլէր , իիթի
եարլէր կէնճլէրտէն իմտատ ումարլէր , պիւլիւք քիւ
ջիւք զայ ագըլ էլ այագ թիթիլէր , իւրեկ օյնար ,
քիմնէ քիմնէյէ եարտըմ էթմէզ , զերա հէքքես քէն
տի ջարէսինէ պագար :

Ձէյ վախ , պու նէ ֆէլքքէթ տիր տերլէր , նոյ պիզե
խասլէր վէրտի պիզ ինանմատըգ , անի ահմագ եէրի
նէ գօյտուք , լաքին՝ օ ալիմ , պիզ ահմագ , մութլու
անէ քի՝ կէմիտէ հըրիզ օլմու շ , վալ պիզէ քի հէլլաք
օլաճաղիմիլ տերքեար : Էնասըր էրպա պիզէ տիւշ
ման , ղօֆրագ աղղընը աջմըլ քի եուտա , սու ջողալը
քի սօղա , ըիւզկեար շխտիտ էսիւպ սարտար քի եր
գա , աթէշ օ տերէճէ գալլիմիզի եագար՝ քի ճէմի
սուլար անի սեօտիւրէմէզ , ասիւման էիւզիւնիւ սագ
լտող պիզտեն սիեահ պուլութլէր իլէ , զէմին կեօ
քիւնմէզ օլտու սուտան :

Յ Բանգի կոչի և ոչ լսէիք . . . օյտուհեու ևս ծիծաղեցայ
զիդասեամբ ձեցով . Արտ . Է . 24 .

Պատգամը աճեց գապիւնի կեմիյե կերմէք տէյու ու յ
մուտ հտէր , զիրա կեմիտէն զայրի սղղնաճագ եհր
եոգ . լարին հալ պուքի՝ անըն տաթի գա՛իուսու գա
մալը : Ահ եաղմուր զայեթ շիտտեթըն պիր գարար կեւ
մեկ ին՛ սու կիտէրէք էվէրէ կիրիւպ , ալթ գաթ
տէ օլան՝ օրթա գաթէ ջըդար , վէ անտէն էվին իւզ
թիւնէ ումուտ հտէր իքէն , անխտէ սու պասար :
Նազար էլէ ալլահն էմրինէ մուղայիր հարէքէթ է
տէնէրին սէիլ ու վերուշան հալինէ , զիրա եաղմու
րուն հարէքէթինէ նազարէն՝ զարգ օլաճագլէրինի
մուհադգագ պիլերէք , Ճիւմէսի կեօղլէրինտէն սեւ
կիպի եաշ ագըտայ՝ վէ զայեթ տաղի տէրուն պիրէ
ան ու ֆիղան էթտիլէր իսէ տէ , մաղֆիրաթ վագ
թի կեջիլ օլմաղ ին՛ խէլաս օլամատղեր : Ֆիլհագի
գա՛ զագէպ զուհուրինտէն կիւն էվէլ թեօպէ տէյե
րէք՝ պիրէր տամլա եաշ կեօղլէրինտէն ագըտալէր ի
տի , կիւնահլէրի աթ օրուպ՝ զարգ օլմաղ խտիլեր : Ահ
պաղըզ էիւքսէք տաղլերէ ումուտ հտէր , լարին մա
րիֆէթ օ՛ տաղէ վասըլ օլմագտէ , զիրա տէրէ վէ տէ
վէ սու ալթընտէ գարող , գըրտա պուլունանլէր՝ էիւք
սէք տաղլերէ ումուտ հտիւպ անլերէ ջըդարլէր իսէ
տէ՝ նէճաթ պուլմատղեր , մատամ՝ քի անլերի տէ օճ
պէշ արըն սու աշար՝ . քիմի իւղմէկէ զայրէթ է
տէր , լարին նէ միւմքին . զիրա գըրգ կիւն գըրգ կէ
Ճէ պիր գարար եաղմուր սաղանագ ին՛ կեիւպ վէ
էպէտի գարա կեօրիւնմէզ օլուպ՝ կէմիտէն տիշարը
գարան Ճիւմէ ինասն վէ հայլան զարգ օլուլէր ² .
Իպրէթ ալ , նոյ սու էիւզէրինտէ պի . քէտէր գարող

Յ Ընդետասան կանգուն բարձրացաւ Ըուրն՝ ի վեր և ծածկեաց
զամենայն լերինս . Ծնն . 7 . 20 .
Զ Եւ եղև անձրև ՚ի վերայ երկրի զքառասուն տիւ և զքառա
սուն գիշեր . . . և մեռաւ ամենայն մարմին շարժուն ՚ի վերայ
երկրի . . . և ամենայն մարդ . Ծնն . 7 . 22 .

կէմիտէ , կիւնասճքեարլեր պօղուլտուլեր գարատէ օ
ալլահըն հիբմէթի պեօյէ տիր , սատրդ գուլունու նէ
րետէ օլտա Հըբզ էտիւայ խիյանէթի թէքտիր էտէր :
Վէ էիւզ էլլի կիւն սու էիւքսէքլենիւայ ¹ , կէմի տախի
իւղէրէք էրմէնիատան դօիրսղի արարատնամ էյալէթ
տէ , մասիս տաղը իւզէրինտէ գարար գըրող ² : Տէ
մէ՛քի անտէն էիւքսէք տաղ եօգմու՛քի տապան ան
տէ օթուրուու + դապիլ քի՛ օլա + լաքին՝ օ՛ կէմինին
գափուտանը ալլահ օլմաղ իլէ , անըն մասիս տաղինտէ
գալմասընը միւրատ էթտի ³ :

Ե՛րիմտի ես՝ կիւնասճքեար ատէմ՝ միւլահազա
էյլէ հէր տէմ՝ , զիրա նիճէ՛քի անլէրէ օլտու , պիր
կիւն տախի սանա օլտա կէրէք + ալէլ խուսուս՝ սէն
տահա զիյատէ թէքտիրէ միւսթահագսըն , զիրա՛ ան
լէր նոյնահապետին վազնի տիյնէմէ տիլէր , սէն՝ քնուն
աւետարանընը տիյնէմէզսին + անլէրէ սապրգ էմասլ
եօգ խտի , սանա Հիսապրզ էմասլ վար իքէն , եէնէ
խրահ օլմայուայ՝ հէլայի նէֆսին իւզրէ կէզէրսին +
Ֆիքրին իլէ պիր տաղ իւզէրինտէ պէլէ քէնտինի , վէ
լչէտիկին կիւնասըլը՝ անլէրի քի իթիրաֆ (խոտո
վանէլ) օլմասըն , սու դուֆանը կիպի էզրաֆընը գու
չատիլը՝ քի սէնի դարգ էտէ ⁴ , զիրա քս մահլէր կիւ
նիւնիւ սու դուֆանընէ պէնկզէտիր ⁵ : Ճիամանի տիւ

1 Եւ բարձրացաւ ջուրն 'ի վերայ երկրի յաւուրս հարիւր յի
սուն . Ժ.նն . 7 . 24 :

2 Եւ նստաւ տապանն . . . 'ի լերինս արարտայ . Ժ.նն . 8 . 4 օ :

3 Քանզի և 'ի սկզբանէ 'ի կորնչիլ սկայիցն ամբարտաւանից յոյս
աշխարհի 'ի լաստափայտն ապաւինեալ՝ եթող աշխարհի զաւան
լինելոյ քո ձեռամբդ նաւապետեալ . Ինտր . 14 . 6 :

4 Ընդէր բնաւ երկնչիմ ես յաւուր շարի , զի անօրէնութիւնը
գնացից իմոյ շուրջ եղեն զինև . Սոռ . 48 :

5 Որպէս աւուրքն նոյի , նոյնպէս եղիցի գալուստն որդւոյ
մարդոյ . Սորթ . 24 . 37 օ :

ման՝ հէր նէ գառուսը մէրհամէթսիղ օրոս , հիւքմիւ
 Եօլտիւրիւնճէյէտէք սիւրէր : Լաքին՝ քէպիր կիւնաս
 ինսանըն պու տիւնեատէ հէլլաք օլմասընէ սէպէպ օլ
 տուգտէն մատէ՝ ախրէթտէ տսխի էպէտի Թէքտիր
 օլմասընէ սէպէպ օլուր : Գէպիր կիւնաս իշէյէն՝ ալ
 Լահըն մուհապղէթ պէնտինի գըրլայ՝ կեօյա ալլահ
 տէն գաչմը կիպի սայըլըր : անճագ ալլահ մէրհա
 մէթքեանի՝ գաչան գօյուհու ջօպանըն արատըլի կիպի
 կիւնաս քեարը ջօգ տէիա ջարըրըր՝ : վէ Լաքին օ քի
 Թեօպէյէ կէլմէզ , վէ կիւն պէ կիւն ֆէնալըգտէ Թա
 բագգա պուլուր , օ վագըթ ալլահ քէնտի լութիու
 նու անըն իւղէրինտէն գալտըրըր : Անտէն պիւլիւք զա
 զէպ օլմազ ինսանէ քի ալլահ անտէն լութիուհու ըէֆ
 էտէ : զիյա էօլջիւ Թէմամ՝ օլուպ՝ զազէպ սիճիլիեա
 զըլմէնէ՝ կէրի տեօմէք գապիլսիզ տիր , նիճէ քի օլ
 տու մէզ քիւր ասիլերէ , սոլոմ գոմըր ճէմաէթինէ ,
 ֆիրաղունէ , վէ տախի ջօգլէրինէ : իմտի էկէր զա
 զէպտէն խէլաս օլմագ տիլէր իսէն՝ կիւնաս իշէէ
 : վէ էկէր եոնըրպ՝ կիւնասէ տիւլտիւն իսէ՝ Թօղու
 գալպ իշէ Թեօպէյէ կէլ :

Սիւալ 39 :

Նոյ դարգ օլանլերի աճըլուզ զէմ էթմէտինի :

Յ. **Լ**թտի , զիրա ինսանէ պօրճ տըր միւքէտտէք
 օլանը աճըլագ , Լաքին՝ օ քի ալլահըն էմրինէ գարը
 տուրուր՝ շէրան Թէքտիր օլուր : Իմոի՝ Թեպէյէ կէլ
 մէյէն ատէմին Թէքտիր օլմասը՝ ալլահըն ատալէթի
 իւղրէ օլմազ իշէ , անի կեօրէն ալլահըն շէրիյաթըն
 մէտոհ էտիւպ՝ խպրէթ ալմադ ճայիզ , Պէլի նոյ զէմ
 էտէր իտի : Լաքին տէկիլ քի ալլահըն վէրտիկի զա
 զէպէ , իլլաքի՝ ինսանլերին նաշէրի հարէքէթինէ :

Ի Դարձարիւք առիս՝ և ես դառնամ առ ձեզ . Մատթ . 3 . 7 :

Հանկը այտա օլաու սու Թու Ֆանը օ

Ճ. Սայիս այրնոտ օլաու տէնիլըր + զիրա էկէր գըչ էմնասընտէ օլա խոի + գապիլ ըի՛ դապիաթտէն տիր տէնիլըր խոի : Աէ տախի ջիւնըի պահար էյամը սէփա ը վագըթ տըր + էոյլէ ֆերահ էտէճէք ղէմնստէ ղա զէպլն ղուհուրի՛ զլյատէ գասալէթ օլա ղալմէրէ :

Նոյ պէլիմի խոի՝ ըի՛նէ գատար վագըթ գաղաճագ տըր կէմիտէօ

Ճ. Պիլմէզ խոի + զիրա պու կուսուստէ՝ ալլահ վագըթ պէյան էթմէտի սնէ + վէ ըէնտի տախի սիւալ էթմէզ + մատամ ըի ըէմալի մերթէպէ իղաաթ էթմէնին շարթընտէն տիր՝ սէպէպ սիւալ էթմէյիւայ՝ էմրին իճրասընտէ տիգաթ էթմէք : Ֆի՛հադիգա նոյ սատրգ օլհաղ իէ իթիգաթընէ խէլալ վերմէյիւայ՝ էվլ լատլէրինի տախի Թէսէլա էտէր՝ ըի ալլահըն ինայէ Թինտէն գաթի ումուտ օլհայալէր : Հադիգաթ՝ պու մատտէ ղայէթ ազեմ սըգընթը : վէ էմսալի սապգաթ էթմէմիլ պիր սէրէնճամ խոի + զիրա մէճպուր օլաու էվլնի վէ ղահաթըղինի Թէրք էտիւայ՝ կէմիյէ կիրմէյէ + աէլ կուսուս ըի ջըգմագ էլինտէ տէկիլ + ֆէզ գաթ տսիլէրէ օլան ղազէպի վէ ըէնաինին հիլմէթիթ Թարիք իէ խէլաս օլաուղինի ֆիլքիր էտիւայ՝ մէմուե օլուր խոի ալահտէն + նիճէ ըի՛ անըն իթիգաթը մէտհ օլունուր աղիզ ըիթապտէ՝ :

Յ Հաւատոյք աւետ Տրաման նոյի վասն շե ես էրն էլեացն ղա հի հարեալ կազմեր զտապանն 'ի վրկու-թիւն տան իւրոյ + ու ղոյ գատեաց զաշխարհ + և հաւատոցն արդարութեան եղև ծա Էանգաւոր . Ն.Բր . 11 . 7 . Նոյ գտաւ կատարեալ արդար օ և 'ի Ժամանակի բարկուն էղև վերահաշտուի . Սկրտ . 44 . 17 օ

Նոյ նե՛ գատար զէման գալոր կեմիտէ .

Ծ. Պիր սէնէ . գիրա եիւզ ելլի կիւն սու պիր գալոր
 րար գալորպ՝ պատեհու հիքմէթի խաւտա ազալորպ՝ կեօ
 րիւնիւր տաղիւրին պաշր՝ : Զիրա եկեր սու թեղ-
 ելտէն չէքիլսէ խտի , լեչիւրին գօգուսու հեմալի ֆէ
 սատե վերիւպ՝ կեմիտէն չըգանկերէ .քետեր վերիւր ի
 տի . անձագ սուլուն օ՛ գատար վաշքթ տուրմասը ի
 լէ , լեչիւրին պազըսընը պալըգլէր եեր . վէ պազըլէրի
 չիւրիւր :

Պէ գըրգ կիւն տախի կեչինճէ ,նոյ կեմինին փէնճէրէ
 սինի աչրոյ՝ գարղա գուշունու իրսալ հտեր՝ քի տիւ
 նեանըն հալինտէն խապեր ալա . լաքին օ՛ քէնտի պօ
 զազի տերտինէ մեչըուլ օրոպ կերի տեօմէզ : Պատե
 հու մահճուպ գուշ կիւվերճինի իրսալ եթտի , վէ
 մեչպուր գօնաձագ եեր պուլամայուպ կերի տեօմէր :
 Ղէ եետի կիւնտէն սօնկրա թեքրար անի իրսալ եթ
 տիրտէ , միւթտեճի հիսապը աղգընէ զէթին տալը ա
 լորպ՝ կերտի կեմիլէ՛ : Նոյ անի կեօրիւնճէ՛ անկար քի
 սու չէքիլսիչ տիր . վէ եետի կիւնտէն սօնկրա թեք
 րար իրսալ եթտի կիւվերճինի , լաքին կիւվերճին զալ
 րի ալտեթ եթմէզ : Իմտի նոյ կեմինին իւսթիւնիւ ա
 ջրոյ՝ զէմինի գուրու կեօրիւնճէ՛ տիւնեայէ եկնի կեկ
 միչ կիպի շագ օրոու , վէ ալաս տախի եմր հտեր ա
 նէ՛ քի կեմիտէն տիշարը չըգա . քէնտի վէ եհլի , վէ
 հվատըլէրի՛ վէ անկըլին զէվճէլէրի , վէ ճէմի հայ-
 վանաթլէր :

1 Եւ նուազեր ջուրն յետ հարիւր և յիսուն տուր . . . երեկ
 ցան գլուխը լերանց . Ծնն . 8 . 3 .
 2 Եւ գարձաւ աւ նա աղանին ընդ երեկս , և ունէր տեղև
 Թիթենայ շիւղ ՚ի բերանի իւրում . 8 . 11 .

ՍԻՆԱԿ 43 .

Նիւն կեմի յէ կերէր իբէն՝ եզգէլա նոյ , սօնկրա իւչ օղլու օ
 սօնկրա էհլի , վէ սօնկրա կէլինէրի կերեւոյ . չրգտըղինտէ՝ եզ-
 գէլա նոյ , սօնկրա էհլի , քեզա եզլատլէրինին արտը սըրա՝ ան-
 լէրին զէզէլէրի չրգտը .

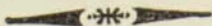
Ճ. **Ս**կմիլէ կիրէր իբէն՝ երբէք քէնտի զէլճէսին,
 տէն այրը կիրմէսի , անէրին կէմտէ եզլատ արգու-
 սինտէ օլճամալէրինն նիշան խտի Զիրա՝ կէմի անէ-
 ըին խեղաս օլճատը իչիւն թէրթիւզ օլունմաղ իլէ՝ իս
 թիղթար մահալի միսիլլիւ (տեղի ապաշխարանաց)
 անտէ թէն սէֆալէրինտէն կէրի տուրմագ վաճիւզ ի-
 տի . նիճէ քի սք եկեղեցի ապաշխարանք կիւնիչ
 ըինտէ մէն հտէր թէն սէֆալէրինի : Վէ չրգտըգէ-
 ըինտէ՝ հէր պիլընին էհլի՝ քէնտի արտը սըրա չրգմա-
 սը , կէմիտէն չրգտըգտէն սօնկրա՝ անէրի եզլատ է-
 տինմէկէ ըուխսէթ օլտուղի անկլանըր :

ԻԼԲ ՏԵՀՐԻՆ ԽԹԱՄԻ

1848

Ի Ք Ի Ն Ճ Ի Տ Ե Հ Ր

Սոյ կեմիտէն չրգտողինտէ պաղ տիրիւոյ , վէ շէրապընձ
տէն իշխւոյ՝ սերխօշ օլմասը , ինսանլէր չօղալը՝ պաղտատ օլմ
աընաէ գուլէ եաւար էքէն , ալէրին լիսանի գարըշը՝ չօղալմա
սը , վէ հէր ճինսին տիրէր գարաֆա տաղըլը՝ տիւնէայը շէն
լէթմէլէրի , վէ վութմէքէսթլիկին սէպէպի պէյանինաէ տիր օ .

ՍԻՆԱԿ 1 .

Իքինճի տեհր նիճե ֆերդ օլուր էլվէլքինտէն .

Ճէվապ .

Նոյ կեմիտէն չրդ տըրտէն սօնկրա . ալահըն
անէ օրհնութիւն վերիւայ գալի (ուխտ)
էթմէսի իլէ : Պէլի լէք տեհրտէ օլան ինսանկերին
նաշերի հարեքէթի սեպէպինէ՝ ալահ անլերէ զաղէպ
վերտի . անճագ՝ իքինճի տեհրտէ ինայէթ հոլիւպ
թէսեղա հտեր ինսանը՝ թի գաթի ումուտ օլմասըն
լեր : Զիրա՝ նոյ կեմիտէն չրդ տըրտէն սօնկրա՝ պաշ-
լաոր կեօրտէն իսէլա . նիշանը պէյան օլմաղա . ՚իճե քի
ալիմնեմա (ծիածան) պարըլըէ նիշանը տեհլըտի :

ՍԻՆԱԿ 2 .

Նոյ կեմիտէն չրդընճա ներէտէ սաքին օլտու .

Ճ . Իչրմէնիստան դօփրաղի ալարատ էյաէթինտէ՝
մասիս տաղի գուրպի նախիջլան տեհնլէն եհրտէ . թի
իլք գօնագ տեմէք տիր : Պուրատէ խօշճա միւլահա
զա էլէ նոյ նահապետին ֆաղլէթինի . օ՝ թի պիր սէ
նէ կեմիտէ մէրս օլուպ տիշարը չրդ տըրտէնտէ . զայրի
պիր լչէ մէշորըլ օլմաղտէն . տեր հալ մէղպիհ (սե-
ղան) եափըպ՝ ճէմի ենիիր հայլանլերտէն գուրպան
հտեր . վէ շիքր հոլիւպ մէմուէն օլուր ալահտէն¹ .

¹ Շինեպ նոյ սեղան այ . և էառ յամ նայն անամոց սրբոց և
յամենայն թաշնոց սրբոց . և եհան ուլջակէզ 'ի վերայ սեղա-
նոյն . Ճ.նն . 8 . 20 .

Չանն օլունուր քի , նոյ նահապետոտէն էլ/էլ սեղան
 եախան օլնատը , պէլի աբէլ գուրպան էթտի , լաքին՝
 սեղան եափտը տէյու եաշըլը տէկիլ : Պա՛սուսուս նոյ
 նահապետին գուրպանընտէն՝ ալլահն խօշանտըլի ի-
 չիւն՝ զաթը գօգու իլէ գապուլ օլունուրի պէյան օ-
 լուր¹ : Ահ ալլահ անըն գուրպանընը գապուլ էթմէսի
 իլէ՝ օրհնէլ հտէր անի , վէ անըն էլլատէր/նի , վէ
 գալլէ հտիւպ վատ հտէր՝ քի պիւր տահա սու գուֆա
 նը օլնասըն² : Փիլհագիգա՝ մուգատոտէմ ազամա օրհ-
 նութիւն վէրիլտի , լաքին պու տէֆա միւճհտոտէտէն
 օրհնութիւն քէրէմ՝ օլտուգտէ՝ ալլահն ինայէթ պու
 պի թէքրար քիւչատէ օլտու : Զիրա հմի օլունուր քի
 չօղալընդէր , վէ տիւնէայէ հի.քմ էթսինդէր սասըգը
 իւզրէ , վէ էթ եէմէկէ տա՛սի իզլին օլտու , քի մու-
 գատտէմ իզլին եօգ խտի :

Սիւալ 3 .

Ալէիմէմա զաթը օլնաճըլ իտի կեօյտէ . քի ալլահ անի պօ,
 ըրըրգ նիշանը պէյան էթտի :

Ճ. () Ըլուր իտի , լաքին՝ պիւր տահա սու գուֆա-
 նը օլնասըն տէյու՝ անի մախսուս պարըջմագ վէ գալլէ
 նիշանը էլլտի՝ քի ինսանդէր անի կեօրիւնճէ , աւ-
 լահն ինսան իլէ պարըչտըլինի պիլիւպ շազ օլտու-
 լէր : Նիճէ քի՝ պիւր ատէմլն ատէթի գատլմէսի օլ-
 սա էլինտէ ասա՝ եախօտ փար ինդլնտէ եիւզլիւկ թա-
 ջըմագ , վէ պիւր կիւն փատիչահ օ՝ ատէյ՝ իլիւն տէսէ
 քի , պու ասալը եախօտ պու եիւզլիւկիւ՝ նէ գատար
 քի պու ատէմլն էլինտէ կեօրիւրտէնիզ՝ պանա տասո
 պէլէյին անի , քէզա՝ ալէիմէմա՝ զաթը պուլութտէ

1 Հոտոտեցաւ տէր անձ 'ի հոտ անուշից . Ծնն . 8 . 21 .
 2 Եւ հաստատեցից զուխա իմ ընդ ձեզ , և ոչ ևս մեռցի ամե .
 Յայն մարմին 'ի ջրհեղեղէ . Ծնն . 9 . 11 .

կեօրիւնիւր խոի , լաքին՝ սօնկրա պարըջոգ նիշանը օլու
 տու , քի ինսանլէր խէվի հտիււյ՝ կիւնասհտէն կէրի
 տուրալէր , զիրա պարըջոգ՝ կիւճէնմէքտէն սօնկրա
 օլուր , իմոի ալաս՝ ինսան իլէ պարըջոր տէնիլիւր իւ
 սէ , է՝վէլա՝ անըն կիւճէնմիշ օլտուղի անկլանըր , վէ
 կիւճէնմէք գապահաթ սէպէպի իջիւն տիր : Օ՝ էճիւ
 տէն , ալէիմնէմայը կէօրիւնճէ՝ տիւշիւնմէք ճայիլզ՝ քի
 ալլասհա գարըջ հարեքէթ հտիււյ՝ անի թէքրար կիւ
 ճէնտիրմէյէլիմ՝ քի թէքրտիր օլմայալըր : Պէլի՝ ալլաս
 վատ էթտի՝ քի պիր տահա սու իլէ տիւնետոյը թէքրտիր
 էթմէսին , վէ լաքին՝ պու ճէվապ իլէ կիւնասհքեարե
 ըուխսէթ վէրիլմէտի՝ քի իսթէտիկլինի հտիււյ՝ թէք
 տիրտէն խալի գալըն , իլլա՝ պաշգա դարզ ղազէպ
 վէրիւր : Վազս՝ա ալէիմնէմա՝ էայ շէրլինտէ՝ , վէ էայ՝
 ճէնք ալէթի տիր , վէ ոլու տիւնետտէ անըն պլլա օգ
 կեօրիւնմէսի՝ ալլահըն մէրհամէթ ինիս պէյանի տիր ,
 ջիրա՝ քէպլր կիւնաս իլէյէն՝ տիւշման կիպի ալլա
 հա դարըջ կեօյա ճէնկէ չըգար , վէ ալլահ մէրհամէթ
 լի օլմասը իլէ՝ չօգ տէրա սապր հտիււյ՝ անի թէքրտիր
 էթմէզ՝ քի թեօպէյէ կէլէ , լաքին զանն էթմէ՝ քի տա
 յիմա սապր հտէր , զիրա՝ էայ գուրուլու տըր , էլ
 պէթ պիր կիւն անտէն ղազէպ օգու չըգաս կէրէք ¹ :
 Պսխոտ սուս էայ նէ դատար կէրկի օլսա , օ՝ գատար
 զարպ իլէ վուրուր օգու , քէզալիք՝ ալլահ նէ գատար
 չօգ սապր էթսէ՝ , օ՝ գատար շիտտէթլի օլուր ղազէ
 պի ² : Իմոի ալէիմնէմա իպրէթ տիր ալէմէ՝ քի ալլահ
 տէն խէվի հտիււյ՝ ղազէպ օգունտէն խէլաս օլա ³ :

1 Զողէղն իՐ Էղից յա՛պս . Ծ.Յ. . 9 . 13 .
 2 Այս թէ ո՛չ դաւնայք առ նա , զսուր իւր սրեալ է , և զա
 զէղն իւր լարեալ . Սու . 7 .
 3 Զորժամ ժամ առից՝ Էս ուղիղ դատեցոյց . Սու . 74 .
 4 Ետուր Էրկիւղածոց քոց նշան , զի ապրեացին յերեսաց ա
 զէղան . Սու . 59 .

Ալլահըն ինսան ինչ պարըշմար , ետխօտ գալլ էթմէսի , նթ .
ձէ անկլանըր :

Ճ. Սիր քիմնէյէ մէրամ անկլաթմագ՝ անըն պիլ .
տիկի լիսան ինչ սեօյլէմէկէ միւհթաճ . օ էճիլտէն
ալլահ ինսանըն անկլայաճողի մէնլալ իւզրէ՝ քէնտի
միւրատը ալիյէսինի պէյան էտէր ազիզ քիթապտէ ,
կեօյա տիլսիգէ իշարէթ ինչ սեօզ անկլաթմագ միսիլ
լիւ : Չիրա ինսանճա պարըշմագ՝ ետխօտ գալլ էթ
մէք ագրան պէյնիտէ՝ գաթի նիզատէն սօնկրա՝ լքի
դարաթըն ըիզասը պիր օլտուրինի պէյան էտէր : վէ լա
քին՝ ալլահըն պարըշպ գալլ էթմէսի՝ եալընըղ քէն
տի ըէյի վէ քէնտի դարաթընտէն օլմաղ ինչ ¹ , անըն
մէրհամէթինի տույ էտէր : Չիրա ալլահըն ինսան ի
նչ գալլ էթմէսի՝ տէկիլ քի քէնտի մէճպուրիյէթին
տէն գալլ էտիւպ՝ ինսանէ պօրճու օլնագ տըր , իլա
քի նոյ նահապէտի վէ ճիւմէ ինսանլէրի թէսէլա է
տիւպ՝ քէնտի ինայէթինէ լայիգ էթմէք , քի ալլահըն
քէրէմլնի ունութմայրայ տայիմա մէմսունիյէթ պիրլէ
անըն իղաաթընտէ օլուպ՝ էպէտի տէլիթէ վասը օ
լաէր :

ՍԷՆԱԼ 5 .

Նոյ վէ անըն էվատէրի՝ սօնկրա նիճէ օլտուէր .

Ճ. Էնչպէրլէք հէր իշտէն իգթիզալը օլմաղ ինչ .
նոյ քէնչպէր իկէ միւթագ օլտրագ , մասիս տաղընըն
էթէկին է պաղ տիքիւպ (քի հալին օ մահալէ էլմէ
նիճէ արկուրի տէնլիլը , եանի ասմա չուպուրի տի
քիլէն էէր .) վէ անըն շէրապինտէն իչիւպ աչըզ վէ

¹ Եւ ասէ ան ջնոյ , այս է նշան ուխտին շէր ուխտեցի ես ընդ
խս և ընդ ձեզ . Ծնն . 9 . 17 .

իւրեան եւթորդ : Աէ իբիւճի օղլու քամ՝, անի կեօ ;
 քիւնճէ՝ հօրթիււ պ հըթզ եթմէտիկիւտէն մատէ՝ մէ,
 զագ թարիքի ինէ գարտաչէրինէ տախի խապեր վէ,
 ըիր : Լաքին անլեր՝ սեմ վէ յաբեթ՝ աթա իզզեթի
 սագ-թամաղ ինէ՝ արգաչէրինէ հսպապ ալուպ՝ կէրի կէ,
 ըի կիտերէք փհտերլէրինի հօրթաիւլեր՝ քի չիպլագ-
 լըղինի կեօրմէյէլեր Աէ նոյ պլըրու մասլահաթը անկ-
 լայրնճա՝ պեթտուա հտեր քամլն օղլու քանանէ՝ ,
 զիրա տէնիլեր քի՝ քանան հվվէլա տէտէսինի օ հարտէ
 կեօրիււ պ՝ պասպաը քամա սեօյլէտի , օ տախի գար-
 տաչէրինէ : Աէ նիճէ քի իւք տէհրտէ կայէնէ լա-
 նէթ լիթիլիււ պ՝ կիւն պէ կիւն ֆէնա պուլմասը ինէ՝
 փհտէրինտէն ըհտտ օլուստու : քեզա իբիւճի տէհը
 տէ՝ քանանէ լանէթ վէրիլտի , վէ քամ տախի աթա
 տուասընէ լայիգ օլմատըղինտէն , կիւն պէ կիւն քեօ
 թիւ պուլոււ պ՝ նոյ անի ըհտտ եթտի :

Զիրա տէնիլեր քի քամ պիւյիւճիւլիւկէ վէ սայրի
 պի աոտէպ հարէքեթէ սիւլիւք հտեր իտի , լաքին
 սեմ . վէ յաբեթ , անլեր քի աթաչէրինին իզզեթինի
 թանըտըլեր , նոյ անլերի օրհնէլ հտիււ պ՝ քամը գուլ
 հտեր անլերէ : Պախուսուս՝ չիւն ի մեսիհ՝ սեմին ճին
 սինտէն թօղաճագ իտի , վէ յաբեթին ճինսինին տա-
 խի անէ իման կէթիրէճէկինի՝ ալահըն իլհամը ինէ
 պէյան հտեր՝ : Ֆիհաղ-իգա՝ պու պասպտէ վութիէ
 ըեսթլերին՝ մեսիհէ իման հտէճէքլերի անկլանըր , սի-
 ճէ քի հրմէնի միլլէթի տախի յաբեթին ճինսինտէն
 օլոււ պ՝ մեսիհէ ինանտը : Պախուսուս քի ուրհա վա-
 տիչահը աբգար . օ քի հրմէնի միլլէթինտէն իտի ,
 մեսիհէ քիէնտիմիղին սուրբ եհմտէ եթտիկի միւճիւ-
 զաթլերի իշիտերէք , անէ մախսուս աոտէմ վէ քեաշըտ

1 Կիծեալ քանան մանուկ . Ժնն . 9 . 25 ,

2 Ընդարձակեցէ նծ յաբեթի . և բնակեցի ՚ի տաճ սե-
 մայ . Ժնն . 9 . 27 :

իրաւ էտիւայ՝ Տիւմէ փութիերեսԹ (Հեթանոս) փառ տիշահէրտէն էվիէլ ինանող . վէ էֆէնտիսիզ տասի անըն . քեաղարընս գարըլըգ Տէփայ եազող : Նիճէ քի մոխէս խորենացի . քենտի . քիթապընըն իքինճի հիս սէսինին օն Թօղուզ ֆոսընտէ եազար :

Վազար էլլէ քամըն քեօթիւլիւկիւնէ , կիւնահ աթէշի սու գուֆանի իլէ հէնիւզ Թէսքին օլմուշ , քամ Թէքրար ալէիլէնտիրիւայ վէ քենտի զիւրիլէ Թինէ . քեօթիւ էօրնէ կ օլարագ , կիւնահ ֆէսատը եէ Ծէ պաշատը զուհուրէ կէլմէկէ :

Սիւալ 6 .

Նիճէ տողըլտըլէր ինսանլէր տիւնեանըն տէօրտ դարաֆընս :

Գլ. Ժ. Ճ.
Գլ. Ժ. Ա.

Ան , քամ , վէ , յաբեթին Տինսլէրի կիւն պէ կիւն չօղալարագ , օլտուգէրի եերտէ սըլըլմայլայ հա սէպիլ իգթիզա հէր պիր Տինսին պիրէր սէմթէ կիթ մէսի իճապ էթտի , քի իտարէ օլալէր . զիրս օ վագ Թին առեմլէրի էքսէրի ջիֆթճի օլլաղ իլէ , ազիմ օ վալէրէ վէ եալլալէրէ միւհթաճ իտիլէր : Իմտի միսս սիպէթլի եէր արամսգ գաստի իլէ , պիր քիւլլիւ խալգ՝ պախուսուս Տէպպար քիմնէլէր կեօջ էտիւայ պաղտատ օվասընէ կէլտիքլէրինտէ , միւշալլէրէ էթ տիլէր . քի տահա պիրի պիրլէրինտէն այրըլմազտէն Տէ միլէթ իլէ գուլէ հիսապը մէմլէքէթ եափալէր՝ քի ասիւմանէ սէր ջէքէ , վէ օ գուլէ քէնտիլէրինէ պիր էսէր օլուայ՝ անըն իլէ խիմ վէ շէրէֆ . քէսպ էթմիշ օլալէր , վէ նիճէ քի ֆիքիր էթտիլէր , տեր հալ իճրասընէ զայրէթ էտիւայ պինայէ պաշատըլ էր : Նաքին պու իլէ միւպաշիրէթ էթմէկէ սէպէպ՝ անլէրին եէք լիսան իւզէրէ Թէքէլիւմ էթմէլէրի օլմաղ իլէ , ալահ անլէրին պէլլէտիկի լուղէթլէրին մանէսինի գարըլտըլտըլէր քի պլրի պլրինին տլլինի

անկլամայրայ՝, պաշտատրէրի պինայը թէրք էտէ :
 Եր : Զիրա՝ մէզպուրէրին պու միսիլիւ հարէքէթի՝
 քիպիրլիքտէն հասըլ օլմաղ իլէ , ալլահըն էմրինէ մու ,
 զայիր իտի : Աէ հէրքէս թային օրոուղի խըզմէթէ
 մէշղու , օլուպ՝ մէզքիւր պինա իւզէրինտէ ջալըշըր է
 քէն , հիքմէթուլլահ պիր շէտիտ գասըրկա եէլի զու
 հուր էթտիքտէ , տէրագէպ հէր պիրի պիր հալէ
 կիրիթթար օրոու , թաքի պիրի պիրինին սեօյլէտիկի
 նի անկլայսմաղ օլուպ՝ հէր սինսիլէ պաշկա պաշկա
 տիլ սեօյլէմէկէ պաշտատր , վէ պու սուրէթ իլէ իթ
 թիթագէրի պօզուլուպ՝ պինա մասլահաթը կէրի գաւ
 տը : Օլ պապոն՝ հէր պիր սինսիլէ քէնտի դաշըր է
 լէ իսթէտիքիքի դարաշէ տաղըլըպ՝ վէ պաշգա պաշ
 գա միլէթէր վէ լիսանլէր պիրի պիրինտէն ֆէրգ օ
 լուպ՝ տիւնէայը շէնլէթտիլէր :

Նազար էյլէ , սու դուֆանը տահա ունուտուլմամըշ :
 Ինսանլէր թէքրար ալլահ՝ը կիւճէնտիրմէք արզուսին
 տէ , լաքին թաաճիւպ էթմէ : զիրա՝ օ գուլէյի եա
 փանլէրին սեօզ սահլապի՝ քամըն թուսու նեքրովթ է
 տի : Աէ մէզպուր զայէթ մաղրուր վէ քէնտի գուլէ
 վէթինէ կիւվէնմիշ ճէնկէ պիր քիմնէ օլմաղ իլէ ,
 ջօգ ատէմլէրի քէնտինէ թապի էտէրէք , զօրպալդ
 իլէ ալէմէ հիւք՝ էթմէկէ պաշլայուպ՝ փատիշահ օլ
 տու պաղոատտէ՝ , քի օ անէ տէկին տահա փատի
 շահըգ իճատ օլմուշ տէկիլ իտի : Պուստան գաթի նա
 զար՝ օրոու գուրուպ ճէնկ իլէ պիրի պիրինի գըլ
 մագ՝ մէզքիւր նեքրովթտէն պաշլանտը , քի անէ բէլ
 վէ նեմրուտ տախի տէնիլիր :

Պու զօրպա՝ նիճէ քի ինսանլէր իլէ ճէնկէ պաշլար ,
 քէզա ալլահա գարը տախի փութփէրէսթըք իճատ

1 Եկայք իջուք և խաւնակեցուք անդ զլեզուս նոցա , զի մի՛
 լսեցեն իւրաքանչիւր բարբառոյ ընկերի իւրոյ . Ժ.նն . 11 . 7 .
 2 Եւ եղև սկիզբն թագաւորուն նր բարելուն . Ժ.նն . 10 . 10 .

Եթ տի • զիրա՝ տէնիլիր քի քէնտի Թասվիրինի ալէմէ
 Թափընտըրմաղէ պաշլսթտըրուպ՝ փութփի ըեսթ լիկէ
 սէպէպ վէ Թէմէլ օլտու • Աէ անըն Թասվիրի օլան
 փութ (կուռք) ամաշունչտէ՝ Բահաղ իսի իլէ ա
 նըրը • քի արապիստան վէ Ճէմի գըպլէ դարաշընտէ
 ժէշհուր փութ օլուպ՝ Եղլիա փէյղամպէր անըն խիւտ
 տամյերինի գըրտը • 3 Թ • 4 • 18 • 40 :

Իպրէթ ալընյէր քիպիր՝ վէ ալլահըն Էմրինէ մու
 ղայիր իշ Էտէնէր • կերչի գուտրէթի օլանէ պօրճ տըր
 քի • սիւնէատէ պիր Էսէրի պուլունա • լաքին շու
 շարթ իլէ՝ քի անտէն սայիրլէրինէ ֆայիտէ օլա • վէ
 տէկիլ քի Եալընըզ քէնտի իսմինէ շերէֆ օլտուն տէ
 յու քիաիրլէնիւպ՝ խէղա իշլէյէ • նիճէ քի մէզքիւր
 գուլէլի Եամանլէր խէղա Էթօ իլէր :

Աէ տախի տէնիլիր քի՝ անըն իշլուն գուլէ Եամանգ իս
 Թէտիլէր՝ քի Էկէր պիր տահա սու գուֆանը օլուր
 իսէ • անտէ հըֆզ օլալէր • լաքին պու ֆիքիր տախի
 ղայթ անաշերի իտի • զիրա՝ ալլահ ղազէպ վէրէճէթ
 օլտուգտէ • նէ գատիլ քի ինսան անտէն խէլաս օլա •
 գուշ կիպի կէօյէ ուչսա • գարընճա կիպի ղիյրի ղէմիլ
 նէ կիրսէ • մահի (ճուկն) կիաի տէնիլին տիպինէ ին
 սէ • Էէնէ խէլաս օլամաղ Եարատանըն ղազէպլինտէն •
 Էկի՝ Թէքտիր օլմագ իսթէմէզ իսէն • Էմրէ մուղա
 յիր իշտէ պուլունմա :

Սիւալ 7 •

Տիւէր գարընմատէն Էվլէլ հա՛նկը տիլ սեօյէնիւր իտի •

Ճ • Տէնիլիր քի Էրմէնի տիլի • զիրա՝ մալում քի
 մէզպուր գուլէ վագթինէ գատար աղամըն տիլի սեօյ
 լէնիլ իտի • վէ օ գուլէլի Եաման Ճէպպարլէրին քի
 պիրլիկինէ ղազէպ օլարագ՝ ֆէգաթ անլէրին տիլի գա
 րըրոշ պաղտատ օլլապընտէ՝ • Իմտի նոյ վէ անըն Թա
 1 Այգ խաւնակեաց Թը ամ զլեղուս ամ Էրկրի • Ծ.Ն.Ն. 21.90

գըմը երմէնիատան դօփրաղինտե օլմաղ իլէ՝ անլէրին
 տիլի գարը շնատը . զիրա օ մագթե դատար՝ տահա
 նոյ սաղ խոփ . վէ գուլէյի եամանլէր իլէ պիրլիքտե
 օլմատը ինտէն մատե . ելինտէն կէլտե մէն հտէր խոփ
 օ միսիլլիւ նաչէրի հարէքէթի . Իմոփ ֆէհմ օլունուր
 քի՝ տիլ գարը շորդտէն սօնկրա՝ հայկ քէնտի թագըմը
 իլէ . երմէնիատան դարաֆընէ կէլինճէ , սապրգ անտե
 սեօյլէնէն տիլի պաշլատը սեօյլէմէկէ , մատամ քի զա
 թը քէնտի լիսանի տախի օ տիլ խոփ :

Ֆիհհագիլգա նիճէ քի ինսան կիւնահ սեպէտինէ տիւ
 նեա մէշագգաթընէ տիւշտիւ . քէգա կիւնահ սեպէ
 պինէ տիլլէր չողարը քի ինսանլէր ֆէսատե պայիս
 օլաճագ խուսուսլէրտե իթթիֆագ էթմէյէլէր . Զի
 րա ինսան հալի աճայիպ տիր . էյի շէյէ մէլլ էթմէ
 յիւպ՝ ֆէնայի չօգլէրի կեօնիւլ վէրմէկ իլէ , նիհա
 յէթ ճիւմէսի ֆէնա պուլուր . նիճէ քի օլտու սու
 դուֆանընտէն էփվէլ : Իմոփ պու խուսուստե ինայէթ
 օլտու լիսանըն չողարմասը . վէ տախի տիլլէրին գարը
 մասը՝ տիւնեայի աղիմ շեօհրէթ օլտու . կեօյա քի՝
 գէմին պիր դարգ իւզրէ օլմա իրէն . տաղլէր , տե
 ըլէր , վէ տեփէլէր իլէ տօնանտը . նիճէ քի պիր շե
 չէք եէք ըհնկ օլմասընտէն՝ կեօնակեօն ըհնկլէր իլէ
 միւղէյէն օլմասը տահա խօշորը :

Սիւալ 8 .

Նոյ գաճ էաշընտե էօլտիւ օ

Ձ. Թագուղ էիւղ էլլի էաշընտե . Ճ.ն. 9. 29 : Նա
 գար գըլ պուրատե ինսանլէրին սեֆիլ հայինէ , զիրա
 կիւն պէ կիւն չողարարագ՝ հէր ճէմլիյէթ քէնտի հա
 լինէ կեօրէ եէր զապթ էթմէք իւզրէ , վէ պիրէր սու
 ըէթ իլէ միլլէթ իսմի հտինիւպ՝ ճիսմանի խուսուսլէր
 տե տիւլլիւ մարիֆէթ իճատի իլէ շէրէֆ պուլմատե

«լուուլէր իսէտէ , բուհանի Թարիքլէրտէ զայեթ սէփիջ
 գարորլէր , զիբա եէրի կէօյիւ եարատան պիր ալահն
 եէրինէ հիսապարզ փութլէր եամիրայ՝ ալահ տէյու ան
 լէրէ Թաիրնմաղէ պաշլատրլէր : Պէլի՝ մահլուգաթի
 եարատան՝ վէ տիւնեայը խտարէ էտէն Ճիւմլէյէ գա
 տըր պիր միւպարէք զաթ հասէպիլ իգթիզա վար տըր
 տէրլէր , լաբին անըն էմրի նէ տիր , վէ անէ նէ՛ դարդ
 գուլուգ էթմէլի՝ անի պիլմէզլէր ¹ :

Սիւալ 9 .

Նէսէպէպտէն զուհուր էթտի փութվերէսթլէք .

Ճ . **1** «պիլէլա՝ քիպիրլիքտէն , Նիճէ քի՝ պալատէ
 մէգրիւր նէբրովթ քէնտի Թասվիրինէ սէճտէ գըլտըր
 մաղէ իպրամ՝ էտէր իտի , քէզալիը անըն օղու վէ սայ
 բիլէրի , վէ իգաաթ էթմէյէնի Թէքտիր էտէրլէր :
 Նիճէ քի էրէք մանկուը պաղտատտէ նաբուգողը
 նոտըր փատիչահն եամտըղի սուրէթէ սէճտէ գըլմա
 տըգլէրի իչիւն՝ աթէչէ աթըրտըլէր նիճէ քի եազար .
 Դու՛ . 3 . 21 : Իմտի պաղըր խէփինտէն նաշի , պաղըր
 միւրալիլիկինտէն , վէ քիմի՝ մէճպուրիյէթինտէն պաշ
 լէր փութա Թաիրնմաղէ :

Իքինճի՝ էվատ աճըսընտէն ² , զիրա՝ կէնճիքտէ էօ
 լէն ուշաղըն պապասը Թէսէլա օլմագ իչիւն՝ օղու
 նուն Թասվիրինի մարանկօզա աղաճտէն եամտըրուպ
 տիւրիւ զիյնէթ իլէ տօնատարագ իզգէթ էտէր ա
 նէ , վէ անըն Թէվապիսի տախի դարաիը խաթըր իչիւն
 իքրամ էտէր , վէ պաղըր տախի անըն Թըիգըսընը եպ
 փըպ սայիր եէրէ կէօթիւրիւր՝ քի անի իզգէթտէ սագ
 լայա , վէ պաղըր տախի խօշ քիչի օլմագ սէպէպի ի

¹ Ծանեան զած և ոչ իբրև զած վառարորեցին . Հո՛ւ . 1 . 21 .
² Զի տարածա՛մ սգով Թախժեալ հայր՝ վաղամեակէ վնէլոյ
 որբւոյ՝ աբար շղատկեր . Ինտր . 14 . 15 .

լէ՛ հետի, յէ կէթիբիր անէ :

Իւջիւնճիւ՛ զամահքեարըգտէն ¹ , զիրան պազը մարի
ֆէթլի . քիմնէյէր ճէլպի մալ գաստի իլէ , պաշլարլէր
տիւրլիւ փութ եակըպ սաթմաղէ , քիմլէ ալթուստէն ,
կիւմիւշտէն , քիմի՛ աղաճտէն , վէ չամուրտէն , Իշ
պու ֆեսատ կիտէրէք շերէֆ պուլուպ՝ զօրպա քիմ
սէլէր վէ փատիչա՛ լէր՝ քէնտի փութլէրինէ փութլա
նէլէր ինչասը իլէ՛ խիւտտամլէր թային եթտիլէր , վէ
անլէր տախի մէնֆաթլէրի իւջիւն՛ կեօնա կեօն շու
ուլթլէր փէյտա հտէրլէր :

Տեօրտիւ՛ ճիւ՛ շէյթանըն ֆիթնէլկլնտէն , զիրա՛ ջիւն ,
քի ինսանըն արզուսի մախլուգլէրտէ գարար գըլմա
յուպ՝ տայիմա գաթի արզու ետէճէք պիր զաթ ա
րար , վէ ալահտէն զայրի ինսանէ գաթի արզու օլա
ճագ զաթ օլմատըղինտէն , հասեպլլ իգթիզա ինսան
ալահը արար , վէ անի պուլմատըճէ՛ րահաթ օլա
մաղ : Աէյթան տախի ինսանըն պու միսիլլիւ արզու ,
սինի պիմէկ իլէ փութլէրէ կլրիւպ՝ տիւրլիւ ճէվապ
լէր հտէր՝ քի ինսան փութլէրի ալահ պէլէյիւպ՝ անլէ
րէ ումուտ պիրլէ՛ տիլէտիկինի անլէրտէն մաթլուպ է
տէ , վէ անլէրէ սէճտէ գըլս :

Նազար գըլ շէյթանըն ֆէսատինէ , վէ ինսանըն սէ
ֆիլ հալինէ , զիրա ինսանըն օ՛ տերէճէ պէնտ էթտի
փութլէրէ , թա՛ քի էվատլէրինի տաթի անլէրլն մու
հապպէթինէ գուրպան էտիւպ՝ աթէշէ եաշարլէր
իտի ² : Աէ պազը պլիմ՝ քիմնէլէր՝ ինսան եաթըսնէ
ալահ տէնիլմէղ տէյու՛ շիւպհէյէ վարտըգլէրինտէ .
շէյթան քէնտի հիլլէսինտէն նաշի , պաշլար հայլան
լէրի ալահ տէյու պէլէտիւպ՝ անլէրէ թալընտըրմա

¹ Ի յաճախուլի պաշտաման զանգէտան յետ այնորիկ ճարտարին
համարձակեաց աւատուլի արուեստագիտուէ . Իւտոպ . 14 . 18 :
² Զոհեցին զուստերս & զգասերս իւրեանց դիւաց , & հեյֆն
զարբէն անբիծ . Սուլ . 105 :

զէ՛ : Ահ հայրան հագգընտե տանի՛ : շիւղհէյէ վաճ
 ըան օլտուգտե՛ լային շէյթանըն չարեսի . քեսիլիւայ՝
 շէսնի՛ գամհրի՛ աթեշի վէ սույու տանի ալահ տե՛
 յու պէլէտիլ՝ : Զիրա՛ անլեր ինսանէ ֆայիտեյի վէ
 լաղընը օլմաղ իլէ՛ պէլէի՛ անլերին հագգընտե շիւղհէ
 եթմէյիւայ՝ տայիմա փութփերէսթլիւտե գալալեր՝ քի
 քէնտի կիպի ինսանլերի ալահա ասի հտիւայ՝ Իհ
 հէննէմէ կէօթիւրէ : Ֆիլհագիգա՛ շէյթան հէր նէ
 գատար Իսհտ եթտի իսէ տե՛ ինսանը տայիմա փութ
 փերէսթլիք ֆէսատիստե մէգա եթմէկէ , մախլուգլէ
 ըին հալինէ նաղարէն՝ ինսանլերտէն եհնէ ֆերգինէ
 վարան օլտու՛ . քի մախլուգլերէ ալահ տեմէք օլմաղ ,
 իլա քի՛ եհրի վէ կէօյիւ եարատան պիր գուտրէթ
 սահիպի վար տըր : Լաքին՝ դապիաթ գուվլիթի ի
 լէ՛ , վէ պիլա լութֆ օ՛ միւպարէք զաթի պուլմագ գա
 պիլսիղ օլտուղինտէն , ալիմ՝ ահմագ՝ պիւյիւք՝ քիւ
 շիւք փութփերէսթլիք զուլումաթընտե դարգ օլմուշ
 սէֆիլ ու սերկերտան իւզրէ կիտեր իտիլեր , թա՛ քի
 քերէմբեանի ալահըն ինսանէ մէրհամէթ հտիւայ՝
 հայր աբրահամը չաղըրմասընէ տեկին :

Ապրէթ ալ , փութփերէսթլիք իքի Իինս օլուր ,
 պիրի աշիբեար , պիրի կիզլի , աշիբեար փութփերէսթ
 օ՛ քի եարատանը թանըմայուլայ՝ փութա թափնըր : կիզ
 լի փութփերէսթ օ՛ քի եարատանը թանըր , լաքին
 մուհապպէթինի մախլուգէ վէրիւայ՝ անլերին խաթըր
 իչիւն՝ ալահըն հմրինէ մուղայիը հարէքէթ հտեր , զի
 ըա՛ ալահտէն զիյատտե ինսան հէր նէ քի սեվսէ , ա
 նի քէնտինէ ալահ եթմիշ սայլըր : Իմտի՛ պէօյլէ քիմ
 սէլեր՝ եկեր թեօպէյէ կէլիւայ՝ թերք եթմէզլեր իսէ
 կիւսահ փութլերինի , աշիբեար փութփերէսթլեր
 տէն զիյատտե թէքտիր օլսալար կերէք , զիրա՛ անլեր

2 Եւ եր վիշայ մի մեծ՝ և պաշտէին զնա բաբելայցիք .
 Գրանի . 14 . 22 .

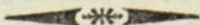
պիլեյերէք էթտիլեր , լաբին՝ պունլար պիլերէք է տերեր : պիրի տին իլէ վութփերէսթ , օ պիրի ամէլ իլէ : Ֆիլհագիգա՝ ալահըն էմրինէ մուղայիր հարէքէթ էտէն՝ հեր նէ վագթթ վէ հեր քիմ օլաա դազէպէ միւսթահագ տըր : Աէ լաբին շիւնքի ինսան իւջ տիւրիւ սէպէպ իլէ կիւնահա տիւշեր , եա ագլը էր մէտիկլնտէն ('ի տգիտութենէ) , եա նաչար գալըպ մէնինէ գատըր օլամատըղինտէն ('ի տկարութենէ) , եաթտ քէնտի քեօթիւլիւկիւնտէն ('ի չարութենէ) : Աէ օ քի ագլը էրմէյերէք՝ նաչար գալըպ կիւնահ իշէր , մալիւմ քի անըն դազէպի հարիթ օլուր : Աէ օ քի պիլերէք քէնտի քեօթիւլիւկիւնտէն ալահըն էմրինէ մուղայիր իշ էտէր , անըն դազէպինին զայէթ աղըր օլաճաղի տերքեար ' :

Է Եւ ծառայ՝ որ գիտիցէ զկամս տեառն իւրոյ , և ոչ պատ ըստասեսցէ ըստ կամաց նորա արբցէ գան բաղում . և որ ոչն գիտիցէ , և արժանի գանի ինչ գործիցէ , արբցէ գան սա ճաւ . Դւի . 22 . 47 .

ԻՔԻՆՉԻ ՏԵՂԻՆ ԽԻԹԱՄԷ

Ի Ի Չ Ի Ի Ն Ճ Ի Ի Տ Ե Հ Բ

Աբրահամըն՝ զովտուն՝ սողում գոմորյուկերին՝ Խաճակըն՝
յակոբուն , վէ Խորայէլ ճէժակթինին մըսըրտէ չէքտիկի Խզիյէ
թին , վաբաւօնէ վէրիւէն զազէպին , մովսէսին էլի իլէ մըսըր
տէն Խէլաս օլուպ՝ վէ գըրմըզը տէնիզտէն կէչիւպ՝ չէօլտէ սի,
նա օտղինէ կիթմէլէրինին նազլիէթի տէյանինտէ տիը .

ՍԷՄԵ Ի :

Իւշիւնն լու տէ հը՝ նիճէ ֆերդ օլուր էքինճիտէն :

Ճէվադ :

Ալլահըն աբրահամը շաղըրմասը իլէ : Պէլն
 Թիքինճի տէ հրտէ օրհնութիւն ինայէթ օլուր
 ինսանէ , վէ ալէիմնէ մա պարըրդ նիշանը օլուր . (նի
 ճէ .քի իքինճի տէ հրին իլք սիււալնտէ պէյան տըր)
 լաքին ինսան էէ .Տ էյալէթինէ շաղըրմասը , վէ ալլահ
 ինսանէ կեօրիւնմէտի : Անճագ՝ իւշիւնճիւ տէ հրտէ
 ալլահըն մախսուս աբրահամը շաղըրդ՝ ունէ կօրիւն
 մէտի իլէ , վէ աբրահամըն իղաաթ էթմէտի իլէ՝ ալ
 լահըն ինայէթի , վէ ինսանըն տախի իղաաթտէ օլուր
 զի պէյան օլուր : Չիլահ նիճէ .քի ալլահ՝ ինսանը կիւ
 նահ սէպէպինէ հէր նէ գատար Թէքտիր էթտի իսէ
 տէ , եէնէ .քէնտի լութիւնու տիրիղ էթմէտի , քէ
 զա՝ ինսան տախի հէրնէ գատար Թագսիրաթ էթտի
 իսէտէ , եէնէ ինսանէրտէն ալլահըն էմրինէ իղաաթ
 էտէն էքսիք օլմասը , նիճէ .քի աղամ գրախտտէն իլ
 րաճ օլուր գտէն սօնկրա՝ եաս իլէ կէշիրտի էօմրիւ
 նիւ , աբէլ սէթ վէ նոյ տախի ալլահըն իղաաթինտէ
 իտիլէր : Քէգա աբրահամ՝ նոյ նահապետին օլուր սէ
 մին ճինսինտէն օլուր ինայէթի պարի նահէմլար հա
 րէքէթէ պիր կեօնէ իլհագ օլմասըղնտէն մատէ՝
 վութ հէրէսթլիք ֆէսատինէ տախի էպէտի իթի
 գաթ վէ սիւլի .ք էթմէզ , անճագ վիտէրի Թարա ի
 լէ պաղտ ստ սէմթինտէ սաքին օլուր իտի : Վէ ալլա
 հըն իլհալլ լէ կէլիր խաւան տէնիլէն մահալէ վի

տեղի ինչ պերայեր . վե անտե պիր վազքթ Թեմե ,
 քիւն հտիււյ եեթմիշ պեշ եաշնե վարտղտա՝ ալ-
 լահ չաղըրըր անի . քի Թօղտուղի եեթի՝ միլեթինի . վե
 փետեթինին հիլինի Թեթք հտիււյ . քեհտինե պեյան օ
 լաճագ եեթե կեիե ' :

Ֆեհմ հիլե . նիճե քի տենիղոե գարանլոգ կեճետե
 եօլունու շաշորան կեթիճի շիլեկ զուհուր եթտիքտե
 անըն շալգթ ինչ գըլըլեթի Ֆեթգ հտեթեք եօլունու
 պուլուր . քեզալթ՝ ալահըն աբրահամը չաղըրմասը՝
 ինսանլերե Թօղրու իման Թարիքի պեյան եթմեք ի
 տի : Զիրա՝ ալահ ինսանը մեսիանըն եետի ինչ շեյթ
 նըն ելինտեն խեղաս հտեճեք օլմալ ինչ , աբրահամըն
 գալլինի քեհտի լութֆու ինչ միւզեյեեն հտիււյ չա
 ղըրըր անի . քի ճիւմեի ինսանլերին գարաթընտեն մու
 բախաս կիպի Թեթմիլ իման վե աչգ ինչ՝ ալահըն ի
 գաաթընտե օլոււյ մեսիհ անըն ճինսինտեն Թօղտուն .
 վե մեսիհե իման հտեյեթե՝ բուհանի աթա չաղըրը
 օրն , քի հեթեհա անտեն իպրեթ ալարագ՝ անըն կիպի
 իղաաթ իւզրե օլա , քի մեսիհին լութֆու ինչ ճեհնե
 Թե վասըլ օլալեր : Ֆիհագիգա՝ աբրահամըն գալլի
 նի ալահ քեհտի լութֆունա մեպեան եթմեկե լալիգ
 կեօրտիւ իստե , աբրահամ տաթի գալլինի անե
 Թեպիմ հտիււյ . քեմալի մեթթեպե իղաաթ եթմեսի
 ինչ՝ իման փետեթի (հայր հաւատոյ) տենլտի . վե օ
 նըն գուճաղի ճեհնեթե Թեշպիհ օլունտու : Ղաի . 16 . 22
 Աե հմը օլտուղի իւզրե աբրահամ Թեթքի վեղան է
 տիււյ էհլի սարա վե գարտաշը օլու զօվտ՝ վե ճե
 մի Թագըթ ինչ կեթիք քանան գօիրաղինե : Աե զանն
 օլունմասըն քի աբրահամ Թեթքի տիյար եթմեկ ինչ
 զաթիլթրտե սեթիլ գալլըր . իլա քի՝ ալահ անի պիւ
 յիւք միլեթ վե շեթեթի հտեթ : Զիրա ֆազիլեթ

գլ .
 Թ .

Ի Նա ստե նմ շաբրահամ, ել դու յերկրե քումմե և յազգե քում
 մե : և 'ի սանե հօր քո . և եկ յերկր' զից ցուցից քեզ Ծ. 22 . 13

քեար օլան՝ հէր ներետե օլա միւշերրե՛ի օլուք :

Պուրատե՛ տեկիլ քի եալընըղ ալահըն ինայե՛թ թինի մուրահաղա պիրե մէմուռն օլմաղ Զայիղ՝ քի ին, սանը փութփերեսթլիք դուլու մաթինտէն չըգարտը իլա քի աբրահամըն տախի թերքի վեղան եթմէսին տէն իպրեթ ալ, զիրա մեզպուր վեղանը ասլիէսին, տէ իքէն ալահա ինանտը իստե՛ ամէլ իլէ տախի օլաղտատ դարախընտէն տիշարը չըգմատըգճէ, սուրբ եէ՛մ գօփրաղի քէնտինէ ինայեթ օլմատը՝ : Աէ տախի պաղտատ լափը գարըղըղը մանէսի վէ եէ՛մ քէ լիմէսի սելամէթ (խաղաղութիւն) մանէսի օլմաղ իլէ, անկլանըր քի՛ տիւնեամի գարկաչարտէն վէ նիզատէն գաջմայընճէ՛ ըուհանի սելամէթլիք պուլունմաղ :

Սիւալ 2 .

Աբրահամ զաթը Թանրըմը իտի տլահը, քի անըն էմրինէ է դասթ եթտի :

Ծ. Տեկիլը, քի օ վաղթին հայինէ կեօրէ իլէ վուգուփ օլմաղ իլէ՛ փութլերին ալահ օլմատըղինի անկլալայ՝ անլերե մէյլ եթմէտիկինտէն՝ ալահ անըն գալպինէ իլհամ էտիւայ՝ քէնտինի անէ Թանրթտըրտը օ վէ աբրահամ տախի թիքէնաիղ Թաւլա միսայի՛ իթիլ գաթ մէյլիէսինի հասըլ էտիւայ՝ օ տերէճէ քէմալի մէրթէպէ իդասթէ վասըլ օլուր՝ քի էպէտի ալահըն էմրինէ մուղայիլ իլէթմէղ : Զիրա՛ դասխաթ դուլ վէթի իլէ ալահը Թանըմաղէ ինասն գատըր օլմալ յուպ, մութլաղ ինայեթէ միւհթաճ քի՛ անի Թանըլա՝ :

1 Հաւատք առանց գործոց մեռեալ են . Սալուս յաբ . 2 . 26 .
2 Ոչ իք կարէ գալ առիս, եթէ ոչ հայրն . . . ձգեսցէ զնա .
Յոնան . 6 . 44 .

Ալլահ էմր էթ-տի արբահամա՝ քի վեդանի ասլիխսինի Թեքք էտե , լաքին կիտեճէկի եեքին իսմինի նիճիւն պէյան էթմէտի :

Ճ. Աբրահամըն իթիգաթը ալեմէ պէյան օլմադ էլ չիւն : Չիրա ներէյե չաղըրըւրըլնի սլիլէյեքէք՝ ալլահըն էմրի իւղըն եօլա ընվանէ օլմասը իլէ , անըն իւթիգաթընըն Թէքքիլ օլտուղի աշիքեար օլտու¹ : Պէլէ ալլահ պիլըր աբրահամըն գալլինի , լաքին՝ ինսանէրէ տախի մալիւմ՝ օլմադ իչիւն՝ եեր իսմի պէյան էթմէտի , վէ աբրահամ տախի սիւալ էթմէզ , զիրա պիլըր քի քէնտինի չաղըրան ալլահ տըր , վէ ինսանէ պօրճ տըր քի անէ իղաաթ էտէ , մատամ՝ քի ալլահըն էմրինէ սէպէպ սիւալ էթմէք օլմադ :

Ապրէթ ալ աբրահամ՝ ալլահա Թէվէ.քէիւլ օլմասը իլէ՝ քէնտի ազիմ՝ ինայէթէ լայիգ օլտուգտէն մատէ , ալլահ վատ իտէր՝ քի անէ տուա էտէնէ օրհնութիւն , վէ քեօթիւ սեօլէյեյե լանէթ վերէ , պախուսուս քի՝ ճիւմլէ ինսանէր անտէ օրհնէլ օլտուէր² : Ղալրէթ էյլէ՝ քի՝ ալլահա մագպուլ օլան ա , տէմ իլէ տօսթ օլուպ՝ անէ տուա էտէսին , զիրա ալլահ քէնտի գուլունուն խաթրի իչիւն՝ անի սէվէնի տախի օրհնէլ էտէր , վէ անէ քեօթիւ սեօլէյեյե լանէթ վերիլը : Իմտի՝ ինսանէ ճալիգ տիր՝ քի ճիւմլէսինէ էյլիկ էտէ , վէ էյի սեօլէյե , զիրա՝ ինսանըն գալլինի ալլահտէն զալրի քիմսէ սլիլմէզ , պէլքի օ՛ ատէմ ալլահա մագպուլ քիմսէտիր , վէ սէն անի ֆէնա պէլիկ մէն իլէ՝ Թէքտիրէ լայիգ օլուրսուն : Չիրա նիճէ

1 Հաւատովք՝ որ աբրահամն կոչեցաւ՝ ունինդիր եղև էլանէլ 'ի սեղին , զոր աւելոց էք 'ի ժառանգութիւն , ել գնաց՝ և ոչ գիտէր յի՛ երթիցէ . Եբր. . 11 . 3 .

2 Օրհնէցէց զօրհնէլս քո , և զանիծէլս քո անիծից , և օրհնես զին 'ի քեզ ամ ազգ երկրի . Ծնն . 12 . 3 .

քի ճիւղմէսինի ետրատան ալաճ տըր . քեզա՛ ճիւղմէ,
սինին ամէլնի թէփոխը հտէն ալաճ տըր . իմո՛ի ալա
լաճա մախսուս օլան մասլաճաթէ սէն գարըշմա՛ . քէ
թէքտիր օլմայասըն՝¹ :

Սիւալ 4 .

Չիւնքի եէր իամի տէյան օլմատը աբրտհամա , նէ՛ հիքմէթ՝ քի
սայիր դարաֆէ կիթմէյիւպ՝ քանան դօլորաղինէ կիթտի .

Ծ . Տէնիլըր քի նոյ՛ քանան էյալէթինի իւք օլու
սեմէ թախսիս էթմիշ օլուպ , վէ աբրաճամ տաթի սէ
մին ճինսինտէն օլմասի իլէ՛ պախուսուս քի հագ դա
րափընտէն գալլինէ թէէսիր օլմաղ իլէ՛ կէլըր քանան
էյալէթինէ : Լաքլն՝ հէրնէ գատար տաթի թէէսիր օլ
մուշ իսէտէ եէնէ պիր եէրտէ մէսքեան էտինմէյիւպ
չատըր իլէ կէօշէրէք կէզէր . Թա՛ քի թէքրար պէ
յան օլա քէնտինէ ալաճըն էմրի : իմո՛ի սամարիա
նամ էյալէթտէ սիւքեմ տէնիլէն մաճալէ վէ անտէն
իւքսէք մէշէ աղաճը (բարձր կաղնի) օ՛ քի քեքրօն
նամ մէմէքէթէ գարիպ տիր՝ օլ դարափէրէ կէլինճէ՛
ալաճ անէ կէօրիւնիւպ՝ օ՛ եէրէրի վատ հտէր անըն
էվլատընէ՛² : Վէ աբրաճամ անտէ սեղան եափըպ՝ մէմ
նուն օլուր ալաճտէն :

Իոպէթ ալ , ֆիլճագիդա՛ էվվէլա ալաճ ինա
յէթ հտիւպ՝ աբրաճամ վէդանինտէ իքէն չաղըրտը
անի , լաքլն՝ աբրաճամ տաթի իդաաթ հտիւպ դա
րիպլիկէ ջըդլնճա՛ ալաճա սեղան եափտը : Չիրա՛ նի
ճէ քի ալաճ քէնտի լութփուսու բիմստէն տիրիղ

1 Դու ո՛վ ես որ դատես զայլոյ ծառայ . Հասմ . 14 . 4 .
2 Շրջեցաւ աբրահամ յերկիրն ընդ երկայնութիւն նորա մինչև
'ի տեղին 'ի սիւքեմ՝ , 'ի կաղնին բարձր . . . և երևեցաւ անոր
աբրահամու , և ասէ ցնա , զաւակի բում տաց զերկիրս զոյս
Ճնն . 12 . 6 .

Եթմէզ , քէզա՝ ինսանէ տախի պօրճտուր , քի , Ճիամա
 նի արզուլէրի Թէրք պիրլէ , ինայեթ օլան լութֆէ
 գարջ տուրմայրս՝ քէնտի դարափընտէն վաճիպէյի
 զիմմէթի օլանը իճրա Եթսին՝ քի ալլահըն ինայեթ Եթ
 տիկի լութֆու գայս Եթմէսին օ

Սիւալ 5 օ

Նիճէ անկլանըր ալլահըն ինսան իւէ սեօյլէմէթի՝ վէ ինսանէ կեօ
 ըիւնմէսի օ

Ճ. Սաչ տիւրիւ անկլանըր օ Եա ըուեատէ (տես)
 Լեամբ) պէյան էտէր ալլահ քէնտի էմրինի օ Եա մէլա
 յիք իլէ սէս զուհուր էտէրէք օ Եախօտ ինսանըն ֆիք
 ըինտէ վէ խէյալնտէ սեօյլէմէկ իլէ : Պու իւլիւնճիւ
 դարզ իւզրէ օրու տէնիլիր աբրահամըն շաղրըմասը օ
 մատամ քի ալլահը Թէն կեօղիւ իլէ կեօրմէք գապիւ
 սիզ տիր՝ : Պէլի՝ ալլահ Ճէսի մէքեանտէն միւնէզզէճ՝
 վէ հէր էէրտէ հազըր տըր օ լաքին՝ նէրէտէ քի քէն
 տի գուտրէթինի աշիքեար ալամէթ իլէ պէյան էտէր
 իսէ , անտէ ալլահ կեօրիւնտիւ տէնիլիր : Քէզա քէն
 տի էմրինի պիր քիմսէյէ սէս իլէ՝ Եախօտ ֆիքրինէ
 Թէէսիր էթմէի իլէ , Եախօտ մէլայիք Եէտի իլէ պէ
 յան էթտիկինտէ ալլահ սեօյլտի տէնիլիր օ զիրա՝ ալ
 լահ քէնտի տիր օ գուլմէթի կեօթէրէն՝ վէ ինսանըն
 ֆիքրինէ Թէէսիր էթտիրէն , Եախօտ մէլայիքի իր
 սայ էտէն : Ապրին՝ տի կիլ քի մէլայիքին վարըղի Ճիւ
 մանի տիր օ վէ Ճիամանի ազայէ (զգայութի) միւհ
 Թաճ տըր , իլա քի ինսան Ճիամանի օլմաղ իլէ՝ ու
 հանի վարըղի կեօրէմէզ օրու զինտէն , ալլահըն էմրի
 իլէ իգթիզասը վէջ՝ իւզրէ մէլայիք Ճիամանի շէքիւ
 տէ պէյան էտէր քէնտինի , վէ ինսան կիպի հարէ ,

1 Ոչ կարես տեսանել զերեսս իմ . զի ոչ տեսանէ մարդ զերէ
 օրս իմ , և ապրէ . Եւնջ . 33 . 20 օ

Քէթ կեօսթերիւր : Իմտի եկէր մէլայիք՝ ալլահտէն իւր սալ օլունմուշ տէյու պէյան հտէրսէ քէնտինի՝ մէլա յիք կեօրիւնտիւ տէնիլիւր : Դասի . 10 . 11 : Վէ եկէր ալլահտէն իրսալ օլունմուշ օլտուղինի պէյան եթմէյ յիււյ՝ քէնտի հիւքմ՝ հտէր կիպի հարէքէթ կեօսթէրիւր իսէ՝ ալլահ կեօրիւնտիւ տէնիլիւր , նիճէ՝ քի սամիլ սօնուն փէտէրի մանուէյէ կեօրիւնէն մէլայիք իտի : Լաքին մանուէ՝ ալլահը կեօրտիւք տէր ¹ : Զիրա ալիմ լէր տէրլէր՝ քի էսկի նօմս վազթիւտէ՝ նէրէտէ՝ քի ալլահ կեօրիւնտիւ տէնիլիւր իսէ՝ անլէրի մէլայիք էլի իլէ անկլամագ ճայիղ ² :

Սիւալ 6 :

Ալլահ նիլիւն քանամ դօփրաղիւնի վերտի աբրահամա , մէկեր տիւնեատէ անտէն զայրի պէրէքէթի վէ սէֆալը եէր եօգ մու իտի :

Ճ. Ա ար իտի , վէ Լաքին ջիւնքի ինսան ճէննէթ իչիւն եարաորըրը , վէ կիւնահ սէպէպինէ պու տիւնեա սէթիլիկինէ տիւշմէսի իլէ . քէրէթբեանի ալլահ՝ անի կիւնահտէն խէլաս հտիււյ՝ ճէննէթէ վասըլ էթմէք միւրատ էթտի , վէ պու ինայէթ մեսիհին էլի իլէ եէմոէ իճրա օլունաճագ օլմաղ իլէ ալլահ՝ օ՝ էյալէթ տէ կեօրիւնիւր աբրահամա , օ՝ դօփրաղի մայիքեանէ կիպի անէ՝ վէ անըն էվլատընէ վատ հտէր՝ քի ինսան լէր ֆէհմ էթսիլիւր աբրահամըն ճիւսիւտէն մեսիհին Թօղաճաղինի , վէ ինսանը եէմոէ խէլաս հտէճէկինի՝ քի գալլիլիւնի անէ Թօղրուտալէր , վէ կէլտիկիւտէ ինսանըյ էմրիլիէ իղաաթ հտէլէր , օ՝ էճիլտէն եէմ էյ յալէթինէ միւթտէ եէրի տէնիլիւր : Եբր . 11 . 9 :

¹ Եւ սաէ մանուէ ցկինն իւր , մահու մեւանիլիմք՝ զի զմթ տեսաք . Դոգ . 13 . 22 :

² Ոյք առէք զօրէնս 'ի հրամանս հրէշտակաց . Գործ . 7 . 53 :

Քիչհագիգան քանան դօիրաղի աբրահամա վատ
 օլունտու , լաքին օ եէնէ զարիպ կիպի կէզեր իտի օ
 զիրա՝ անն քի մուհասպէթի ալահտա տըր՝ Ծէննէթին
 արզուսինտէ օլուպ՝ տիւնեատէ եօլճու միսպի տու
 բուր , մատամ քի տիւնեա սէփասը վէ պիւլիւրիւկիւ
 տալինա պիր գարար գալմայուպ՝ կեօյա քի պուզ իւ
 զերինէ եազը եազմաղէ պէնկզէմէկ իլէ , մուհասպէ
 թի ալահտա օլան քիլի՝ տիւնեատէ աբրահամ կի
 պի զարիպիւքտէ կէզերէք՝ Ծէննէթին պի նիհայէթ
 մէճտինէ ումուտ հտէր ¹ :

Սիւալ 7 օ

Քանան էյայէթի աբրահամա վաա օլունտուգտէ՝ անսէն տաճա
 զիւրիյէթ օլմամըլ իտի . նչիւն ալահտէն էվլատ տիլէմէտի օ

Ծ . **Լ** անանէ պօրճտուր ալահըն իղասթընտէ օլուպ՝
 անըն ըէլինի իճրա էթմէք , օ էճլտէն աբրահամ զայ
 ըի շէյ տիւշիւնմէզ , իլա քի տայիմա ալահըն ըիզու
 սընը միւլահապա պիրլէ , անըն իղասթընտէ պուլուն
 մաղէ արզու հտէր իտի , զիրա էվլատը վատ հտէն
 պարի՝ անըն վէրէճէք վադթինի տաթի պիլիր : Պէլի՝
 աբրահամա էվլատ վատ օլունտուգտէն սօնկրա՝ չօք
 վագըթ կէշիւպ՝ էվլատ օլմատը , վէ լաքին աբրա
 համ վարտըղի եէրտէ զայէթ շերէիլի օլուպ , ալեմ
 անէ ըիպիէթ հտէր իտի , մատամ քի ալահա գուլ
 լուգ հտէնէ՝ ալեմ գուլ օլուր ² : Նիճէ քի օ էսնսը
 տէ քանան դօիրաղինտէ գըթըգ զուհուր էթմէկ ի
 լէ աբրահամ մըսըրէ կիթտի , վէ մըսըրըն փատիշահը
 փարաւօն՝ անըն էհլի սարայլ՝ գուզ գարնտաը զանն
 հտիւպ՝ էլինտէն ալոր , զիրա՝ մէզպուրէ զայէթ հիւս

1 Քանգի ակն ունէր Հիւամբք հաստատելոյ քաղաքին , որոյ ճաբ
 տարապետն արարիչ ան է . էքք . 11 . 10 .

2 Վան զամ ինչ զուարէ է անպաշտութի . իտար . 10 . 12 օ

նէ մայիք օրմաղ իլէ աբրահամ զարիպ եկրէ կիթտի,
 կիսոնէ սարա իչին գրղ գարնտաչում տըր տէր իտի .
 քի անըն սէպէպինէ քէնտինի հօլտիւրմէյէլէր :
 Ֆիլհագիգա նիճէ քի ատէմ հօլտիւրմէք , քէղա է
 լին ըրզընա կէ չմէք՝ ալլահըն էմրիսնէ մուզայիր օրմաղ
 իլէ , զայէթ պիւյիւք խէղա տըր . լաքին՝ մըսըր էհա
 լիսի գան էթմէկի օ գատար պիւյիւք կիւնահ սայմա
 յույ , ըրզա քէտէր իչ էթմէկի տահա զիյատէ աղբ
 կիւնահ սայար իտլէր . օ էճիլտէն աբրահամ՝ սարա
 նըն հագգընտէ գրղ գարնտաչում տըր տէտի՝ քի քէն
 տինի հօլտիւրմէսինէր : Աէ լաքին ալլահ՝ փարաւօծու
 թէքտիր էտիւպ՝ գօրգուսուստէն նաչի էպէտի սարա
 նըն ըրզընա տօգանմագօրզըն , ֆիլհալ պի քէտէր թէպ
 լիմ էտէր անի աբրահամա , վէ տախի ատէմէրինէ
 թէնպիհ էտէր՝ քի անյէրէ քիմնէ մանի օլմասըն :

Քէհմ էյլէ՝ ալլահըն ինայէթինի , աբրահամ զոյ
 թիպ պիր քիմնէ , լաքին՝ փատիչահ գօրգար անտէն :
 Իպրէթ ալ տէկիլ քի աբրահամտան գօրգտու փա
 տիչահ , իլա քի անըն ալլահընտէն , զիրա աբրահամ
 ալլահա թէսլիմ օլմուչ իտի՝ :

Սիւալ 8 :

Աբրահամ մըսըրտէն կէրի տեօնտիւքտէ : նէրէյէ ազիմէթ
 էթտի .

Ճ. Իլէնէ կէլիր օ մահայէ , քի անտէ մուգատտէմ
 ալլահա սեղան ետի իչ իտի (նիճէ քի տեօլտիւնճիւ ԳԼ
 թիւալտէ զիրը օլունտու) : վէ գարնտաչը օղու զտլտ ԺԳ
 տախի պէրապէր : Աէ չինքի աբրահամըն գօյուն ի
 նէկ վէ սայիր հայիանաթը չօգ իտի , քէգա զոլտուն
 տախի չօգ օմաղ իլէ զարաթիյէնին չօպանյէրի մէրա

Ի Ոչ էթող մարգկան մեղանչել նոցա : և կշտամբեաց զթագայ
 օրս վան նոցա . Սուլ . 104 :

(տեղի անասուն արածելոյ) սեպեպինէ նիզա հասը
 հտեղէր , աբրահամ նիզատեն խօշանմայու պ' իզին
 վերիը զովտա , քի հանկը դարափե խթէր խտ կիթ
 սին , քի ըահաթ խտարե օլուելը : Աէ յորլանան դա
 ըափէրինին պերէքէթի վէ հասըլաթը զայեթ զիյա
 տե օլմաղ իլէ , աբրահամտեն սյբըլպ' կիտեը սողոմ'
 մէմլէքէթինտե սաքին օլուը զովտ :

Նազար գըլ պուրատե աբրահամին ֆաղիլէթինէ ,
 զովտուն գալաի միւնքեսիր օլուպ' մապէյնլերինտե նի
 ֆագ զուհուը էթմէսին տէյու , անըն բէյինէ իհալէ
 հտեը , քի հանկը դարափը պեկէնիը իտե , օ սեմթե
 կիտե , վէ քէնտի անըն պեկէնմէտիկի էէրէ գանա
 աթ հտեը : Պատեհու ալաս հմուգատտեմ էթտիկի
 վատի թէքրարլայըպ' վէ զէմիյին դումու կիպի սայը
 սրղ էվլատ տաթի աբրահամա վատ հտիւպ' , էմը է
 տեը քի անըն էվլատլերինէ վերէճէկի էյալէթլերի
 պօյինէ վէ էննիլկինէ կէզէ , քի պէյան օլուըն ալա
 հըն քէրէմի , վէ պիլին աբրահամ զապթ հտեճէկի
 ետրլերի : Աէ էմը օլտուղի իւզրէ կէզիւպ' կիտեը սա
 քին օլուը քեքրօտե , վէ անտե տաթի ալասա սե
 ղան եափար : Աէ լաքին զովտ քի մահսուլի ջօգ եէր
 արամաղ իլէ , կիւնասքեարլերին իջինտե սողոմ' շէհ
 ըինտե սաքին օլտու , անճագ' նազար էլլէ քի նիճէ
 գազայե օղրատը , պելի զովտ ֆաղիլէթի վէ ալասա
 մաքպուլ , լաքին քեթիւ ատեմլերին իջինտե պու
 լունմաղ իլէ , էսիր օլուը :

Գը . Զիրա սողոմ' գոմերլուլերին տիւշմանը օլան տեօրտ
 ԺԴ . վատիլաս' եէք աիլ պիրլէ' ճէնկ հտերլեր սողոմ' գո
 մոր էյալէթինտե օլան պեշ վատիլասլեր իլէ , վէ սը
 դոմ' գոմեր դարափը ալթ օլուպ' զովտ տաթի տիւշմո
 նէ էսիր օլտու : Ղովտուն էսիր օլտուղինի աբրահամ

իշխողն ձեռքս : արևհաս ումուտ հտեղեք , քենտի թե՛լա
պիսի օլան իւջ իւզ օն սեբիզ ատեմ իլէ՛ ախանարզ
տիւշմանն իւզերինէ վարուպ , զովտու՛ վէ տահա պ
նրն իլէ . քիմ . քի հսիր օլմուշ իսէ , անկերի տախի ճիմի
մալէրի իլէ խելաս հթոի :

Իպրեթ ալ , էյի ատեմ՝ . քեթիւլէրին սեպէպինէ գա
զայէ օղրատը , քեթիւլ ատեմէր՝ պիր էյինին սեպէ
պինէ հսիրլիքտէն գուրթուրուլեր :

Աբրահամ տիւշմանը ֆեթհ էտիւպ՝ կերի տեօնտիւ
կիւնտէ , մեւքիսեղեկ քահանայ՝ անէ եքմէք վէ շէ
րուպ չըգարուպ՝ անի օրհնել հտեր , վէ աբրահամ
տիւշմանտէն ալորղի թալանտէն մեւքիսեղեկէ օնտա
լըգ վէրիր . Եբր՝ 7 . 9 : Աբրահամն՝ քահանայա
օնտալըգ վէրմէսի , ֆեթուհաթը ալահտէն պիլիւպ
մէմոււն օլմագ իտի : Ան չիւնքի աբրահամ՝ սողմուլ
լէրին մալինի տիւշմանտէն գուրթարուր , շէրան օ՛ մալ
քենտի հագգը իքէն , վէ սողմըն փաալչահը տախի
բիզասը իլէ ալ տեյու իպրամ էթմիլ իքէն , հիջ պիր
շէյ ալմաղ օ՛ մալտէն , քի տեմէսինլեր աբրահամ ան
լէրին մալի իլէ գէնկին օրու : Ֆիլվագի պու պասպտէ
աբրահամ ազիմ շէրեֆ քեսպ էթտի իսէտէ , գալա
պինէ տախի գօրգու տիւշմէկ իլէ , ալահ անի թէ
սելա հտեր՝ քի խեվի էթմէսին :

Սիւալ 9 :

Մեքիսեղեկ քիմ իտի :

Ճ . Պատիշահ ճինսի , վէ սաղիմ տէնիլէն մահա ,
լին փատիշահի իտի , վէ ալահա թախիբնրը ֆաղիլէթ
լի վէ ազիզ պիր քիմսէ օլմաղ իլէ՛ մեւքիսեղեկ տէ
նիլտի անէ , քի սատըգ փատիշահ տէմէք տիր , զիրա
մեւլը , փատիշահ մանէսի , վէ սեղեկ՝ սատըգ մանէ
օի տըլ , վէ սաբին օրուղու եհը (սաղիմ) սելամէթ

մանէսի օլմաղ իլէ , սելամէթ փատիլահը (Թագաւոր
խաղաղութեան) տախի տէնիլիլ :

Պէ քահանայ օլուպ , աբրահամն էքմէք վէ շէրապ
չըգարմասը՝ ըուհանի Նիլիլ իւզրէ սք պատարագըն
ըհամնի պէյան էտէր : Պախուսուս սինսիլէսի ազիղ
քիթապտէ էազըլմատըղի հասէպի իլէ , վէ տախի իս
մի՝ մէմէքէթի՝ սուստուղի հէտիլէ՝ վէ աբրահամը
օրհնէլ էտիւպ՝ անտէն օնտարգ ալմասը իլէ՝ քնա օլ
տու էօրնէկ զիրա՝ քն սելամէթլիք վէ սատագաթ
փատիլահը օլուպ՝ եհմտէ ինսանը շէյթանըն էլինտէն
խէլաս էթտի , վէ սք պատարագը՝ էպէտիլ էպէտ էօ
միւր նիմէթի ինայէթ էթտի , վէ ինսան անըն լութ
ֆու իլէ էհէա օլուպ՝ պօրճու օլտու անէ իման կէ
թիրիւպ իղաաթ էթմէկէ , վէ վարիլէթինտէն օնտպ
ըգ վէրմէկէ , զիրա սահիհ քահանայ (ըստ կարգլն
մէլէքիսեղեկի) քն քէնտիսի տիլ ¹ :

ՍԷԼԱԼ 10 .

Աբրահամ նէտէն գօրգար՝ քի ալլահ անի գօրգմասըն տէյու
թէսէլլա էթտի :

Ծ . Վիճէ քի էիւքսէք եհրտէ տուրան զիյատէ
խէվի էտէր՝ քի տիւշմէսին , քէզա աբրահամըն շէ ,
ըհիի արթուրէ՝ թէվազի գալպ իլէ խէվի էտէր՝
քի ալլահը կիւճէնտիլմէսին Աբրահամ նէգատար
քի թէվազիլիք էտէր իտի , օ գատար զիյատէ ալ
լահըն էարտըմը անէ աշիքեսար օլուր ² , օ էճիլտէն
ալլահ անի թէսէլլա էթմէք իլիւն՝ տէր քի գօրգ

1 Մէլէքիսեղեկ Թագաւոր էր սողիմայ , քահանայ նոյ բարձրէ
լոյ . . . անհայր անմայր , չհամարեալ յազգս : որոյ ոչ սկիզ
բըն աւուրց , և ոչ կատարած կենաց : նմանեալ որդւոյ նոյ , կայ
մնայ քահանայ Տանջէնաւոր . ՆԲԸ . 7 :

2 Իբ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձրացի . Ղուի . 14 . 11 9

մա¹ : Աբրահամն օճանէ տէղին ալահտէն պիր շէյ
 մաթլուպ հեթմիշ տէղիլ իտի : վէ տահա հվլատ զու
 հու բաթը օլմատըղլնտէն՝ պու տէփա տիլէր քի պա
 րէ քէնտի սատըզը օլան եղիազար վարիս օլուն քէն
 տինէ : (չիւնքի մէգքիւր եղիազար՝ աբրահամըն վէ
 քիլաարձի իտի : վէ քիւլիւքիւքտէն պէրի անըն հվնտէ
 պիւլիւմիւշ օլմաղ իլէ հվլատ վոյէ ինտէ սէվէր իտի
 անի) : Աէ լաքին ալահ՝ եղիազարը անէ վարիս կթ
 մէյիւպ՝ կեօյիւն երրորդէրի կիպի անըն հվլատէրլնին
 ջողալաճաղինի պէյան հտէր² : Տէմէք իսթէր քի՝ եա
 աբրահամ՝ սէն իըզմէթքեարընէ գանաթ հտէր
 սին քի՝ սանա վարիս օլա , լաքին սէնլն վարիսին՝ հվ
 լատըն օլա կէրէք , վէ տէղիլ քի եաընըզ տիւնեա մա
 լինէ , իլա քի՝ կեօյէրին ճէնսէթինէ , զիրա՝ քիմ քի
 սէնին կիպի թէքմիլ իման վէ մուհապպէթ իլէ ալա
 հա իղաաթ հտիւպ մէսիհէ ինանըր իսէ՝ սանա ըու
 հանի հվլատ սայըլպ՝ երրորդէ մէնէնտ օլուր : Նիճէ
 քի իսավիլէր , աբրահամա ըուհանի հվլատ օլմաղ ի
 լէ՝ կեօյէրին երրորդէրինէ թէշպիհ օլունուրէր : վէ
 հրէալէր՝ ճիսմանի հվլատ օլմաղ իլէ՝ զէմինին գու
 մունէ պէնկզէրէր :

Փիլհագիգա աբրահամ՝ ալահըն վատինէ իթիգաթ
 հտիւպ սատագաթի զահիր օլտու իսէտէ³ , զայիթ
 մէսրուր օլտուղլնտէն , սիւալ հտէր ալահա քի վատ
 օլան գօփրաղի նիճէ զապթ հտէճէք տիր⁴ , պու
 պապոէ զանն հեթմէ՝ քի ալահըն վատինէ շիւպհէ հեթ

1 Մի՛ երկնիլը աբրահամ ես վերակայու եղեց քեզ , և վարձք
 քո բազում եղեցին յոյժ . Ժ.ն. . 15 ,
 2 Հայեաց ընդ երկին և թուեալ զաստեղս . եթէ կորացես
 թուել զնոսա . . . այնպէս եղեցի զուակ քո . Ժ.ն. . 15 . 5 .
 3 Իւ հուտաց աբրահամ այ , և համարեցաւ նմա յարգարու
 թիւն . Ժ.ն. . 15 . 6 ,
 4 Տի՛ ար՛իւ գիտացից եթէ ժառանգիցեմ զրա . Ժ.ն. . 15 . 8 .

տիկինստէ՝ պու սիււայի եթտի , իլա .քի ճինսինէ պէ
յան օլմագ իչիւն՝ տիւեր քի պիր նիչան իւէ ալահ պէ
յան եթտին քէնտի վատինին իճրա օլաճագ վագթի
նի վէ դարգընը : Իմտի՝ նէ վագթթ՝ վէ նէ՝ սուրէթ ի
լէ՝ անըն կվլատլերի վատ օլան դօփրաղի դապթ հտէ
ճէկլեր իսէ աշիքեար օլտուն տէյու՝ հմր օլունուր .քի .
իւչեր եաշնտէ պիր տանա , պիր Թէքէ վէ պիր գօջ
ալապ՝ վէ անկերի .քէսիպ իքիչեր վարչա հտէ , վէ պլ
րի պիրինէ գարչը տայատրպ տուրտուրա , վէ տաթի
պիր գումրու վէ պիր կիւվերճին ալա , լաքին անկերի
քէսմէյէ : Վէ աբրահամ՝ հմր օլտուղի իւզրէ Թէք
միլ եթտիքտէ , գուչար ինէր իտիւեր օ՝ եթլերին իւ
զերինէ , վէ կիւն պաթաճաղինէ եագըն՝ մէզպուրուն
իւզերինէ ույուշուգուգ՝ գօրգու՝ վէ գարանլըգ կէ
լիւպ , ալեվ վէ քիւճան Թիւթիւնիւ՝ վէ աթեշ շեօջ
լէսի շավգ զուհուր հտիւպ՝ օ՝ եթլերին մապէյնինտէն
կէչեր իտի : Աբրահամ պու հալ իւզրէ իքէն , տե
նիլտի անէ՝ քի սահիհ պիլէսին , սէնին կվլատլերին
դարիպլիքտէ տեօրտ եիւզ սէնէ իզիյեթ չէքիւպ ¹ ,
վէ անկերէ իզիյեթ հտէն միլէթ՝ Թէքտիր օլուպ ,
պատէհու .քանան դօփրաղինէ չօգ մալ իւէ կէլէլեր
կերէք : Ֆիլվագի՝ պու վէջհ իւզրէ ալահ՝ աբրա
համ իւէ գավլ ետիւպ ² , պէյան օլտու անըն կվլատ
լերինին մրսըրտէ չէքէճէկի իսկէնճէ , վէ սօնկրա իւ
լաս օլուպ՝ քանան էյալէթինէ սահիպ օլաճագլերի ,
նիճէ քի մոլսէսին եէտի իւէ իսրայիլ միլէթինին մը
սըրտէն չըգըպ՝ տեօրտիւնճիւ տէհրտէ յետունուն եէ
տի իւէ եէմ էյալէթլերինի զապթ եթմէլերի պէյան
տըր ազիզ քիթապտէ :

¹ Պանդուխտ էյիցի զաւակ քո . . . և տառապեցուսցեն զնտա
ամս չորէք հարիւր . Ծ.նն . 15 . 13 .

² Յաւուր յայմիկ եգ տէք ուխտ ընդ աբրահամու . Ծ.նն
նըն . 15 . 18 .

Նէ պէյան էտէր մէջքիւր տանա . Թէքէ , գօջ , գօսմբու՝ վէ կիւ վեբճին :

Ճ. Տանա՝ քի տասնա պոյունտուրուղա գօշուրմա մըշ , խրայէլ միլէթինին իւք սինսիլէսինի պէյան է տէր , քի անլէր էվլէլա մըսըրէ կիտիւպ՝ յովսէփին սայէսինտէ Թէքլիֆ ալթընէ տախիլ օլմայարագ , սէ ֆայի խաթըր իւզընէ վագթէրինի կէջիրտիլէր :

Թէքէ իքինճի սինսիլէյի պէյան էտէր , քի յովսէփ էօլտիւքտէն սօնկրա՝ մըսըրլէր զուլ՝ էթմէկէ պաշայլույ՝ կեօյա . քի անլէրին սիւտիւնիւ սաղար իտիլէր , զիրա՝ հագ վէրմէյէրէք չալըտըրըրլէր իտի անլէրի :

Գօջ իւջիւնճիւ սինսիլէյի պէյան էտէր . քի վարաւօն անլէրէ նէ գատար՝ քի իզիյէթ էտէր իտի , մէզպուրլէր օ գատար զիյատէ չօղալույ՝ գօջ կիպի իսկէնճէյէ Թա համիւլ էտէրէք՝ վիւճուտլէրի . քէտէրլէնմէզ իտի : Քէզա՝ կիւնէշին պաթմասընտէ աթէշ վէ ալէվ շիօհ , լէսի զուհուր էտիւպ՝ էթլէրին մապէյինտէն կէջմէսի , վէ անլէրին իւզէրիննէ գուշլէրին ինմէսի , յովսէփտէն սօնկրա՝ խրայէլ միլէթիննէ փութփէրէսթլէրտէն զուհուր էտէճէք տիւշմանըղի կեօսթէրիւր , նիճէ քի՝ ճէօլտէ՝ ամաղէկին ճինսինտէն , վէ սայիր տիւշմանլէրտէն սըգլէթ շէքտիլէր : Վէ իքի ճինս գուշ գումբու վէ կիւվէրճին՝ քի անլէրի . քէսմէյիւպ ուջուրտու՝ տէօրտիւնճիւ սինսիլէ տիր՝ քի անլէր կեօյա գուշ կիպի ուջարագ՝ միւճիւզաթ իլէ մըսըրտէն չը գըպ , վէ ճէօլտէ գըրգ սէնէ էօլճուլուգ զահմէթի իլէ գումբու կիպի գասավէթ իւզընէ օլարագ՝ պատէհու աւեօտեաց դօփրաղինի զապթ էտէճէքլէրինի , վէ անտէ կիւվէրճին կիպի՝ սաֆտէրուն վէ շաղլուքիւզընէ քէնտի ճինսլէրի իլէ սաքին օլուպ՝ չօղալաճագլէրիննէ նիշան իտի : Չիրա խրայէլ միլէթինին տէօրթ

Եիւզ սէնէ զարիպլիքոտ գալմասը՝ անլէրին տեօրտիւն
ճիւ սինսիլէտէ մըսըրտէն չըգաճագ-էրինէ Կօրնէկ օլ
տու ¹ : քի պու տեօրտ եիւզ սէնէի՝ պազըսը խասհա
կըն տօղմասընտէն հիսապ Կտէր : Աէ տախի աբրահա
մըն իւզէրինէ ույուշուգլուգ՝ գօրգու՝ վէ գարանըգ
զուհուր Էթ/հ սի , անըն Կօլմէսինէ տէլալէթ անկլա
նըր , զիրա մէզքիւր Էլամէթին իճրասը՝ աբրահամըն
վէ թաթինտէն սօնկրա թէքմիլ օլաճագ խտի ² :

Սիւալ 12 *

Ալուհ հեր շէյէ գատըր , վէ օլաճագ իշէրի օլմազտէն Էվլէլ
տէյան Կտէր , նիշիւն Էգատար վաչքթ ուզաթար վատինին իճ
րասընը :

Ճ. Ալահ նիշիւն պեօլէ Կտէր տէմէք՝ խեղա տըր ,
զիրա ալահ՝ սէպէպսիզ իշ Էթմէզ , ազիզ քիթապ՝
սօնկրաքի օլաճագ իշէրի՝ օլմազտէն Էվլէլ խապար
վէրմէսի իլէ ալահըն գուտրէթինի իլմիսի վէ վատին
տէ սատրգ օլոուղինի պէյան Կտէր , քի ինսանէր ալ
լահա իթիգաթ պիրէ՝ անըն ինայէթինի թանըյու
Էմրինէ իդաաթ Կտէլէր : Չիրա՝ գուտրէթքեանի
օլմասը իլէ , միւրատ Էթտիկինի իճրա Կտէր , իլմինէ
Կօլշիւ օլմայուպ՝ հեր շէյի պիմէսի իլէ , սօնկրա նէ
քի զուհուր Կտէճէք իսէ , հազըրտէ օլմուշ կիպթ
պիլիւր , վէ սատրգ օլմասը իլէ , վատի թէքմիլ օլուր ,
լաքին ալահըն Կսրարընա ինսանըն Ֆիքրի Էրմէտիկին
տէն մաթլուպի տէրհալ իճրա օլմազ իսէ գաթի ու
մուտ սուրէթի իլէ քէնտինէ սըգլէթ կէթիլիւր :
Իմտի վագթին ուզանտրղինէ պագմի՝ իլա քի մասլա
հաթըն տէրէճէ պէ տէրէճէ իլէրի կիթտիկինէ նա
զար էյլէ , զիրա պու տէֆա՝ վատ օլան Էէրլէրի , վէ
անտէ սաքին օլան միլէթլէրի խիմլէրի իլէ պէյան է

¹ Եւ Է չըրըրգուճ ազգի գարձցին այսրէն . Ծ. նն . 15 . 16 .

² Եւ գու Էթթիցէս աւ հարս քո խաղաղութի . Ծ. նն . 15 . 15 .

տէր Դ : Պախուսուս (նիճէ .քի տէնիլիր ալահըն իւ ԳԼ .
համ էթմէսի իւէ) սարա .քէնտի ճարիէսի ագարը Ժ.Զ .
աբրահամա վէրիւ .քի անտէն էվատ էտինէ . վէ ա .
գար համիւէ գալորդտէ .քիպիրէնիււ սարանըն իղա
աթընտէն չըգտը . պու մատտէ սարայա ղայիթ կիւճ
կէլմէկ իւէ . Թէշէ.ք.քի սուրէթի իւէ շէրլյաթը ալ .
լահ կէօրսիւն տէյու . հալնի աբրահամա տույ էթ
տիրտէ . օ տախի ճէվապ էտէր .քի խալայըղըն սէնիւ
էլնտէ տիր . նիճէ իսթէրիսէն էօյլէ էթ : Մէզպու
րէ պու միսիլիւ ըուխսէթ ալոպ՝ ագարա սըղընթը
վէրմէկէ պաշայընճէ . ագար ֆիրար էթտի իսէտէ .
սուր նամ մահային էօլունտէ անէ մէլայիք կէօրիւ
նիււ վէ սիւալ էտիււ . տեօն կիթ վէ իղաաթ էթ
խաթունինէ տէտիրտէն մատէ . անըն էվատէրինին
ղայիթ ճէսուր . վէ չողալաճաղնի տախի պէյան է
տէր . քի Թէսէլա օլա . վէ տախի տէր .քի սէն հա
միլէսին . էվատ Թօղուրուպ իամինի իամայէլ չաղըր
սըն : Օլ պապտէ ագար՝ ալահա տուա էտիււ . կի
տէր սարանըն եանընէ . վէ Թօղուրուղինտէ՝ իամա
յէլ չաղըրըր աբրահամ չօճուղուն իամինի . քի օ վա
գըթ աբրահամ սէքսէն ալթը եաշնտա իտի :
Ֆիլճագիգա պու մատտէ տախի ալահըն վատինին
Թաստիք օլմասընէ նիշան անկլանըր . զիրա ագար՝ սի
նակօկայէ . վէ սարայ՝ սը եկեղէցիյէ էօրնէկ օլմաղ ի
լէ . էվվէլա՝ ագարտէն էվատ օրոու աբրահամա .
սօնկրա՝ սարատէն . նիճէ քի ալահ իփթիտա իսրա
յէլ միլէթիւի .քէնտինէ ճէմաէթ էթտի . սօնկրա ի ԳԼ .
սալիլէրի : Վէ աբրահամ Թօգսան Թօգուգ եաշնա Ժ.Է .

Ա Եւ ասէ . զաւակի բուժ տաց զերկիրդ զայդ . 'ի գետոյն է
գիպտացուց մինչև 'ի գետն մեծ էվրատ . զկենէցիս . և զկե
նէզացիս . և զկեզմոննացիս . և զքետացիս . և զվեբեզացիս .
և զուալիմացիս . զամօրհացիս . և զքանանացիս . և զգերգե
սացիս . և զյեբուսացիս . Ժնն . 15 . 18 .

վարտագտէ , ալլահ անէ թէքրար կեօրիւնիւայ՝ իամի՛նէ պիւր եազը արթըրտը , զլիւա հվիկէ՛լ աբրամ տէնի՛լիւր իտի , սօնկրա՛ աբրահամ տէնիլտի . քի չօգ միւլէթէր աթասը տէմէք տիր՝¹ : Քէզա՛ հ՛նլի սարանըն իամինէ տախի՛ պիւր եազը զամմ՛ հտիւայ՝ սարա իքէն՝ սարրա օլտու իամի , քի չօգ միւլէթէր վալիտէսի տէմէք տիր : Պունտէն գաթի նազար՝ աբրահամըն ճի՛նսի փութփէրէսթէրտէն Վէրգ օլտուն տէյու , թէն պի՛հ՛ օլունուր՝ քի աբրահամ վէ անըն թէվապիլէրի վէ ճի՛նսի թըլիատէլ օլտունլէր , պու թէնպիհի՛ յս է ֆէնտիմիզ միւրտութիւնա թէպտիլ էթմէսի իլէ՛ թըլփատութիւն մէն օլտու , զլիւա՛ միւրտութիւն ըուհա նի թըլիատութի՛ օլմաղ իլէ՛ ճիսմանի օլան կէրի գալտը , նիճէ քի կիւնէշ թօղտուգտէ՛ կէճէ գարանըղի զայիլ օլուր՝² : Վէ շիւնքի՛ օ՛ անէ տէկին սարա հվլատ թօղըրմուշ տէկիլ իտի , օ՛ էճիլտէն աբրահամա հվլատ միւթտէսի վէրիլիւայ՝ իամնի տախի իսահակ չաղըրասըն տէյու՝ թէնպիհ՛ օլունուր՝ քի անէ օլան վատ իսմայէլտէ գարար գըլմայուայ , եալընըղ իսահակտէ գարար գըլաճաղի պէյան օլա՝³ :

Պագա՛ աբրահամա վատ օլան ինայէթ՝ ինսանըն ինտինտէ կեօրիւնիւր՝ քի կիւն պէ կիւն կէրի գալըր . լաքին ալլահըն ինտինտէ թէքուիլ սայըլըր : Զիւրա՛ ինսանէ տայիմա պիւր գարար իւզրէ գալմագ գապիլտիզ օլմաղ իլէ , ալլահըն ինայէթի՛ ինսանըն հալինէ կեօրէ քէրէմ օլունուր՝ քի անտէն ալլահա շէրէֆ , վէ ինսայ

1 Հայր ազգաց բազմաց եղից զքեզ . Ծնն . 17 . 5 .
 2 Հաճոյ թուեցաւ հսգւոյն սէյ՝ և մեզ , մի՛ ինչ աւելի բէսըն դնել ձեզ . Գործ . 15 . 28 .
 3 Ահա սարա կին քո ծնցի քեզ որդի , և կոչեսցես զանուն նի իսահակ , և հաստատեսցից զուխա իմ լէ նմա . Ծնն . 17 . 19 .
 Եւ ոչ որք զաւակ աբրահամու են՝ ամենեքեան որդիք իջեն , այլ իսահակաւ կոչեսցի քեզ զաւակ . Հոտ . 9 . 7 .

նէ ֆայլտէ օլա : 'Նիճէ .քի պալատէ զիբր օլանլէրտէն մալուամ տիր .քի , տէֆաթիլէ՝ էվլատ միւժտէսի վէրիլտի աբբահամա , անճագ վագթի պէյան տէկիլ լի տի : Իմոի պու տէֆա իւջ մէլայիք ինսան շէքլինտէ անըն չատըրինէ կէվիւպ՝ էվլատ Թողաճագ վագթ պէյան օլոու ¹ . վէ լաբին սարա քէնտի իխթիյարըղին նէ նագարէն՝ դապիրիղ տիր պու իշ տէյու Ֆիբր է տինճէ , Թագիրէ միւսԹահագ օլուր : Հագիգաթ ին սանճա գապիրիղ . լաբին ալահճա գապիլլի ² :

ԳԼ .
ԺԸ .

Լբրահամըն միսաֆիրէ իբրամ էթմէսինտէն իւրքէթ ալ ³ . զիրա՝ մահսուս պէքլէր իտի չատըր գափուսինտէ՝ .քի կէչէն Եօլճուլէրէ իբրամ էտէ , նիճէ .քի մէղքիւր իւջ մէլայիքէ՝ դաամ չըգարտը . պէլի մէլայիք բուհանի վարըգ օլմաղ իլէ ճիսմանի դաամէ միւհթաճ տէկիլ . լաբին ինսան շէքլինտէ կեօրիւնմէսի իլէ՝ կեօյա ինսան կիպի դաամ էթմէք հարէքէթի՝ պէյան էտէր :

Սիւալ 13 :

'Նիլան իւջ մէլայիք կէլիբ աբբահամա , պիրի քիֆայէթ էթմէքմի՞ իտի .

Ձ . Լտէր իտի . անճագ տէկիլ .քի Եալընըգ աբբահամա էվլատ միւժտէսի վէրմէկէ կէլտիլէր . իլա քի սողոմ՝ գոմորու տախի Եագըպ խարապ էթմէկէ , վէ ղօվտու անտէն չըգարըպ խէլաս էթմէկէ . օհճիլտէն՝ իւջ մէլայիք իրաւ օլուստու . նիճէ .քի՝ անլէրին պիլ .քի աբբահամ իլէ սեօհպէ՛թէ տուրուպ՝ իբիսի սողո

1 Եւ ստէ , դարձեալ եկից առ քեզ 'ի ժամանակի յայսմիկ 'ի սոյն աւուրս : և ունիցի որդի սարբա կին քո . Ժ.նն . 18 . 10 .
 2 Մի՛ թէ տկարանայցէ՛ առ յայ բան . Ժ.նն . 18 . 14 .
 3 Չօտարասիրու.թիւն մի՛ մուսանայք , զի այնու ոմանք յանգէ աքս ընկալան զհրեշտակս . Եբբ . 13 . 2 .

մա կիթախէր : Պատուսուս՝ ըուհանի ֆիքիր իւզրի
 իւչ մէլայիք սուրբ երրորդութիւնուն խորհուրդունա
 հօրնեկ անկլանմաղ իւն , իւչիւնէ պիր սեճտէ գըլլայ՝
 պիր սահիպ իամի իւն ճէվապ հտէր աբրահամ ¹ ,
 քեզա մէլայիքին պիրի սեօյլէր անըն իւն ² : Պու պապ
 տէ ալլահ քէնտի ինայեթինի վէ առալէթինի զահիր
 էթտի՝ քի իղաաթ իւզրի օլանլէր շազ օլուպ՝ վէ էմ
 ըն մուղայիր հարէքէթ հտէնլէր խէվիէ հտիւպ՝ թեօ
 պիյէ կէլէլէր : Չիրա նիճէ քի սօղոմ գօմոր ճէմա
 էթի կիւնահ քեար օլմաղ իւն , անլէրին թէքտիրիյէ
 թինէ մէլայիք թային օլուս , քեզա՝ զօլտ ֆազիլէթ
 լի օլմաղ իւն , անըն խէլասընէ տախի մէլայիք թային
 օլուր : Պունտան գաթի նազար՝ աբրահամըն սատա
 գաթը տախի պէյան օլմագ իչիւն , ալլահ անի քէն
 տինէ գուլ չաղըրըպ՝ անըն գալպինի ինսանլէրէ աչի
 քեար հտէր՝ քի իչիտէնլէր անըն կիպի սատագաթ
 իւզրի ալլահա գուլուգ հտիւպ քետէրտէն խէլաս օ
 լալէր , զիրա նիճէ քի աբրահամ՝ ալլահա սատրգ ի
 տի , քեզա էվլատլէրինէ թէնպիհ հտէճէք իտի՝ քի
 անլէր տախի սատագաթ պիրիէ տայիմա ալլահըն ի
 դաաթընտէ օլալէր ³ : Իպրէթ ալ , ինսանէ անտէն
 պիւլիւք շէրէֆ օլմաղ՝ քի ալլահ անի քէնտինէ գուլ
 չաղըրա ⁴ , չօգ քիմնէլէր Ճիամանի շէրէֆի գայպ է
 տիւպ սեֆիլ օլտուլէր , լաքին՝ ալլահա սատրգ գուլ
 օլան՝ իքի Ճիհանտէ շէրէֆ պուլտու : Ֆէհմ՝ էլլէ պու
 բատա էյի առեմ իւն քեթիւլէրին ֆերգինի , զիրա

1 Եւ սակ . տէր եթէ գտի շնորհս առաջի քո . ԾՆՆ . 18 . 3 :

2 Եւ սակ տէր ցաբրահամ . ԾՆՆ . 18 . 13 :

3 Եւ սակ տէր մի թէ թագուստ ինչ իցէ յաբրահամէ ծառայէ
 իմմէ՝ զոր ինչ գործելոց կմ . . . քանզի գիտէի եթէ պատուի
 ընսցէ որդւոց իւրոց և տան իւրոց յես իւր . պահէլ զճանա
 պարհս տեառն . 18 . 17 :

4 Մէծ է քեզ այդ , կոչելը քեզ ծառայ իմ . Եսայ . 49 . 6 :

չիւնքի արբահամըն փաղիւթի պէյան օլտու , սօղոմ
 գօմոր ճեմահեթինին քեօթիւլու կիւնիւ , վէ անլերին
 հագգընտա նիտա չօղալայ՝ կիւնահլերինին դայիթ . քէ
 պիր օլտուղինի՝ աչիքեար էթտիքտէն մատէ էչէտտի
 դապէպ իլէ Թէքտիր օլաճապլերինի տախի պէյան է
 տեր՝ քի հեր քէս իպրէթ ալայ՝ իսլահի նէֆս օլա :
 Պուկեր՝ տէկիլ քի ազ վագըթ պէյնիտէ ֆէնա պուլ
 տուլեր , իլա չօգտէն պերի քեօթիւլ օլուպ՝ կիւն պէ
 կիւն ֆէնալըղի արթըրտըլեր , զիրա մուգատտէմ տա
 խի եազար անլերին կիւնահլեար օլտու գլէրինի² :
 Ատէմ վար՝ քիհէմ ալահա մագպուլ հէմ ինսանէ , նի
 ճէ քի արբահամ : Աէ ատէմ վար՝ քի հէմ ալահա ա
 տու , հէմ ինսանէ , նիճէ քի՝ սօղոմլուլեր : Աէ ատէմ
 տախի վար՝ քի ալահըն ինտինտէ ֆէնա , լաքին ին
 սանլեր անի էյի պէլեր : Աէ ատէմ վար՝ քի ալահա
 մագպուլ , լաքին ինսանլեր անէ ֆէնա սեօյլիւպ զէմմ
 էտերլեր : Զիրա՝ անլեր պիրիպիրինին գալպինի պիլ
 մէտիքլերինտէն՝ չօգ տէֆա էյի ատէմէ ֆէնա , վէ
 ֆէնա ատէմէ էյի տերլեր : Իմտի ճահտ էյլէ՝ քի ալ
 լահըն վէ ինսանըն ինտինտէ էյի օլասըն , վէ էկեր ի
 քիսինէ պիրտէն մագպուլ օլմաղէ գատըր օլամազ
 իսէն՝ ալահըն գըթընտէ էյի օլ , ինսանլեր սանա ֆէնա
 տերլեր իսէ՝ գայտ էթմէ , վէ սէն սէնի լիսանէ կէ ,
 Թիրտմէկէ սէպէպ օլմա : Աէ տախի սահիհ ալեհահ
 օլմատըղին մատտէյէ սիճիլ էթմէ , զիրա՝ սօղոմլուլ
 ըն կիւնահը աչիքեար իքէն , ալահ կէօյա ինսան կի
 պի՝ Թէճէսսիւս պիրլէ , Թատտիգի մասլահաթ էթ
 մէք սուրէթի կէօսթերիր³ :

1 Աղաղակ սողոմնացւոց և գոմորացւոց յաճախեաց , և մեղք
 նոցա մեծացան յոյժ . ԾՆՆ . 18 . 20 :

2 Մրդիին սողոմնացւոց չարք և մեղաւորք էին առաջի նյ . ԾՆ . 13 . 13

3 Եւ արդ ի՞նչալ տեսից , էթէ լն . աղաղակի նյ որ յիսն հասա
 նէ՝ վճարիցեն , ապա Թէ ո՞չ զի գիտացից . ԾՆՆ . 18 . 20 :

Նազար էլէ , ազիզ քիթապ կիւնասը ֆերեստե վէ շիքեայեթէ պէնկզէտիր , զիրա՛ մախլուգէր կիւնասը քեար ատեմին հագգընտե ալասհա շիքեայեթ պիրլէ ֆերեստ ու ֆիղան հտերլէր : Զիրա ալասհա՛ անլերի ինսանըն խրզմէթինէ թային էթտի քի ինսան ալասհա գուլուգ հտե , իմտի ինսան կիւնասհէ տիւշէր իսէ՛ ալասհըն գուլուղինտեն կերի գալլայ՝ մախլուգի կիւնասհ ալէթի էթմիշ օլուր , օ էճիլոտեն մախլուգ ալլասհա նիտա հտեր՝ քի եա քէնտիլէրինի խէլաս էթսին կիւնասհ քեարըն էլինտեն , եախօտ թէքտիր էթսին կիւնասհ քեարը : Նիճէ քի էսայի փէյղամպերին քիթապընտե շիքեայեթ սուրէթի իլէ ափւմանէ վէ գէմինէ խապեր օլունուր՝ քի ալասհըն խարայէլ միլէթի իլէ օլան շերիյաթինի տիյնէյէլէր , կեօյա քի՛ շահիտ օլալէր¹ : Փիւհագիգա՛ քեպիր կիւնասհ իշիէյէնին հագգընտե ճիւմլէ մախլուգ տավաճը , լաքին աբրահամ ալասհըն մէրհամէթինէ ումուտ հտիւպ , խուսուսա քի ալասհ սողոմլուլէրին կիւնասհընը անէ պէյան էթմէսի իլէ ճէսարէթ հտիւպ նիյազէ պաշէր՝ քի էկեր սողոմ , գոմոր , սեբոյիմ , ագամա , վէ սեգօր նամ պէշ մէմլէքէթտե էլլի ազիզ ատեմ պուլունուր իսէ հէփիսինին կիւնասհընը աֆ հտե : Անճագ՝ տեկիլ քի Ֆրսգը ամէլէրէ մէրհամէթէն , զլրա անլեր մէրհա մէթէ նասեզա իտիլէր , իլա քի՛ ազիզլերէ ըիայէթէն² : Չէ լաքին՝ անլերտե էլլի ազիզ ատեմ օլմա տողինի՛ ալասհ պէյան հտինճէ , աբրահամ քէնտինի թիւրապ վէ քիւլ փայեսինէ ինտիրիւպ³ , թէքրար պէ թէքրար նիյազ պիրլէ գըրգ պէշ ատեմէ , գըր

1 Լուր երկին և ունկնդիր երկեր . . . որգիս ծնայ՝ և բարձրացուցի և նոքա զիս անարգեցին . Ես . 1 .

2 Եթէ իցեն յիսուն արդար 'ի քաղաքի՛ կորուսանիցեն զմտա և ոչ ներքեա ամ տեղեացն ծնն . 18 . 24 .

3 Իայց ես հող եմ և մօխեր . Ծնն 18 . 27 .

գա , օթուզն իկիրմիյէ վէ նիհայեթ օն ատեմէ գա
տար ինէր : վէ ալահ ճեվապ էտեր՝ քի էկէր օն ա
զիզ տախի պուլունուր իսէ՝ ազիզլէրին սեպէպինէ
թէլէթ էթմէմ անլերի¹ : Աճազ տեկիլ քի օն՝ եա
խօտ պէշ իլա պիր թանէ տախի պուլունմազ : Պէլի
զօվա ազիզ՝ վէ սողոմտա , լաքին օ զաթը սողոմլու
տեկիլ խի : Իմոի տունտէն պեօյլէ զովտուն խելա
սինտէն վէ սողոմ՝ գոմոր ճեմաաթընն զազէպինտէն
խորէթ ալ :

Սիւալ 14 :

Նէ խի սողոմլուէրին կիւնահը :

Ծ. Դապիաթ նօմօսունէ մուղայիր ֆըսգը աճէ
էթմէք : Մեզքիւր նօմօս՝ դապիաթտէն եազըմը քի
թապ կիպի՝ ինսանըն զաթինտէ սապիթ օլմաղ իլէ ,
անըն խիլաթինտէ պուլունան՝ ալահըն էմրինէ մուղա
յիր օլուպ՝ մութլազ թէքտիր օլուր : Իմաի սողոմլու
լէր էօյլէ քեօթիւ հարեքէթտէ օլմալերի իլէ , զա
յէթ աղըր խի անլերին կիւնահը : Վէ պու ֆէսատէ
պայիս՝ անլերին քիպիրլիկի , վէ տայիմա սեֆա մէճի
սինտէ եէյիւպ իչմէլերի օլտու² : Զիրա՝ մութէքիպիր
ատեմ՝ քէնտինի պեկէնմիլ օլմաղ իլէ ֆըսգը ամէլ ա
նէ զազէպ օլուր՝ քի ալեմէ բեզիլ օլա :

Վէ տախի զեվք՝ սեֆա՝ վէ պօշ տուրմազ՝ աթէշէ եաղ
տեօքմէք կիպի , շէհվէթէ (ցանկական ախտին) իղ
տիլատ գուվվէթ վէրիւպ՝ ինսանը հայվանտէն պե
թէր էտեր : Վէ նիճէ քի սու դուֆանի վազթինտէ
քի ինսանլեր հէր վէՉՏ իլէ սեֆայէ միւշթազ խի

1 Եւ ասէ ո՛չ կորուսից վասն տասանցն . Ծ.ՆՆ . 18 . 32 .

2 Այս էր անօրէնութիւն սողոմայ քէռ քո . ամբարտաւանու
թիւն ՚ի լիութեան հայի՝ և յղվութեան գինուոյ վափկանայք
ինքն և դասերք իւր . ԵՎԻԻ . 16 . 49 .

լէր , քեզա սողոմէր¹ , զիրա օ էյալէթին հասը
 լաթը դայէթ ջօգ օլոուղինտէն՝ հէրքէս կէչինէճէկի
 նի զահէթսիզ էտինիր իտի , օ էճիրտէն ճիւմէսի եէք
 տիլ ճիւմանի սէփայէ տիւշիււ պ ըահաթըդ անլէրի
 ազտըրտը : Ահ նիճէ քի պէսիլ աթ՝ քեօսթէկինի գը
 ըրպ՝ սահիպինէ ճիթէ աթար , քեզա օ զայլմէր հի
 ճապ քեօսթէկինի գըրըպ՝ ալահըն իղաաթընտէն ջըգ
 տըլէր : Շաղ օլմա տիւնեա մալինէ պիւլիւքիւկիւնէ՝
 վէ թէն սէփասինէ , իլա խէվի էյլէ՝ քի կիւնահէ
 տիւշմէյէսին , զիրա ճիւմանի մալ պիւլիւքիւկ վէ սէ
 ֆա՝ ազիմ թէ՛լքէ տիր ինսանէ :

Նազար էյլէ՝ ալահըն ինայէթինէ , ֆիլհագիգա՝ սո
 գոմ գոմոր ճէմանէթի հէր վէջհ իլէ թէքտիրէ միււ
 թահագ , լաքին ալահ թէնտի մէրհամէթինէ մէպ
 նի իքի մէլայիք իրսալ էտէր սողոմա՝ քի թէքտիր օ
 լաճագլէրինի մուհագգագ պիլիւպ՝ թեօպէյէ կէլէ
 լէր՝ վէ լաքին անլէր տահա պէթէր ֆէնա պուլոու
 լէր : Զիրա զօլտ՝ քի սողոմտէ սաքին օլուր իտի մէ
 լալիքլէրի կէօրիւնճէ եօլճու զանն էտիւպ՝ խանէսինէ
 տալէթ էյլէր՝ քի իքրամ էտէ : Աճագ շէհրին ատէմ
 լէրի ճիւմէսի պիրտէն կէնճ՝ վէ իթթիեար՝ էվի գու
 շատըպ անլէրի ճէպրէն ալմագ իսթէրլէր ֆէսատ ֆիւ
 քիր իլէ² : Ահ զօլտ՝ միսաֆիրլէրի էլէ վէրմէսին տէ
 յու՝ տիշարը ջըգըպ հէր նէ գատար նասիհաթ վէ
 նիյազ էթտի իսէտէ , իսքեաթ օլմազլէր : Օլ պապ
 տէ զօլտ նաչար գալըպ՝ քէնտի իքի պիքիր գըզլէրինի
 անլէրի վէրմէկէ ըիղա օլուր , քի միսաֆիրլէրի ինճիթ
 մէսինլէր , լաքին մէզպուրլէրին գալպինտէն ալահըն
 գօրգուսու վէ ինսանըն հիճապը գալքմըշ օլմազ իլէ :

ԳԼ .
 ԹԹ .

1 Եւ որպէս յաւուրն զովոյ եղև , ուտէին , ըմպէին , գնէ
 ին , վաճառէին , տնկէին շինէին . Գր. 17 . 28 .
 2 Եւ արք քաղաքին սողոմացուոց՝ դատեցին զտունն յերիտասաք
 դաց մինչև ցօերս , ամ օողովուրդն ՚ի միսսին . Ծնն . 19 . 4 .

նիյազ գապուլ էթմէյիւպ՝ անըն տախի Թէքտիրի ար,
 զուսինտէ օլտուլէր : զիրա՝ էօկիւտ տիյնէմէյէնէ նա
 սիհաթ վէրմէք , աթէշէ եաղ տեօքմէկէ պէնկզէր :
 Ղօվտ սողոմլուլէր ին պու նիզա իւզրէ իւէն , հէ
 ման մէլայիքէր տիշարը չըգըպ՝ ղօվտու օ զայիմէրին
 էլինտէն խէլաս էթտիքտէն մատէ անէրին ճիւմէսիւ
 նին կեօզլէրինի քեօր էտերլէր ¹ , վէ նիճէ քի՝ անլէ
 րին ճան կեօզիւ կիւնահ զուլումաթի ին գափանմը
 իտի , քեզա թէն կեօզլէրինէ տախի փէրտէ ինմէկ ին է
 վին գափուսուսու արայուպ՝ պուլամազ օլտուլէր :
 Ֆիւհագիգա՝ օանէ տէկին ղօվտ սողոմլուլէրին քեթիւ
 ֆէյլինէ նազարէն՝ տայիմա իսքէնճէ իչինտէ օլտու ի
 սէտէ ² , պու տէֆա միսաֆիրլէրտէն հիճապ էտիւպ
 ղայէթ չօգ քէտերլէնտի : զիրա՝ տահա անլէրին մէ
 լայիք օլտուղինի պիւմէզ իտի : Ազաա պու խուսուպ
 տէ՝ ղօվտուն ֆագիլէթի պէյան օլուպ՝ սողոմլուլէրին
 քեթիւլիւկիւ զիյատէ Թարագգա պուլտու :
 Նազար էլլէ պուրատէ ալահըն սապրընէ , վէ ղայիմ
 լէրին քեթիւլիւկիւնէ : պէլի մէզպուլէրին կեօզլէրի
 կեօրմէզ օլտու , լաքին՝ եէնէ Թեօպէ տէմէտիլէր :
 Վէ մէլայիքէր՝ մէմէքէթին խարապընէ կէտիքլէրին
 խապէր վէրիւպ՝ ղօվտա իպրամ էտերլէր՝ քի տէրհալ
 սողոմտէն չըգա . անճագ անլէր եէնէ իթիմաթ էթ
 մէզլէր . խուսուսա՝ քի ղօվտուն գըզլէրինէ նիշանը
 լանլէր՝ կիւլիւշիւպ մէզագ էտերիտիլէր ³ : Պունտան
 գաթի նազար ղօվտուն էհլի վէ գըզլէրի տախի սողոմ
 տէն չըգմաղէ աղըր հարէքէթ էտինճէ մէլայիքէր հէ
 ման ղօվտուն վէ անըն էհլինին՝ վէ իքի գըզընըն էլին
 տէն դութուպ՝ շէհիրտէն տիշարը չըգարտըրլէր անլէ

1 Զօրան՝ որք աւ դուրս տանն կային , հարին կուրուք . Ծն . 19 . 18
 2 Արդարն բնակեալ ՚ի մէջ նոցա : օր ըտ օրէ զիւր զսուրբ
 հոգին՝ նոցա անօրէն գնացիւքն տանջէր . 2 Պէք . 2 . 8 .
 3 Եւ Թուէր ծաղր առնել յաչս փեսայից իւրոց . Ծնն . 19 . 14 9

րի : վէ թէնայի՛հ տախի հտեւըն՝ .քի կէրիյէ պագմա
յոււպ՝ աճէլէ տաղա եէթիշէլէր՝ .քի զազէպտէն խէլաս
օլալէր : Պէլի զօլա՝ մէլայիքէրին ճէվապընէ իթի :
մաթ հտիւպ՝ սողոմտէն չըգտը , լաքին պէլքի տաղա
վարմազտէն հվվէլ՝ զազէպ զուհուր հտէր տէյու
խէվֆ հտիւպ նիյազ հտէր , քի պարէ սեգօր շէհրի
նէ .քէտէր օլմասըն՝ .քի անտէ հըֆօ օլտուն ¹ : (չիւն
քի սեգօր եօլ էիւզէրինտէ անլէրէ եազըն խտի) : Ա
գաա օ՝ մէմէքէթ տախի երգըլաճագ պէշ շէհրին
պիրի խտի : անճագ զօլտուն խաթրինէ ըիայէթէն մէ
լայիք ճէվապ հտէր՝ .քի սէնին նիյազընէ մէպնի եը
գըլմասըն օ՝ մէմէքէթ , ֆէհմ էյլէ պուրատէ՝ ազիզ
ատէմին ֆայիտէսինէ , զիրա զօլտուն խաթրը իչիւն
պիր մէմէքէթ զազէպտէն խէլաս օլտու ² : Աք լաքին
զօլտուն էհլի մէլայիքէրին ճէվապընէ իթիմաթ էթ
մէտիկինտէն՝ թէնայի՛հ գարը կէրի տեօնիւպ՝ սողոմա
տողրու պագընճէ , անխտէ թուզ գայասը օլուք ³ :
Ֆիհագիգա , մէզպուրէ՝ սողոմըլէր իլէ եանմատը ,
զիրա սողոմտէն չըգտը , լաքին զօլա իլէ տախի խէ
լաս օլամատը , զիրա թէնայի՛հ մուղայիք հարէքէթ
էթտի : Դաշ օլտու՝ անճագ եավըյա գուլանըլմազ ,
զիրա թուզ տըր . թուզ գայասը օլտու , լաքին դապ
մա լէգէթ վէրմէզ՝ վէ եազմուրտէն էրիմէզ , զիրա
դաշ տըր : Ագաա՝ պաշգա ճէշիտ դաշ օլմայուպ՝
թուզ գայասը օլմասը՝ վէ եօլ իւզէրինտէ գալմասը՝
ալէմէ ազիմ իպրէթ տիր , զիրա նիճէ՝ .քի գաթլէ վա
ճիւպ օլանը՝ եօլ իւզէրինտէ սալպ էտէրլէր , քի եօլ
ճուլէր կէօրիւպ խէվֆ հտէլէր , քէզա մէզպուրէնին

¹ Աղաշեմ տեանք իմ . . . և արդ՝ ես ՚ից կաբեմ զերծանիլ 'ի լեաուն , գուցէ հասանիցեն ինձ շարիք և մեռանիցիմ . Ծ.նն. 19. 17 :
² Ահաւաղիկ արարի մեծարանս երեսաց քոց , և 'ի բանի յայդե միկ չկործանէ , զբաղաբն , վասն որոց խօսեցար . Ծ.նն. 19. 21 :
³ Դարձաւ կինն զօլտայ յետս և եղև արձան աղի . Ծ.նն. 19. 26 :

նագլխի թխնի միւլահազա ետեպէր՝ ղայիթ խելի իւզ
 բէ հիւլակ թտէ գալըլէր : Պախուսուս՝ նիճէ . քի թուզ
 դասմա չէնի վերիւր , քէղա՝ ղովտուն էհլինին ղազէ
 պինտէն նասիհաթ չէնիսի . քէսպ էտերէք , էմրէ
 մուղայիբ հարէքէթտէն հէր վէճ՝ իլէ իճթինասպ վէ
 հազէր էթմէկէ պորճլու տըր ինասն ¹ : Օ՛ էճիլտէն
 էիէնտիմիզ յս թէնսիհ պույուրուր՝ . քի ղովտուն ղէվ
 ճէսիսի իիբրինիզէ կէթիւրին ² :

Ի յօջա միւլահազա էլլէ , ղովտ՝ սողոմա կիթտիլ
 կիւտէ՝ էլինտէն դութուպ անի կէօթիւրէն օլմատը ,
 իլլա քէնտի բիզասը իլէ կիթտի , լաքին սողոմտէն
 չըգմատէ մէլայիբին եարտըմընէ միւհթաճ՝ օլտու , քէ
 ղա ինասն քէնտի բիզասը իլէ կիւնահէ տիւշէր , լա
 քին եալընըգ քէնտի գուվիլէթի իլէ խէլաս օլմատը ,
 իլլա քի՝ ալլահըն լութիունէ վէ եարտըմընէ միւհ
 թաճ ³ : Ղովտ՝ մահսուլի չօգ եերտէ սաքին օլմազ
 իլէ՝ մուգատտէմ էսիր օլտու , վէ պու տէֆա ալլա
 հըն եարտըր օլմասա իտի՝ թէլէֆ օլաճագ իտի : Փիլ
 հադիգա՝ ղազէպտէն խէլաս օլտու , լաքին էօլիւմ
 տերէճէսինէ տէկին ղայիթ աղիմ գօրգու չէքտի :
 Ղովտ՝ սողոմըլէրին կիւնահընէ իլհագ տէկիլ , վէ
 անըն խէլասինէ մէլայիբ թային օլմուշ իբէն՝ օ՛ միսիլ
 լու աղիմ գօրգույի կիրիլթար օլտու իսէ : օ՛ ատէմին
 հալի նիճէ օլտա կերէք՝ քի տիւնեա մալի վէ ճիամա
 նի ըահաթըգ սէպէպինէ՝ տէկիլ քի եալընըգ թէնի
 նի , իլլա ճանընը տախի մուլաթարայի գօր , է՛յ
 վահ , չօգէրի թէն սէֆասը իչիւն՝ էպէտիլ էպէտ
 ճէֆայէ կիրիլթար օլուրլէր :

1 Խորագիտին տեսել զարագործն պատժել . հաստատուք իրատէ
 գոննն , և անմտաց անցեալ առ նորօք վնասեցան . Առմ . 22 . 30
 2 Յիշեցէք զիկն ղովտայ . Ղու-ի . 17 . 32 .
 3 Զի առանց իմ ոչինչ կարէք առնել . Յոհմն . 15 . 5 .

Նէ՛ Խո՛ի սողոմ՝ գոմորա օլան ղազէպ օ

Ճ. Քիւքիւրթ վէ աթէշ¹ : Պու աթէշ տէկիլ քի դապիաթ իւզրէ զուհուր էտէն ղէմինին իւֆիւնէթինտէն իճապ էթտի , իլաքի մախսուս՝ ալլահտէն ղազէպ Խոի : Նազար էլէ կիւնահքեարլէրին սէֆիլ հալինէ : զիրա ղօլտ սեգօրա կիրինճէ , վէ կիւնէշ քէնտի ատէթի իւզրէ սիյահ նիգապը հէվատէն պիր դարաֆ էտէրէք՝ նուրանի չէհրէսինի պէյան էտիւպ ալէմի շաղ ու մէսրուր էթմէք իւզրէ իքէն , մէտէտ ալլահ , հէման տերագէպ աղըր գօգուլու աթէշ՝ գալա տուման իլէ զուհուր էտիւպ՝ եաղմուր հիսապը օ զալիմլէրին իւզէրինէ ինէր : Սայիր եերէ սապահըն ջիյի ինիւպ՝ հայաթ վէրիր , սողոմ՝ գոմորա աթէշ էալար , սայիր եերէ՝ պատի սէպահ էսիւպ՝ ալէմէ սէֆա պաղըլէր , անլէրէ քիւքիւրթիւ ալէվ էսիւպ՝ ճիւմլէսինի հէլաք էտէր² : Գանտէ՛ տիր հեր սապահ սէֆասընէ թային օլանլէր , գանտէ՛ տիր կիւն պէ կիւն պիրէր դարղ սէֆայէ մէշղուլ օլուպ՝ պաղլէր տէ պահճէլէրտէ եէյիւպ իչէնլէր , գանտէ՛ տիր ղօվտուն էվինի գուշատըպ՝ միսաֆիրլէրի անտէն ճէպրէն ալմագ իսթէյէնլէր , գանտէ՛ տիր ղօվտա տամատ օլաճագ ատէմլէր , ղօլտու ահմագ եերինէ գօյուպ կիւլէնլէր , շիմտի աճէպ նիճէ ահ ու ֆիղան էտիւպ՝ աղլարլէր : Լաքին աթէշին հալի մալիւմ՝ աղլամաղէ վազըթ պրագմագ , վէ գաչմաղէ եօլ վէրմէզ , զիրա պա էմրի խիւտա սիճիլ օլտուղի իւզրէ թային օլան աուալէթ ապրէրի աթէշ՝ տիւշմանը մուհասէրէյէ ալըր կիպի՝ սողոմ՝ գոմոր էյալէթինի անխտէ գուշատուպ՝ պիր

1 Տր տեղայ 'ի սողոմ՝ և 'ի գոմոր ծծումբ և հուր . Ժն . 19 . 240

2 Յորում աւուր էլ ղօվտ 'ի սողոմայ , տեղայ հուր և ծը ծաւմբ յերկնէց : և կորոյս զամենէսին . Ղուի . 17 . 23 9

քիմսէյն քիւշատ վերմէզ՝ քի խելաս օլա : խելաս ֆուր
 սանդինի գայս էտէն , ղազէս վագթինտե գատոր օ
 լամազ խելաս սուլմաղէ : Աւլահըն ինայէթինի թա
 նըմայան , լայիգ օլամազ մէրհամէթէ :

Խօշա միւլահազա էյլէ , աթէշ զուհուր էտինճէ՝
 նէ կէչէր իտի օ զալիմէրին ֆիքիրէրինտէն , աճաս
 պիր քիմսէտէն իմտատ արատըլնր մը , եախօտ կիւ
 նահէրինէ պէտէլ ալահտէն ղազէս օլտուղինի պի
 լուպ՝ նիյազ էթտիլէր մի , հաշս , զիրա հերքէս տա
 հա էվինտէ քէնտի եաթաղինտէ , քիմ գատոր իտի
 կեօզ աշմաղէ , քիմ ճէսարէթ էթտի եերինտէն գը
 մըլտանմաղէ , զիրա եօգարտան աթէշ ինէր շիտտէթ
 լի հրզ իլէ , վէ ինտիկի եերի դութուշտուրուպ՝ բու
 յի զէմինէ աթէշտէն տեօշմէ սերիլտի , մէսքէանլէ
 րի աթէշ օլուպ՝ ճիւմէսի գալոր տերունի նարտէ :
 Նիճէ քի պիր գուրու չաը քիւլասն օճաղինէ աթըլ
 սա նէ տերէճէ ֆիլհալ դութուշուպ եանար , քէզա
 օ էյալէթ՝ տաղը թաղը իլէ քիւլասն օճաղը , վէ սո
 դոմուլէր չաը միսալի եանըպ՝ քիւլ օրտուլէր : Աթէ
 շին դապիաթը՝ ալէվինի տայիմս եօգարը տօղրու իը
 սալ էտէր իքէն , պու տէֆա դապիաթընէ մուղայիր
 աշաղէ տօղրու ճէվիրտի եիւղիւնիւ՝ քի դապիաթէ
 գարը հարէքէթ էտէնլէրի եագա :

Տէմէ՝ քի անտէ օլան հայլանլէրին՝ վէ սապիլէրին գա
 պահաթը նէ իտի՝ քի անլէրտէ եանտըլէր , հայլան
 լէր օ զալիմէրին մալի իտի , վէ սապիլէր պիւլիւտիւք
 տէ , անլէր կիպի քեօթիւ օլաճագլէրի պէյան իտի :
 կիւնահէ պէտէլ չօգ տէֆա ղազէս օլտու մուգատ
 տէմլէրտէ . լաքին չօգլէրինին նիշանը գայս օլուպ՝ եա
 ընըգ նագլի գալոր քիթապլէրտէ : Անճագ՝ սոգոմ
 գոմորա օլան ղազէպին նագլի ազիզ քիթապտէ տերճ
 օլտուղինտէն մատէ՝ նիշանը տախի աշիքեար կեօրիւ
 նիւր : Զիրա օ էյալէթ զաթը ղայէթ պերէքէթլի՝

պաղլը պահճէլի իբէն ¹ , զաղէպտէն սանկրա Էանկըն վիրանէսի օլտու . վէ հալէն հարիգ Թիւթիւնիւ կի պի տումանը պէյան , վէ մէյվէսի Էէնմէզ , պէլի աղաճ տէ կեօրէն մէյվէ զանն Էտէր լաքին իչի քիււլ : Քէ զա ղօվտուն Էհլի քի Թուզ գայասը օլտու Էրիմէ յիւպ տուրուր ² : Ֆէհմ էյլէ անլեր քի դա պիաթ նօմօսունտա պու միսիլլիւ Էշէտտի ղապէպ ին Թէքտիր օլտուլեր իսէ , շիմտի մէսիհ Էֆէնտիմիզին նօմօսունտէ (շորհական օրէնք) անլեր կիպի կիւնա հէ տիւչէն՝ աճէպ նէ գատար ղիյտտէ Թէքտիրէ միւս Թահագ օլտա կէրէք ³ :

Սիւալ 16 :

Աբրահամ նիճէ տալտու ղօվտուն խէլաս օլուպ , սողոմ գոմոր էյալէթինին Էանաքղինի :

Ճ. Աբրահամ պիլեր՝ քի կիւնահարզ ատէմի ալահ հըքզ Էտէր ⁴ : Պախուսուս սողոմլուլեր իչիւն ալահա րիճա Էթտիկինտէ , ղօվտուն խէլասընը նիյազ Էտէր իտի ⁵ , պէլի ղօվտուն իսմինի անմազ , լաքին Ֆիքրի ղօվտ իչիւն օլտուղի պէյան տոր ⁶ , իմտի ղօվտուն խէլաս օլմասընէ աբրահամ շիւպհէ Էթմէտի : Աէ ինչ

1 Մինչև կործանեալ էր այ զսողոմ և զգոմոր , իբրև զբրախ . տըն այ էր . Ծ.ՆՆ . 13 . 10 .

2 Նա զարդարն 'ի կորստական ամբարշտացն վախուցել՝ վրկեաց լիջանել հրոյն զհինգ քաղաքան , որ 'ի վիայուլի շարուէն ծխել կայ խողանացել՝ և անկատար ժամանալօք տունկք մրգաբերք անհաւատի ոգւոյն յիշատակ հաստատել զարձանն աղի . Ի . Կ . 10 . 6 :

3 Զքաղաքս սողոմացւոց և գոմորացւոց դարձուցել յաճիւն դատէցաւ . օրինակ աւ յայտայ ամբարշտելոցն կացուցանէր . 2 Պէ . 4 . 2 . 6 :

4 Գիտէ տէր զանձապաշտս՝ վրկել 'ի վորձուէ . 2 Պէ . 4 . 2 . 9 :

5 Միթէ կորուսանիցես զարդարն լը ամբարշտին . Ծ . ՆՆ . 18 . 23 :

6 Յիշեաց անձ զաբրահամ և Էհան արձակեաց զղօվտ 'ի միջոյ կործանմանն . Ծ . ՆՆ . 19 . 29 .

ըրախ կիւնստէն մասլահաթէ վուգուֆ օլմասը ինէ կեօյ եիւզիւնստէ իհրագ ալէվինի կեօրիւնճէ՝ անկար .բէ սոգումլուէր տիր եանան՝ :

Վէ լաբին՝ պու խուսուս ինէ աբրահամ րահաթըղինի գայպ հտիւպ՝ տետիրկին օլտու , զիրա՝ շիւնքի սոգում կյալէթի՝ .բէնտի օլտուղի եհրէ եագըն իտի , իհրա , գըն իւֆուսէթի՝ օ՝ եղրա՝իւէրէ .բէտէր վէրէճէկի պէ յան օլմաղ ինէ , բէբրօստէն կեօջէր գերարա տէնիւ լէն եհրէ : Վէ անտէ տախի՝ մուգատտէմ մըսըրտէ օլմ Գլ . 1 տուղի կիպի , (նիճէ եհտի սիւալոն զիբր օլտու) ա բիմէլէբ փատիչա՝ սարրայը անըն գըզ գարնտալը զանն հտիւպ ալտը՝ .բի .բէնտինէ զէվճէ հտէ : Չէ շիւնքի մէզպուր ֆէսատ ֆիբիր իւզրէ օլմայուպ՝ պիւ մէյէրէբ էթտի պու իշի , օ՝ էճիլոնն ալլա՝ անըն րու եասընտէ տէր՝ .բի թէսլիմ էթ սարրայը էհլինէ , զի րա հօլիւրսիւն , վէ աբրահամ տուա էթսին՝ .բի հօլա մէյէսին : Պուստէն գաթի նազար , անի կիւնահտէն էսիրկէմէբ իշիւն , զագէպ օլարագ՝ օ՝ միսիլիւ իլէթ վէրիր անէ՝ վէ անըն թէվապիլէրինէ՝ .բի սարրա նէ գատար վագթթ գալտը իսէ անըն եանընտա , էպէտի գատոր օլամազ իտիլէր էվլատ հտինմէբ հարէքէթի էթմէկէ , բէզա՝ անլէրին տիշ էհլիլէրի էվլատ թո ղուրամսօ օլտուլէր : Վէ պու զագէպին եիւզէրինէ զայէթ խէվֆ էթմէկ ինէ աբիմէլէբ՝ աբրահամը չա ղորուպ սարրայը թէսլիմ հտէր , վէ հալիմ ճէվապլէր ինէ , նիշիւն պու իշի էթտին , վէ պիզի ազիմ թէհլի բէյէ պորագտըն տէյու , շիբեայէթ սուրէթի կեօսթէր տի իսէ տէ , սարրայա հէտիյէ օլարագ պին զօլաթա , թօսուսն , գօյուսն , բեօլէ վէ խալարգ վէրտիրտէն մոց

1 Եւ կանխել աբրահամ ք առաւօսն՝ ք տեղին ուր կայր առա ջի մն . և հայեցաւ յերեսս սոգումացուց և գոմորացուց և յամ երեսս երկրի գաւառին , և ետես և տհա ելաներ բոց երկրին իբրև մըքիկ հնոցի . Ծնն . 19 . 27 ,

տէ՝ ըուխստեթ տախի վերիը՝ քի քէնտի էյալեթիտե
 իսթէտիկի եերտե սարին օլա : Աէ աբրահամ անըն ի
 չիւն տուա էթմէկ իէ , դազէպ տէյու զուհուր է
 տէն իլէթ՝ տէֆ օլուպ , պատեհու աբիմէլէքին էհ
 լի վէ ճարիյէլէրի թօղուրուրէր :

Իպրէթ ալ , վէ աբրահամ կիպի սատագաթ պիրլէ
 ալլահա գուլուգ էլլէ , քի հէր պէլատէն հըբզ օլա
 սըն , մատամ քի՝ ալլահ քէնտի սատրգ գուլունու տպ
 յիմա հըբզ էտիւպ՝ միւշէրրէֆ էտէր : Նիճէ քի աբ
 րահամըն տուասընէ միւհթաճ օլոու աբիմէլէք փա
 տիշահ , զիրա՝ ազիզ ատէմին տուասը իլէ՝ ալլահ սա
 յիրլէրինէ տախի ինայէթ էտէր , ինտի՝ ազիմ ինայէթ
 տիր օ մահալէ՝ քի անտէ ազիզ ատէմ պուլունուր :
 Աէ տախի ազիմ ինայէթ տիր ինսանէ՝ քի ալլահ անի
 կիւնահտէն էսիրկէմէք իչիւն տէրտ պէլա վէրիը :
 Փիլհագիգա՝ պու տիւնեատէ զուհուր էտէն դազէ ,
 պի հագ դարափընտէն պիլիւպ՝ հագգըմըզտէ խայիր
 լը տըր տէյու՝ ալլահտէն մէմոււն օլմաղէ պօրձու տըր
 ինսան : զիրա օ քի՝ ճիամանի խքէնճէյէ տիւշէր , կիւ
 նահտէն իսպի գալըր 1 :

ԳԼ .
 ԻԱ .

Պատեհու օն իրի սիււլտէ զիրր օլոուղի մէնվալ իւզ
 րէ , աբրահամա էվլատ միւթտէսի վէրիլմիշ օլմաղ ի
 լէ՝ իսահակ թօղուպ , աբրահամ վէ սարրա հատ
 տէն պէրուն շաղ ու մէսրուր օլուրլէր : նիճէ քի իսա
 հակ կիւլմէք մանէսի պէյանիտէ տիր , զիրա՝ ճէֆի
 տիւնեայէ ըուհանի շաղլըգ ինամ էտէն մէսիհ էֆէն
 տիմիղէ էօրնէկ օլաճագ խտի : Պու պապտէ զանն էթ
 մէ քի աբրահամ եարընըգ իսահակըն թօղմասը իչիւն
 շաղ օլոու , իլլա քի ալլահըն տախի ինսանէ էտէճէկի
 ըուհանի ինայէթ իչիւն : Զիրա մէսիհ իսահակըն ճիւ
 սիտէն թօղաճագ օլմաղ իլէ , ինսանլէր անըն էվլա
 տընտէ եանիա մէսիա ոէ օրհնութիւնա լայիգ օլա

1 Զի որ շարչարի մարմուլ գաղարէ ՚ի մեղաց . 8 Պէր . 4 :

Ճագեր խոի • իմտի հվաւտ քի թօղտու իսէ , վաւ ք
լան քերէմն տախի իճրասը տէրքեար , օ հճիլոտն
միւթտէ հվաւտը տէնիլիը իսահակա ¹ :
Նաղար էլէ պուրատէ ալաճըն քերէմնն • զիրա՝ աբ
րահամ եէթմիչ պէչ եաշնոտէ իքէն՝ կէրտի քանան
դօիրաղինէ • վէ եիկիրտի պէչ սէնէ զարթնոտէ՝ ինայէ
թի պարի կէօնակեօն շերէֆ քէսպ հտիւպ՝ վարիս օ
լաճագ հվաւտըն՝ զայէթ իխթիյարըգտէ օլմասը՝ ալ
լաճըն մալսուս ինայէթի օլտուղինէ նիշան խոի : Ահ
տախի շինքի՝ աբրահամ չօգ մլլէթէրէ աթա օլա
ճագ խոի • պու ճիհէթտէն օ գատար միւտտէթ ու
զատըր ալաճ քէնտի վատննն իճրասընը քի անըն ի
թիգաթը զահիր օլա : Նիճէ քի եսայի փէյղամպէր
անի թէմէլի վէ սասիթ (հաստատուն) գայայէ՝
վէ սարրայը սույու քէսիլմիչ գոյուեա թէշիճ հ
տէր ² • զիրա՝ դապիաթ իւզրէ հվաւտ թօղուրմագ
տէրէճէսինտէն կէրի գալըչ իքէն • ալաճ անէրէ
հվաւտ վէրիը քի ալեմ՝ անէրտէն հիսսէ ալոպ՝ անէր
կիպի ալաճա սըոգ իլէ իման հտէէր : Չիրա իսա
հակ թօղտու իսէ՝ աբրահամ եիւզ եաշնոտէ խոի • վէ
սարրա թօգսան եաշնոտէ • կէնճիկտէ հվաւտ թօղուը
մագ՝ դապիաթ գուվէթի • լաբին՝ դապիաթ էլ չէք
տիրտէն սօնըրա՝ հվաւտ թօղուրմագ • ալաճըն ինա
յէթի : Նասհակ պիւլիւլիւպ՝ անի սիւտտէն քէսէճէք
օլտուգտէ • օ կիւն աղիմ զիյաթէթ վէ շոյըգ էթտի
աբրահամ : Ահ լաբին՝ ֆէհՄ էլլէ պուրատէ աբրա
համ իլէ սարրանըն հայինի • անէր քի պիրի պիրի ի
լէ զայէթ մուհապպէթլի • վէ սարրա՝ հեր վէջճ իլէ

1 Բանդի աւետեաց իսկ է բանս այս • Թէ 'ի Ժամանակի յայս
միկ Էկիգ՝ և Եղեյի որդի սաւայի • Հաօ • 9 • 9 •
2 Նայեցարուք 'ի վէն հաստատուն՝ յորմէ կոփեցայք • և 'ի
գուբ հորոյն՝ յորմէ վորեցայք • (Կի յաբրահամ և 'ի սարրա)
որ երկնեաց զձեզ • Եստ • 51 •

աբրահամըն իդաաթընստէ : անճագ իսահակ պիւլիւ
 տիւքտէ , իսմայէլ անի Թաճիզ էթմէկ իլէ , սարրա
 աբրահամա տէր քի տէֆէ էլէ ճարիլէյի , վէ անըն
 օղլունու ¹ : Պու ճէվապ աբրահամա կիւճ կէլտի ի ,
 սէ տէ , ալլահ էմր էտէր անէ՝ քի սարրանըն ճէվապը
 ճէ կիւշ էտէ : Իմտի աբրահամ՝ ալլահըն էմրիսի տու
 յունճէ էքմէք վէ Թուլում իլէ սու վէրիւպ ագարա ,
 վէ օղլու իսմայէլի տախի անէ Թէսլիմ էտիւպ՝ այլ
 ըրր անլէրի քէնտի տայիրէսինտէն ² : Վագամ , (նիճէ
 քի օն իքինճի սիւարտէ զիքր օլտու) մուգատտէմ
 ագար համիլէ գալընճէ , քէնտի խաթունի սարրանըն
 իդաաթընտէն չըգըպ՝ Ֆիրար էթտի , քէզա անըն օղ
 լու իսմայէլ իսահակա զըտ տուրմաղ իլէ , տըրահա
 մըն խանէսինտէն տուր օղլուրէր : Վէ ագար՝ աբրա
 համտէն այրըրպ՝ չէօլտէ եհմին գուլուսու (ջրհոր
 երշման) նամ մահալին դարափընա կէլտիքտէ՝ եօլու
 շաղըրտը , վէ Թուլումտէքի սու Թիւքէնիւպ՝ քէնտի
 լէրի տախի եօրկուն՝ աճ վէ սուսուզ գալմաղ իլէ գա
 Թի ումուտ պիրէ ջօճուղու պիր աղաճըն աթընէ պը
 ըագտը , վէ քէնտի ուզագտէ օթուրուր՝ քի օղլու
 նուն էօրիւկիւնիւ կէօրմէսին , վէ ջօճուգ տախի իւ
 ճէ սէս իլէ աղէր իտի : Վէ անիտէ մէլայիք ագարը
 չաղըրտպ տէր քի , խէվֆէ էթմէ , զիրա՝ ալլահ սէնին
 օղլունուն սէսինի իչիթտի , գայգ ալ ջօճուղի , զիրա՝
 անի պիւլիւք միլէթ էտէճէկիմ : Ֆիլհագիդա՝ օ մա
 հալէ գարիպ՝ սու փունարը վար իտի , լաքին մէզպու
 բէ քէնտիսի շաղըրտը օղլուպ՝ գասալէթիտէն անի կէօ
 բէմէզ , վէ ալլահ անըն կէօղիւնիւ աջըպ՝ փունարը
 կէօրիւնճէ՝ Թուլումու Թօլտուրուր իչիրի ջօճուղէ ,
 վէ կիտէր սաքին օղլուր փառան նամ մահալին չէօլեն

¹ Ի բաց հան գաղախիւնէ՝ և զորդի գորա . Ճ.Ճ. . 21 . 10 .

² Յարեաւ աբրահամ ը առուսան . և էառ հաց և տիկ ջրոյ , և
 էտ ցագար և էգ յունսնի զմանուկն և արձակեաց զնա . Թ.Ն. . 21 . 14 .

տէ : Ահ իսմայել պիւլիւտիւքտէ , վալիտէսի անէ մը
սըր էյալէթինտէն զէվճէ ալտը , վէ անըն ճինսի կիւ
տէրէք չողալըպ օ էէրէրի զապթ էթտիլէր :

Ֆէհմ էլլէ , աբրահամըն խաթրը իչիւն ալահ՝ իսմայ
յէլլին ճինսիսի չողալտըպ՝ անէ ճիսմանի պիւլիւքլիւք
վատ էթտի : անճագ՝ տէկիլ քի բուհանի էվլատ վա
յէսինտէ իլլա քի ճիսմանի , մատամ՝ քի խալայրգտէն
թողտու , նիճէ քի աբրահամ՝ սատէ թէն նախագա
սը՝ էքմէք վէ սու վէրտի անէ : Լաքին իսահակ տա
յիսմա աբրահամըն եանընտէ գալըպ՝ վէ անըն վարիլէ
թինէ , շէրէֆինէ , պախուսուս բուհանի ինայէթէ
տախի վարիս օլուպ՝ ժեսիհ իսահակըն ճինսիստէն կէլ
մէկ իլէ , իսավիլէր՝ աբրահամա բուհանի վարիս սա
յըրըրէր : Ահ պալատէ մէղքիւր աբիմէլէք վատիլահ
քի աբրահամըն տուասը իլէ շիֆա պուլտու , անկար
քի ալահ՝ աբրահամ իլէ օլմաղ իլէ , անըն հէր իլէ
բասթ կէլուպ՝ կիւն պէ կիւն գուվիլէթ քէսպ էթմէ
տէ տիր , օ էճլտէն տայիմա անըն իլէ տօսթ օլմաղէ
արզու էտէր : Ահ օ էսնատէ քէնտի իքի թէվապիսի
իլէ կէլուպ՝ աբրահամա տէր քի էէմին էթ , քի պա
նա վէ պէնիմ էվլատըմա քէտէր էթմէյէսին , նիճէ
քի պիզ սանա քէտէր էթմէտիք : Ֆիլհազիգա՝ աբ
րահամ քիմնէյէ զատըր էթմէտիկինտէն մատէ , քէն
տինէ զատըր էտէնլէրէ տախի քէմիլք էթմէլիւպ՝ սա
պըր էտէր իտի , նիճէ քի աբիմէլէքին ատէմէրի՝ ա
նըն գաղտըղի սու գուլուսունու զապթ էթմիլ իտի
լէր , լաքին աբրահամ օ անէ տէկին անլէրէ պիր ճէ
վապ էթմիլ տէկիլ իտի , ֆէգաթ պու տէֆա անլէրին
հագղընտէ աբիմէլէքէ շիքեայէթ էթտի : Ահ մէղ
պուր՝ պու լըն վուգուֆ տէլիլիմ տէտի խէ տէ , աբ
րահամ էէտի գօյուն վէրի՛ր՝ քի գուլուլու քէնտի
գաղտըղինէ իսպաթ օլա : Ահ պու սուրէթ իլէ իքի

1 Այլ մէք եղբարք լը իսահակայ աւետեացն որդիք եմք . Կող. 4. 28:

սիրտէ եէմին հտիււպ՝ գազլէ հտէրէր՝ քի տայիմն մու՞
 հապպէթ իւզրոէ գալաէր : վէ օ եէրին իսմինին եէ
 մին գուուսու չաղըրորը աբրահամ : Պստէհու աբի
 մէիէք կիտէր քէնտի եէրինէ : վէ աբրահամ օ մահալ
 տէ աղաճ տիբիււպ՝ ալլահըն հպէտի գարար օլտուղի
 նի իգրար պիրլէ՝ ¹ չօգ զէման սաքին օլտու անտէ :
 Ֆիլհասիգա , ագար վէ իսմայէլ՝ աբրահամըն խանէ
 սինտէն իխրաճ օլմաղ իլէ , սարրա վէ իսահակ բահաթ
 օլտուլեր , վէ աբրահամ տալսի հէր վէջհ իլէ միւշէր
 րէֆ վէ ասուտէ հալ իւզրոէ իքէն , ալլահ անի թէճ
 րիւպէ հտիււպ՝ տէր քի՝ աբրահամ աբրահամ , ալ
 սէնին սէվի լու օլլուն իսահակը , վէ կիթ եիւքսէք
 եէրէ , հանկը տաղը սանա պէյան հտէր իսեմ , անտէ
 գուրպան էլլէ անի ³ : Պու տէֆա աբրահամըն իսմինի՝
 իքի տէֆա անմասը իլէ՝ էմրին իճրասը աիրան էվէլ
 ղայթ լաղմէտէն վէ միւգթաղի օլտուղի անկլանըր :

Քր .
 Ին :

Սիււլ 17 .

Իսահակը գուրպան էթ տէյու էմը օլտուգտէ , նէ՞միւլահաղա
 հտէր իտի աբրահամ :

Ճ . **Ղ**այրի շէյ միւլահաղա էթմէղ , իլլա քի ալլա
 հըն էմրինին իճրասընը : Պու պապտէ ղայթթ տիգաթ
 էլլէ աբրահամըն Վալիլէթինէ , զիրա՝ ղապիւթտէն
 տիր աթայէ էվլատընը սէվմէք , խուսուսա քի պիր
 թանէ օլա , վէ օ տալսի միւճիւզաթ իլէ ինայթթ օ
 լուպ՝ ալլահըն վատի անտէ թէքսիլ օլաճագ տէյու

1 Եւ կորդաց անդ զանուն ան՝ ան յախտենական . Ծ.ՆՆ . 21 . 33 :
 2 Փ բձեաց ան զաբրահամ . Ծ.ՆՆ . 22 :
 3 Եւ տէ դնա . աբրահամ , աբրահամ . . . աւ գու զորդիլ քո
 զսիրէլ՝ զոր սիրէցեր զիսահակ , և գնա գու յերկիր բարձր ,
 և հանցնա զգա անդ յաղմակիզ 'ի վէրայ մայ լէրանց , յորոց
 ասացից քէզ . Ծ.ՆՆ . 22 :

ի գրար օլունմուշ իւէն , անի գուրպան էթ տէ Ռէք
 զայէթ աղբ Թէքլիֆ իտի : Աստէն գաթի նազար՝ փէ
 տէրինէ էմր օլունուր՝ .քի .քէնտի էլի իլէ էվաւորը
 պողազլայուպ՝ գանընը տէօքէ . վագասա՝ պու տախի դայ
 պիաթէ դարը պիր մասլահասթ : Աէ լաքին՝ աբրահայ
 մըն մուհասպպէթի ալլահտէ օլմաղ իլէ , գալպի միւն
 .քէսիր օլմայարագ՝ հէման Թէտարիք իւզրէ օլուր՝ .քի
 իսահակը գուրպան էտէ :

Նազար էլլէ՝ մէզպուրուն իգասթընէ , օ՝ .քի դապի
 աթ գալլինճէ Թահամնիւրտէն խորիճ՝ , լաքին պիւ
 լուԹֆու պարի՝ իԹիգաթ գուվլէթի իլէ դասպիաթ
 ֆէթհ օլտու : վէ աբրահամ՝ ալթուն կիպի Թէճրիւ
 պէ օճաղինտէ գալլ օլուպ՝ իԹիգաթ վէզնինէ էպէ
 տի նօգասնիյէթ կէԹիրմէտի : Անճագ՝ տէկիլ .քի աբ
 բահամըն գալպինի անկլամագ իչիւն՝ ալլահ Թէճրիւ
 պէ էԹտի անի , իլլս .քի՝ անըն իԹիգաթընը ինսանէ
 բէ պէյան էԹմէք իւչիւն :

Ֆէհմ էլլէ , շէյթան ինսանը Թէճրիւպէ էտէր՝ .քի
 կիւնահէ տիւշիւրսիւն , ինսան ինսանը Թէճրիւպէ է
 տէր՝ .քի ֆիքրինի անկլաթըն , ալլահ սէվտիկինի Թէճ
 րիւպէ էտէր՝ .քի անըն սէլապընը արԹըրաըն : Ջիրա՝
 նիճէ .քի էլմաս դաշ չարգա շէքիլէկ իլէ զիյատէ
 փարլար , .քէզա՝ հէր վէջհ իլէ իգասթտէ օլան ա
 տէմ՝ Թէճրիւպէ չարգընա կիրտիքտէ ֆագիլէթի պէ
 յան օլուր : Նիճէ .քի պու խուսուստէ աբրահամըն
 ֆագիլէթի շէն միսպի ալէմէ աշիքեար օլտու , զիրա
 մէզպուրնէ ալլահ՝ըն վատինտէն ումու տունու .քէստի ,
 վէ նէ էմրին իճրասընտէ գուսուր էԹտի : Պէլի՝ աբ
 բահամ պիլիր իտի , .քի ալլահ՝ըն վատի իսահակտէ
 Թէքլիլ օլաճագ , վէ ալլահ՝ վատինտէ սատըգ տըր ,
 զիրա՝ ալլահ .քէնտի վատինին իճրասը խուսուսիւտէ
 իսահակը .քէրէմ էԹտի , լաքին եէնէ օ՝ գուտրէԹ
 .քէանի ալլահ՝ տըր՝ անի մաԹլուպ էտէն , .քի միւրա

տը ալիյէսի օլուր խէ՝ գաւորը տըր տիրիլթմէկէ տէ
յու¹ , իթիգաթընէ խէլալ վէրմէյիւոյ ֆիքիր էտէր՝
բի պուստէ էլպէթտէ ալլահըն պիր էսրարը վար, ան
ճադ՝ ինսանըն ֆիքրի անէ էրմէզ օլտուղինտէն , պօրճ
օլան հէման անըն էմրինէ լա շիւպհէ իղասաթ էթմէք
տիր տէյէրէք , իսահակը՝ իքի խղմէթքեար՝ վէ մէր
քէպ ին օտուէն ալլոյ՝ էրքէն եօլա ըէվան օլուր , լա
քին նէրէյէ կիտէճէկինի պիլմէզ : Գուրպան էթմէ
կէ եօլա չըգտը՝ վէ գուրպանըգ պիլէսինճէ , անճադ
գուրպան սուսուլաճադ մահալի օ՝ անէ տէկին ալլահ
պէյան էթմիշ տէկիլ իտի , աբրահամ տաթի սիւալ
էթմէյիւոյ՝ եէմ էզրաֆիէրինտէ իւչ կիւն կէզէր , թա
քի եէր պէյան օլա : Աէ իւչիւնճիւ կիւն գուրպան
էտէճէկի մահալի ուզագտէն կեօրտիւկիւնտէ (օ՝ քի
գոդգոթա տաղի իտի) խղմէթքեարէրի վէ մէրքէպի
տաղըն էթէկինտէ պրագըպ՝ օտուսու իսահակա եիւք
լէտիր , վէ քէնտի տաթի աթէշի վէ գըլըճը էլինէ ա
լլոյ՝ եօգարը տօղրու չըգար իքէն , իսահակ պագար
քի գուրպան թէտարիքի վար , լաքին գուրպանըգ
գօյուէն եօգ , սիւալ էտէր փէտէրինէ՝ քի իշտէ աթէշ
վէ օտուէն , նէրէտէ տիր գուրպանըգ գօյուէն² , փէ
տէրի ճէվապ էտէր՝ քի ալլահ կեօրսիւն քէնտի գուր
պանըգ գօյուէնուէն³ : Պու ճէվապ տէկիլ քի եալա
նըգ իսահակըն սիւալինէ գարչըրգ իտի , իլլա քի ըու
հանի ֆիքիր իւզրէ՝ յն էֆէնտիմիզին հագգընտէ տա
թի մարգարէութիւն անկլանըր : կեօյա տէմէք իստէր

1 Հաւատովք մատոյց աբրահամ 'ի վորձուէ իւրում զիսահակ
պատարագ , և զփամօրն մատուցանէր , որոյ զաւետիսն ընկա
լեալ էր : որում ասացան՝ թէ իսահակա կոչեսցի քէզ զա
ւակ . եդ 'ի մտի իւրում , թէ և 'ի մեռելոց կարօղ է յարու
ցանել ան . Եբր . 11 . 17 .
2 Ահա հուր և ահա վայտ : ուր է ոչխար յողջակէզ . Ծնն . 22 . 7 .
3 Աճ տեսցէ իւր ոչխար յողջակէզ որդեակ . Ծնն . 22 . 8 .

քի՛ եւ՛ս պէնիմ սէվկիւլիւ կլլատամ, շիմտիլիք սէնսին գուրպան, լաքին սէնին գանըն իլէ ինսանլէր կլւնաս հ տէն խէրաս օլամաղլէր, իլլա՛ պիր կլւն պու տաղտէ մէսիհ գան տեօքսէ կէրէք ինսանլէրին խէլասը ի չիւն՝ : Վէ մահալ եէրինէ վարտալտէ սեղան եափրպ՝ օտուենլէրի գօր իւղէրինէ :

Սեղան թէքմիլ օլտու եւ՛ աբրահամ, աթէշ վէ գըւ քա՛ հազըր, հանի գուրպանըգ գօյուն, զիրա խա հակ՝ մասալահաթտէն պի խապէր օլհաղ իլէ, տահա գուրպան էթմէք արղուսինտէ կեօրիւնիւր, տէկիլ քի գուրպան օլմադ : Ֆիհահգիգա՛ աբրահամ նէ ճէ վապ իլէ խապէր վէրտի խահալա, վէ օ՛ նէ ճէվապ էթտի, քիթապտէ եաղըլ տէկիլ խտ տէ, մալլամ քի ալահըն էմրինի տույտուգտէ գալպի միւնքէսիյր օլմօյարագ՝ քէմալի մէրթէպէ իգաաթ պիրէ՛ րաղի օլտու ալահըն ուղրուենէ գուրպան օլմաղէ : Չիրա՛ պիլիւր քի ալահըն էմրի ինսանըն հագգընտէ հէր վէջհ իլէ էյի տիր, վէ ինսանէ պօրճ տուր՝ քէնտի էօմրիւն տէն զիյատէ անի սէվմէք, վէ անըն աղգընէ ֆէտա օլմադ : Ե յիմտի եւ՛ պէնի ատէմ, ֆիքրին իլէ չոգ գողգոթա տաղինէ վէ զայէթ տիգաթ պիրէ՛ նազար գըլ՝ աբրահամ իլէ խահակըն իթիգաթինէ, զիրա աբրահամ՝ խահակը պաղայուպ՝ գօր սեղանըն իւղէրինէ՝ քի պօղաղայէ՛ : Մնճագ պիվնամէլ՝ քի անտէ պապա օղուլ աճապ հանկըսը զիյատէ զայրէթ էտէր խտի՝ քի պիրան էվմէլ ալահըն էմրի իճրա օլա : Հա գիգաթ՝ պու խուսուստէ աբրահամըն զայրէթի աչի քեար կեօրիւնիւր, զիրա՛ իւչ կլւնտէն պիրի կէզէր խտի՝ քի գուրպան էտէճէք եէր պէյան օլտուն, վէ իւ

1 Աբրահամ . . . ցանկացու տեսանէլ զորն իմ . ետես և ուրախ եղև . Յօհան . 8 . 56 .

2 Եւ կապէսց շիահակ զորդի իւր : և եգ զնա ՚ի սեղանն ՚ի վերայ վայտին . Ծնն . 22 . 9 .

սահակ տախի Թէսլիմ՝ օրուս՝ պաղանմասը ինչ զահի,
 բէ չըգտը՝ ալահնէն հմրինին իճրասընա զայրեթ պիր,
 Լէ անըն մուհասպեթինէ հետիյէ վէ փեշկէշ օլմաղէ
 արզու էթտիկի, քի ճէննէթտէ էպէտի էօմիւր շաղ-
 ւղինէ վասըլ օլա : Իմտի պու սուրէթտէ իսահակը
 պաղանագ իգթիղա էթմէտիկի աշիքեար իսէ տէ,
 մէսիհ էֆէնտիմիղէ բէսմ՝ վէ էօրնէկ օլմասը իչիւն՝
 պաղանըր : Զիրա քն՝ իսահակ կիպի օ տաղտէ սը
 իսաչն իւղէրինտէ պաղանըս՝ էնքսէր ինչ մըխլանա,
 ճագ իտի : Վէ աբրահամ էլինի ուզատըր՝ քի գըլըճը
 ալուս՝ օղլունու պօղաղայի ¹ :

Ո՛հ պու նէ աղիմ սէյրան տըր, օղլու՝ գուզու կիպի
 պօյսունու ուզաթմըշ, փէտերի գըլըճը էլինէ ալմըշ՝
 քի օղլունուն պաշընը քէսէ, լաքին՝ հիքմէթ պու քի
 իքիսիննտէ գալպի ֆերահ, իքիսիտէ ըազի, իքիսի
 տէ պիլ իթթիֆագ մէմսուն վէ մէսրուր : Ինասն նի՝
 ճէ Թահամմիւլ էտէր պու հալէ, հանկը կէօզ՝ եաշ
 էէրինէ գան տեօքմէզ, հանկը եիւրէկ պայըլմազ,
 գողգոթա տաղը պաշար Թիթիբէմէկէ, զիրա՝ քնուն
 իսաչելու-Թիւնուն բէսմի պաշանտը եազըլմաղէ : Իմտի՝
 աբրահամ գալպինտէն նիյազ էտէրէք (եա՛ ըապպի՝
 սէն գապուլ էյլէ մաթլուս էթտիկին գուրպանը տէ
 յու) հըզ ինչ գըլըճը իսահակըն պօյսունէ վուրմագ
 տերէճէսինտէ հարէքէթ էտինճէ հէման անիտէ կէօյ,
 տէն սէս կէլիւս՝ մէլայիք նիտա էտէր քի՝ աբրահամ՝
 աբրահամ՝ տօգունմա ուշաղէ ², կէրի չէք էլինի՝
 կէօյա տէմէք իստէր քի՝ պրագ գըլըճը, մագպուլ օլ-
 տու էթտիկին գուրպան, Թէքմիլ տիր խղմէթ, քի
 Վայէթ էտէր պու իզաաթ, զիրա պի գուսուր օղտու

1 Եւ ձգեաց աբրահամ զձեռն ամնուլ զսուրն և զենուլ
 զորդի իւր - Ծնն - 22 - 10 :

2 Կոչեաց զնա հրեշտակ մն յերկնից . և ասէ՝ աբրահամ, աբրա-
 համ . . . մի՛ վիտեր զձեռն քո՛ ՚ի պատանեակդ . Ծնն. 22 . 11 :

մուհասարկեթ : Ֆեհմ էյլէ՝ նիճէ .քի իսահակը գուր պան իստետիկինտե , աբրահամ աբրահամ տէյու՝ ի .քի տեֆա չաղորտը , քեղա՝ պու տեֆա եհնէ՝ իքի տեֆա չաղորմասը իէ , գուրպանըն զայեթ մագպուլէ կէչտիկի անկլանըր :

կերչի՝ աբրահամըն սատագաթը ալլահա մալիւմ՝ լա .քին պէօյլէ աղիմ՝ իշ՝ անի .քի աբրահամ էթտի , ա , լէմէ աշիքետը օրուպ՝ ինսանկեր անտէն իպրեթ ալսըն , լէր տէյու , մէլայիք տեր .քի շիմտի պիլտիմ .քի գօր գարսըն սէն ալլահտէն՝ , եանի շիմտի պէյան էթտիմ՝ ճիւմէյէ սէնին ֆաղիլէթինի : Զիրա պու իշէ տեկիլ .քի եաընըզ գէմիյն վէ ախլման սէյիրէ տուրուրէր , իլա՝ մէլայիքէր տախի հէյրան օլուրլէր : Օլ պասպտե ալլահ՝ աբրահամըն ըէյինի գուրպան եէրինէ գապուլ էտիւպ՝ իսահակը միւճէթտետէն պաղըշլատը : Պէլի աբրահամ՝ գըրճ իլէ քեսմէտի իսահակը , վէ իսահակ տախի գան տեօքմէտի , լաքին իքիսիտե իւճրեթ լերինի գայպ էթմէտիլէր , զիրա ալլահ մէն էթմէսէ իտի՝ ամէլ իլէ գուրպան իճրա օլաճագ իտի : Օ՛ է ճիրտէն աբրահամ՝ ալլահա մախսուս սէվկիւլիւ , վէ իսահակ՝ գուլ տէնիլտի՝ , զիրա՝ գըրճը կլինտէն պըրագընճա , պագար .քի սաբեկա աղաճտե պուխուզ լերինտէն ասըը պիր դօջ վար՝ անի ալլապ գուրպան էթտիկինտե , իսահակ օրու ալլահըն աղատլամա գուլու : Ֆիլհագիգա աբրահամըն էվլատլերինն չօղալա ճաղի մուգատտեմ վատ օլունմուշ իտի , լաքին պու տեֆա ալլահ՝ էթքրար եէմին իլէ վատ էտեր , քի անըն էվլատլերինի կէօյիւն եըրորըզ՝ վէ տէնիլին քէնալ ընտարի գուլմ կիպի չօղալտե :

Օ՛ վագըթ իսահակըն գաչ եաչընտե օրուղի՝ աղիզ .քիթասպտե եաղըլ տեկիլ իստե տե , տէնիլիր՝ քի իկիր

1 Այստ՝ գիտացի թէ երկիւղած ես դու յայ . ԾՆՆ . 22 . 12 .
 2 Վնաբըհնուսիբեւոյ քոյւն վն իսհկայ ծնյի քոյ . ԾՆՆ . 3 . 35 .

մի պէշ եաշնտէ միգտարի վար խոի :
 Վէ ջիւնքի պու միսլլիւ աղիմ իշ քի գողգոթա տա՛
 դինտէ իճրա օլտու՝ զահլորէ ջրգույ , ալլահըն ինայէ,
 թի ունուտու ըմասըն , խուսուսա՛ քի պատիլ զէման մէ
 սիհին անտէ խաջա ջրգաճաղինի՛ հաղըրտէ օլմուշ կի
 պի՛ օ՛ եերին իսմինի ալլահ կեօրտիւ՛ չաղըրըր աբրա,
 համ՝ , քի տայիմա սեօյէյէլէր՝ օ՛ տաղտէ ալլահ կեօ,
 րիւնտիւ տէյու :

Իպրէթ ալ պուրատէ , աբրահամ պիր Էվ
 լատ ֆետա Էթտի ալլահըն ուղըունէ , լաբին ալլահ
 անըն եերինէ կեօյիւն երլտըր՝ վէ տէնիզին գուժու կի
 պի՛ պի հիսայ Էվտտ վատ Էտէր անէ : Հա՛ քեզա՛
 օ՛ ատէմ՝ քի ալլահըն մուհապպէթի իջիւն՝ տիւնեա
 սեֆասընը՝ վէ պիւյիւքիւկիւնիւ թէրք Էտէր՝ ալլահ
 անէ ճէննէթին պի նիհայէթ տէվէթինի ինայէթ Է
 տէր : Վէ օ՛ քի՛ քէնտի վիճիւտինի՛ վէ տիւնեավի շէյ
 լերի ալլահտէն զիյատէ սէվէր , Էօլտիւկիւնտէ անէ
 րի թէրք Էթտիքտէն մատէ ախրէթին մէ ճոխտէն տայ
 խի մահրում օլուր՝ : Լաբին տէկիւլ քի ճիսմանի սէ
 ֆայը վէ պիւյիւքիւկիւ թէրք Էթմէկ իէ նաջար հա
 լէ տիւշիւպ՝ սէֆիլ օլուր ինսան , իլա քի տահա զի
 յատէ սեֆայէ վէ պիւյիւքիւկէ վասըլ օլուր , զիրա
 պիւյիւք սեֆա՛ ֆիքրին ըհհաթըր , վէ սահիհ պիւ
 յիւքիւք՝ տիւնեավի շէյլէրէ միւհթաճ օլմամագ տըր :
 Մատամ՝ քի անէր ինսանտէն աշաղա՛ վէ ինսան իջիւն
 եարատըմըշ օլմաղ իէ , ինսանը միւսթերիհ վէ միւ
 շէրրէֆ Էտէմէզլէր , օ՛ Էճիլտէն անլէրէ ուժուտ Է
 տէն՝ ինսանըգ շէրէֆինի գայպ Էտիւպ՝ քէնտինէ զիւլ
 կէթիլիլ : Եկէր միւշէրրէֆ վէ միւսթերիհ օլմագ տի
 լեր իսէն՝ ալլահա ուժուտ պիրլէ անի սէվ , անըն Էմ՝

1 Առէկայ աբրհմ զանուն տեղւոյն այնիկ մը ետես . ԾՆ . 22 . 14
 2 Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա . և որ ատեայ զանձն իւր յճիս
 յայսմիկ . ՚ի կեանսն յաւիտենականս պահեցէ զնա . Յոհ . 12 . 25 .

ըննէ իդատթ էլլէ , քի օ Ճիւմլէսինտէն պիւլիւք վէ
 գուտրէթքեանի օրոուղինտէն , քէնտինի սէվէնի միւ,
 շէրրէ ՚ի վէ միւսթէրի՛հ էտէր¹ : Պու Ճիւմլէ իլլէ զանն
 էթմէ քի տիւնեատէ ինսաննն իտարէսի խուսուսինտէ
 իգթիզա էտէն մէվտոլէրի էտինմէք խեզա տըր , իւ
 լա քի մուհասպէթինի անլէրէ վէրմէ , վէ անլէրի աւ
 լահտէն զլյատէ սէվմէ , պախուսուս իգթիզա էթ
 տիկի հարտէ , ալլահն ուղրունէ անլէրի Ֆէտա էլլէ ,
 Ձիրա նիճէ քի անլէր սէնին իչիւն եարատըմըջ օլմաղ
 իլլէ , քանս գուլուգ էտէրլէր , քէզա սէն տախի աւ
 լահ իւլւն եարատըման իլլէ , հէր խուսուստէ պօրճու
 սուն սատագաթ իւզրէ անէ գուլուգ էտիւպ՝ վէ ա
 նըն իզգէթինի սագլայուպ՝ ուղրունէ Ֆէտա օլմաղէ :

ՍԷԼԹԼ 18 :

Աւլահ նիլւն էմը էթտի աբրահամ՝ քի խտհալը գուրպան
 էտէ :

Ճ. Աբրահամըն իթիզաթը՝ վէ սատագաթը ալլէ
 մէ աչիբեսար օլմաղ իչիւն , Ձիրա աբրահամ՝ չօգ միւ
 լէթլէրէ աթա չաղրըլաճագ օլմաղ իլլէ , անըն իթիզա
 թընըն զահիրէ չըգմասը լեպզմէտէն իտի , քի հէր
 քէս անտէն իպրէթ ալլպ՝ անըն թարիքի իւզրէ կլտէ
 լէր² : Պախուսուս չիւնքի ինսանլէր՝ աբրահամըն էվ
 լատընտէ օրհնել օլաճագ իտիլէր , քի պու էվլատ մէ
 սիհի պէյան էթմէկ իլլէ³ , անըն ըհսմի իսահակտէ
 պէյան օլտուն : Պէլի՝ աբրահամ միւտտէթի էօմրիւն ,
 տէ՝ թէ՛Ճրիւպէտէն խալի օլմատը , լաքին պու տէֆա
 անըն սատագաթը զայէթ զիյատէ զահիրէ չըգուպ՝

1 Նկնէք աւիս ամենայն վաստակեալք և բեռնաւորք , և ետ
 հանգուցից զձեզ . Մոպ . 11 . 28 .
 2 Եթէ որդիք արբհնու էիք՝ զգործան աբրհմու գործէիք . Յհ . 8 . 39
 3 Թւ յաւակս ընկալաւ զնա . Եբք . 11 . 19 .

տիւնեատէ ֆազիլէթ հօրնէկի օլտուղինտէն մատէ ,
 ճիւղէ ինսանէրէ տախի՝ ազիմ ումուտ վէ թէսէլլա
 օլտու ¹ : Զիրա ինսան քի զայի՛ք դապիաթ , ալլահըն
 մուհապպէթի իջիւն էվլատընը հսիրկէմէտի իսէ ,
 մէկէր ինսանըն խէլասը իջիւն՝ ալլահ քէնտի էվլատընը
 հսիրկէրմի : Ֆիլհադ-իգա պու ճէվապ սուրբ աւետա
 րանտէ մէհուր սիճիլ տիր , նիճէ իսթէրսինիզ՝ քի
 ինսանէր սիղէ էթսիւլէր , սիղտէ հօլէ հտին անլէ
 րէ ² : Լաքին զանն էթմէ քի աբրահամըն պու հարէ
 քէթի սէպէպլինէ մէսիհ տիւնեայէ կէլտի , իլլա քի
 օ՝ զաթը կէլիւպ՝ ինսանը կիւնահտէն խէլաս հտէճէք
 օլմաղ իլէ՝ պու մասլահաթ անըն կէլմէսինէ հօրնէկ
 օլտու : Զիրա ալլահ օ՝ տէրէճէ մուհապպէթ վէրտի
 ինսանէ , թա՛ քի քէնտի էվլատը քէլամուլահը (բանն
 ամ) ինսանըն խէլասի իջիւն տիւնեայէ իրսալ էթ-
 աի ³ : Վէ ինսան տախի օ՝ տէրէճէ պօրճու օլտու ալ-
 րահա , թա՛ քի էկէր իգթիզա հտէր իսէ , անըն մու-
 հապպէթի վէ իզգէթի իջիւն վիճուտինի ֆետա հտէ :
 Պու ճիհէթտէն հաւատք ուղրունէ գան տեօքէնէ շէ-
 հիտ (վկայ) տէնիլիր , զիրա՝ քէնտի դանը իլէ՝ տի
 նինին սահիհ օլտուղինի իսպաթ էթմիլ օլուր : Պատէ
 հու աբրահամըն էհը սարրա՝ եիւզ իկիրմի եէտի եա
 շընէ վարուպ վէֆաթ էթտիքտէ , աբրահամ մախ-
 սուս մէզար եէրի սաթըն ալուպ՝ տէֆն էթտի անի
 քէբրօնտէ : Ֆէհմ էլլէ , աբրահամ քանան էյալէ
 թինտէ օ՝ տէրէճէ շէրէֆի խտի քի՝ կեօյա հադ դա

ԳԼ .
 ԻԳ .

1 Աբրահամու խոտագան սուտիքն և զաւակի նորա , և ոչ ա-
 նէ՛ զաւակաց իբրև զբազմաց , այլ իբրև զմիոյ , թէ՛ և զաւա-
 կի քում . որ է քժ . Գաղա . 3 . 16 :
 2 Որպէս կամիր թէ արասցեն ձեզ մարդիկ , այնպէս արասջիք
 և դուք նոցա . Ղուհ . 6 . 31 :
 3 Զի այնպէս սերեաց ամ զաշխարհ , մինչև զորդին իւր միա-
 ծին ես . Յոհան . 3 . 16 :

րափնտէն փատիչահ նասպ օյմուչ կիպի ¹ ալեմ ալ
 նըն խաթրընէ ըկայեթ հտէր խոի , լաբին միւսթաբիլ
 միւլք հտիսիւպ ² եվ եսիմազ , իլա չատըր իլէ դա
 ըկպ կիպի կեզիւպ ³ ֆեգաթ սարրայը տեֆն էթմէկէ
 մեզար ետրի սաթըն ալոր , զիրա տիւնեա միւլքիւյեա
 թի ինսանէ պագի օյմատըղիստէն՝ աթրէթին պի սիւ
 հայեթ միւլքիւյեթինէ արզու հտէր խոի : Ֆիլհագի
 դա աբրահամա ինայեթ ղայեթ չօգ օլտու իսէ տէ ,
 օ տախի ալահըն ինայեթինի թանըլայ ⁴ հէր վեջէ Է
 լէ իգաաթ իւզրէ գալմասը իլէ , իքի ճիհանտէ միւ
 շէրրէֆ օլտու : Սէն տախի եկէր ալահըն ինայեթինի
 թանըր իսէն՝ տիւնեատէ վէ ախրէթտէ միւշէրրէֆ օւ
 սան կէրէք : Զիրա տեկիլ քի եալընըգ անի չաղըրտը
 ալահ ⁵ քի մեմլէքէթինի՝ միլլէթինի վէ փեաէրինին է
 վինի թէրք հտիւպ ⁶ եէմ էյալէթինէ կէլէ , իլա քի
 ճիւմէ ինսանլէրի տախի չաղըրըր ⁷ քի ասիւմանի եէմէ
 վասըլ օլայեր ⁸ : Նաբին տեկիլ քի ճիւմլէսիտէ աբրա
 համ կիպի թէրքի տիյար հտէ , իլա քի կիւնահե
 պատի օլաճագ մէվատլէրի թէրք պիրլէ ֆագիլէթ թայ
 ըիքլէրինէ գատեմ պասըպ ⁹ ըուհանի մէվատլէրէ ար
 զու հտէ , քի եէմ դօփրաղի աբրահամա վէրիլտիկի
 կիպի ճիւմլէսինէ ճէննէթին մէճտ ու սալթանաթը
 քէրէմ օլա , զիրա եէմ՝ ճէննէթէ հօրնէկ անկանըր :

Սիւալ 19 .

Սարրա հօլտիւքտէն սօնկըա՝ աբրահամ թէքըար զէվճէ ալտըմը :

Ճ. **Մ**տը , լաբին՝ եվվէլա իսահակը եվլէնտիրիը :
 Աճագ՝ քանանըն ճիսախտէն անէ գըղ ալմագ իստէ :

1 Թագաւոր այ ես 'ի միջի մերում . Ծ.նն . 23 . 6 .
 2 Զի այն է բարի և ընդունելի առաջի վրկչին մերոյ այ : որ
 զամենայն մարդիկ կամի զի կեցցեն և 'ի գիտութիւն ճմարտու
 թեան եկեսցեն . 1 Տի . 2 . 3 :

մէյիւպ՝ քէնտի սատրղը օյան եղիազարէ՝ (օ քի օն
 սիւալտէ զիբր օլտու) ատէթլէրի իւզրէ եեմին վէբ
 տիրիւպ՝ իրսալ հտէր անի հյալէթի խառանէ ազիմ
 հէտիյէ իլէ քի՝ քէնտի սինսիլէսինտէն պիր գըզ ա
 լուպ կէթիրէ : վէ օ գըզ իսահակա զէվճէ օլա : Եմր
 օլտուղի իւզրէ եղիազար կիտիւպ՝ խառանըն գարի
 պինտէ պիր փունար եանընէ վարտը քի օրայէ գըզէր
 սու ալմազէ կէլիր իտիլէր , վէ ալահա նիյազ պիրլէ
 Ֆիբրինէ գօր քի՝ կէլէն գըզլէրին պիրինտէն սու իս
 տէյէ : վէ եկէր օ գըզ քէնտին սու իչիրիւպ՝ սէնին
 տէվէլէրինէ տախի սու իչիրէյիմ տէր իսէ , զէվճէ
 օլտուն իսահակա : Մեզպուր պու Ֆիբրի իւզրէ իքէն ,
 արբահամըն ճինսի բաթուէլին գըղը ռեբեկա՝ տէս
 թիսի ռմուզինտէ փունարէ կէլիւպ տէսթիյի սու
 տուրուր , վէ զիբր օլտուղի մէնլալ իւզրէ եղիազար
 անտէն սու իստէյինճէ , օ տախի անէ սու վէրիւպ՝
 սէնին տէվէլէրինէ տախի սու իչիրէյիմ տէյէրէք ,
 գույուտէն սու չէքէր իչերիր :

Օլ պապտէ եղիազար շաղ օլարտգ՝ մէմուէն օլուր ալ
 լահտէն , քի նիյազը գապուլ օլտու : վէ սիւալ հտիւպ
 քիմին գըզը օլտուղինի տույտու գտալ կէթիրտիկի հէ
 տիյէտէն՝ ռեբեկանըն գուրաղընէ ալթուն քիւփէ վէ
 էլինէ պիլէզիբ թագար : Մեզպուրէ էվէ վարուպ՝ գա
 ընտաղը լաբանէ նագլ էթտիբտէ , օ տախի եղիազա
 ըլ էվէ կէթիրիւպ՝ մատտէյի անկլայընճէ , դարա
 Ֆիլէնին ըրզասը պիրլէ եղիազար ալուպ՝ կէթիրիր
 ռեբեկայը , վէ իսահակ անի քէնտին զէվճէ հտիւպ
 թէսէլա օլտու :

Պու պապտէ ըուհանի Ֆիբրի իւզրէ մէզբիւր եղիա
 զար՝ սուրբ առաքեալարա , ռեբեկա՝ սուրբ եկեղէ
 ցիյէ հօրնէկ անկլանըր , քիւփէ՝ վէ պիլէզիկ տախի՝
 քրիստոնեալէրին մէսիհ էփեւտիմիղին էմրինէ քէմա
 լի մէրթէպէ իգաաթ հտիւպ Ֆազիլէթ հարաքէթ

էրի պէյանինտէ տուլուլուր ¹ :

Աէ չիւնքի աբրահամ չօգ միլէթ աթապ շաաադ ի տի : (ալահըն էմրի իլէ) . քէնտի ճարիյէսի քէտուրա յը թէէհհիւլ էտիւպ՝ անտէն ալթը կվատ օրտու : Լաքին՝ նիճէ քի մուգատտէմ իսմայէլ՝ վէ անըն վալի տէսի ագարը՝ այրըմը իտի եանընտէն , քէզա քէտուրա ճարիյէտէն թօղան կվատլէրի՝ եանընտա դութմա յուպ՝ իրսալ էտէր կիւն տօղուշու գարափընէ՝ քի անտէ չօղալուպ՝ հէր պիրի պիր միլէթ օլա : Զիրա աբրահամա օլան վատ՝ իսահակտէ գարար գըլաաադ օլմաղ իլէ , ճարիյէտէն օլան կվատլէր՝ վալիտէլէրինին իսմի իլէ անըլտըլէր : Աէ մէզպուր էիւզ էէթմիշ պէշ եաշնա վարուպ՝ վէ իաթ էթտիքտէ տէֆն էտէրլէր անի իսահակ վէ իսմայէլ քէբրօնտէ սարրանըն եանընտէ : Աէ իսահակ՝ վիտէրինին տուասընէ շէրէֆինէ վէ վարիէթինէ վարիս օլուպ՝ ալահ օրհնել էթտի անի :

ԳԼ ԻԵ

Սիւալ 20 :

Իսահակ գալ էաշնտէ իտի էվէնտի իսէ :

Ձ. Պօրրգ եաշնտէ : Լաքին հիքմէթի պարի՝ նիճէ քի աբրահամա չօգ վագըթ կվատ օլմաաղ , քէզա օն թօգուզ սէնէ միւտտէթ կէիւպ՝ իսահակա տալի կվատ օլմաղ : Աէ մէզպուր գաթի ումուտ օլմայուպ տալիմա նիյադէ մէշղուլ օլուր իտի՝ քի ալահ քէնտինէ կվատ ինայէթ էտէ ² :

Փիլհադիգա պալատէ զիքր օրտուղի մէնվալ իւզրէ՝ աբրահամա վատ օլանլէր իսահակտէ գարար գըլմաղ

1 Կերէմը գամ միտս 'ի հնազանդուին քնի . 2 Արհ . 10 . 5 .
Ղախանձեցուցանէմ զձեզ 'ի նախանձն ւնյ , զի խօտեցայ զձեզ աււն միում իբրեւ զիդյս մի նբ յանդիման կացուցանել քնի . 2 Ար . 11 . 20
2 Եւ աղաչէր իսահակ զտէր վասն ուեբէկայ կնոջ իւրոյ . զի ամուլ էր . Ծնն . 25 . 21 :

իլէ , անըն կ'վատելի չօղալաճագ խոի , մատամ քի՝
 ալահ վատինտե սատրգ տրր : Լաքին վատին իճրասը
 խուսուսինտե իստեր քի՝ ինսան տախի քեմալի մէր
 Թէպէ իթիգաթ պիրէ նիյազ էտէ . քի ինսանըն ու
 մուտի տայիմա ալահտէ վէ ալահըն քերէմքեանի օլ
 տուղի պէյան օլուէն¹ : Իմտի իսահակ՝ օ՝ գատար վա
 գըթ ալահտէն ումուտինի քեսմէյերէք՝ նիյազ էթ
 մէսի իլէ , ալահըն քերէմի՝ վէ իսահակըն իթիգաթը
 դահիր օլուէ : Աէ իկիրմինճի սէնէտէ ուքեկա համի
 լէ գալոր իսէ տէ՝ համի էքիզ օլուպ՝ չօճուգէր ա
 նըն բահմնտէ՝ կէօյա պիրի պիրի իլէ ճէնկ էտեր կի
 պի հարէքէթ էթմէլերի իլէ՝ դայէթ բահաթսրգ օ
 լուէ : Աէ սեղանըն էօնիւնէ վարըպ՝ ալահա սիւալ
 էթտիքտէ , ալահ տէր քի՝ իբի միլէթ տիր սէնին բահ
 մնտէ , վէ իբի ճէմաէթ պրըլուպ՝ պիւլիւկիւ քիւ ջիւ
 կիւնէ գուլ օլա կէրէք² : Աագաա զիրր սրտուղի իւզ
 րէ վատէ Թէքմիլ օլուգտէ , էվիէլա եսաւ , վէ սօնկ
 րա յակօք Թօղար : Աճագ՝ նիճէ քի պուկեր Թօղմազ
 տէն էվիէլ պիրի պիրինէ մուղայիր իտիլէր , քեզա
 Թօղար իբէն՝ պիրի պիրինտէն իլերի Թօղմագ արզու
 սինտէ օլուպ , յակօք էլի իլէ եսաւըն էօքճէսինի դու
 Թար՝ քի անի կերի պրրագըպ քէնտի էվիէլ Թօղ
 սուէն³ : Ֆիլվագի՝ մէզպուրլէր գավկանըն Թէմէլինի ա
 նա բահմնտէ գուրուպ , կէրէք քէնտիլերինին՝ վէ կէ
 րէք ճինալերինին պէյննտէ խուսումէթ էքսիք օլմա
 տը : Զիրա յակօք՝ քի սօնկրա Թօղտու , իլք էվատ
 ըր քերէֆինի ճէլպ էթմէսի իլէ , եսաւ անէ տիւշ
 ման օլուէ : Լաքին նազար էյլէ՝ քի նէ սուրէթ իլէ իճ
 րա օլուէ մասլահաթ :

¹ Արպէս տաի . նախասահմանութիւնն աղօթիւք կատարի :

² Եւ գնաց հարցանել 'ի տնէ . և տսէ ցնա տը՝ երկու ազգք են
 յարգանդի քում . . . և երէցն կրտսերոյն ծնյեսցէ . Ծնն . 25 . 22 :

³ Եւ ձնան նր ունէր զգարչապարէ եսաւոյ . Ծնն . 25 . 25 :

Չիւնքի եսաւ գապա Թիւլիւ տաղի պիր քիմսէ օլ
մաղ իլէ : տայիմա գըրտա կէզիււ պ' ալճըլըգ հտեր ի
տի : վէ յակօք՝ հվտէ սպքին օլոււ պ' պիր կիւն մերձի
մէք ջորպասը պիշիւրմիշ եեր իքէն , եսաւ գըրտան ղա
յէթ աճ կէլտիքտէ , անտէն ջորպա իստեր , օ տախի
վերէճէք օլտու : լաքին շու շարթ իլէ քի՝ եկեր իւք
հվլատըգ փայէսինի քէնտինէ սաթար իսէ , վէ եսաւ՝
սաթարըմ տէյու սեօղ վերիւր , զիրա՞ ղայէթ աճ օլմա
սը իլէ՝ զանն հտեր քի , եկեր անխտէ հքմէք եհմէզ
իսէ : հէման հօյէճէք տիր : Օլ պապտէ յակօք անըն
թագրիրի իւզըն եհմին իլէ տախի փազարըղի սապիթ
հթտիրտիքտէ , հքմէք վէ ջորպա վերիււ պ' պիւլիւք
լիւկիւ սաթուն ալտը :

Իպրէթ ալ եսաւըն սէփիւ հալինտէն , իւք Թօղմագ
ղապիսթտէն օլոււ պ' անի քիմսէ ելինտէն ալտմազ ի
քէն , պօղազը սէպէպինէ վէ սապըրսըզըղինտէն խու
սուսա քի ալահըն քերէմինի Թանընատըղինտէն՝ գայպ
հթտի՝ : Մնազ զանն հթմէ քի պու պապտէ յակօք
ղատտարըգ հթտի՝ զիրա ալիքեար գավէ հտերէք՝ ջօր
պա մէյտանտէ իքէն , ըիզասը իլէ վէ եհմին հտերէք
սաթար եսաւ պիւլիւք գարնտալըգ շերէփինի : Ֆիւ
վագի՝ պու փազարըղի՝ մէզպուր պիր իշ եերինէ սայ
մատը իսէ տէ , եհմին հթտիկի իշիւն՝ ալահ անլերին
գավլինի առալէթ սիճիլաթընա գայտ հթմէկ իլէ ,
շերան պիւլիւք գարնտալըգ շերէփինի ղայ հտիււ
մահըում օլուր փէտեր տուասընտէն :

Չիրա օ վագթին հալի իւզըն , իւք հվլատ պէշ խու
սուս իլէ քիւլիւք գարնտալէրինտէն զիյատէ շերէֆ
լի սայըրտըղինտէն , հվվէլա՝ փէտեր իխթիպարը ան
տէ գարար գըլմաղ իլէ՝ գատըր իտի գարնտալէրինէ
հիւքմ հթմէկէ : Իքինճի՝ աթա մալինտէն իքի գաթ
մէրաս ալըր իտի , նիճէ քի հայէն եահուտիլէրին ալ

տեթի տիր , իչիւնճիւ՝ քէնտի տայիրէսինէ քահանայ
 կիպի պուր խտի : Տեօրտիւնճիւ՝ փէտէրի էօյէճէկի
 վագըթ՝ իլք էվլատընէ մախսուս տուա էթմէկ իլէ՝
 անի ղայէթ մագպուլ սայար խտիէր : Պէշիւնճի էս
 պապ իլէ տախի օ պիր գարնտաշէրինտէն Չերգ օլ
 մաղ էլէ , ուեբեկա՝ եսաւըն էսպապընը յակորա կիլ
 տիրոտի տէնիլը :

Փէհմ էլլէ , յակոր՝ տէկիլ քի ճիամանի մալ իչիւն՝
 իլա քի՝ աթա տուասընէ լայիգ օլմագ արզուսի իլէ՝
 էթտի պու իշի , ղիրա նիճէ քի եէմէք իլէ թէն պէս
 լէնիր , քէզա՝ փէտէր վէ վախտէ տուասը իլէ ճան
 պէսլէնիր : օ էճիլտէն ճիամանի նափագայը վէրիր՝ քի
 բուհանի նափագայը ճէլպ էտէ : Աքինն եսաւ՝ թէն
 նափագասը իչիւն՝ բուհանի նափագայը կէրի պըրագ
 սը : Պէլի սօնկրա վիւշման օլուպ՝ աղլայարագ ահ ու
 Չիղան էտէր , լարին լի ֆայիտէ , գայպ էթտիլինի
 պիր տահա պուլամագ :

Փլ .
 Ի .
 Օ՛ հմնատէ գըթըգ օլուպ՝ խահակ մըսըրէ կիթմէք
 խտտտի խտ տէ , ալահ անէ կեօրիւնիւպ տէր քի՝
 կիթմէ մըսըրէ , պու եերլէրի սանա վէ սէնին էվլա
 տընէ վէրէճէկիմ՝ վէ անի օրհնել էտիւպ վատ էտէր՝
 քի կեօյէրին երտըզլէրի կիպի չօղալտայըմ՝ սէնին էվ
 լատլէրինի : Աէ խահակ՝ ալահըն էմրինի տույտուգ
 տա՝ մըսըրէ կիթմէլիւպ , ճէմի քիւլթէթի իլէ գերպ
 րա տէնիլէն էյալէթին վատիշահը աբիմելէքին եանը
 նէ վարուպ՝ անտէ սաքին օլտու : Աէ էհալի անըն էհլե
 ուեբեկա իչիւն սիւալ էթտիքլէրինտէ , տէր քի՝ գըզ
 գարնտաշըմ տոր : Զիրա՝ մէվպուրէ ղայէթ հիւսիւն
 տար օլմաղ իլէ , անըն սէպէպինէ քէնտինի էօրտիւը
 մէսինէր տէյու խէվիլինտէն նաշի՝ պու միսիլիւ ճէվապ
 էլլէտի : Աէ սօնկրա՝ զէվճէսի օլտուղլինի աբիմելէք
 տույտուպ՝ նիլիւն պիզի թէհլեքէյէ պրագտըն տէյե
 րէք , անի գապահաթը եերինէ գտու խտ տէ , թէն

պի՛հ էտեր . քէնտի ճէմանէթինէ քի՛ անէ վէ անըն էհ
 լինէ քիմ՝ քի քէտեր էտեր խտ . գաթլէ վաճիպ օ
 լուր : Ահ խաճակ գերարատէ պիր վագըթ գալուպ է
 քին էքաիքտէ՝ ալլահ պերէքէթ վէլմէկ իլէ պիրիննէ
 եիւզ գաթ մահսուլ օլտու : Գէզա՝ հայլանաթը տա
 խի զայէթ չողալորլինտէ՝ էհալի հաստ էտիւպ՝ ա
 նըն իէտերի աբրահամըն գազտորտըլի սու գուլուլէ
 ըինէ դաիրագ տօլտուրուպ՝ գաիստորլեր : Աբիմէլէք
 տախի՝ անըն մալնին չողալորլինի կեօրիննէ . տեր քի՛
 կիթ պուրատէն , զիրա սէն աիզտէն զիյատէ գուվ
 վէթլի օլտուն : Պու ճէվապըն իւզերիննէ՝ խաճակ կի
 տիւպ՝ գերարա տերէսինտէ գուլու գազտորլուպ , ագար
 սու պուլուր : Լոքին էհալի հաստ էտիւպ՝ անի վէ
 տահա սայիր գազտորտըլի գուլուլերի զապթ էտեր
 լէր : Աջագ մէզպուր նիզատէն խօշանմալուպ՝ անէ
 քին զատարըլինէ թահամիւլ պիրիէ թէքրար գու
 յու գազտորտըլինտէ պու տէիա մանի օլմազէր : Ահ
 ալլահ՝ անըն սապընէ նազարէն՝ խէվի էթմէ տէյու
 թէսէլա էթաիքտէն մատէ՝ մուգատտէմ էթաիկի
 վատի թէքրարլեր , վէ խաճակ անտէ սեղան եավըպ՝
 տուա էտեր : Ահ շիւնքի մէզպուր կիւն պէ կիւն շէ
 քէի պուլուր խոի , օ էճլտէն աբիմէլէք՝ քէնտի թէ
 վապիլերի իլէ կէլիր անըն եանընէ՝ քի գալ էտիւպ
 տայիմա մուհապէթ իւզրէ օլալեր : Խաճակ ճէվապ
 էտեր՝ քի սիզ պէնի գապուլ էթմէտինիզ , շիմտի նր՝
 շիւն կէլտինիզ , մէզպուրլեր տերլեր քի՛ կեօրտիւք քի
 ալլահ սէնին իլէ տիր , պու սէպէպտէն գալ էթմէք
 խտերիզ քի՛ պիզէ քէմիք էթմէյէնին , նիճէ քի պիզ
 քէմիլը էթմէյիւպ՝ սէլամէթ պըրագտըգ սէնի : Օլ
 պապտէ՝ խաճակ անէրէ զիյաիէթ էտիւպ՝ էրթէ
 սի կիւն պիրի պիրի իլէ գալ վէ եէմին էթալքէրլին
 տէ , աբիմէլէք կիտեր քէնտի եէրիննէ : Ահ անտէ ի
 սահակըն ատէմլերի գուլու գազըպ՝ սու պուլմաղ ի

լէ , օ եերին խամնի եեմին գուլուսու չաղըրըրլեր :
 Տէնիւր . քի մէզքիւր աբիմէլէք՝ աբրահամըն վագթին ,
 տէ օլան փատիչահ տէկիլ տիր (օ . քի օն ալթը սիւ ,
 ալտէ զիքր օլտու) , զիրա պու լուղէթ՝ գերարա փատի ,
 շահէրինէ մախէս օլմաղ իլէ , քիմ . քի անտէ փատի ,
 շահ օլուր իտէ՝ աբիմէլէք չաղըրըր իտի :

Սիւալ 21 .

Յակոբ նիճէ ալտը փէտէրինին տուաւըը .

Գլ . Ծ . Խաճակ իթիւեարլանմաղ իլէ՝ կեօղլերի քէ ,
 Իէ . տէրլէնիւպ՝ ալիլ օլտու գտէ , իլք էվլատ տուասըըը ա
 տէթ իւզրէ եսաւա վէրմէք միւրատ էթտի : Լաքին
 չիւնքի մէզպուր ալճը օլուպ՝ տայիմա փէտէրինէ ալ
 կէթիլիր իտի , պու տէֆա մախսուս ալ քէպապը իս
 տէր , քի օրհնել էտէ անի . վէ եսաւ կիտէր ալ էթ
 մէկէ : Անադ . ռեբեկա՝ եսաւտէն զիյատէ , յակոբու
 սէլմէկ իլէ , իսահակըն ֆիլերինի անկլատըգտէ՝ յակո
 բա տէր . քի , կիթ իքի քէչի ուլաղը կէթիլը՝ քի քէ
 պապ էտէիմ . լէ կեօթիւր փէտէրինէ ետիլը՝ քի սէ
 նի օրհնել էթսին : Աէ լաքին եսաւըն թիւլիլ օլտու
 ղինէ նաղարէն՝ յակոբ իէվի էտէր , քի օլմայա փէ
 տէրինին ինտինտէ խիլաֆ չըգըպ՝ տուա եերինէ լանէթ
 ալա : Ռեբեկա ճէվապ էտէր . քի՝ օ լանէթ պէնիմ իւ
 զէրիմէ , սէն կիթ կէթիլը , օ տախի կիտիւպ՝ իքի ու
 լագ կէթիրտիկլնտէ , ռեբեկա . քէպապ էտէր անէ
 ըր . վէ եսաւըն սագըը էսպապըըը կէթտիրիր անէ : Աէ
 չիւնքի եսաւ թիւլիլ իտի՝ ուլաղըն տէրիսինի յակո
 բուս պոյնունէ վէ էլէրինէ կէչիլիր՝ քի եսաւա պէնկ
 զէսին : Պէլի՝ իսահակըն կեօղլերի կեօրմէզ իտի , լա
 քին էլի իլէ տախի գութսա՝ ֆէհմ՝ էթմէսին տէյու .
 պու միսիլիլ էթերթիյ պէլտի : Յակոբ քէպասըը կե
 թիւրտիւքտէ , սէն քիմ սին տէյու իսահակ սիւալ է

տինձէ, ճեփապ հտէր քի պէն իմ սէնին իւք օղուն
 եսաւ, հմրին իւզրէ իճրա եթտիմ, գալչ աթիյէթ էյ,
 լէ, վէ պէնի օրհնել էթ: Վէ լաքին եսաւ ալա կի
 տէրի տահա չօգ վագըթ կէջիչ օրնատղինտէն, նէ
 թէզ պուլտուն տէյու իսահակ սիւալ եթտիկին,
 տէ, յակոբ մասյահաթը ալահըն ըէյինէ իհայէ էյ
 տիւպ տէր քի, ալահ պէօյլէ հազըրլատը:

Փիհագիգա՝ մէզպուրուն սէսինտէն իսահակ իչքիլէ
 վարուպ եագըն կէլ պագայլմ՝ քի սէնալիսին եսաւ տէ
 յու էլի իլէ տախի անի դութտուգտէ, սէսին՝ յակո
 բուն սէսինէ, վէ էլէրին՝ եսաւըն էլէրինէ պէնկզեր
 տէտի իսէ տէ՝, եսաւըն հսպապընըն գօգուսունտէն,
 վէ յակոբուն էլէրինտէ վէ պօյնունտէ օյան ուլագ
 տէրիսինին թիւլէրինտէն՝ ֆերգ հտէմէզ օղուպ
 քէպապը եէր, վէ շէրապ տաթի իլիւպ՝ իւք էվատ
 տուասընը վէրտի անէ:

Պու պապտէ տէմէ քի յակոբ փէտէրինի ալտաթտը,
 զիրա մուգատտէմ եսաւտէն իւք էվատղըի սաթուն
 ալըչ օրնաղ իլէ, շէրան իւք էվատ սայըրը իտի: Գէ
 զա տէմէ քի ռեբեկա էվատընըն պիրինէ էյի օղուն
 տէր իքէն, օ՛ պիրինէ զատըր եթտի: Վագաա՝ պու
 թէրթիյգ զահիրտէ ռեբեկանըն, լաքին անէ տախի
 կիզլի եթտիրէն վար, զիրա (նիձէ քի իկիրմի սիւալ
 տէ զիր օղու) մուգատտէմ ալահ անէ պէյան էթ,
 միչ իտի քի պիւլիւք օղու քիւջիւկիւնէ գուլ օլա,
 պախուսուս մեսիհ՝ յակոբուն ճինսինտէն կէլէձէք օլ
 մաղ իլէ՝ օրհնութիւն անէ եագըրը իտի: Իմտի իս
 հակըն ըէյինէ վէ եսաւըն ալա կիթտիկինէ պագմա,
 իլա քի ալահըն ինայէթինէ նագար էլէ՝²: Պէլի ի
 սահակ զիյատէ սէվէր իտի եսաւը, լաքին ալահ՝ յա

1 Չայնգ ձայն յակոբայ. և ձեռք ձեռք եսաւայ. Ծ.նն. 27. 22
 2 Ոչ ըստ այնմ ինչ է որ կամիցի, և ոչ ըստ այնմ որ ընթանայ
 ցէ, այլ ըստ այ որ սղորմի. 240. 9. 16.

կորու սելմէսի իլէ¹, իլք տուայր անէ լարդ կեօրտիւ :
 Յակոր տուայր արայ՝ իսահակըն եանընտէն չըգտըգ,
 տէն սօնկրա, եսաւ տախի էթտիկի ավը քէպայ է,
 տիւայ կեօթիւրիւր իսահակա՝ քի եէտիրսին: Տիգաթ
 էյէ պուրատէ իսահակըն ֆաղիլէթինէ, զիրա՝ եսա
 ւըն տահա հէնիզ ավտան կէտիկի՛նի տույուայ՝ վէ մու
 գատտէմ՝ տուայր այան յակոր օլտուղինի անկատրգ,
 տէ, ղայէթ հիյայէթտէ գարայ՝ թաաճիւայ էթտի
 իսէ տէ², յակորա պիր ճէվայ էթմէզ, իլա քի,
 ալահա թէվէքքիււ պիրիէ՝ մասլահաթը անըն կիզլի
 օրրընէ իհայէ էտէր: Պէլի՝ օլան իչ իսահակըն Վիք
 ըինէ մուղայիր իտի, զիրա եսաւը օրհնել էթմէք իս
 տէր իքէն՝ յակորու օրհնել էթտի: Ընճագ պու թէր
 թիպի ալահտէն պիլմէսի իլէ՝ վէրտիկի օրհնութիւնու
 թէքրարայուայ՝ սապիթ էտէր յակորուն իւզէրինէ,
 էվվէլա՝ պիլմէյէրէք տուա էթտի յակորա, սօնկրա՝
 պիլէրէք էտէր³:

Իպրէթ ալ եսաւըն սէֆիլ հայինտէն, զիրա՝ իլտահ իլէ
 եէտիկի մէրճիմէք չօրպասընըն քէտէրինի եէնի տու
 յուայ՝ պաշար իւճէ սէս իլէ ահ ու ֆիղան էտէրէք,
 յակորուն հագգընտէ շիքայէթ էթմէկէ: Աէ իլք էվ
 լատ տուասընտէն գաթի ումուտ օլուայ՝ պանատէ տուա
 էյէ տէյու ֆիրեատ իլէ աղլամաղէ պաշայընճէ, ի
 սահակ անէ տախի ճլլղի տուա էթտի իսէ տէ, իլք
 էվլատ տուասը յակորտէ գարար գըլմաղ լլէ, անի
 գուլ էտէր յակորա⁴: Աէ մէզպուր պու խուսուստէ
 ղայէթ էօլքէլէնիւայ՝ քէն սագլատրղինտէն մատէ,
 ֆիքրինէ գօր՝ քի փէտէրի վէֆաթ էթտիկի՛նտէ, յա
 կորու էօրտիւրէ: Նազար գըլ եսաւըն ֆէսատ ֆէյ

1 Զ յակոր սիրէցի և զեսաւ ասեցի . Էս . 9 . 13 :

2 Զարմացաւ իսահակ զարմացուսն մեծ յոյժ . Ծ . 27 . 33 :

3 Օրհնեցի զնա, և եղիցի օրհնեայ . Ծ . 27 . 33 :

4 Եղբօր քում ծառայեսցես . Ծ . 27 . 40 :

լինէ . հէր վէջ՛ն ինէ Թագսիրաթ սահիպի օլտուղի աշիբեար իբէն՝ հագգընէ բաղի օլմաղ . վէ պաշգա սուրէթ ինէ հօլբէսինի Թէսքին հտէմէյիւպ՝ զէճրէն զատտարըդ արզուսինտէ օլտու . բի յակոբտէն հօճ ալըպ՝ Թէսէլլա օլա . անճագ տիւշիւնմէաի . բի՛ խաս մինտէն հօճ ալմաղ իլէ՛ ինսան Թէսէլլա պուլամաղ . իլլա բի տահա զլիյատէ բէտէրէնիւպ Թէքտիր օլուր . Իչտէ պեօյէ տիր հագլէրինէ բաղի օլմայանլէրին հալի . գապահաթլէրինի Թանըյուպ՝ նատիմ վէ փիւշման օլաճագ եէրինէ . ինթիգամ ալմաղ արզուսինտէ օլուպ՝ զլիյատէ զագէպէ միւսԹահագ օլուրլէր .

Ձէ չիւնքի՛ ռեբեկա Թէտպլիյր վէ ԹէրԹիյպ սահիպի իտի . եսաւըն ֆէսատ ֆիքրինի անկատրղտէ՝ օլմայա բի իբի հվլատընը պիրտէն գայպ հտէ տէյու՝ միւրատ հտէր . բի յակոբու իրսալ հտէ խառան նամ էյալէթէ՝ բէնտի գարնտաը լաբանըն եանընէ՝ բի եսաւըն հօլլա բէսի Թէսքին օլտուն . վէ յակոբ՝ բանանըն ճինսին տէն գըզ ալմայուպ՝ խառանտէ հվլէնսին . Չիրա՝ ե սաւըն զէվճէսի բանանը օլտուղինտէն . ռեբեկա պեզ միլ իտի անլէրտէն . Պու պապտէ՝ ռեբեկա տէկիլ բի եալընըզ յակոբու մուխաթարատէն՝ իլլա բի եսաւը տախի խեղատէն հըթզ էթմէք արզուսինտէ օլուպ՝ ֆիքրինի իսահակա պէյան էթտիրտէ . օ՛ տախի բաղի օլմաղ ինէ՝ յակոբու ջաղըրըպ՝ Թէնպիհ հտէր . բի . բա

Գ Ն
Ի Ը
Յ

նանըլէրտէն զէվճէ ալմայուպ՝ կիթսին խառանտէ հվլէնսին . վէ տուա հտիւպ՝ իրսալ հտէր անի խառանէ .

Սիւալ 22 :

Յակոբ՝ եալընըմք կեթտի խառանէ .

Ճ . Եալընըզ պախուսուս . բի ազիմ գասավէթ իւղ՝ օլուպ՝ էիւրիւյերէք՝ վէ էլինտէ տէյէնէք ֆաբիբ կիպի կիտէր . վէ կիւնէշ պաթընճա՝ գըր վէ եապան .

եհրոտե եաթըղ ույուր , լարին եաթաղը թիւրապ վէ
 եասթըղը դաշ¹ : Ֆէհմ էլլէ պուրատե ինսանլերին
 էթտիկի միւլահազայը վէ ալլահըն թերթիլյակինի ջի
 րա եսաւ՝ հօճ ալմագ գաստի իլէ՝ յակոբու հօլտիւր
 մէք արգուսինտե , ուեբեկա՝ էվատարզ գալմայըմ տէ
 յու՝ յակոբու տիլարի ախերէ իրսալ հախւյ եսաւ
 տէն այրըրը , խասհակ իղին վէրիւր յակոբայ քի՝ քա
 նանլէրտէն գըզ արմայոււյ խառանտե էվէնսին , յա
 կոբ ըրզա օլուր կիթմէկէ քի եսաւըն շէրրինտէն խէ
 ըս օլուրն : Ֆիլհագիգա պունլերին հէր պիւրի պիր
 կեօնէ ֆիլքրէ զահլւյ օլուրէր խէ տէ , պու պասպոն
 տույուրը քի ալլահ քէնտի ինայէթինի պէյան հտէ
 ճէք օլմաղ իլէ , յակոբու իրսալ էթտի խառանտե : Ա
 լարին եօլտա՝ վէ կիտեճէկի եհրոտե , նէ զուհուր է
 տէճէկինի պիլմէտիկինտէն , յակոբուըն գալպի ըսհաթ
 սըղ խտի : Միւսթերիհ օլ եա՝ յակոբ՝ մահզուըն օլմա
 թերքի վէղան հախւյ եալըղ գալտըղինէ , վէ խէվի
 էթմէ , զիրա՝ սէնին սէլամէթին լչիւն՝ կեօյոնէ մէլա
 յիքէր ազիմ հարեքեթ իւզրէ նէրտիպան գուրոււյ
 գէմինէ ինմէք արգու հտերէր՝ քի սանա ըէֆիգ օլա
 լէր : Ագգաա օ կէճէ յակոբ ըուեասընտէ կեօրտիւ
 քի գէմինտէն կեօյէ տէկին պիր նէրտիպան գօնուլ
 մուշ , վէ անտէն մէլայիքէր՝ քիմի եօգարը չըգար ,
 քիմի աաղը ինէր խտի , վէ ալլահ անի թէսէլա է
 տէր՝ քի խէվի էթմէսին , զիրա քէնտի անըն իլէ պէ
 ըսպէր օլոււյ՝ վէ հէր վէջհ իլէ անի հըթը հախւյ
 քանան դօնիդաղինէ ալտէթ էթտիրտէ կէրէք² : Ահ

1 Էաւ 'ի քարանց տեղւոյն . և եդ ընդ մարտ իւր . և ննջեաց
 'ի տեղւոջն յայնմ . Ծ.ն. . 28 . 11 .

2 Ետես տեսիլ . և ահա սանդուղք հաստատել , յերկրի . որոյ գուռ
 խն հասանէր յերկինս . և հրեշտակք այլեւանէին և իջանէին լէ նա :
 և նը հաստատել կայր 'ի նմա . և ասէ՝ Էս էմ նը ան արհմու
 հօրքս . և ան իսհկայ . մի՛ երկնքիւ . . առասիկ լէ քէչ էմ . Ծ.ն. 28 . 12

տառի աբրահամս վէ իսահակա վատ օրանլեր անէ տայ
 խի վատ օրունուպ՝ անըն է վատտերինին զայեթ չօղա
 լաճաղինի , վէ ճիւղէ ինասնէրին անըն է վատընտէ
 օրհնութիւնս լայիդ օլաճագլերինի պէյան էտեր ,
 Նազար էլէ , յակոբ վէղանի ասլիյէսինտէն՝ փէտերին ,
 տէն՝ վէ դարնտայինտէն այրըրայ եալընըզ գալընճէ՝ ալ
 լահ անի թէսէրա էտեր՝ քի մահճուեն օլմասըն : Զի
 ըս՝ օ՛ քի ալահա ումուտ էտեր , ալահ անի փէտեր
 մագամինտէ հըրիզ էտիւպ՝ մէլայիլըլեր գարնտալ կիպի
 անէ բէֆիք օլուրլեր , վէ կեօյլերին ճէննէթի վէղա ,
 նի ասլիյէ կիպի ինայեթ օլունուր : Յաեղը ույանտըղին
 տէ խէվի էտիւպ՝ թագոիք էտեր քի պուրասը տըր
 ալահըն էլի , վէ կեօյլերին գափուսու՝ : Զիբսի բու
 հանի ֆիքիք իւզրէ՝ յակոբուեն ույուտուղի եէր՝ գող
 դոթա թաղինէ , վէ նէրտիպան՝ տը խաչա էօրնէկ վէ
 ըհամ անկանըր : Մեզքիւր բույանըն իւզերինէ յակոբ
 ազիմ թէսէրա քէսպ էտիւպ՝ ալահտէն մէմնուեն օ
 լուր , վէ եասթըզ էթտիլէի դաչը եաղլայըպ՝ նիչան տի
 քեր , վէ տախի նիյեթ էտեր՝ քի սէլամէթ կէրի տեօն
 տիւքտէ , օ՛ մահալտէ ալահա սէճտէ գըրա , վէ հեր
 նէ վարիյեթ քերէմ էտեր իսէ՝ օնտալըղընը վէրէ :
 Պատէհու կիտիւպ խառան օլաարնտէ պիր գույունուեն
 եանընէ տախիլ օլտու , լաքին գույունուեն աղը պիր
 պիւլիւք դաչ իլէ գափալը օլմաղ իլէ , օ՛ սէմթին չօ
 պանլերի ճէ՛մ օլմատըզճէ՛ դաչը գալտըրամաղլեր իտի :
 Օ՛ էճիլտէն խառանը չօպանլեր սիւրիւլերի իլէ կէ
 վիւպ պէքլեր իտիլեր՝ քի սայիլերի տախի կէլինլեր
 քի դաչը գալտըրուպ գօյունլերէ սու վէրէլեր : Յա
 կոբ անլերէ լաբանը սիւալ էթտիքտէ , մէզպուրլեր
 լաբանըն խապերինի վէրտիքտէն մատէ , տէրլեր քի

Գլ .
 ԻԹ .

Ի լու ասէ . տը է ՚ի տեղուշս յայսմիկ . և ես ոչ գիտէի , զա
 հի հարաւ . և ասէ . ահեղ իմն է տեղիս տյս . և ոչ է սա էթէ
 սլ տուն տյ . և այս է դուան երկնից . Ծնն . 28 . 16 9

իչտէ անըն գրգը ռաբէլ կէլիօր : Վագաա՝ օ վագըթ
 ռաբէլ (չիւնքի պապասընըն գօյունէրինի կիւտեր ի
 տի) կէլիօ օրայա գօյուն սուլամաղէ : օլ պապտէ յա
 կոր մէզքիւր դաչը գույունուն աղզնտէն գալորըւյ
 սուլար անըն գօյունէրինի : Վէ ագրապալըգ հուգու
 գու իլէ՝ զայեթ շէտիտ աչգ իւզրէ օլարագ աղէր :
 վէ իսահակըն օղլու օլտուղինի պէյան էտեր անէ : Վէ
 ռաբէլ վարուպ՝ յակորուն կէլտիկինի փետերի լաբա
 նէ խապէր վէրտիքտէ , օ տախի գարչը չոգըւյ մու
 հապպեթ իլէ անի էվէ կեօթիւրիւր , վէ յակոր գա
 լըր անըն էանընտէ :

Պու խուսուստէ՝ ըուհանի ֆիքիթ իւզրէ մեսի
 հէ էօրնէկ անկանըր յակոր , զերա նիճէ քի մէզպուր՝
 գույունուն իւզէրինտէքի դաչը գալորըւյ ռաբէլին
 գօյունէրինի սուլատը , վէ անէ մուհապպեթ վէրտի .
 քէզա մեսիհ՝ էսքի նօմօսուն իւզէրինտէ օլան աղըր
 ըգ փերտէսինի գալորըւյ քրիստոնէալէրի ըուհանի
 լութի իլէ գանտըրտը , վէ սուրբ եկեղեցիլէ մու
 հապպեթ վէրտի :

Սիւալ 23 օ

Յակոր նէ գատար վագըթ գալոր լաբանըն էանընտէ :

Ճ . Սկիւրմի սէնէ , վէ լաքին լաբանըն էանընէ քի
 վարտը՝ պիր այ կէչտիքտէն սօնկրա լաբան անէ տեր՝
 քի պէյան էթ իւճրէթինի՝ քի թէհի խըզմէթ էթմիշ
 օլմայասըն : Վէ չիւնքի յակոր՝ խառանտէ էհլի տիւ
 նեա թարիքինէ կիրէճէք իտի , (նիճէ քի փետերի
 վէ վալտէսի թէհպիհ էթմիշ իտիլէր) , օ էճիլտէն
 ճէվապ էտեր քի քիւչիւք գրգըն ռաբէլ իչիւն ետտի
 սէնէ խըզմէթ էտէյիմ՝ , անի վէր պանա : Մէզպուր տա
 խի պու գավէն ըիզա օլմաղ իլէ , յակոր եէտի սէնէ
 անըն խըզմէթինտէ օլուպ՝ ռաբէլի ալմագ իսթէտիք

տէ , գալլինստէ տուրմայուպ՝ անըն եերինէ պիւրիւք
 գրգը լիայի վերիը , քի անըն կեօզլերի իլեթլի օլուպ
 եաշարըը իտի : Աէ դեղբա իամինտէ պիը խալայրգ տա
 խի ճիհեզ վերիը լիայի : Աէ յակոբ՝ պէնի նիչիւն ալ
 տաթտըն տէյինճէ , ճէվապ հտէը քի՝ ատեթիմիզ տէ
 կիլ տիը պիւրիւկիւնտէն էվվէլ քիւչիւկիւնիւ վէր
 մէք , էկէը եէտի սէնէ տահա խըզմէթ հտէը իսէն ,
 անի տախի վերիըրիմ : Իմտի յակոբուէն չիւնքի ուպէ
 լէ մուհապպէթի վար իտի , եէտի սէնէ տախի խըզ
 մէթ էթմէկէ թաահհուտ հտիւպ՝ ալըր ուպէլի : Աէ
 լաբան՝ բարա իամինտէ պիը խալայիգ տախի ուպէլէ
 ճիհեզ վերիը :

Նազար էյլէ պուրատէ ալահըն շերիյաթըը , դիրա
 լիանըն կեօզլերի սագաթ , պախուսուս քի յակոբ՝ ուպ
 քէլի անտէն զիյատէ սէվէր , լաբին՝ ուպէլտէն չօգ ԳԼԼ
 վագըթ էվլատ օլմայուպ՝ լիատէն տեօրթ էրքէք էլ
 լատ օլուր , ոուբէն՝ շմաւօն՝ ղէի վէ յուդայ : Աէ ուպ
 քէլ պագար՝ քի ալահ քէնտինէ էվլատ վերմէտի ,
 խալայրըըը վերիը յակոբա՝ քի պարէ անտէն թօղանը
 քէնտինէ էվլատ հտէ : Աէ ուպէլին խալայրըընտէն
 թօղար , դան՝ վէ նեփթաղիմ : Քէզա լիա տախի՝ ուպ
 քէլի հմալ հտէրէք , քէնտի խալայրըըը վերիը յա
 կոբայ , քի անտէն տախի էվլատ հտինէ : Աէ լիանըն
 խալայրըընտէն թօղար , գագ՝ վէ ասեր : Պատէհու լի
 ատէն թէքրար պիը էրքէք վէ պիը գրգ էվլատ թօ
 ղար , զաբուղօն՝ վէ դինա :

Ֆէհմ էյլէ , նիճէ քի տլւնեատէ հէը տէմ պի ղէմ
 վէ պի քէտէր օլմագ գապիլիզ տիը , քէզա՝ միւ
 տէմ շազ օլմագ գապիլիզ տիը , օ՝ էճիլտէն պիը քի
 մէսնէ պագի խուսուս իլէ միւքէտտէր օլուպ՝ ղէմ է
 տէր իսէ , ալահ անի պաշգա խուսուս իլէ թէսէլա
 հտէր , քի ալահըն ինայեթինտէն գաթի ումուտ օլա
 մասըն : Քէզա՝ պիը քիմէսնէ պագի սէպէպ իլէ շազ

պուր իսէ , ալլահ անըն շաղղղինի՛ սէպէպի ախէր ի
 լէ գասալէթէ Թէպտիլ էտէր՝ թի ալլահըն գորգու
 սուսու գալլիստէն իտրաճ էթմէյիւպ՝ հատտինի Թա
 նրսըն , Զիրա՝ Ճիսմանի մասլահաթէր խուսուսինտէ
 ինսանըն միւրատը հէր վէջհ իլէ հասըլ օլտուղի հալ
 տէ , ինսան թինտի տերէճէսինի գալլպ էտէրէք , չօգ
 տէֆա զուրուրիլէթ միէյտա էտիւպ խէգա էտէր :
 Նիճէ թի լիա թէնտի կեօղլէրինին իլէթլի օլտուղինէ
 նազարէն՝ գասալէթ էթմէսին տէյու , ալլահ անէ
 էվատ վէրիթ թի Թէսէլս օլտուն , վէ սաթէլէ չօգ
 վագըթ էվատ վէրմէզ՝ թի թէնտի հիւսնիւնէ նազա
 րէն թիպիրլէնաէսին : Վագաա պու խուսուստէ սաթէլ
 ազիմ գասալէթ էթտի իսէ տէ , գաթի ումուտ օլ
 մայարագ՝ տայիմա նիյազա մէշղուլ օլմասը իլէ , ալ
 լահ անըն տուասընը գասպուլ էտիւպ՝ Թօղար անտէն
 յովսէփ¹ : Պու պասպտէ տէմէ՝ թի յակոր նիլին նիլի
 զէվճէ պիր էէրտէ վէ Ճարիլէ ալտը , զիրա՛ պու տիւր
 լիւ ատէթ օ վագըթլէրտէ՝ վէ էպրի նօմօս վագթին
 տէ՝ մէն օլմուշ տէկիլ իտի , անճագ՝ մէսիհ էֆէնտի
 միզ տիւննայէ կէրտիկինտէ , պու միսիլիւ նահէմվար
 ատէթլէրի մէն էտիւպ՝ նիճէ թի ինսանըն էարատըլ
 տըղինտէ պիր էրէք՝ վէ պիր նիսա էարատըլտը , թէ
 զա օ էմրի սասպիթ էթտի : Իմտի մէսիհտէն սօնկրա՛
 իրի զէվճէ պիր էէրտէ՝ էախօտ Ճարիլէ ալմագ՝ զա
 յէթ պիւլիւք կիւնահ տըր , զիրա սուրը աւետարա
 նէ մուղայիր տիր : Մարէ . 19 . 4 :

Պատէհու՝ յակոր թէնտի վէզանը ապլիլէսինէ կիթմէ
 կէ արզու էթտիլթտէ , լաբան՝ անըն գատէմինտէ պէ
 րէրէթ օլտուղինի ֆէհմ էթմէկ իլէ² , պրագմագ իս

¹ Եւ ինէայ ան գուաթէլ . և լուու նմա ան . և էբայ զաթ
 գանտ նորա . Ծնն . 30 . 22 :

² Եսէ ցնա լաբան . . . հմայեցի զի օրհնեայ զիս ան յտիկ
 քում . Ծնն . 30 . 27 :

տեմէյիււպ՝ նէ իւճրեթ .քի իտէր իտէ Թաա՛հհուա է,
տէր վէրմէկէ՝ .քի կիթմէսին : Զիրա՝ ալահըն նազա-
րը վէ ինայեթի ,յակորէ իլէ պերասպեր օլմաղ իլէ , լա-
բանըն մալի չօղալըր իտի : Աէ յակորէ տախի ըիզա զ-
լուր՝ .քի Թէքրար անըն եանընտէ գալա , լաբին շու-
շաւթ իլէ՝ .քի հէր նէ գատար ալաճա գօյուէն վէ .քէ-
չի պուլուէուր իտէ լաբանըն սիւրիւլէրինտէ , եէք ըհնկ
օլանկէրտէն այրըրպ՝ ,յակորէա Թէսլիմ՝ էտէ , վէ եէք
ըհնկէր լաբանտէ գալա , վէ անկէրտէն Թօղան ալա-
ճա գօյուէն վէ .քէչի՝ ,յակորուէն օլուէն , վէ եէք ըհնկ
Թօղան՝ լաբանըն : Պու գավլի լաբան գապուլ էտիււպ՝
նէ գատար .քի ալաճա գօյուէու վէ .քէչիտի վար իտէ
այրըրպ Թէսլիմ էտէր ,յակորէա , վէ եէք ըհնկէրի .քէն-
տի էվլատէրինէ վէրիււպ՝ ,յակորտէն իւչ կիւնլիւք եօղ-
ուզագ մահալէ իրաւ էտէր անկէրի :

Օլ պատտէ՝ յակորէ ճէվիզ վէ չընար աղաճլէրինին .քնօր,
վէ չրպուգլէրինի ալապ՝ վէ արա պէ արա գապուգլէ,
ըինի սօյուպ՝ ալաճա էտէր , զիրա պազը եէրի եէչիլ
գալըր , վէ պազը եէրլէրի պէյազ : Աէ սիւրիւյէ գօջ
պըռագտըղինտէ , մէզբիւր չրպուգլէրի հալուզլէրէ
գօր՝ .քի գօյուէնլէր վէ .քէչիլէր սու իչէր իքէն՝ անկէ-
րէ պագմաղ իլէ ալաճա օլուէն անկէրտէն Թօղանլէր :
Քիլհապիգա՝ պու Թէրթիյալին գապիաթ շուուլու
իւզրէ օլտուղի պէյան իտէ տէ , անըն իճրասը ալա-
հըն գուտրեթի իլէ Թէքմիլ օլտու : Զիրա լաբան՝ դա-
մաի պիր .քիմսէ օլմաղ իլէ՝ ,յակորու ալոասըպ , ա-
նըն հագգընը իպթալ էթմէք արզուսինտէ իտի , լա-
բին յակորէ օ՝ տէրէճէ սատաղաթ վէ դայրէթ իլէ
գուլուգ էտէր իտի լաբանա , Թա՝ .քի կիւնտիւղ
սըճաղտէն՝ վէ կէճէ սօղուգտէն պիհուզուր օլուպ՝
ույգուսուէու տախի Թէքր էթմիլ իտի՝ :

1 Զ տէրէկ այրեալ լինէի 'ի տօթոյ . և զպոյգ 'ի Յւտոյ հատ-
եալ էր քուն յաչաց իմոց . Ծնն . 31 . 40 .

Իմտի իճրայի հագ զահիրէ ջըդմագ իչիւն , պի իզն
ալլահ՝ տեկիլ քի եալընըզ յակոբուս կիւտտիւկիւ գօ
յուսնէր վէ քեչիւնը , իլա քի լաբանըն էվլատէրինին
կիւտտիւքէրի եէք ըհնկէր տախի ալաճա Թօղուրուը
ւնը : Վէ լաբան պագար՝ քի օ սէնէ ալաճաւէր զայեթ
ջողալող , հիյլէսինտէն նաշի երթէսի սէնէ գավլինի
տեկիչիւպ՝ եէք ըհնկ օլանլէրի յակոբուս , վէ ալաճա օ
լանլէրի քեհտինէ մախսուս էտէր : Լաբին հիքմէթի
պարի՝ պու տեխա տախի՝ եէք ըհնկէր ջողալտըւնը ¹ :

Իլպրէթ ալ , գօյուսնէրին նագըշը ջըպուգւնրէ
պագըպ՝ ալաճա Թօղուրմալէրի կիպի , ինսան տախի
կեօնակեօն նասիհատթէր իչիտիւպ՝ պախուսուս քի ա
զիզ քիթապտէն ճշիտ ճշիտ փէնտէրի զիհնինէ ա
լըպ , տայիմա անլէրի միւլահագա էթտիքտէ , ինայէ
թի պարի ասան Թարիք իւզրէ գատոր օլուր՝ էվլէլա
Ֆիքրինտէն Ֆազլիլէթ մէշլէրէթէրի Թօղուրուպ՝ պա
տէհու հարէքէթ իլէ տախի իճրա էթմէկէ , զիրա
նիճէ քի կեօզ՝ ներէյէ պագար իսէ՝ Ֆիքիր օրայա ա
գար , քեզա՝ ինսան նէ քի գօր իսէ Ֆիքրինէ՝ ըէյի
տախի անէ մէյլ էտէր : Իմտի խայիրը իշլէրի Ֆիքրինէ
գօ՝ քի խայիրը իշ իշլէյէսին :

Բուհանի մէֆհոււմ իւզրէ մէզքիւր ջըպուգւնր՝ սը
խաջա , հալուզ՝ սը աւազանէ , վէ յակոբուս սիւրիւ
սիւ՝ քրիստոնեակէրէ էօրնէկ անկլանըր :

Սիւալ 24 .

Յակոբուս հայվանաթէրի ջողալտրգտէ , լաբան վէ անըն էվ
լատէրի հասէտ էթտիլէնմի .

Ճ . Իթտիլէր : Փիլհագիգա՝ նիճէ քի պալատէ
զիքր օլոու , յակոբ օն տեօրթ սէնէ խըզմէթ էթտի

1 Եթէ ասիցէ էթէ նկարէքդ եղիցին քո վարձք . ամ խաշինքս
նկարէնս ծնանին . և էթէ ասիցէ էթէ սպիտակքդ եղիցին քո
վարձք . ամ խաշինքս սպիտակս ծնանին . Ծնն . 31 . 8 .

լաբանէ՛ անըն իբի գրգը իջին • վէ ալթը սէնէ տախի
 շերքէթ թարիբի իէ չալըշտը • լաբին հէր վէՅՏ իէ
 սատագաթքեար օլմաղ իէ ալահ անըն մալինէ պէրէ
 քէթ վէրիր իտի : Պախուսուս՝ տեկիլ քի եալնըզ լա
 բանըն գօյունլէրինի կիւտեր իտի , իլա՛ (նիճէ քի՛
 տէնիլիր) սայիր ալը վէրիչէ տախի միւպաշիրէթ էթ
 մէկ իէ , քեօյէ՛ խալայըգ՝ վէ քիւլիւէթլի մալ էտի
 նիր : Օ՛ էճիլտէն լաբանըն էվատլերի հաստ պիրլէ ԳԷ •
 անըն հագգընտէ շիքեայէթ հտէրլէր , քի պապամըղըն ԼԱ •
 մալինի գապթ էթտի • քէզա լաբան տախի հաստին
 տէն նաչի չէհրէսլինի պօզար : Աէ լաբին՝ շինքի ալահ
 հէր վագըթ՝ վէ հէր եէրտէ սողրույա եարտըմճը
 տըր • վէ նիճէ քի յակոբու՝ եսուըն շէրրինտէն հըրզ
 էթտի , քէզա լաբանըն շէրրինտէն տախի հըրզ էթ
 մէք միւրատ էթմէկ իէ , էմը հտէր անէ՛ քի կիթսին
 փետէրինին եէրինէ : Իմտի յակոբ զէվճէլէրինէ խա
 պէր վէրիւպ՝ կիւն էվիէլ եօլ թէտարիբինի կիօրտիւ •
 վէ լաբան գօյուն գըրփմաղէ կիթտիկինտէ ճիւմիէ թա
 գըմըզ վէ վարիէթինի ալապ՝ ըահի օլտու քանանէ •
 Իւչ կիւնտէն սօնկրա լաբան տույուպ՝ ճէմիյէթ իէ ա
 նըն արտընէ տիւչէր՝ քի թէքտիր հտէ : Աէ եէտինճի
 կիւն՝ գաղայագ տէնիլէն տաղտէ եէթիլիւպ՝ նիջիւն
 պէնտէն կիզլի կիթտին՝ վէ գըզլէրլմի հտիր միսալի
 սիւրտիւն տէյինճէ , յակոբ ճէվապ հտէր՝ քի պէլքի՛
 գըզլէրինի վէ մալմի ալըրսըն տէյու խէվի էթտիմ՝
 Վագամ մէզպուրուն Ֆիքրի Ֆիսատ իտի , վէ յակոբ՝
 անըն նաչերի հարէքէթինի պիլմէկ իէ՛ անտէն կիզլի
 եօլա չըգտը : Չիրա՛ էկէր լաբանըն ըուեատընտէ՛ յա
 կոբա աղըր ճէվապ էթմէյէսին տէյու , ալահ անէ
 թէնպիհ էթմիշ օլմասա իտի , քէտէր հտէճէկի տէր
 քեար իտի : Նիճէ քի լաբան քէնտի թագրիր հտիւպ
 տէր քի , գասըր իտիմ շիմտի սանա քէտէր էթմէկէ •
 լաբին սէնին փետէրինին ալահը՝ կէճէ պանա տէթլի՛

քի թէթիքտէ՛ տուր , օրմայա քի յակոբա աղբը ճէ՛ վապ հտեսին՝ : Նագան՝ հյլէ՛ քի ալահ՝ նիճէ սատա գաթքեար գուլունէ եարտըմ՝ հտեր , զիրա՛ յակոբուն խապերի օրմայարագ , կիւն եվվէլ անըն խասմինէ ի թապ օլունտու՛ քի աղբը ճէվապ տախի էթմէսին : Լաքին յակոբտէն կիզլի ուաքէլ՝ լաբանըն փութունու չալըչ խտի , վէ լաբան պու վէսիլէ իլէ յակոբա թաղիր հտիւպ , նիլիւն պէնիմ ալահըմը չալտըն տէյին ճէ , յակոբ ճէվապ հտեր քի , քիմտէ քի պուլունուր իսէ սէնին ալահըն՝ հօլիւն օ՛ քիմէսնէ : Աէ չիւնքի լաբան՝ յակոբու թեօհմէթլի էթմէք իտեր խտի , պու միսիլիլ բուխսէթ ալընճա , տէրհալ յակոբուն՝ լիանըն՝ վէ ճարիլէլերին չատըրլերինի արայրայ՝ փութու պու լամագ : Աէ ուաքէլն չատըրընէ տախի վարմալը օլտուգ տէ՛ ուաքէլ հէման մէզքիւր փութու տէվէ սէմերի նին ալթընտէ սագլայուպ՝ իւզերինէ օթուրուր , վէ փետերի կէտիքտէ , այաղէ գալըմագ՝ քի փութ գա հիրէ չըգմասըն , վէ կեօյա քի՛ նիսվան ատէթի իւզրէ օլուպ՝ գըլամ հտէճէք հալի օրմատըղինի՛ հօզը հտէ րէք աֆ տիլեր : Լաբանըն պու խուսուստէ ուաքէլտէն շիւպհէսի օրմատըղինտէն՝ այաղա գալը տէյու իպրամ էթմէյիւպ՝ ֆէգաթ անըն սայիր էշեպլերինի արար , վէ պուլամագ փութու : Օլ պապտէ յակոբ կիւճէ նիւպ՝ լաբանըն հագսըգ , վէ իկիրմի սէնէ զարիինտէ անէ էթտիկի սատագաթը թանըմագ օլտուղինի պէ յան հտինճէ , անըն տախի գարչը ճէվապ հտէճէք հալի գալմատըղինտէն , մուհապպէթ իւզրէ հալիմ քէլամլեր հտիւպ՝ պարըլըրլեր : Աէ ալահը շահիտ դութուպ՝ մապէյնլերինտէ օլան գավլին սապիթ գալ մասընէ տէլալէթ՝ անտէ նչան տիքիւպ , գաշտէն թէ

1 Եւ այժմ ձեռնհաս էի առնել քեզ ղչար՝ բայց անձ հօր քոյ երեկ ասաց ցիս . ասէ՛ զգոյշ լեր . գուցէ խօսիցիս ընդ յակոբայ անգգամութեամբ . Ծ.Ն.Ն . 31 . 29

փէ ետփարլէր , վէ գարար վէրիււյ՝ օ՛ տէփիի սինու
հտերլէր՝ .քի պիւրի պիրինէ .քէտէր վէրմէք Չիբրի ին՝
անի կէչմէյիլէր : Պատէհու դամմ հտիււյ մուհայ
պէթ իւզրէ լաբան տեօնէր .քէնտի եհրլնէ , քէզա յո
կոբ կիտէր .քէնտի եօլունէ :

Պալատէ զիբր օլան փութու ուպէլին ալմասը , տէկիլ
.քի անէ թափըմագ իլլուն , ետիտու դամմինտէն նա
շի իտի , (զիրա տէնիլիւր .քի՛ օ՛ փութ ալթունտէն՝ եպ
խօտ կիւմիւլտէն իտի) իլլա .քի լաբան փութփէրէսթ
ըր եթմէսին տէյու :

Սիւալ 25 :

Յակոբ խառանտէն չըդոււյ՝ քանան դարաֆրնէ կիթտիկինտէ :
գարնտաշը եսաւտէն խէվֆ էթմէ Ծիփի :

Ճ. Եթտի , զիրա՝ պիլիւր .քի եսաւըն հօլքէսի վա
գըթ կէչմէկ իլէ թէքլին օլմագ : Օ՛ հճիլտէն տիւր
ըւ հնտիչէյէ կիրիթթար օլտուգտէ , գալլի միւսթէ
րիհ օլտուն տէյու՝ հագ դարալընտէն անըն եարտը
մընէ մէլայիբլէր թային օլոււյ՝ ճհնկճի օլտուսու ԳԼ
հիսասըր գալըր չըգարլէր՝ : Պէ յակոբ՝ անլէրին .քէն ԼԻ :
տինէ եարտըմըն օլտուղինի անկլատը իսէ տէ , ինսանէ
լայիգ օլանը տաթի իճրա էթմէք պօրճ օլմաղ իլէ , մախ
սուս ատէմ իրսալ հտիււյ՝ գարնտաշ մուհայսէթի
իւզրէ եսաւա խասէր վէրիւր կէրտիկինի , .քի սալտէ
րուն պիլիէ անէ հմնիյիթի օլտուղի պէյան օլտուն : Ե
սաւ պու խասէրի ալընճա՝ կէրէք յակոբա իբրամէն ,
վէ կէրէք .քէնտինէ շէրէի , տեօրթ եիւզ ատէմ իլէ
գալըր կէլմէկէ միւրատ էթտի : Մէզպուրուն՝ օ՛ գա
տար ճէմիէթ իլէ կէլէճէկինի յակոբ տուրտուգտէ ,
դայիէթ խէվի պիլիէ տուայի տուրոււյ՝ հիլլէլա ալահ
տէն մէմնուն օլարագ՝ օ՛ անէ տէկին .քէնտինէ օլան ի

1 Ընդ առաջ եղեն նմա հրէշտակք այ . Ճին . 32 :

նայեթի պիր պիր Թագրիր հտիւպ՝ շիւքրինէ գատրը
 արմատրդինի իգրար հտէր • պատհհու եսաւտէն խէլաս
 օլմագ տիւեր¹ : Եօհրէն պուրատէ տուա շուռութու
 նու՝ թի ալլահտէն ալասըն մաթլուպունու :

Պէլի տուատէ գուտուր էթմէտի յակոր , լաքին ինսպ
 նէ մինասիպ օլան Թէրթիյաի տախի էլտէն պըրագմա
 յուպ՝ իքի պեօլուք հտէր քէնտի քիւլիէթինի , թի
 պէլքի եսաւ պիրինէ քէտէր հտէր խտ՝ պտրէ օ պի
 րի գուրթուլուն : Աէ տախի օ վագթին իգթիզասը
 նէ կեօրէ՝ քէչի , ինէկ , տէվէ , վէ պունլէրին հմաս
 լի հայվանաթ՝ քիւլլիէթլի հհտիյէ կիւն կվվէլ իր
 սալ հտէր եսաւա , թի անլէրի կեօրիւնճէ հօլքէսի
 Թէսքին օլա : Անտէն գաթի նաղար , քէնտինի՝ գուլ
 վէ քեօլէ եհրինէ գօյուպ՝ Թէվազի գալպ իլէ՝ վէ նի
 յազ պիրլէ խապէր հտէր թի՝ գապուլ էթսին իրսալ
 էթտիկի փէշկէշլի : Պատհհու ճէմի քիւլիէթինի յոր
 դանան ջայըն գարչը եագասընէ կէչիքիւպ՝ քէնտի օ կէ
 ճէ եալընը գալըր օտուղի եհրտէ՝ թի ալլահա Թէք
 րար նիյազ հտէ :

Իպրէթ ալ յակորտէն • անէ թի ալլահ հմը էթտի քոյ
 նանէ կիթմէկէ , վէ մէլայիք Թային օտու անըն եալ
 տըմընէ , անճագ եէնէ տուայէ մէշղուլ օլուր խտի :
 Զիրա ինսանէ ճայիղ տիր՝ թի ալլահ հէր նէ գատար
 քէնտի ինայեթինի գահիր էթսէ , եէնէ տուատէն կէ
 րի տուրմայուպ՝ տայիմա մէմնուն օլարագ նիյազ հտէ
 թի տահա զիյատէ ինայեթի լայիգ օլա : Նիճէ թի
 յակոր՝ պու տէֆա տուայէ տուրունճէ , հիքմէթի
 պարի՝ հէման ինսան շէքլնտէ պիր մէլայիք կէլիւպ՝
 անըն իլէ կիւլէշ գուրթար • վէ յակոր՝ անի ինսան զանն

1 Չեմ բաւական ամ արգարունն՝ և ճշմարտունն • զոր արաբեր
 ընդ ծառայի բուժ • զի ցուպ ՚ի ձեռին անցի ընդ այս յորդա
 նան • և արդ աւասիկ եղէ յերկուս բանակս : Եւ այրէցն զիս
 ՚ի ձեռաց եղբօր իմոյ եսաւայ • Ծնն . 32 . 10 :

էթմէկ իլէ՛ ալթ օլմայրմ տէյու զայրէթ էտէր իտի¹ :
 Վէ պու տէկիլ .քի ըուեաարնտէ իլլա .քի ույանըգ վագ,
 թինտէ աշիքեար օլարագ . վէ սապահէ գատար պի,
 քի պիրինի եհնմէք արզուսինտէ օլուպ՝ յակոբ ալթ օլ,
 մայրնճէ , մէլայիք տէր .քի՛ պըրագ պէնի , զիրա սա,
 պահ օլտու , լսքին յակոբ պըրագմագ : Օլ պապտէ
 մէլայիք՝ անըն գաղասընըն սինիրինի էզիւպ՝ Թօիսլա,
 տըր անի՛ .քի պըրագսըն , վէ մէզպուր եհնէ պըրագ,
 մագ՝ Թա՛ .քի .քէնտինի օրհնել էտէ² : Զիրա անկ-
 լար .քի .քէնտի իլէ կիւլէշէն մէլայիք տիր , անըն ի-
 ջիւն օրհնութիւն խտէր :

Պու պապտէ տէմէ .քի մէլայիք նիչիւն եհնմէտի յակո
 բու , զիրա ֆիքիր եհնմէք տէկիլ իտի , իլլա .քի եսպ
 ւըն գօրգուսուսու անտէն տէֆ էթմէք , պախուսուս՝
 ալլահըն անէ էթտիկի ինայէթի՛ վէ անըն իթիգաթը-
 նը ալէմէ պէյան էթմէք : Օ՛ էճիլտէն մէլայիք ճէ-
 վապ էտէր՝ .քի պուստան պեօյէ՛ յակոբ չաղըրմասըն,
 լէր սէնին իամինի , իլլա իսրայէլ օլուսն իամին³ : Պագը-
 սը իսրայէլ լուղէթինի օրհնուի անկլար , զիրա յակոբ
 օրհնութիւն տիլէր իտի , եախօտ ջիւնքի յակոբ ալուս
 տըճը տէմէք տիր , էվիլէլա իամինի տէկիլիւպ իսրայէլ
 չաղըրտը , պատէհու օրհնել էթտի՛ .քի ալուստըճը զանն
 էթմէսինլէր յակոբու , իլլա .քի գալպի վաք՝ ազիզ վէ
 սատըրգանէ օլտուղի պէյան օլուսն : Զիրա նիճէ .քի աբ-
 րահամ՝ ալլահըն սէվկիւլուսիւ , վէ իսահակ՝ ալլահըն
 գուլու , քէզա յակոբ՝ ալլահըն ազիլի տէնիլտի⁴ :

1 Եւ մաց յակոբ միայն և մարտեաւ այր մի ընդ նմա մինչև ցա
 ուաւօտ . Ծ.նն . 32 . 24 :

2 Ո՛չ արձակեցից զքեզ՝ Թէ ո՛չ օրհնեսցես զիս . Ծ.նն . 32 . 26 :

3 Յայամհետէ ո՛չ կոչեսցեն զանուն քո յակոբ . այլ իսրայէլ է-
 ղիցի անուն քո . Ծ.նն . 32 . 28 :

4 Վասն աբրահամու սիրելւոյ քոյ՝ և վասն իսահակոյ ժաւա-
 յի՛ քոյ՝ և վասն իսրայէլի սրբոյ քոյ : Դ.նն . 3 . 35 :

Քեհնմ էլլէ , աբրահամըն իսմինէ ֆեգաթ պիր եաղը
զամմ օրտու , լաբին յակոբուն իսմի տեկիշիլուտի , զերա
աբրահամ լուղէթի՝ չօգ միլէթ աթասը տեմէք օլ ,
մաղ իլէ , եալընրդ աբրահամտե գարար գըրըր , ան ,
ճագ խորայէլ լուղէթի՝ ալահը կեօրմէք մանեօի պէ ,
յան էթմէկ իլէ , եալընըլ յակոբտե գարար գըրմա ,
յուպ՝ անըն ճինսինէ տախի խորայէլ տէնիլէճէք իտի :
Օ՛ էճիլտէն իսմի տեկիշիլուպ խորայէլ չաղըրըր .քի ին ,
սանլըր ֆեհմ էթսինլըր անըն մանէ ինի վէ սեպէպիւ
նի . վէ յակոբ կիպի թէքմիլ իթիգաթ վէ վուք գալպ
իլէ ալահա թէսլիմ օլարագ՝ տիւնեատե տիւշմանտէն
խէլաս օլուսլըր , վէ ախրէթտե տախի ալահը կեօր ,
սիւսլըր : Պախուսուս՝ մէլայիլքին ինսան շէքլինտե յա ,
կոբ իլէ կիւլէշիւպ՝ անըն իսմինի խորայէլ գօմասը , մէ ,
սիհ՝ յակոբուն ճինսինտէն կէլէճէկինի տույ էթմէկ ի
լէ , քիմ .քի մեօսիհէ իթիգաթ էտիւպ՝ անըն էմրինէ
իզաաթ էտեր իսէ , օ տըր խորայէլ , վէ օ տըր ճէննէ ,
թէ կիտէճէք . պու ճիհէթտէն՝ քրիստոնեալըր նոր
խորայէլ տէնիլըր : Ահ նիհայէթ՝ յակոբուն մաթլուպու
իւղըն , մէլայիլք անի օրհնէլ էտիւպ՝ ումուտ վէրըր ,
քի գօրգմասըն եսաւտէն՝ մատամ .քի մէլայիլք իլէ կիւ
լէլմէկէ գատըր օլտու , ինսանը տախի ֆեթհ էթսէ
կէրէք 1 : Մէլայիլք յակոբտէն այրըընճէ , կիւնէլ տա
խի թօղար , լաբին յակոբ պաշար ագսամաղէ : Ան
ճագ զանն էթմէ՛ քի յակոբուն թօփալ օլմասը զագէպ
իտի , իլա՝ իպրէթ , քի հեր աաթմ ալորգտէ՝ ալահըն
ինայէթինի ֆիքրինէ կէթիլուպ՝ մէմուսն օլս . քեզա՝
անըն էվատլըրի ունութմայալըր ալահըն քերէմինի :
(Պու էճիլտէն եահուտիլըր հայլանըն գալա գարա ,
ֆընը եէմէզլըր) : Պախուսուս յակոբուն ագսայարագ
ԳԼ. եիւրիւմէսինի եսաւ կեօրիւնճէ՝ էօվքէսի թէքքին օ
ԿԳ. լա : Ահ յակոբ պագար՝ քի եսաւ կէլիւթը՝ հէման իլէ

1 ժուսէկալէցեր Ը այլև Ը մըլին շորաոր լիլըր. Ծ.Ն.Ն. 32. 28 :

քի վարուպ՝ եհրէ պերապեր եհտի տէֆա թէմէննա
 հտեր . եսաւ տախի անի կեօրիւնճէ իլէրի կելիւպ՝
 աղայարագ պիրի պիրիմին պօյնունէ սարըլուպ՝ մու
 հապպէթ հտերլէր : Աէ ջիւնքի եօլ իւզէրիստէ իտի
 լէր , եսաւ միւրատ հտեր՝ .քի պերապեր կիտիլէր . լս
 քին յակոբ քէնտի քիւլիէթինի հօզր հտիւպ՝ ըիճա է
 տեր՝ .քի եսաւ իլէրի կիտէ , վէ քէնտի աղըր աղըր կէ
 լէ : Իմտի եսաւ այրըլուպ՝ կիթտի քէնտի եհրինէ . յա
 կոբ տախի սոքոյթ տէնիլէն մահալէ կելիւպ՝ քէնտինէ
 վէ հայլանաթլէրինէ մէսքեան եախար . վէ անտէ պիր
 վագըթ իգամէթ էթտիքտէն սօնկրաւ սամարիա էյալէ
 թի սիկիլ՝ եա՛սօտ սիւքէմ տէնիլէն եհրէ կելիւր . քի օ՝
 մահալ շիմտի նապուրուս չաղըրըր : Աէ անտէ տախի
 եիւզ գօյուն վէրիւպ՝ եհր սաթըն աղըր հայլանաթլէ
 ըինին իտարեսի իջիւն . լէ շէհրին գարիպինտէ չատըր
 իլէ սաքին օլուպ՝ սեղան եախար . վէ տուա հտիւպ
 մէմնուն օլուր ալահտէն՝ :

Վազար գըլ՝ , յակոբ նիճէ .քի մուգատտէմ խէվի
 էթմէսի իլէ տուայի մէշըուլ օլուր իտի , քէզա գալ
 պի միւսթերիհ օլտուգտէ եհնէ տուատէն կերի տուր
 մազ , զիրա՛ տէկիլ քի եալընըզ սրգընթը զուհուրինտէ
 տուա լազըմ՝ , իլա քի՛ ըահաթ գէմնտէ տախի պօրճ՝
 տուր ալահտէն մէմնուն օլուպ՝ տայլմա նիյազ էթմէք՝
 քի ալահըն ինայէթի ունուտուլմաըն :

Սիւալ 26 :

Յակոբ խաւանտէն կէլտիլիստէ՝ փետքի սանձը իտի :

Ճ. Սաղ իտի , զիրա՛ իսահակ եիւզ սէքսէն եալընտէ
 վէֆաթ էթտի . եսաւ՝ վէ յակոբ տէֆն էթտիլէր ա
 նի քէքրոնտէ՛ աբրահալըն եանընտէ :

Պուրատ իպրէթ ս՛լ տիւնեանըն հալինտէն վէ աղիգա

և Նւ շինեաց անդ սեղան . և կարգաց զնձ ինլի . Ծնն . 33 : 20 :

էրին ֆազիլէթինտէն , զերո՛ս նիճէ՛ք թի աքրահամ միւտ
 տէթի հօմրիւնտէ կեօնակեօն թէճրիպէյէ կիրիթար
 օլոու խտ տէ , հպէտի իթիգամթինէ խէլալ վէրմէյէ ,
 րէք՝ մէմուէն օլուր խտի : Գէզա՛ իսահակ տաթի թէճ
 րիպէտէն խալի օլմատը , պսխուսուս թի՛ ազիզ թի
 թապըն նագլինէ նազարէն , գըրգ սէնէտէն թէճա
 վուզ կեօզէրի ալիլ օլուպ՝ պիրան շիւքրինի քէսմէզ :
 Գէզա՛ յակոբ տաթի հէր պար թէճրիպէտէն ազատ
 օլմայարագ՝ դայէթ ղէմ իւզրէ օլոու խտ տէ , ալահ
 տէն գաթի ումուտ օլմատը :

Պու պապտէ զանն էթմէ թի ազիզէրին չէքտիկի ու
 գուպէթ վէ սէրէնճամ , անլէրին թագսիրաթը սէպէ
 պինէ տիր , իլա թի հզ գատիմ օլա կէլմիլ շուութու
 դապիաթ իւզրէ թարիքի տիւնեանըն իգթիզասընտէն
 տիր՝ : Օ՛ հճիտէն ֆազիլէթքեար ատէմի՛ գալէմէ վէ
 շէմմայէ թէչպիհ՛ հտէրէք , պէյնիլ նաս սեօյէնիր , իս
 թիգամէթտէ՛ գալէմ՝ օլա թիշի , եանմտտէ՛ շէմմա ,
 գազայի մագաստան գուրթարամագ սէր : Փիճագի
 գա՛ գալէմ վէ շէմմա՛ ինսանէ դայէթ ֆայիտէլի վէ
 իգթիզալը իքէն , վագըթ վագըթ իքիսինիտէ պալը
 նը քէստըլէր : Գէզա՛ ինսան գալէմ կիպի տօղրու , վէ
 շէմմա կիպի նուրանի օլա տիւնեատէ , եհնէ գազա
 տէն խէլաս հտէմէզ քէնտի սէրինի : Նիճէ՛ք թի յակոբ
 խառանտէն կէլտիկինտէ եսաւ իլէ պարըչպ՝ վէ վի
 տէրինի հայաթտա պուլուպ՝ թէքրար տուասընը ալ
 մաղ իլէ , պիր վագըթ մէսրուր վէ իգպալ իւզրէ օ
 լուր , լաքին տիւնեատէ տայիմա իգպալ իւզրէ գալ
 մագ՝ ինսանէ գապիլիզ օլոուղինտէն , աղիմ՝ զուսսէյէ
 օղրար՝ գըզը գինանըն սէպէպինէ : Չիրա պալատէ

Ձ Որդեակ էթէ մերձենաք ծառայել ալ , կա՛ց յարգարութէ .
 և յերկիւղի . և պատրաստեալ զանձն քո՛ ՚ի փորձուէ . Սերա . 2 օ
 Եւ ամենէքեօն , որք կամիցին անպաշտութի՛ կեալ ՚ի քոյն՝ ՚ի
 հաւատօնց կոյցեն . 2 Տիւն . 3 . 12 օ

զիբր օլտուղի մէնվալ իւզրէ չիւնքի նապու լուսուն գա
 րիւլ նստէ սաքին օլմուշ խտի , զինս մէմէքէթին գըզ ԳԼ •
 լերինի սէյր էթմէկէ չըգըպ՝ եալընդ կէզէր իքէն • շէ ԼԻ •
 Տիրին զապիթինին օլու , Ճէպրէն անըն ըռզընս կէչ
 տի : Պատէհու՝ շուուութ իւզրէ անի քէնտինէ զէլ
 Ճէ էթմէք իստետիքտէ , յակոբուն էվլատէրի րիգա
 սուրէթի կեօստերիլեր՝ էկէր քի մէմէքէթՃէ սիւն
 նէթ օլուրէր իսէ : Անէր տաթի պիլ իթթիֆագ պու
 թէքլիլի գապուլ էտիւպ՝ ճիւմէսի պիր կիւնտէ սիւն
 նէթ օլուրէր : Աէ լաքին տահա մէզպուրէրին աղըւ
 սը կէչմէզտէն՝ յակոբուն իքի օլու՝ շմաւօն վէ ղէի ,
 էօՃ ալմագ գաստի իլէ՝ յակոբտէն կիզլի շէհրէ կէ
 րիւպ՝ էրքէկէրի գըլըճտէն կէչիլտիքտէն մատէ , նիս
 վան գայիֆէսինի տաթի էսիր էտիւպ՝ շէհրի թալան
 էթտիլեր , վէ գըզ գարնտաշլերինի ալսըլեր , օ էճիւ
 տէն յակոբ ազլմ գասալէթէ տիւչար օլտու : Զիրա՝
 գըզընըն ըռզընէ քէտէր զուհուր էթտիքտէն մատէ ,
 էվլատէրի տաթի զատտարըգ էթտիլեր : Պատուսու
 խէվի էտէր՝ քի օլմայա քանանըլերտէն քէտէր զու
 հուր էտէ : Իպրէթ ալընլեր վալտէլեր վէ գըզեր •
 զինս էվտէն չըգըպ սէյիրէ կիթմէսի իլէ՝ ազլմ քէ
 տէրէ օղոպուպ , օ գատար ատէմէրին թէլէֆինէ վէ
 մէմէքէթին թալան օլմասընէ սէպէպ օլտու :

Պատէհու՝ ալլահ էմը էտէր յակոբա՝ քի անտէն կեօջ ԳԼ •
 էտիւպ՝ բէթէլ տէնիլէն եերէ կիտէ՝ վէ անտէ ալլա ԼԵ •
 հա սեղան եափա : Պու՝ օ եէր տիր քի մուգատտէմ
 յակոբ խաուանէ կիտէր իքէն՝ անտէ հիքմէթլի բուեա
 կեօրիւպ՝ օ մահալէ ալլահըն էվի վէ կեօյլերին գա
 փուսու տէտի (նիճէ քի զիբր օլտու իլիբի իքի սիւ
 ալտէ) • զիրա բէթէլ ալլահըն էվի տէմէք տիր ,
 Ֆէհմ էյլէ պուրատէ յակոբուն ֆաղիլէթինի , չիւնքի
 էմը օլունտու՝ քի բէթէլէ կիտիւպ՝ ալլահ սեղան եա
 փա , օ էճիլտէն թէնալիհ էտէր քէնտի թագըմընէ՝

քի եանլերինստե օլան փութերի տե՛ք էթսինլեր, վե
 հալապերինի տեկիչիււյ՝ հերբես փաքլնասին՝ քի բե
 թեկ չըգալեր՝ 2 իրա՛ պալատե զլեր օլտուղի իւզ
 րե լաբանն փութու ուաքելին եանլնտե օլտուղինտեն
 մատե՝ մեզքիւր շեհիրի թալան էթտիլեր իսե, անլ
 րին փութերինի՝ վե փութա հետիյե սուսուլան զիյ,
 նեթերի տալի ալըլ իտիլեր : Իմտի՛ քիմին եանլնտե
 փութ՝ եախօտ փութա միւթալիք զաթ վար իսե, թա
 քի գուրագերինտե օլան քիւփեկերե վարինձա՛ չըգա
 ղապ վերիլեր յակորբա, զերա անլեր տալի փութա հե
 տիյե սուսուլմուշ իտի տեհիլեր : Վե յակորբ անլերի եե
 րե կեօմիււյ զայ հտեր՝ քի պիլ տահա էլե կեչմէսին
 լեր : Իպրեթ ա՛լ օ՛ քի արղու հտեր ճհննեթե կիթմե
 կե, էվվեւ կիւնահ փութերինի իթիրաֆ իլե գալ
 պինտեն իխրաճ հտիււյ վե կեօզ եաշի իլե կիւնահ լե
 քեկերինի եայգայոււյ փագլնասին, վե հալապըն տեկիչի
 կիպի՛ բեօթիւ Ֆէյիլերինի պիր դարաֆ հտիււյ՝ ֆա
 ղիլեթ լիպասը կիլնասին՝ քի լայիգ օլտուս ճհննեթին
 մեճուու սալթանաթընե :

Իմտի՛ հմր օլտուղի իւզրե յակորբ բեթեկ չըգաղգտե
 սեղան եափրպ տուա հտեր, վե ալահ անտե թեքրաբ
 կեօրիւնիււյ՝ անի օրհնել էթտիքտեն մատե, սենին քի
 ֆայեթ հտեճեք ալահըն պեն իմ տեյիււյ՝ մուգատտեմ
 օլան վատի թեգրարլեր՝ : Պու ճեվապ իլե ալահ քեն
 տինին ճիւմլեյե գատրը՝ վե ճիւմլենին արղուսի քեն
 տինտե թեքմիլ օլտուղինի պէյան պիրլե տեմեք իստեր
 քի, էլեմ ճեքմե եա՛ յակորբ՝ վե իսեվի էթմե քանան
 լըլերտեն, մատամ՝ քի՛ սեն պանա թեսլիմ օլտուս, պեն
 սենի հըֆղ հտիււյ միւշերրեֆ հտերիմ : Ֆի՛Նազիգա

1 'ի բաց աւեք զնծաք օտարոսիս . . . սրբեցարնւք, և փո
 խեցեք զպատմութեանս ձեր, և յարուցեալ ելուք 'ի բեթեկ,
 և արասցուք անդ սեղանս յոյ . Ճ.նն . 35 . 2 .
 2 Եւ ասէ քնս անծ, ես եմ անծ քո բաւական . Ճ.նն . 35 . 11 .

եկեր ալահ՝ քանանըրերին գալլինէ գօրգու պըրագ՝
 մասա խոի՝ յակոբու թէքտիր հտեր խոիլեր՝ : Պու բէ
 լամ՝ տեկիլ քի եալնըղ յակոբա թէսէլա օրոու , իւ
 լա՝ քի ճիւմէ ինսանէրէ , զիրա օ՝ քի ալահա թէ
 վէքքիււ օրու՝ սատագաթ պիրէ գուլուգ հտեր ,
 ալահ անէ հեր վէջճ ին տիւննատե վէ ախրէթտե
 քի իայէթ հտեր : Պատհհու յակոբ՝ բեթէլտէն գալ
 գըպ բեթէհհեմ կիտեր իքէն՝ հհիլ ուաքէլ եօրոա բե
 նիամինի թօղուրուպ՝ վէլաթ հթտի : Ահ յակոբ անի
 տէին հտիւպ իւզէրինէ գուլէ նիշան եախոր քի հա
 լէն բեթէհհեմ եօրուտե պէյան տըր մէղքիւր գուլէ՝
 քի եահուտիլեր օ մահայէ կիտիւպ՝ զիյարէթ հտեր
 լեր : Ահ անտէն կեօջ հտիւպ՝ բեթէհհեմ գուրպիստե
 սաքին օրոու , պու՝ օ մահէլ տիր տէնիլեր՝ քի մեսիհ
 հիէնտիմիւղին թօղտուղիտե՝ մէլայիքէր անտե ջօ
 պանէրէ միւթտե վէրտիլեր :

Պուրատն նագլ հտեր ազիզ քիթապ եաւըն սինսիլէսինի

ԳԼ Զ
 Լ Զ Ե

Սիււալ 27 .

Յակոբուն գալ օղու վար խոի :

Ճ . **Օ**ն իքի : ոու բէն , շմաւօն , զեի , յուդա :
 դան , նե իթաղիմ , գադ , աւեր , խաքար , զաբու
 դօն , յովսէփ՝ վէ բենիամին : Օն իքի երբէք հիւատ
 աղիմ շազըգ խոի յակոբա : խուսուսա՝ աբրահամըն
 հիւատիլերի քի ջօղալաճագ խոիլեր՝ յակոբտե պաշար
 աշիքեար օլմաղէ , զիրա՝ պու օն իքի հիւատտէն՝ օն ի
 քի ճինս իլերի կէլիւպ՝ խորայէլ միլէթի տէնիլտի : Պայ
 խուսուս մեսիհ՝ խորայէլին ճինսինտէն թօղաճագ օլ
 մաղ ին , անէրտե գարար գըրտը աբրահամա՝ իսա
 հակա վէ յակոբա վատ օղան ինայէթ : Անճագ իեհիմ՝

1 Եւ չուեայ ինէ 'ի սիկիմայ , և եղև ան այ 'ի վր քի բացն , որք
 շուրջ զնովա , և ոչ ելին զհետ որդւոցն ինէ . Ծնն . 35 . 5 9

էյլէ . քի ալլահ՝ նէ՛ կեօնէ թերթիյալ իւզրէ իճրա էթ
տի . քէնտի միւրատը ալիյէսինի :

Փիւհադիգա՝ ալլահա կիւճիւ-ք եօգ , հէր նէ սուրէթ
իլէ օլսա՝ . քէնտի ըէյինի իճրա էտէր : լաքին գուտրէ,
թի ազիմէլէրի ճիւմէյէ պէյան օլուպ՝ ինսանէ ֆայի,
տէ օլսուն տէյու , պազը տէֆա աշիքեար միւճիւզաթ
իլէ գուտրէթինի պէյան էտէր , վէ պազը . քէրրէ դա
պիաթ շուուութունտէ կիզլէր : Զիրա՝ էկէր տայիմա
միւճիւզաթ իլէ պէյան էթսէ ալլահ՝ . քէնտի գուտրէ,
թինի , ինսանէ ֆազիլէթ իւճրէթի գալմազ իտի : Աէ
էկէր տայիմա դապիաթ շուուութունտէ կիզլէսէ , ին
սան զանն էտէր իտի . քի տիւնեա . քէնտի դապիաթի
իլէ իտարէ օլուր : Օ՝ էճիլտէն դապիաթ իւզրէ օլսն
հարէքէթլէրին հադգընտէ՝ տէմէ . քի ըաստ կէլէ
տիր , իլլա՝ . քի մալլուգ՝ խալիգին թէվապիսի օլմադ
իլէ ¹ , տայիմա անըն միւրատը ալիյէսի իւզրէ իճրա օ
լուր դապիաթ գուվլէթի , . քի ինսան ֆէհմ էտիւպ
իպրէթ ալա , վէ ֆազիլէթ իլլէյիւպ՝ իւճրէթէ նայիլ
օլա : Պու պապտէ դայէթ տիգաթ պիրլէ միւլահազա
էյլէ , վէ էկէր պիր . քէտէր՝ վէ գազա զուհուր է
տէր իսէ՝ տէմէ . քի ինսան տըր անըն սէպէպի , եա
խօտ կիւն թօղուշու վէ կիւն պաթըսը՝ էախօտ չեօլ
վէ տադ դարաֆլէրինտէն ըիւզկէար՝ էախօտ տիւշմէն
զուհուր էտիւպ՝ . քէտէրէ պատի օլտուլէր , իլլա՝ . քի
շէրիյաթ սահիպի ալլահ տըր , անըն էմրի իւզրէ գա
տըր օլուրլէր՝ օլ միսիլիւ հարէքէթէ ² : Նիճէ . քի պա
լատէ զիքր օլտուղի մէնվալ իւզրէ , յակըուուն ծա իքի
էվատը վար իտի , լաքին՝ չիւնքի յովսէփ անըն իխթի
Գւ . եարրգ էվատը վէ դայէթ հիւսիւնտար , պախուսուս
Լէ . ըուհանի լութֆ իլէ միւզէյէն օլմադ իլէ , անէ հէփի

Գւ .
Լէ .

1 Զի քո արարածք քեզ արարչիւ արբանէկէն . իմս . 16 . 24 •
2 Զի ոչ յարեւելից և ոչ յարեմոսից , և ոչ յանապատէ լիպանց ,
այլ ան դատաւոր է . Սուր . 74 •

սխնտէն զիյատէ մուհապպէթ վէրիււյ՝ ջիւէքլի գու
մաչտէն էսվապ եսախար . կեօյա՝ նիճէ քի յովսէփին
բուհի ֆաղիէթ ջիւէքլի իլէ տօնանալը իսէ , թէնի
տախի զիյնէթլի օլոււյ՝ անըն ֆաղիէթինէ հօրնէկ օւ
լա : Աէ լաքին պու խուսուստէ դարնտաչէրի անէ հա
սէտ հտիււյ՝ փէտէրլէրինէ շիքեայէթ հտեր խտիլեր ա
նըն հագգընտէ՝ : կիւնասարդ ատեմին հագգընտէ շի
քեայէթ էթմէք , անըն շէրէիլինի արթըրմագ տըր .
գապահաթ քէնտիլէրինին , լաքին յովսէփի գապահաթ
լը կիպի խապէր վէրիլէր՝ քի փէտէրի անի սէվմէսին :
Աէ օ տերէճէ խօչանմազլեր անտէն՝ թա՛ քի հիւսնիւ
վէջ իւզրէ տաթի ճէվապ էթմէզ խտիլեր անըն իլէ՝ :
Փէհմ էյլէ . յովսէփին գարնտաչէրի անի սէվմէզլեր ,
լաքին յովսէփի անլերի սէվէր . իմտի ալլահ տախի յով
սէփի սէվիււյ՝ գարնտաչէրինտէն զիյատէ անի միւշեր
րէֆի էթմէք միւրատ էթմէսի իլէ , բուեասընտէ պէ
յան հտեր անէ հտէճէկի ինայէթի : Չիբա՝ տիւշիւն
տէ կէօրտիւ . քի պիր օվատէ գարնտաչէրի իլէ՝ էքին
տէմէթի պաղլեր իքէն , անլերին տէմէթլերի՝ քէնտի
տէմէթինէ թէմէննա էթտիլեր : Յովսէփի գարնտաչ
լէրինի քէնտինէ սատըգ պիլիււյ՝ վէ գալպի փաք օւ
մաղ իլէ , նագլ հտեր անլերէ կէօրտիւկիւ բուեայը :
Մէզպուրլեր պու նագլի իշիտինճէ , մէկեր պիզիմ իւ
զերիմիզէ փատիչս՝ հմը օլաճագսըն տէյու՝ պաշարլեր
տահա զիյատէ անի բէտտ էթմէկէ : Յովսէփի թէք
րար պիր բուեա տախի կէօրիւր . քի կիւնէ՛ այ՝ վէ
օն պիր երլորգ՝ քէնտինէ թէմէննա հտեր խտիլեր , ա
նի տաթի նագլ հտեր : Յակոր՝ պու միսիլիւ բուեա
նըն հագ գարաիքնտէն օլոուղինի ֆէհմ հտիււյ՝ ֆիք
րինտէ սագլտաը իսէ տէ , օ պիր էվլատլերի յովսէփի
հասէտ էթմէսինլեր տէյու . թագիր սուրէթի իլէ ու

1 Բերէին համբաւ շարգ յովսէփի աւ իէլ հայր իւրննց . Ծ Ն Ն . 37 . 2 .
2 Ո՛չ կարէին խօսիլ ինչ ընդ նմա խաղաղութեամբ . Ծ Ն Ն . 37 . 4 .

նի ազարայրայ տեր՝ քի մէկեր պէն , վալիտէն , վէ գա
 րընտաչէրին՝ սանա Թէմէնանը հտեճէկիզ : Աագաա՝
 պու բուեանն իւզէրինէ մէզպուրլէրին հասետի տա,
 հա զիյատէ Թարագգա պուլու : Զիրա հասետիք՝
 քիպիրլիքտէն հասըլ օլմաղ իլէ , հասետ ատէմ՝ իս
 Թէմէզ քի պիր քիմսէ քէնտինտէն էլա օլա , օ է
 ճիլտէն քիմտէ քի էյի շէյ կէօրիւր իսէ , խօչանմազ ,
 քի օլմայա անտէն քէնտի շէրէֆինէ նօգսանիէթ կէլէ :
 Նիճէ քի յովսէփ՝ փէտեքրինին ինտինտէ գարնտաչէ
 րինտէն զիյատէ շէրէֆի օլմաղ իլէ , անէ հասետ էթ
 տիլէր : Հադիգաթ՝ հէր հասիւտ նահագ տըր , ան
 ճադ յովսէփին գարնտաչէրի հէփիսինտէն զիյատէ
 նահագ , զիրա անըն շէրէֆի՝ քէնտիլէրինէ տախի ա
 զիմ շէրէֆ իտի :

Պատէհու՝ մէզպուրլէր ուզադ մահալէ կիտերլէր գօ
 յուն օթլաթմաղէ , վէ յակոբ՝ յովսէփի իրսալ էտեր՝
 քի վարուպ անլէրտէն խապէր կէթիրսին : Մահալուպ
 յովսէփ՝ տահա օն էէտի էաչընտէ՝ չօգ էէր Թօլաչա
 րագ՝ գարնտաչէրինին օլտուղի մահալի խապէր ալպ
 անլէրէ էագլաչնալը օլտուգտէ , անլէր տախի ուզագ
 տէն Թանըրլէր անի , վէ գալպլէրինտէքի հասետին իճ
 րասընէ ֆուրսադ պուլուպ , պիրի պիրլէրինէ տերլէր
 քի իչտէ տիւչ կէօրէն կէլիօր , կէլին անի էօլտիւրիւպ
 պիր գույույէ աթալմ , վէ տէյէլիմ քի , քեօթիւ
 ճանափար էէտի , վէ պագալմ քի՝ անըն բուեատը նէ՝
 օլա կէրէք ¹ :

Ֆէհմ էլլէ՝ քի նիճէ տերհալ իթթիֆագ էթտիլէր
 յովսէփին գաթլինէ , Թաաճիւպ էթմէ՝ , զիրան պեօյ
 լէ տիր հասետ օլանըն հալի , մատամ քի՝ ալլահըն գօր

1 Եւ ասէն իւրաքանչիւր յեղբայր իւր , անս էրազատեան գոյ ,
 էկադ սպանուք զնա , և ընկեցուք ՚ի մի ՚ի գբոց աստի , և
 ասասցուք՝ Էթէ գազան չար էկեր զնա , և տեսչաք զինչ վնէ
 զին էրազն նորա . Ծնն . 37 . 19 .

գուտու՝ փետեր խաթըրը՝ վէ գարնտաչ մուհապոյէ՝
 թի գալգմը խի անչերին գալգլնտէն , վէ տախի .քէն
 տիւնըինտէն զայրի .քիմսէ եօգ խի անտէ .քի՝ շէքինէ
 լէր . վէ օ տերէճէ անչերտէ հասէալըր զալիպ խի .
 թա՛ քի յովսէփին գաթլի լլէ թէսէլա օլմայ .ւպ՝ թէ
 նինի տախի գույոյա աթմագ իսթէրլէր .քի մէզարց
 պէլլիսիզ օլուպ՝ նամի նիշանի տիւննատէն գալգսըն :
 Վէ պու միսլլիւ մէրհասնթօսիզըր՝ ինսանէ եագըշմազ
 օլմազ իլէ : գապոհհաթը՝ ճանավար իւզերլնէ աթ-
 մագ իսթէրլէր : Վագաա հասէտլէրտէն զայրի նէ՛ վար
 էպլէ .քեօթիւ ճանավար .քի՛ գարնտաչըր էօլտիւրէ :
 Նազար գըլ ալահըն շէրիյաթընէ , յովսէփի էօլտիւր
 մէք իսթէրլէր՝ .քի ըուեսաը իճըա օլմասըն , լաքին՝ ալ-
 լահ էէնէ անչերին էլի իլէ մասլահաթը իճըա էտէճէք
 օլմազ իլէ , ուուրէն իսթէր .քի՛ էօլտիւրմէյիւպ գույոյ-
 յա պըրագսընլէր՝ .քի սօնկըա չըգարըպ՝ փետերինէ
 թէպլմ էթսին՝ : Պու ճէվասպըր գապուլ էտիւպ՝ գա-
 ըար վէրիլլէր յովսէփի պիւր սուսուզ գույոյյա աթ-
 մադէ՛ .քի անտէ աճըգտէն էօլիւն : Պէլի ոուրէնին
 Ֆիքրի սօնկըա չըգարմագ խի , լաքին օ պիլլէրինին
 Ֆիքրի չըգարմամագ :

Փիհհագիգա մէզպուրլէր՝ յովսէփի գաթլ էթմէք աը,
 զուսինտէ , լաքին յովսէփ անչերին եանընէ վարտըգտէ
 սէվնիւպ շազ օլուր , քի սէլամէթ խապերլէրլնի փէ
 տերինէ կեօթիւրէ , քի օ տախի մէսըուր օլուն : Վէ
 ատէթ իւզրէ թէվապլիք պիլլէ՛ (մատամ .քի անչեր-
 տէն .քիւչիւք վէ ֆագլն ամէլ խի) թէմէննա էտիւպ՝
 հալ խաթըր սօրմագ իւզրէ իքէն , հէման տերագէպ
 տիւշման կիպի անըն իւզերլնէ հիւճ՛ պիլլէ՛ կլյտիկի
 շիֆէլի էսվասպը իւզերլնտէն ալպ՝ աթարլէր անի

Է իքրի լուա ոուրէն կորգեաց զնա 'ի ձեուաց նց . և ասէ . . .
 մի՛ հեղցուք զաբիւն . այլ արկէ՛ք զնա 'ի գուք մի յանապատի
 աստ . և ձեան մի՛ արկանէք 'ի նա . Ծ.ն . 37 . 21 .

գույույե ¹ : Անայ՝ յովսէփ գարնտաչէրինի պու հալստէ կեօրիւնաչէ , նէ՛ կէչէր իտի ֆիքրինտէն , քիմ՝ ումար պու միսիլիւ զատտարըգ գարնտաչտէն , պախուսուս օն գարնտաչ պիր եհրտէ՛ նիճէ գըյարէր օ մահ՛ Ծուպ ջօճուղէ , կայէնին զաղէպի ֆիքրիւրէրինէ կէ՛ւ մէտիմի : Թաաաճիւպ էթմէ , զիրա՛ նիճէ քի աթէչին թիւթիւնիւ թէն կեօղիւնիւ ալիւ էտէր , քեզա՛ հասէտիր Ծան կեօղիւնիւ : Զիրա օ տէրէճէ ֆեսատէ գատէմ պասըպ՝ էթտիքլէրի քեօթիւլիւ կիւ թանըյա մագ օրոուէր , թա՛ քի յովսէփի գույույե պըրագըն , ճէ կեօյա տիւլմանտէն էօճ ալմըչէր կիպի քօչլանուպ տէրհալ եհմէք եհմէկէ պաչլատըլէր ² :

Սիւալ 28 .

Յովսէփի գույույե պըրագտըգլէրինտէ՛ տղայուպ նիյազ էթտիմի գարնտաչէրինէ ,

Ճ . Եթտի , նիճէ քի սօնկրա գարնտաչէրի թագլըրի էթտիլէր անըն նիյազ էթտիկինի ³ ,

Աղլամա եա՛ յովսէփ , գարնտաչէրին քի սէնի գույույե աթտըլէր , եարատան թէզ չըգարըր սէնի անտէն , զանն էթմէ քի սէն պիր Ծահիլ ուչագ՝ գարանըգ գույույե եալընըղ ինտին , իլլա՛ քի եերի կեօյիւ վար էտէն տախի՛ սէնին իլէ պերապէր տիր ⁴ , զիրա՛ յովսէփին մուհասպէթի ալլահտէ օլմաղ իլէ , ալլահանի եալընըղ պըրագմագ : Անայ նէ՛ միւլահաղա էտէր իտի յովսէփ գույուտէ , քէնտիսինիմի աղլար ,

1 Մերկացին զպատմութեանն նորա ծաղկեայ ՚ի նմանէ և առին ընկեցին զնա ՚ի գուբն . Ժ.նն . 37 . 23 :

2 Եւ նստան ուսեւ զհացն . Ժ.նն . 37 . 25 .

3 Արհամարհեցաք զնեղութիւնս ոգւոցն նորա . յորժամ աղաչէրն զմեզ և ոչ լուաք նմա . Ժ.նն . 42 . 21 :

4 Նա (ան) ընդ նմա էջ ՚ի գուբն . Ի.սա . 10 . 13 :

Եախօտ փէտէրինիմի տիւշիւնիւր , եախօտ դարնտաշ
 լէրինիմի աճըր խտի՝ քի զայեթ աղբը կիւնահ իշէտի
 լէր : Զիրա՝ ազիզլէրինն ատէթի տիր՝ քէնտիլէրինն
 զուլմ՝ ետէնլէրի աճըրու՝ քեթիւ ֆէյիլտէն կէրի տու
 բայէր տէյու՝ անլէր իշիւն տուա էթմէք : Նիճէ քի
 նք ստէվաննոս , վէ յակոբ տեառն եղբայր՝ քէնտիլէ
 րինի հօլտիւրէնլէր իշիւն՝ ալլահա նիյազ էտէր խտիլէր՝
 քի աֆ էթսինն անլէրին գասպահատընը :

Նազար էյլէ պուրատէ ալլահըն կիզլի շէրիյաթընէ :
 յովսէփ գույուտէ՝ գարնտաշլէրի մէճլիա գուրուպ՝
 քէնտի սէֆայէրինտէ : Ֆէգատթ ոուբէն անտէն սա
 վուշուր՝ քի սօնկրա կէլիւպ չըգարսըն : Լաքին ջիւնքի
 յովսէփին հազգընտէ սիճիլ օլանն իճրա օլուպ՝ մեսի
 հէ հօրնէկ օլաճագ խտի , հիքմէթի պարի՝ մըսըրէ կի
 տէճէք պիր թիւճճար քէվրանը տէրհալ անտէն կէճ
 մէլի օլտուգտէ ¹ , յուզա ֆիքիր էտիւպ՝ գարնտաշը
 մըզը գույուտէ հօլտիւրմէտէն իսէ շու մըսըրէ կիտէն
 թիւճճարլէրէ սաթսագ՝ տահա իօշ օլուր տէյերէք ,
 օ պիր գարնտաշլէրինի տախի իպբեաթ էթմէկ իլէ ,
 գույուտէն չըգարուպ՝ էսիր կիպի սաթտըլէր իկիրմի զօ
 լաթայէ ² : Պատէհու ոուբէն կէլիւպ՝ յովսէփի գույու
 տէ պուլմատըրլի հալտէ , եագասընը եըրթըպ՝ պաշար
 ֆիղանէ , զիրա պիլմէզ խտի անի գույուտէն չըգարուպ
 սաթտըգլէրինի : իմտի գարնտաշլէրինտէն մատտէի անկ
 լայրնճէ , օ տախի սէսինի քէստի :

Ֆէհմ՝ էյլէ ջիւնքի էսիր տէյու սաթտըլէր անի , նէ՝
 հիքմէթ՝ քի քէնտիլինն էսիր օլմատըրլինի պէյան էթ
 մէզ յովսէփի : զիրա թիւճճարլէր տույսայէր խտի՝ քի
 էսիր տէկիլտիր , ալմազ խտիլէր : Իմտի պէյան տըր քի՝
 էսիր օլմաղէ բազի օլուր յովսէփի՝ քի գարնտաշլէրինին

1 Առաքեաց առաջի նոցա զայր՝ 'ի ծառայութիւն վաճառե
 ցաւ յովսէփի . Սաշ . 104 .

2 Չճուեցին զյովսէփի իմայնլացուցն ըսան դաճեկանի . Ե.հ. 37 . 28

Էլինտէն հօլմէսին :

Խօշնա միւլահազա էլլէ պուրտտէ , վէ զանն էթմէ քի տիւննատէ զուհուր հտէն սրգլէթին ճիւմէսին ինսանլէրին կիւնահը սէպէպինէ տիր , իլա քի չօգտէֆա տախի տիւննանըն իտարէսի խուսուսինտէ վէ ալահըն հիքմէթլու շէրիյաթընէ մէպին կիւնակեան ուգուպէթ զուհուր հտէր հագ զարաֆլնտէն , պա , զէն՝ ալէսէվիյէ (ընդհանրապէս) , վէ պազէն՝ մախսուսիյէ (մասնաւորապէս) : Ահ պու միսիլլու զուհուր թըն՝ նէ՛ ճիհէթտէն հասըլ օրտուղի՝ եաընըգ ալա հըն ըէյինէ մէնուտ մասլահաթտէն օլմաղ իլէ , ինսանէ պօրճ տըր քի պիլա շիքեայէթ սապը հտիւպ՝ մէվնուն օլա : Նիճէ քի յովսէփին հպէտի թագսիրաթը օլմայարագ՝ գաթլէ պէտէլ հսիր տէյու սաթըլպ՝ վէ անի ալան թիւճաթ քէնտի թիճարէթի իլլան ալտը , քի ալիքեար խտէ տէ , ալահ՝ անի մըսըրէ հիւքիւմտար էթմէկէ իրսալ հտէր՝ նիճէ քի սօնկրա յովսէփ քէնտի թագըրիլ էթտի՝ :

Ահալ 29 .

Յովսէփին գարնտալէրի , փէտէրլէրինէ Նիճէ խապեր վէրտիլէր անըն հալինի :

Ճ . Յովսէփին հալինի խապեր վէրմէզլէր , իլա քի ճանալար եհտի անի տէյու խիլաֆ սեօյլէյուպ՝ փէտերլէրինի ալտաաղըլէր : Ահ նիճէ քի նաշերի իշ հտէն փիւշման օլուպ՝ գապահաթընէ մաղթիլթէթ ալամաղ իսէ , կիտէրէք քեօթիլիլէքտէ թարագգա պուլըր , քեզա՝ յովսէփին գարնտալէրի՝ անէ էթտիլէրի զալտարըգտէն մատէ , խիլաֆ ճէվապ իլէ՝ թագսիրաթլէրինի արթըրաղլէր : Զիրա յովսէփ կեօյա հօլիւպ՝

Ձ Ո՛չ էթէ գուք աւաքէյիք զիս այօր , այլ նծ . և արար զիս . . . կշխան նմ երկրիս և գիպտացւոց . Ծ.նն . 45 . 8 :

գույունտէ տէրն օլունտու • վէ սօնկրա՝ գըյամէ ալըր
 հիսապը՝ գույունտէն չըգլայ՝ մըսըրէ հսիր կիթտի • իմ
 տի յովսէփ սաղ իքէն՝ անի ճանաւար ետաի տէյու փէ
 տէրլէրինի ալտատմագ • պիւյուք գասպահաթ օրոու •
 Ֆիլհադիգա՝ ոուքէն մուգատտէմ՝ անի գուրթար
 մագ իսթէյիււ պ գույույա աթլն • վէ յուգա՝ սա
 թըլըն տէտի • անճագ պու տէփա՝ պիլ իթթիւ
 Փագ խիլտի սեօյլէրլէր՝ քի գասպահաթ լէրի պէյան
 օլմասըն • կէրչի՝ եկէր յովսէփի հօլտիւրմիւշ օլա իտի
 լէր • կիւնահլէրի տահա աղըր օլուր իտի • անճագ՝ հօ
 լիւ մէյտանտէ օլմաղ իլէ՝ տիւշման շէրրինէ օլրամըշ
 տէնիլէր իտի • Իմտի նաչար գալոււ պիլըր քէչի ուլ
 ղը պօղազլարլէր՝ վէ յովսէփին շիչէքլի հսվապըր ա
 նն գանձնէ պուլպոււ պ կէօյա քէնտիլէրինին խապերի
 օլմայարագ՝ անի գըրտա պուրմուլէր կիպի վէտէրլէ
 րինէ իրսալ հտէրլէր՝ քի պագսըն • աճապ օլունտէ
 եափտըղի հսվայ մը տըր՝ • Պու հարեքէթ իլէ տէ
 մէք իսթէրլէր քի • պագ՝ յովսէփին՝ հիլթէ պըրագ
 տը անէ եափտըղն հսվայ • զերա՝ գասպիլ իտի քի՝ ա
 նի ղայ հտիււպ հիլ կէօրմէմիլ կիպի սուս օլայիտիլէր •
 Փէհմ՝ էլլէ՝ քի հաստիք նէ՝ տէրէճէ քեօթիւ տիր •
 զերա՝ մէգքիւր հսվապը իրսալ եթտիքլէրինտէ • տէ
 մէ զլէր քի՝ պագ գարնտաղըլը յովսէփին մի տիր • իւ
 լա քի՝ պագ սէնին օլունտու մը տըր՝ տէրլէր • Ձիրա
 օ՝ տէրէճէ ատու էքպէր իտիլէր յովսէփէ քի՝ անի գայ
 րընտալ եերինէ գասպուլ էթմէյիււպ իսմինի տախի ան
 մագլէր • Պունտէն գաթի նաղար՝ օ՝ ճէվապ իլէ փէ
 տէրլէրինէ թաղիւր էթմիլ օլտուլէր • քի յովսէփի պիղ
 տէն զիյատէ սէվմէն իլէ՝ եալընըղ օ՝ իտի սէնին հվա
 տըն • իմտի կէօր սէվկիւլիւ էվլատընըն հալինի • Խու

Առաքելցի զգատմու ճանն ծաղկեայ տանիլ առ հայրն իւրեանց՝
 և ասն • զայդ գտաք • ծանիր եթէ որդւոյ քոյ իցէ պատմու
 ճանդ • և եթէ ոչ • Ծնն • 37 • 32 •

սուսա քի՛ ղայեթ հագիգաթարղ պուլունսուլեր փնջ տերէրինէ՛ , զերա՛ յովսէփին հավապընը՝ պու միսիլլու ճէվապ իլէ իրսալ էթմէք , յակորուն հօմրիւնիւ ա զիմ թէհլիքէյէ գօմագ իտի , մատամ քի՛ յովսէփին ղայեթ չօգ սէվլէսի իլէ , անըն գանլը հավապընը կեօ ըիւնճէ գասալէթինտէն վիճուտինէ քէտէր զուհուք էթմէք գապիլ իտի : Պէլի՛ յակոր գահրընտէն հօլմէ տի , լաքին՝ հօլլում տերէճէսինէ վասըլ օլտու : Գիմ թէսեյլա էթսին յակորու , աճէպ նէ՛ մըգտար տաղի տերուն պիրլէ , ազիմ գասալէթէ կիրիթթար օլտու ¹ : Դաւիթ օղլու աբիսողումուն ճէնքտէ հօլտիւկիւնիւ ի շիտինճէ՛ քի քէնտի հօլլումիւնէ գաստ հտէր իտի , օ՛ տերէճէ ազիմ ֆիղան իլէ աղլէր , թա՛ քի՛ անըն եէ ըինէ քէնտիսի հօլմէկէ արզուքէշ օլտու ² : Եյիմտի յովսէփ քի ղայեթ ֆաղիլէթլի՛ վէ տահա չօճուգ , պախուսուս հէր վէջ՛ իլէ փտէրինին իղաաթընտէ , աճապ նէ՛ տերէճէ գանլը եաշ իլէ աղլէր անի յակոր • Ձիրա՛ ահ ու ֆիղան իլէ հավապլէրինի երրթար , չուկ կիյինիր , հօլլում տերէճէսինէ գատար եաս հտէր չօգ վագըթ ³ : Պէլի՛ անի թէսեյլա էթմէք իսթերլէր հիլ լատլէրի , լաքին նէ՛ գապիլ՝ քի յակոր թէսեյլա օլա • իլա՛ հօլմէկէ արզու հտէր՝ քի յովսէփի պուլա ⁴ • Վագաա՛ յակորուն պու միսիլլու եաս իլէ աղլատըղինի հիլատլէրի կեօրիւնճէ , անլէրին տախի տերունի գա

1 Ժանեաւ զնա և ասէ պատմուճանս որդւոյ իմոյ է . գագան չար եկեր զնա • Ժնն • 37 • 33 •
 2 Որդեակ իմ աբեսաղում՝ աբեսաղում որդեակ իմ • ո՛ տայր ըզմահ իմ վոխանակ քո • 2 Թագա • 18 • 33 •
 3 Եւ պատառեաց զհանդերձս իւր • և քուրճ զգեցաւ ՚ի վերայ միջոյ իւրոյ • և սուգ ունէր ՚ի վերայ որդւոյն իւրոյ աւուրս բազումս • Ժնն • 37 • 34 •
 4 Ատէ , զի իջից ես սովին սգով աւ որդի իմ ՚ի դժոխս • և ելաց զնա հայրն իւր • Ժնն • 37 • 35 •

նա պուլանըը խոի . մատամ քի՝ քիչինին դապահաճաթը
 քէնտի Ֆիբրինի էպետի ըահաթ պըրագմաղ . նիճէ
 քի սոնկրա քէնտիէրի Թագրիը Եթտիւէր ¹ : Ֆիճա
 գիգա՝ յակոբ Էօլմէք իսթէր քի յովսէփի պուլունն .
 լաքին՝ ալլահ անի Էօլմէղտէն Էվիլէլ անըն Էանընէ իը
 սալ Էտէր . նիճէ քի պուլունտէն պէօյլէ պէյանն օլուր :

Լպրէթ ալ տիւնեանըն հալի քէֆիյէթինտէն ,
 յակոբ հէրնէ գատար քի յովսէփի զիյատէ սէվիւպ
 անըն իւզէրինէ շաղ օլուր խոի , օ՝ գատար զիյատէ
 գասալէթէ կիրիթար օլտու անըն սէպէպինէ : Չի
 ըա՝ քիչի ճ իսմանի խուսուպիւրտէ հէր նէյէ քի ջօգ
 մուհապպէթ վէրիը իսէ , հէր հալ պիը կիւն անըն
 Էիւզիւնտէն միւքէտտէր օլսա կէրէք : Նիճէ քի փէ
 տէր քէնտի Էվլատիւրինէ , Էախօտ հիւքմ սահիպի
 քէնտի զիյրի տէսթինտէ օլանլէրէ դարաֆկիրլըք Է
 տիւպ պիրինէ Թասահուպ Էթտիկի հայտէ , օ՝ պիրլէ
 ըինին մապէյսինտէ հասէտ վէ նիթագ փէյտա օլուպ
 կեօնակեօն ֆէսատ զուհուրինէ պատի օլուր ² :

Պուրատէ ազիզ քիթապ՝ նագլ Էտէր յակոբուն տեօր ,
 տիւնիւ օղու յուգանըն հագգընտէ քի մէղպուր Էվիլէ
 նիւպ իւջ օղու օլուր . էր , օնան , վէ սելոմ : Լաքին էր՝
 վէ օնան՝ քեօթիւ ֆէյիլտէ օլմալէրի իլէ ալլահ Էօրտիւր
 տիւ անլէրի : Պատէհու իքի օղու տահա օլուր՝ փա
 ըէզ՝ վէ զարա . նիճէ քի՝ պէյանն տըր մահալինտէ :

ԳԼ 4
 ԼԲ 8

Սիւալ 30 .

Յովսէփի սաթըն ալան Թիւճճար՝ ներէյէ կեօթիւրտիւ անի 3

Ձ . Սըսըրէ . վէ անտէ փատիշահըն սիլիհտարը պէ ԳԼ x
 տափրէս նամ քիմէսնէյէ սաթտը : Վէ ջիւնքի՝ յովսէփ ԼԹ 8

1 Գանդի 'ի մէղս Էմք վանն Էղբօրն մերոյ . Ժ.նն . 42 . 21 .
 2 Իբըն տեսին Էղբօրք նր թէ սիրէ զնա հայրն քան զամենայն
 որդիս իւր , առեցին զնա . Ժ.նն . 37 . 4 :

հէր վեջ՛ ինչ միւտեպպիւր՝ սատրգանէ՛ վե իչկիւզար
իտի՛ , պախուսուս՝ ալլահ անըն ինչ պերպպեր օլմաղ
իլէ՛ , հէր ինչ հիւսնիւ Թէրթիյ պ իւզրէ րասթ կէրտի
կիմտէն մատէ՛ , անըն սէպէպիսնէ՛ պետափրէսին մալի
նէ տախի պերէքէթ վէրտի ալլահ՛ 2 . Օ՛ հճիլտէն մէզ
պուր զայնթ խօշլանուպ՝ գօնաղընըն խտարէսինի Թէս
լիմ հտէր յովսէփէ՛ : Պէլն յովսէփին խալի հալր , լաքին
աղասընըն ինտիմտէ զայնթ իխթիպարը :

Նազար էյլէ պուրատէ յովսէփին ֆազիլէթինէ՛ , զիրա
նիճէ քի՛ գարնտաշէրի անի Թէն ինչ հօլտիւրմէք իս
Թէտիլէր , քէզն պետափրէսին զէվճէսի՛ կիւնահ ալ
զուսինտէ օլուպ՝ անի ճան ինչ հօլտիւրմէք իսթէր :
Զիրա խըզմէթի սէպէպիսնէ հարէմէ կիտիւպ կէրտի ,
կիմտէ , մէզպուրէ ֆէսատ ֆիլքիլ ինչ չօգ վագրթ Թա
ճիզ հտէր անի լաքին յովսէփ ալլահտէն գօրգար , վե
աղասընէ սատագաթ կիւզար օլմաղ ինչ հօլիւմիւնէ իւ
Թիքեաղ հտիւպ՝ անըն ֆէսատ ֆէյլինէ էպէտի մէլ
էթմէզ : Պախուսուս՝ անէ նասիհաթ վէրիւպ՝ տէր
քի , աղամ հէր վեջ՛ ինչ պանա Թէսլիմ օլմուշ տուր ,
նիճէ գատըր օլա պիլիլրիմ օ՛ միսիլիւ քեօթիւ վէ պիւ
յիւք իչ հտիւպ՝ ալլահըն հուզուրինտէ կիւնահ իչէ
մէկէ՛ 3 : Յովսէփ չօգ վագրթ պու Թէճրիպէ (փոր
ձութիւն) աթէլինտէ գարըր իսէ տէ , ինայնթի պարի
Էանմատը : Պաղը կիւնահ վար քի՛ սապր հտիւպ գար
ըր տուրմաղ ինչ ֆէթհ օլուր , լաքին օ՛ միսիլիւ կիւ
նահ՝ քի անտէն ըւզա քէտէր կէլըր , անիտէ գաշ
մաղ ինչ ֆէթհ օլուր 4 :

Պատէհու՛ յովսէփի եէնէ խըզմէթ խուսուսու ինչ հա

1 Եւ տէր էր ընդ յովսէփայ՝ և էր յաջողակ . Ծնն . 39 . 2 :

2 Օրհնաց ար զտուն եգիպտադուցն վն յովսէփայ . Ծնն . 39 . 5 :

3 Զիւրդ աւնիցեմ գբանդ զայդ զլար և զմեծ , և մեղանչե
ցեմ աւաջի այ . Ծնն . 39 . 9 :

4 Փախերուք ՚ի պուսկութենէ . 1 Վոքն . 6 . 18 3

ընկէ կիթտիքտէ , մէզպուրէ եւ աթըպ' Կավապընը
 դութար' քի քէնտի ֆէսատ ֆիլքրի իւզրէ' անըն լէ
 կիւնահ իշէյէ : Յովսէփ' անըն պու միսիլլիւ նահէմ ,
 վար հարէքէթինի կեօրիւնաճէ , հէման իւզէրինտէ օ
 լան քէրաքէի պըրագըպ' հարէմտէն տիշարը գաչտը :
 Պէլի քէրաքէնին հարէմտէ գալմասը՝ յովսէփէ ալլամ
 քէտէր իտի , լաքին օ պինամուս' քի գալպինտէքի ֆէ
 սատըն նարինի' օ տէրէճէ աշիքէար էթտի , անըն եպ
 նընտէ էյլէնմէք' եախօտ անըն տօգուստուղի Կավապը
 պիը տահա կիլինմէք' շէրի տէկիլ տիր տէյու , գու
 թուշմուշ էվտէն տիշարը օղրար կիպի' գաչըպ ճանը
 նըն խէլասընէ պագար , Յովսէփ պու պատպտէ դայէթ
 մէրտիք էթտի : զիրա քէնտի նէֆսինի եհնմէք կիպի
 ազիմ' մէրտիք օլմազ ինսանէ : Պախուսուս' քի ալլահ ա
 նի կիւնահտէն հըրշ էթտի : զիրա ֆըսգը ֆէսատնպ
 բինէ տիւշիւպ եանամմագ' ալլահըն մախսուսիյէ լութ
 ֆունէ միւհթաճ տըր 1 :

Փիւհագիգա ինայէթի պարի' յովսէփ ճան էօլիմիւ
 կիւնահտէն խէլաս օլտու իսէ տէ , նազար էյլէ' քի
 ալլահըն գօրգուսուսու գալպինտէն իխրաճ էտէն' վէ
 հիճապ փէրտէօինի եիւզիւնտէն ըէֆ էտէն պի էտէպ ,
 խիլաֆը ինհա իլէ' քէնտի քէթիլլիւկիւնիւ յովսէփին
 իւզէրինտէ աթարագ' նէ վէջէ իլէ անի լէքէլէմէք աը
 զուսինտէ օլտու • կեօյա' կիւնէշի ջամուր իլէ սըլա ,
 մաղէ ճահտ էթտի : Թասաճիւպ էթմէ , մատամ' քի օ
 ֆէյիլտէ օլանէրին հալի պեօյլէ տիր : Օ' քի պիը տէ
 ֆա շէյթանէ ճէհէննէմ օլթատը օլուր , աղղուսինի իճ
 ըա էտիւպ միւհիւպինի ճան իլէ էօլտիւրէմէզ իսէ ,
 թէն իլէ էօլտիւրմէ կէ դայրէթ էտէր • զիրա ճիսմանի
 մուհապպէթին սօնու տիւշմանըգ տըր , նիճէ քի մէզ
 քիւրէ պիէտէպ' կիւնահ գըլմընը շէվիրտի ճէլաս

1 Նս (նս) զարդարն վաճառեալ ոչ էթող 'ի ձեւանէ , այլ
 'ի մեղաց վրկեաց , ինու • 10 • 13 :

գըրճընէ : Կեօյա .քի յովսէփի ֆեսատ ֆիքիր իւէ հա
րէմէ կիրմիչ օլուպ .քէրաքէսի անտէ գալըչ կիպի ,
պետափրէսէ շիքեայեթ հտէր : օ տախի թէճէսսիւս
էթմէյիւպ՝ էհլինին թագրիրի իւզրէ յովսէփի գալ
աըրըր հապըսա :

Պէլի՝ յովսէփի գաթլէ վաճիպ օլանկերին սըրասընտէ՝
տէր զինճիլ օլտու ¹ , լաքին տէկիլ .քի ճան իւէ պէնտ
օլուր , իլա .քի եալընըզ թէն իւէ . զիրա կիւնահը օլ
մայան ատէմ՝ , ճիսմանի զինճիլ իւէ պէնտ օլա տա
խի , ճանը ազատ սայըլըր : Աէ չօգ վագըթ կէջմէ
յիւպ՝ հապըսըն աղասը՝ յովսէփին այաղընտէն զինճիլ
ջըգարուպ՝ հապըսըն իտարէսինի անէ թէսլոմ հտէր ² .
Ֆէհմ էլիւ՝ յովսէփի նիճէ .քի սլետափրէսին էվինտէ՝
ղայեթ իսթիպարը , վէ սայիրէրինէ հիւքմ հտէր է
տի , քէզա հապըստէ հիւքիւմտար : Ձիրա օ .քի ալ
լահտէն գօրգար , կիւնահտէն գաջար , անըն շէրէֆի
հէր եհրտէ արթար :

Իպրէթ ալ էկէր ֆըսգի ամէլ նարինտէն խէլաս
օլմագ իսթէր իսէն , ալահըն գօրգուսուսու հէր պար
ֆիքրինտէն իխրաճ էթմէ , նէֆսինէ ույմա . վէլի նի
մէթինէ խիյանէթլիք էթմէ , քեօթիւ ֆէյլլտէ օլան
նիսա դայիֆէսի իւ՝ էպէտի իւլֆէթ էթմէյիւպ՝ ա՝
նըն օլտուղի եհրտէն ֆիրար էյլէ , քէնտինէ կիւվէ
նիւպ՝ կիւնահէ պատի օլունահագ եհրտէ տուրմա :
Ձիրա ինսան հէր նէ գատար ֆաղիլէթլի օլա՝ եհնէ
կիւնահ սէպէպլերինտէն գաջմողէ պօրճլու տուր ³ :
Ֆիլհագիգա՝ աթէչէ տիւշէն դաշ եանըպ՝ քիւլ օլ
մագ իսէ տէ , գըզար վէ սագաթլանըր :

¹ Խոնարհ արարին 'ի կապանս զոտս նորա , և էանց ընդ եր՝
կաթ անձն նորա . Սուր . 104 :

² Եւ 'ի կապանս ոչ էթող զնա 'ի ձեռանէ . մինչև եբեր նմա
զգաւազան թագաւորութեան . Իմա . 10 . 14 :

³ Ըստ առածին 'ի բաւնիլ պատճառին , բաւնի և պատճառեցէնն :

Յովսէփն նէ՞ գատար վագըթ գալտը հապըստէ :

Ծ. | Իւջ սէնէ : Լպքին զանն էթմէ .քի ալլահ անի
 քէնտի նազարընտէն տուր էթտի , իլլա .քի ազիմ շէ
 ընթ ին չըգարմագ իչիւն՝ օ գատար միւտտէթ պըրա
 գըր հապըստէ : Զիրա չիւնքի փատիշահէրին գալպի
 ալլահըն էլինտէ տիր՝ , մըսըր փատիշահը փարաւօն
 քէնտի շէրպէթախի պաշըսընէ (տակաուապետ) , վէ ԳԼ.ԽԶ
 վէքիլ խարախնէ զագէպ էտիւպ , յովսէփին օլտուղի
 հապըստէ գօտու անէրի : Վէ մէզպուրէր իքիսի պիր
 կէճէտէ բուեա կէօրիւպ՝ յովսէփէ նագլ էտէրէր :
 Շէրպէթախի պաշը պիր ասմա կէօրիւր իտի՝ .քի անըն
 իւզէրինտէ իւջ եէշիլ չըպուգ , վէ իւջ սալգըմ իւ
 զիւմ վար , վէ քէնտի էլինտէ փատիշահըն շէրապ իջ
 տիկի գատէհ , վէ օ սալգըմիէրի գատէհէ սըգըպ՝ վէ
 ըիր իտի փատիշահէ : Յովսէփ անէ ճէվապ էտէր .քի , իւջ
 չըպուգ՝ վէ իւջ սալգըմ՝ իւջ կիւն պէյանի տիր , իւջ
 կիւնտէն սօնկրա սէն մանսուպինէ վասըլ օլսան կէրէք :
 Վէքիլխարա տախի կէօրիւր իտի .քի , քէնտի պաշընտէ
 իւջ սէլէ վար , վէ իւստ սէլէտէ փատիշահըն եէտիկի
 պէօրէք օլուպ՝ անտէն գուշէր եէր իտիլէր : Յովսէփ
 անէ ճէվապ էտէր .քի՝ իւջ կիւնտէն սօնկրա փատիշահ
 սէնին պաշընը քէսիւպ՝ աղաճտէն սալպ էտէճէք , վէ
 գուշէր սէնին թէնինի եէյէճէքլէր : Վագաա՝ յովսէ
 փին թապիրի իւզրէ իճրա օլտու մասլահաթ , զիրա
 իւջիւնճիւ կիւն փարաւօնուն թօղտուղի կիւն օլմաղ
 ին , քէնտի խըզմէթինտէ օլանյէրէ զիյաթէթ էտէր .
 վէ զիքր օլունան մէզպուրէր փէրինէ կէլինճէ , շէր
 պէթախի պաշը յը եէնէ մանսուպինէ նասպ էտիւպ՝ վէ
 քիլխարաը սալպ էթտի : Մնազ . յովսէփ՝ մէզքիւր շէր
 պէթախի պաշընըն իւլաս օլաճաղինի խապէր վէրտիկին

տէ՝ ըիճա տախի հտէր անէ՝ .քի վարաւօնէ նիյազ է տիււայ՝ քէնտինի խէլաս էթսին :

Պուրատէ յովսէփին Ֆազիլէթինտէն իպրէթ ս'լ , պէլ լի խէլաս օլմագ իչիւն ըիճա էթտի , լաքին պաշունէ կէլէն Ֆէլաքէթի օլտուղի կիպի նագլ էթմէյիււայ՝ հիւս նիւ թապիր իլէ պէյան հտէր , .քի .քիմնէյի Ֆասլ էթ միշ օլմասըն • պախուսուս քէնտինէ քէմիք հտէնլէրին քեօթիւ Ֆէյիլլէրի զահրէ չըգոււայ լիսանէ կէլմէսին լէր : Ձիրա տէմէզ .քի պէնի գարնտաշլէրիմ սաթա տը , վէ պուրատէ աղամըն էհլի պանա իթթիրա էթ տի , իլա՝ քիմնէնին իամինի պէյան էթմէյէրէք , տէր քի պէնի վիլայէթիմտէն չալտըլէր , վէ պուրատէ տա թի՝ թագսիրաթըմ օլմայոււայ՝ հապըսա գօտուլէր 1 : Վագաա գարնտաշլէրի՝ անի վիտէրլէրինին մուհապէլ թինտէն չալոււայ խըրսըզըզ մալ կիպի՝ ըաստ կէլէնէ սաթտըլէր , քէզա՝ մըսըրտէ տախի թագսիրաթը եօղ իքէն՝ հապըսա գօտուլէր : Ֆիլհագիդա՝ յովսէփ նէ .քի սեօյէտի իսէ սահիհ իտի , լաքին ճիւմէ սահիհ օլանը սեօյէմէտի • զիրա ինսանէ վաճիպ տիր՝ .քի հէր նէ սեօյէր իսէ սահիհ օլա , լաքին հէր սահիհ օլա նը հէր եէրտէ սեօյէմէյէ : Ֆէհմ էյլէ պուրատէ ալ լահըն կիղլի շէրիյաթընը • օ .քի յովսէփ իլէ պէրաւ պէր իտի , վէ գատըր իտի .քի անի աղ վագըթ պէլ նինտէ խէլաս հտէ , լաքին ջիւնքի յովսէփ շէրպէթճի պաշըյա ըիճա էտիււայ՝ անըն վասիթէսի իլէ խէլաս օլ մաղա ումուտ էթտի , օ էճիլտէն իւջ սէնէ գալտը հապըստէ : Ձիրա՝ մէզքիւր շէրպէթճի պաշը սէլամէ թէ չըգընճէ՝ յովսէփի Ֆիքրինէ կէթիրմէզ , թա .քի

ԳԼ . իքի սէնէ մապէյի կէչտի ² :
ԽԱ . Իմտի խէլաս վագթի կէլտիքտէ , հիլմէթի պարի՝ վաշ

1 Գողանալով գողացան զիս յերկրէն էբրօյեցւոց . և աստ ոչինչ արարի . և արկին զիս 'ի առև գբոյս այսօրիկ . Ծ.ՆՆ. 40 . 15 .
2 Մինչև եկեսցէ բան նը . և բան ան փորձեաց զնա . Սալ . 104 :

ընկածն արիւնքնստէ կեօրիւր՝ քի կեօյա ջայ քէնարընտէ
 օլուպ , եհտի սէմիզ վէ կիւզէլ տիշի տանա՝ ջայտէն
 ջըգուպ անտէ օթլանըրէր խտի : Պատէհու եհտի ջիւր
 քին զայի՛ի վէ զապուն տիշի տանա տախի ջըգուպ՝ մէզ
 քիւր սէմիզ տանալէրի եհրլէր : Վէ ույանուպ՝ Թէքրար
 ույգույն վարտըգտէ , եհնէ կեօրիւր՝ քի պիր պուզ
 տայ քեօքիւնտէն , եհտի կիւզէլ էյի վէ տօկուն պա
 շագ ջըգար , պատէհու՝ զայի՛ի վէ սամ՝ ելի վուրմուշ
 եհտի պաշագ տախի ջըգուպ՝ էվիլէլէր էյի պաշագլէրի
 եուտարլէր : Վէ ույանտըգտէ ալիմլէրի ճէմ էտէր՝ քի
 ըուեասընը Թապիր էտէլէր , անճագ՝ անլէրտէն պիր
 քիմնէ Թապիրէ գատըր օլամայընճէ , հէման պալատէ
 մէզքիւր շէրպէԹճի պաշո՝ յովսէփի Ֆիքրինէ կէԹի
 ըիւպ , վէ անըն ըուեա Թապիր էԹմէսինի՝ վէ էԹտի
 կի Թապիրին իճրա օլմասընը՝ փարաւօնէ խապէր վէր
 տիրտէ , օ՝ տախի տէրագէպ ատէմ իրսալ էտիւպ՝ ջը
 գարըրար յովսէփի հապըստէն , վէ սալէրի՝ քի ուզա
 մը խտի քէսիւպ՝ վէ էսվապընը տէկիշիւպ՝ աղիմ իզ
 գէԹ պիրլէ կէԹիրիլէր փարաւօնուն հուզըրինէ , քի
 օ՝ վագըԹ յովսէփի օԹուղ եաշընտա խտի : Վէ մէզպուր՝
 կեօրտիւկիւ ըուեալէրի զիքր էտինճէ , պիլ լուԹֆու
 պարի յովսէփի ճէվապ էտէր՝ քի ալահ սանա պէյան
 էԹտի քէնտի էտէճէկինի : Չիրա՝ եհտի սէմիզ տա
 նա՝ եհտի երլ պօլուգ , վէ եհտի զապուն տանա՝ եհ
 տի երլ գըԹըգ կեօսԹէրիր : Քէզա՝ եհտի պաշագ ,
 եհնէ պօլուգ վէ գըԹըգ պէյանի տիր , վէ իքի ըու
 եա պիր մանատըր , զիրա պու իշ Թէզ իճրա օլա կէ
 ըէք տէյու՝ խապէր վէրտիքտէն մատէ , մասլահա
 Թըն խտարէ սուրէԹինի տախի պէյան էտէր , քի պիր
 ալիմ ստէմ պուլուպ՝ Թային էԹսին եհտի երլ պօլ
 լուգ վագԹինտէ զախիրէ ճէմ էԹմէկէ , քի գըԹ
 ըգտէ խտարէ օլունսուն :

Նազար էյէ յովսէփին ճէսարէԹինէ , փարաւօն կեօր

տիւկիւ ըուեայր նագլ հտեր՝ .քի անըն մէջհումինի պէյան հտէ : վէ յովսէփի ըուեայր Թապիր էթտիրտէն սօնկրա՝ պու խուսուսէ ճայիզ օլան հեր նէ իսէ , անի տախի խապէր վէրտի : Վագաա՝ չօգ ճէսարէթ տիր զարլւ պիմսէյէ՝ .քի պիր ալիշան փատիշահէ խտարէ Թերթիպի հօկրէտէ : Լաքին զանն էթմէ .քի յովսէփ քէնտիլիկինտէն պու ճէսարէթի էթտի , եախօտ փոս բաւօն՝ քէնտիլիկինտէն անըն ճէվապընը գապուլ էթտի , իլա .քի յովսէփի սեօյէտէն ալլահ , փարաւօնէ տախի անըն ճէվապընը գապուլ էթտիրտի : Զիրա՝ յովսէփին ճէվապընը փարաւօն զայէթ խօշլանուպ՝ սէնտէն ալիմ՝ քիմ՝ օլա պիլիր , մատամ՝ .քի ալլահ սա նա պէյան էթտի պուկըրի , սէնի նասպ էթտիմ՝ մըսըրըն իւզերինէ հիւքիւմտար տէյիւպ , քէնտի խաթէ մինի անըն փարմաղընէ գօր : վէզերլէրէ մախսուս օլան վէքեալէթ գաթթանընը կիյտիրիւպ՝ օ վագթին առէթի իւզրէ պօյսուսէ ալթուս հայգա պըրաղըր : վէ ի .քինճի գօչուսուսէ պիտիրիւպ՝ էօնիւստէ Թէլալնի տա հտերէք՝ շէհրին իչինտէ կէզտիրիր , քի ալիմ կեօրիւպ՝ անէ իգաաթ հտէլէր : Վէ իսմինի տախի տէկիլ շիւպ՝ մըսըրը լիսանի իլէ , փսոմիթոնիանէ չաղըրըր : քի տիւնեայր գուրթարըճը տէմէք տիր : Վէ տախի արեգ նամ՝ մէմէքէթին պիւյիւկիւ պետափրէս տէնիլէն շէխին գըզընը՝ .քի անըն իսմի ասանէթ իտի , յովսէփէ գէվճէ վէրիր :

Իպրէթ ալ՝ յովսէփ հսիր տէյիւ սաթըլպ՝ պիր վագըթ պետափրէսին հիլինտէ , վէ հապըստէ գալտը իսէ տէ , ալլահըն գօրգուսուսու գալպինտէն իխրաճէթմէյիւպ՝ անէ ումուտ էթմէսի իլէ՝ հատտէն պիրուս միւշէրըրէ՝ օրոու : Զիրա՝ փարաւօն օ տերէճէ ըուխսէթ վէրտի անէ Թա՝ .քի ումուրի փատիշահըլի հեր վէջհիլէ անըն ըէյինէ իհալէ հտիւպ՝ տէր .քի , պէնիմ՝ ճիւմէ ճէմաէթիմ՝ սէնին էմրինէ իգաաթ էթսին , փէա

գաթ պէն՝ քիւրսիւմ իլէ սէնտէն եօգարը օլայլմ : Աէ
 ինայէթի պարի պալատէ զիբը օլտուղի մէնվալ իւզընէ
 եէտի սէնէ զայէթ պօլուգ օլուպ՝ տէնիզին գուսու
 կիպի հիսապսըզ զախիրէ ճէմ հտէր յովսէփ : Պատէ
 հու եէտի սէնէ գըթըգ վագթինտէ , օ զախիրէ իլէ
 իտարէ օլուսուպ՝ գըթըգ էօլիւմիւնտէն խէլաս հտէր
 ճիւմէսինի : Աէ տահա գըթըգ զուհուր էթմէզտէն
 էվվէլ յովսէփէ իքի էրքէք էվլատ օլուպ՝ պիւլիւկիւ
 նին իսմինի մանասէ գօր , վէ քիւչիւկիւնին եւիրէմ :

Սիւտ 32 :

Յովսէփ քի հիւքմ սահիպի օլտու , քէնտինէ իթթիրա հտէն գիւ
 նամուս նիսատէն ինթիգամ ալըլը :

Ճ. **Մ**յմատը , զիրա ինթիգամ ալմագ՝ նէֆսանիէթ
 պէյանի տիր : Իմտի յովսէփ՝ նիճէ քի ալլահըն լութփու
 իլէ քէնտի նէֆսինի ալթ էթիչ իտի , քէզա հըրսը
 նը տախի զապթ էտիւպ՝ նէֆսանիէթ էթմէզ քիմնէ
 յէ : Պախուսուս քի՝ էլինէ ֆուրսաղ կէչիւճէ տիւչ
 մանընտէն ինթիգամ ալմատըղինտէն մատէ՝ էլլիբ տա
 խի հտէր : Չիրա՝ տէկիլ քի եալընըզ ճիսմանի իտարէ
 խուսուսէրինտէ , իլա՝ քի ֆագիլէթ թարիքէրինտէ
 տախի քէմալէթի օլմաղ իլէ՝ միսըրըն ըիճալը վէ քի
 պարը՝ անտէն իպրէթ ալըր իտիլէր ¹ : Պունտէն գա
 թի նազար՝ անի ֆասլ էտէնլէր՝ հասէպիլ իգթիզա ա
 նըն ֆագիլէթինտէն հիճապ էտիւպ , քէնտիլէրինին
 հագսըզ վէ խիլաֆ օլտուգլէրինի իգըար էտէրլէր ² ,
 մատամ քի էր վէ կէճ՝ ալլահ թօղըուլու պէյան է
 տէր : Իմտի յովսէփ՝ քէմլիկէ պէտէլ էլլիբ էթմէսի
 իլէ , ֆագիլէթի պէյան օլուպ՝ տիւչմանլէրի տախի
 նատիմ օլտուլէր ³ :

1 Իրատել զիշխանս նց... և զծէ բսնց իմաստունս արտայէ. սոպ. 104
 2 Սուտ էջոյց զբամբասօղս նորա . իմս . 10 . 14 :

Իպրէթ ալ . քէմլիկէ պետէլ էյլը Էթմէք , տիւշ
մանը զահմէթսիզ ֆէթհ էթմէք տիր . զիրա զարպի
տէսթ իլէ ֆէթհ օլան՝ ազատ գապուլ էթմէզ պէն
տէ օլուր : Էկէր տիլէր իսէն՝ քի կիւնահընա մաղֆիրէթ
պուլասըն , խասմինին թագսիրաթընը աֆ էյլէ ¹ . զիրա
ճիւմէսինին ֆէյլինի թէֆթիշ էտիւպ՝ շէրիյաթընը
կէօրէն ալահ տըր : Իմտի սէն՝ քէնտի մէրամին իւզրէ
խասմինտէն ինթիգամ ալման իլէ՝ ալահա մախսուս օ
լան շէրիյաթը՝ սէն իճրա էթմիշ օլուրսուն . զիրա սա
պըր էթմէզսին՝ քի ալահ քէնտի միւրատը ալիյէսի
իւզրէ շէրիյաթ էտէ . օ էճիլտէն պօրճուլ գալըսըն ,
մատամ՝ քի գապահաթըլը թէքտիր էթմէք՝ ալահա
մախսուս տըր ² : Նիճէ քի տիւնէա իւզէրինտէ զա
պիթ վէ հաքիմ նասպ օլունտու՝ քի անլէր հագ դա
րաֆընտէն վէքիլ օլուպ՝ վէ իճրայի հագ իւզրէ զագէ
պէ միւսթահագ օլանը թէքտիր էտիւպ՝ զալմըն էլին
տէն մաղըմը իսէլաս էտէլէր : Անճագ շու շարթ իլէ
քի՝ քէնտի խասմիլէրինտէն ինթիգամ ալմայարագ .
ֆէգաթ սայիրէրինէ քէտէր էտէնի՝ ատալէթ իւզրէ
թէքտիր էտէլէր քի՝ քէնտիլէրի իլին տավաճըլդգ
էթմիշ օլմասընլէր ³ : Զիրա՝ նիճէ քի խասմինտէն ին
թիգամ ալան՝ ալահըն ինտինտէ գապահաթըլ օլուր .
քէզա՝ հիւքիւմտար քիմէսնէ հագգանլիլէթ իւզրէ շէ
րիյաթ կէօրիւպ՝ գապահաթըլը թէքտիր էթմէզ իւ
սէ , գապահաթըլը թէքտիր էթմիշ օլուր ⁴ : Օ՛ էճիւ
տէն քէնտի տաիլի հագ դարաֆընտէն թէքտիր օլուր :

¹ Թող մեզ զպարտա մեր , որպէս և մեք Թողումք մերոց պար
տապանաց . Մաթ . 6 . 12 :

² Յաւուր վրէժինդրութեան հատուցից՝ ՚ի ժամանակի յորում
սխալեացի ոտն նոցա . 2 Օրէ . 32 . 35 :

³ Մէ՛ զանձանց վրէժինդրէք սիրելիք . այլ տուք տեղի
բարկութեան . Հոօ . 12 . 19 :

⁴ Ըստ աւածին . ներել անիրաւաց , է անիրաւիլ արդարոց :

Յովսէփ՝ գարնտաշէրինին , քէնտինէ էթտիկի զատտարլըղի՝ վէ մըսըրոտէ նէ՛ հայտէ օլտուղինի՝ վէտէրինէ խապէր վէրտի՛նի .

Ճ. Ս Էրմէտի . վաղաա Թաաճիււպ էտէճէք իշ լքի յովսէփ մըսըրոտէ , վէտէրի քէբրօնտէ . վէ մըսըր՝ քէբրօնէ (սիվէշ գարաթընտէն) ալթը գօնապ մըգտարի եէր օլուպ , նէ՛ հիքմէթ քի՛ իկիրմի իւչ սէնէ վազըթ կէչիւպ՝ վէտէրինէ տույ էթմէտի քէնտի հալի քէթիլէթինի . մէ կէր յովսէփ հազիգաթսըլ մը իտի՛ հաշա՛ , իլւա՛ քի վէտէրինին աշգը իլէ ահ էտէր իտի . լաքին տիւրլիւ միւլահաղա սէպէպի իլէ՛ օ գաւտար միւտտէթ պէյան էթմէգ քէնտի հալինի : Ձիւրա՛ պիլեր քի գարնտաշէրի հասէպիլ իգթիպա քէնտի իչիւն՝ էօլտիւ տէյու խապէր էտէրլէր վէտէրլէրինէ . է կէր քէնտի տույ էթսէ պաշընէ կէլէնի , հէր հալ՝ վէտէրի անլէրէ կիւճէնիւպ՝ մապէյնլէրինտէ աղիմ՝ նիֆազ հասըլ օլաճաղինտէն մատէ , պէլքի պապասընըն օճաղի տախի տաղըրըր իտի : Ձիւրա՛ յակըռ տույաա քի յովսէփ էսիր օլմուշ՝ վէ մըսըրոտէ տիր , ճէմի վարիլէթինի Թէլէթի էտէր իտի անըն խէլասը իչիւն . եախօտ՝ քէնտի կիտէր իտի անըն եանընէ : Վէ գապիլ քի՛ պու սէպէպտէն բենիամինէ տախի քէտէր էտէ իտիլէր գարնտաշէրի . մատամ՝ քի իքիսինին վալիտէսի պիր իտի : Քէզա՛ վէզիր օլտուղինտէ պիլտիրսէ իտի քէնտի շէրէթինի , եէնէ քէտէր զուհուր էտէճէ կի աշիբեար իտի : Ձիւրա գարնտաշէրի դօրգուլէրինտէն՝ եախօտ գահըրլէրինտէն՝ հէր պիրի պիր սէմթէ տաղըրպ՝ անլէրէ քէտէր օլուր իտի : Ալէլ խուսուս՝ վէ սիրլիքտէ քէնտիինի կիզլէյուպ՝ վէզիր օլտուղինտէ պէյան էթսէ , քիպիրլիք անկանըր իտի : Պուստէն գաթի նազար , կեօրտիւկիւ բուեանըն իգթիգասը իւզրէ , կիւն պէ կիւն շէրէթ քէսպ էթմէք լաղըմ իքէն՝ էսիք

վէ մահապուս օլմագ զուհուր հտինճէ : Էլպէթտէ պուհտէ պիր կիզլի սըր վար տէյիւայ՝ քէստինի ալլա հըն ըէյինէ իհալէ Էթմէկ իլէ սապր հտէր : վէ հա լինէ շիւքը հտիւայ՝ ալլահտէն ումուտինի գաթ Էթմէզ : Ահզիր օլտուղինտէ տախի՝ Էպէտի ղուրուրիյէթ կէթիրմէյիւայ՝ Թէվազի գալայ իլէ մէմուեն օլուր : Պախուսուս՝ ջիւնքի մուգատտէմ՝ աբրահամէ պէյան օլտուղի իւզըէ՝ (նիճէ քի օն սիււալտէ զիքը օլտու) անըն Էվլատէրի մըսըրտէ տէօրթ Էիւզ սէնէ ղարիպա լիքտէ սըգլէթ ջէքիււայ՝ ջողալաճագ խտիէր , վէ պու սէպէպ իլէ , լազլմ խտի՝ քի յակըբ քէստի Թագըմը իլէ մըսըրէ կիտէ , վէ անտէ ջողալոււայ՝ ալլահըն սիճի լի Թէքմիլ օլա : Օ՝ Էճիլտէն ալլահ սապր Էթտիրտի յովսէփէ՝ քի գըթըգ զուհուր հտիւայ՝ գարնտաշէրի մըսըրէ կիթմէյինճէ՝ քէստինի պէյան Էթմէյէ :

Վէ տախի՝ յակըբուեն օ՝ գատար միւտտէթ յովսէփ իջիւն Էաս դութուայ՝ ահ ու ֆիղան Էթմէսինա տէն՝ ալէմ իպրէթ ալըն , զիրա՝ մէզպուր ֆաղիլէթ լի պիր քիմէսնէ իքէն , տայիմա պիր գարար շազ ու մէսըրուր իւզըէ գալմատը , նիճէ քի աբրահամ վէ իսահակ տախի ազիզ քիմսէլէր , լաքին տիւնեատէ ջօգ սըգլէթ ջէքտիլէր :

Սիւտ 34 .

Յովսէփին ըուեասը նիճէ Թէքմիլ օլտու :

ԳԼ . Ծ . Պալատէ զիքը օլտուղի իւզըէ՝ պօլուգ սէնէլէ իսի . ըի կէջիււայ՝ գըթըգ զուհուր Էթտիրտէ , Էզրաֆտէն հէրքէս մըսըրէ կիտէր խտի յովսէփտէն պուղտայ ալ մաղէ : Վանան Էյալէթինտէ տախի գըթըգ սըւայ՝ յովսէփին գարնտաշէրի փէտէրլէրինին Թէրթիյալի իլէ կիտէրլէր մըսըրէ՝ քի պուղտայ ալընլէր : Մէգ պուրլէր՝ օն գարնտաշ պիրտէն անըն հուզուրինէ ջլա

գրնձէ, յովսէփ Թանըր անէրի, լաբին անէր Թանըր
յամազէր յովսէփի : Վէ էլ ալեմ կիպի՝ եիւզ իւստիւ
անէ Թէմէննա էթտիբէրինտէ՝ յովսէփին իւք ըուեալ
սը իճրա օլտու : Զիրա՝ նիճէ քի տիւշիւնտէ գարըն
տաշէրինին պաղլատըգէրի պուղտայ տէմէթէրի՝ ա
նըն տէմէթինէ Թէմէննա գըրտըլէր, քէզա՝ մէզպուը
լէր պուղտայ ալմաղէ կէլիւպ՝ Թէմէննա էտէրլէր յով
սէփէ ¹ : Օլ պապտէ յովսէփի կեօրտիւկիւ ըուեայը
ֆիբրինէ կէթիրիւպ՝ մէմսուն օլուը ալահտէն ² :
Վէ լաբին՝ ջիւնքի քիւջիւք գարնտաշը բենիամին անէր
իլէ պէրապէր տիկիլ խտի, աճէպ անէ տախի քէտէր
օլտումը տէյու խէվի էտէր : Վէ կեօյա անէրին լիսայ
նըն անկլամազ կիպի, Թէրճիման իլէ սեօյէշէրէք՝
էօրթիւ ջէհրէ իլէ սիզ ջաշուտուընուզ տէյիւպ՝ ղա
զէպ սուրէթի կեսօթէրիը : Վէ անէր ջաշուտ օլմա
յուպ՝ քանան սէմթինտէ՝ օն իքի գարնտաշ պիր փէ
տէր էվատը օլուպ՝ քիւջիւք գարնտաշէրի պապասը
նըն եանընտէ, Վէ պիր գարնտաշէրինին մէյտանտէ օլ
մատըղինի խապէր վէրտիբէրինտէ, յովսէփ հէման
անէրին Թագրիրի իւզրէ ճէվապ էտէր քի, էկէր ջա
շուտ տէկիլսէնիգ՝ քիւջիւք գարնտաշընըզ կէլին պու
րայա քի՝ ճէվապընըզըն սահիհ օլտուղի պէյան օլ
սուն, եօղ իսէ՝ սիզ ջաշուտուընուզ տէյէրէք՝ անէրի
գօր հապըտէ, Իպրէթ ալ, ջիւնքի՝ օն իքի գարնտաշ
օլտուգէրլինի իգրար էթտիլէր, քէնտիլէրի հազըր,
տէ վէ քիւջիւքէրի պապասընըն եանընտէ, Վէ օ պի
րիսի իջիւն՝ տէրլէր քի մէյտանտէ տէկիլ ³ : Յովսէփ

1 Եւ եկեալ եղբարքն յովսէփայ երկրպագանէին 'ի վերայ երե
տոց խոնարհ յերկիը . Ծ.նն . 42 . 6 .

2 Եւ յիշեաց յովսէփ զերազան իւր՝ զոր ետես . Ծ.նն . 42 . 9 .

3 Եւ նոքա ասեն . երկոտասան եղբարք եմք ծառայք քո՝ ոչ
դէք տան միոյ՝ յերկրին քանանացոց, և կրտսերն տա հօր իւ
րում է այտօք . և միւսն չէ՝ 'ի միջի . Ծ.նն . 42 . 13 .

նիչիւն սիււալ էթմէզ՝ քի մէյտանտէ օլմայան գարնտոյ շնորդ նէ՛ օլտու , նէ՛ սեպէպ իլէ , վէ նէ՛ վագըթ գայալ օլտու , անըն իսմի նէ՛ իտի : Վագաա հէփիսիստէն զիլ յատէ սիււալ հտէճէք մատտէ պու իտի , լաքին՝ ան լէրին գապահաթընը եիւզլէրինէ վոււմասըն , վէ քէն տի իչիւն տավաճըլըգ էթմիշ օլմասըն տէյու , անի լի սանէ ալմայուպ՝ գալլիստէն շիւքը հտէր ալահա՝ քի անլէրին մէյտանտէ եօգ տէտիքլէրի՝ հազըրտէ , վէ քէնտիլէրի անըն էլինտէ մահպուս :

Անճագ զանն էթմէ քի՛ ինթիգամ՝ արզուսի իլէ անլէրի հապըս էթտի , իլա՝ քի՛ փէտէրինին վէ բենիամի նին խապէրինի ալմագ , պախուսուս թէճըիպէ էթմէք իչիւն՝ քի աճապ քէնտինէ էթտիքլէրի զատտարըգտէն փիւշման օլմուշարմը՛ : Զիրա՝ յովսէփ իւչ երլ հապըստէ գալոր իստէ , անլէրի իւչ կիւն հապըս էտէր , մէզպուրլէր անի էօլտիւրմէք իսթէտիլէր , լաքին՝ օ՛ եալընըգ գօրգու վէրիւր անլէրէ : Վէ իւչիւնճիւ կիւն տէր քի՛ հէկէր էօլիւմտէն խէլաս օլմագ իսթէր սէնիզ՝ պիրինիզ հապըստէ գալըն , վէ սիզ պուղտալը կէօթիւրիւպ՝ քիւչիւք գարնտաշընըզ կէթիլին , քի չաշուտ օլմատըղընըգ պէյան օլտուն : Մէզպուրլէր պու ճէվապը իշիտինճէ՛ նէ՛ եախաճագլէրինի շաշըրտըլէր , վէ պու գազայէ սայիր պիր սեպէպ պուլամագլէր , իլա քի՛ յովսէփէ էթտիքլէրի զատտարըղի , զիլ րա տիւշիւնիւրլէր քի՛ քէնտիլէրինէ տավաճը օլան ա տիլ պիր վէզիւր՝ քի անըն քիմսէյէ զուլմ էթտիկի եօգ , խուսուսա քի՛ հէկէր զուլմ հտէճէք օլա , զախիլէ վէրմէզ : Իմօի ինսանըն Ֆիքրի՛ վիւճուտիստէ պի խիւլա՛ շահիտ օլմաշ իլէ , իգրար հտէրլէր՝ քի յովսէփին գանը տըր քէնտիլէրինտէն մաթուպ օլան՝ :

1 Եւ ասէ իւրաքանչիւրոք ցեղբայր իւր . այ՛ . քանզի 'ի մէզս էմք վն եղբօրն մերոյ . զի արհամարհէցաք զնեղաւի ոգւոցն նուրա . . . վն այնորիկ էկն 'ի վր մեր այս նեղաւի . Ծ.նն . 42 . 21 :

Իպրէթ ալ պուրատե՛ք թի ինսան գապահաթընտէն
 վիւշման օլուպ՝ մաղթիրէթ պուլմաղ խե , գալպի նե՛
 տերէճէ զիյատե վէսվէսէյե վէ ըզտըրապե (խղճահա
 ըուծիւն) կիրիթթար օլուր , զիրա՛ նիճէ թի ինսա
 նըն վիւճուտինէ թիքէն կիրսէ՛ անի ըահաթարղ հտեր ,
 քէզա՛ կիւնահըն թիքէնի՛ ինսանըն ֆիքրինի տայիմա
 պի հուզուր հտեր : Քիւճագիգա՛ յովսէփին գարըն
 տաշիւրի՛ չաշուտ տէյու մահպոււս օլուուլեր , լաքին՝
 պու խուսուստե ճիւնհալերի օլմատըղի աշիքեար խե
 տե , քէնտի խելասլերի իլիւն ալահա նիյազ՝ եախօտ
 չաշուտ օլմատըղերինի իսպաթ եթմէք զայրէթինտե
 օլմայուպ՝ գապահաթ սահիպի օլուուղերինի թագրիր
 հտերլեր : Ֆէհմ հլէ՛ թագսիրաթընը նե՛ տիր՝ վե
 նե՛ սեպէպտէն մահպոււս օլուունուզ տէյու՝ քէնտիւլ
 ըինե սիւալ հտէն եօգ , նե՛ հիքմէթ թի զայրի պիր
 սեպէպ պուլմայուպ՝ յովսէփե եթտիքերի ֆիքրիւլ
 ըինե կելիւր , անի հօլտիւրէճէք օլուուղերինտե՛ գա
 նընր տիւշիւնմէյուպ՝ հապրսե կիրինճէ տիւշիւնիւր
 լեր : Թաաճիւպ եթմէ՛ զիրա կիւնահըն գախատըղի
 կեօղիւ՝ զազէպ աջար , վագըթ կեչմէկ իլէ , գապա
 հաթ աթ օլմաղ , պախուսուս ֆիքրտէն տախի իխ
 ըաճ օլմայուպ հեր հաւքիլի եթտիկի քեօթիւլիկիւն
 մուգապէլէսինի չէքսե կերէք : Նիճէ թի մեզպուրլեր
 յովսէփի հօլտիւրմէկե արզու եթտիքերի իչիւն , ֆի
 քիրլերի քէնտիւլերինե ճելատ կիպի հօլիւմ գօրգու
 սու վերիր : Գույույա աթտըղերի իչիւն , հապրսե
 կիրիրլեր : Աե սաթտըղերի իչիւն , չաշուտ խամի իլէ
 թէքտիր օլուրլեր : Պունտան գաթի նազար միւլահա
 զա հլէ՛ թի քեօթիւ իլէ իթթիթագ հտէնլեր , նիճէ
 վիւշման օլուպ՝ մապէյնլերինտե՛ նիթագ զուհուր եթ
 տիրտէն մատե , պիրի պիրլերինին քեօթիւլիկիւնիւ
 զահիրէ չոգարըրլեր : Զիրա՛ ջիւնքի ուուբէն՝ յովսէ
 փի գուրթարմագ իսթեր խտի , լաքին գարնտաշիւրի

նէ զըտ կեօրիւնմէսին տէյու՝ գույույէ աթըն տէտի՝
 քի սօնկըա չըգարսըն • վէ անլեր՝ ոուբէնտէն կիզլի ա
 նի գույուտէն չըգարուայ՝ սաթմալերի իլէ • ոուբէն
 պու խուսուստէ հագ սահիպի օլուայ՝ անլերէ Թազիր
 հտէր • քի պէն սիզէ տէմէտիմմի քի՝ ջօճուղա տօդան
 մայըն • սիզ պէնի տիյնէմէտինիզ • իչտէ անըն գանը
 տըր • քի իսթէնիլը ¹ •

Պուսլեր օն գարնտաշ՝ իպրանի լիսան իլէ պու միսիւ
 լիւ միւճատէլէ հտիւայ՝ էթտիբլերինտէն փիւշման օլ
 տուլեր իսէտէ • կեօզլերինտէն եաշ կէլմէզ վէ աղլա
 մազլեր • Իմտի յովսէփի՝ կեօյա տիւ պիլմէզ կիպի՝ Թէր
 ճիման իլէ սեօյլէշիր իտի • քէնտի հագգընտէ՝ անլե
 րին էթտիբլերի ճէվապը անկլայընճէ՝ կեօզլերի եաշ
 իլէ տօլարագ Թէնհա եէրէ չըգուայ աղլեր ² • Պատէ
 հու՝ խասիմանէ սուրէթ իլէ շմաւօն գարնտաշընը ան
 լերին հօնիւնտէ պաղլայուայ՝ մէգս հտէր • (զիրա տէ
 նիլը քի՝ յովսէփի գույույա աթտրգլերինտէ՝ շմաւօն
 իտի պաղլայան) • Ա՛ էմր հտէր քի՝ հէփիսինին ջուվալէ
 րինի պուղտայ իլէ տօլոուրուայ • վէրտիբլերի ազճէի
 տախի ջուվալէրինէ գօյալեր • վէ եօլ իչիւն տախի նա
 վալէ վէրէլեր՝ քի կիտիւայ բենիամինի կէթիլերէր •

Սիւալ 35 •

Յովսէփ գարնտաշլերինի կեօրիւնճէ՝ ինչիւն անլերէ պէյան էթ
 մէտի քէնտինի •

Ճ. Պարնտաշլերի իսէվթ էթմէսինլեր • պախուսուս
 քի անլերին ֆէյլինի • վէ բենիամինէ նէ սուրէթ իլէ
 պագտրգլերինի անկլասըն տէյու • Նազար էյլէ մէզ •

1 Պատասխանի ետ ոուբէն՝ և ասէ ցնոսա • ո՞ն իօսեցայ ընդ
 ձեզ՝ և ասեմ՝ • Թէ մի՛ մեղանչէք մանկանդ • և ոչ լուայք ինձ •
 և ասա՛ արիւն նորա խնդրի • Ծ.Ն. • 42 • 22 •
 2 Էւ անցեալ Մեկուսի ՚ի նացանէ ելաց յովսէփ • Ծ.Ն. • 42 • 24 •

պուրէրին հայինէ : զիրա պալատէ զիրք օրոուղի մէն վալ իւզրէ՝ շմաւօն հապաւտէ ըէհին գալուպ՝ քէնտիլէ ըի Թօգուզ գարնտաշ մըսըրտէն չըգուպ կիթտիլէր իսէ տէ , գօնագ եէրինտէ հայվանլէրէ եեմ վէրմէք իչիւն չուվալըն պիրինի աչուպ՝ ագճէի անտէ պուլունճէ , զա յէթ խէվի պիրլէ՝ տիւրլու շիւպհէյէ վարըրէր , քի օլմայա եէնէ Թէքտիրլիթ զուհուր էտէ քէնտիլէրի նէ : Պու իչէ տախի պիր մանէ վէրէմէյիւպ՝ նէ տիր պու՝ քի ալլահ էթտի պիզէ տէյերէք՝ Թաաճիւպ էտէրէր ¹ : Պախուսուս՝ բենիամինի նիճէ մըսըրէ կեօ Թիւրսիւնլէր՝ քի շմաւօն խէլաս օլուեն տէյու՝ ազիմ հնտիլէ վէ գասավէթ իւզրէ փէտէրլէրինին եանընէ վարուպ՝ օլան զուհուրաթլէրի նագլ էտինճէ՝ օ տախի Թաաճիւպ էտէր : Պունտէն գաթի նազար , չու վալլէրի պօշաթորգտէ , հէրքէսին վէրտիկի ագճէ՝ քէնտի չուվալընտէն չըգընճէ , հիյպէթտէ գալուպ՝ զայէթ խէվի էտէրէր ² :

Նազար գըլ պուրատէ յակորուն պաշընա կէլէն սերէն ճամէ , օ քի չօգ վագըթտէն պէրու եալընը յովսէ վի աղար իքէն , շմաւօն տա մըսըրտէ մէգս օրոուգտէն մատէ , բենիամինի տախի մըսըրէ կեօթիւրմէք իս Թէտիրլէրինտէ , շիքեայէթ սուրէթի իլէ տէր քի , պէնի էվատսըղ էթտինիզ , յովսէփ եօգ , շմաւօն եօգ , բենիամինի տէ ալմագ իսթէրսինիզ , հէփ պու (գա զալէր) պէնիմ իւզէրիմէ կէլտի ³ : Անագ տէկիլ քի յակոր պու ճէվապ իլէ ալլահտէն գաթի ումուտ օլուպ՝ հայինտէն շիքեայէթ էթտի , իլլա քի էվատլէ

1 Եւ ասէն զինչ է այս՝ զոր արար ընդ մեզ անձ . ԾՆՆ . 42 . 28 .

2 Եւ իբրև տեսին զծրարս արծաթոյ իւրեանց , ինքեանք և հայրն իւրեանց երկեան յոյժ . ԾՆՆ . 42 . 35 .

3 Ասէ ցնոսա յակոր . . . զիս անորդի արարէք . յովսէփ չէ՛ ի միջի . շմաւօն չէ՛ ի միջի . և զբենիամին ևս առնուցուք . յիմ վէրայ էին այս ամենայն . ԾՆՆ . 42 . 36 .

րինէ թագիր հտեր՝ թի նիչիւն քիւ չիւք գարնտաչիւրի
 նի պէյան էթտիւր : Կարին պու խուսուստէ անչերին
 գապահաթը եօգ խտի • զիրա՝ յովսէփ անչերի կեօ
 րիւայ՝ սիզ չաչուսուսուղ տէտիկիստէ • իգթիզա էթ
 տի անի խապեր վէրմէք • վէ լարին հալ պու թի՝ յա
 կորէ հպէտի եանընտէն այրըմագ իսթէմէզ բենիամի
 նի : Օլ պապտէ ուրբէն նաչար գալուպ տէր թի՝ պանա
 թէսլիմ էթ անի՝ էկէր սէլամէթ կէթիրմէզ խեմ՝ պէ
 նիմ իքի օղլումու հօլտիւր • անճագ յակոր իսքեաթ օլ
 մագ • զիրա՝ անըն պու միսլիլու ճէվապը նաչերի խտի :
 Ֆէհմ էյլէ պուրատէ մէզպուրլէրին զայէթ նաչար հա
 լէ տիւչիւայ՝ աղիմ էնտիչէյէ կիրիթթար օլմալէրինի •
 ԳԼ • զիրա կէթիրտիքլէրի պուղտայ թիւքէնիւր • վէ կիւն
 ԽԿ • պէ կիւն գրթըգ թարագգա պու ըմտտէ • էկէր թէք
 րար կիտիւպ պուղտայ կէթիրմէզլէր խե • աճըգտէն
 էօլէ ճէքլէր • վէ բենիամին պերապէր օլմատըգ ճէ մը
 սըրէ կիթսէլէր • յովսէփին եանընտէ խիլաթ չըգուպ
 թէքտիր օլաճագլէր • վէ յակոր՝ պիր կեօնէ ըաղի օլ
 մագ թի բենիամինի մըսըրէ կեօթիւրէլէր : Պատէհու
 յուգա տէր թի՝ պանա թէսլիմ էթ բենիամինի • էկէր
 անի սէլամէթ կէթիրմէզ խեմ՝ հօմրիւմ օլոուգ ճէ
 գապահաթը օլայլմ՝ : Յակոր պու ճէվապ իլէ իս
 քեաթ օլուր՝ թի բենիամին տախի օ՝ պիր էվլատլէրի
 իլէ կիտէ մըսըրէ • Նազար էյլէ՝ թի գապահաթը օլ
 մագ • նէ գատար զլյատտէ աղըր մասլահաթ տըր • զի
 րա յակորու պազգա սուրէթ իլէ իսքեաթ էտէմէտի
 լէր • իլլա թի գապահաթը օլմազ իլէ : Ֆիհագիգա
 պու իշ աղիմ թէճրիպէ խտի յակորա • զիրա օն իքի
 էվլատտտէն հիչ պիրի գալմագ եանընտէ • մուգատտէմ՝
 եալընըզ յովսէփ իչիւն աղար իքէն՝ պու տէֆա հէփիլ

Ի Ասէ յուգա՝ . . . ես առնում գրա յերաչխի • ՚ի ձեռաց իմոց
 խնդրեսչիւր գրա • Եթէ ոչ ածից գրա՝ և կայուցից առաջի քց՝
 յանցաւոր ելէց զամենայն աւարս • ԾՆՆ • 43 • 8 •

սինի պիրտէն գայոյ եթմիշ կիսի օլտու : Աէ լաբինն
նիճէ քի օ անէ տեկին յակոբ չօդ տեքտ պեւա չէ
քիււ պեպտի գաթի ումուտ օլմատը , քեզա՝ եւ
նէ գաթի ումուտ օլմայարագ՝ էվլատլերինի ալահըն
րէյինէ թէսլմ հտեր ¹ :

Իսէվի եթմէ եւ յակոբ՝ ազ վագրթ էվլատսըզ գա
լարն , լաբին սօնկրն յովսէփի տախի պուլուրտուն , զե
րա բենիամին մըսըրէ կիտինճէ՝ յովսէփ պուլուրտուր :
Աէ յակոբուն թէնպիհի իւզրէ հտալիյէ վէ իքի գաթ
ագճէ այոււ պեպտի տախի պերապեր , օն գարն
տաշ մըսըրէ կիտերէր : Յովսէի անլերի կէօրտիւքտէ՝
հմը հտեր վէքիլաարճընէ՝ քի էվէ կեօթիւրիււ պ՝ գա
ամ հազըրլայէ : Լաբին անլեր՝ պէլքի մուգատտեմքի
պուլտայըն ագճէսի իչիւն պիղի մահպուս էտեճէք
էր տեյու՝ շիւպհէյէ վարոււ պապեր վէրերէր ագ
ճէյի կերույէ կեթիրտիլերինի : Աէ մեզբիւր վէքիւ
խարճ էլմ չէքմէյին տեյիււ պ՝ անլերին գալպինի միւս
թերիհ եթտիլտէն մատէ , շմաւօնու տախի հապը
տէն չըգարոււ պ՝ հէիխսինն այագլերինի էայգար : Աէ
յովսէփ էվէ կելինճէ՝ կեթիրտիլերի հտալիյէի սու
նոււ պ՝ թէմէննա հտերէր անէ , օ տախի հալ խաթըր
սիււալ հտիււ պ՝ վէտերինին հայաթտէ օլտուղինի անկ
լայընճէ՝ մէտհ հտէր անի ² : Քեզա՝ բենիամին իչիւն
քիււ չիւք գարնտաշըրզ պումու տուր տեյու սիււալ է
տիււ պ՝ տուա հտեր անէ ³ : Մեզպուրէր պու ճէվապ
լերտէն պիր շէյ ֆէհմ՝ հտեմէտիլէր իսէտէ , յովսէ
փին իւրեկի տայանմայոււ պ՝ պաշգա օտայէ կիրիր ազ
լէր : Աէ գաամ վագթի յովսէփ մըսըրլէր իլէ պերա
պեր սօֆրատէ օթուրոււ պ՝ գարնտաշլերինէ այրը սօֆ

1 Եւ ամ իմ տայէ ձեզ շորհս աւաջի սան՝ և արձակեցէ լէ
ձեզ զեղբայրն ձեր զփուս և զբենիամին . Ծնն . 43 . 14 :

2 Եւ սսէ օրհնեալ է այրն այն յայ . Ծնն . 43 . 28 :

3 Եւ սսէ , ամ ողբմէսցի քեզ սրգեակ . Ծնն . 43 . 29 :

րա գուրտուրուր , վէ անլերի սըրասը իլէ օթուրթ , տուղինտէ Թասաճիււ պ հտեղլեր , քի նիճէ Ֆերգ հտեղ անլերին տեղէճէլերիննի , զիրա՛ հվլլէլա պիւլիւկիւնիւ՛ վէ սօնկրա քիւլլիւկիւնիւ օթուրտուր :

Պագասա՛ պու պասպոտէ լազըմ՛ խո՛ յովսէփին քէնտիլէ րինի Թանըտղղինի Ֆէհմ հթմէք , լուքին հպետի Ֆերգ քինէ վարամազլեր : Պոււնտէն գաթի նազար՝ ատէթի պէլտէ իւզրէ՛ յովսէփ քէնտի սօֆրասընտէն անլերէ եէ մէք վէրտիկինտէ՛ բենիամինէ պէշ գաթ զիյատէ վէ րիբ՝ : Զիրա՛ իքիսինին վալտտէսի պիր օլմաղ իլէ՛ զիյատէ իքրամ հթտի անէ , լաքին մէղպուրլեր եէնէ Գւ՝ Թանը յամազլեր անի : Դասամտէն սօնկրա՛ յովսէփ հմր ԽԴ՝ հտեղ վէքիլխարճընէ՛ քի անլերին չուվալլէրլինի պուղլ տայ իլէ տօլոուրուպ՝ եէնէ ագճէլերինի չուվալլէրլիննէ գօտուն : Աէ տախի՛ քէնտի շերաս պ իչտիկի կիւ միւշ Թասը՛ բենիամինին չուվալլընէ գօտուրուր , վէ հրթէսի կիւն հրքէն՝ օն սիր գարնտաշ պիր եէրտէ կօլճու օլտուլեր :

Սիւալ 36 .

Յովսէփ՛ քէնտի շերաս իչտիկի Թասը՛ նիլիւն բենիամինին խաւը՝ ճունէ գօտուրթտու .

Ծ . Պարնտաշլերինի Թէճրիպէ հթմէք) իլիւն . զիլրա չիւնքի բենիամինէ չօգ իլթիֆաթ հտիււպ՝ պէշ գաթ զիյատէ գասամ վէրտի , անլերին Ֆիքրիսի անկլա մագ իսթէր՝ քի աճաս պ հասէտ հտիււպ՝ Թաս անըն չուվալլընտա պուրոււնտուղինտէ՛ գասպահաթլը տրը տէ յու , անի կօլլընը պըրագըրլս՛ընը : Աէ տախի տուլմագ իսթէր՝ քի փէտեղլերինտէն նէ՛ ճէվապ իլէ ալմըլէր ա նի . վէ նէ՛ նազար իլէ պագարլար փէտեղլերիննէ :

I Եւ մեծացու մասն բենիամինի քան զմասունս ամենեցուն հըն գապատիկ քան զնոցայն . Ծ.Ն.Ն . 43 . 34 .

Ֆէհմէյլէ պուրատէ յովսէփին գարնտաշէրինին հա
 լինի . ֆիւհագիգա մէզպուրլէր զայեթ շազըզ ին մը
 սըրտէն չըգտըլէր , զիրա պիր ալիշան վէզիր քէնտիլէ
 ըինէ ազիմ զիյաֆէթ վէ իքրամ էթտի , շմաւօն հա
 պըստէն խէլաս օլտու , բենիամին տախի պէրապէր ,
 չուվալլէր պուղտայ ինէ թօլու , անճագ պու շազըզ
 չօգ սիւրմէյիւպ՝ ազիմ գասավէթէ թէպտիլ օլտու .
 Թաաճիւպ էթմէ՝ մատամ քի տիւնեանըն հալի պէօյ
 լէ տիր . պիր կեօզ ինէ կիւլտիւրիւր , օ պիր կեօզ ի
 լէ աղատըր , պիր էլ ինէ վէրիր , օ պիր էլ ինէ ալըր .
 Զիրա՝ յովսէփ քէնտի վէքիլիսարճընը աճէլէ վէ դա
 զէպ սուրէթի ինէ իրսալ էտէր՝ քի անլէրին խուրճէ
 ըինի արայուպ թասը պուլուն , վէ քիմին խուրճուն
 տէ պուլունուր իսէ՝ անի դութուպ կէթիրսին : Աէ
 մէզպուր՝ պիր Թագըմ ատէմ ինէ խըրսըզ դութմաղէ
 կիտէր միսալի , անլէրէ եէթիշիւպ՝ պու նէ քեօթիւ
 լիւք տիր՝ քի էթտինիզ , էյիկէ պէտէլ խըրսըզըզ է
 տիւպ՝ Թասը չալտընըզ տէյու՝ Թէքտիրիլէթ հարէքէ
 թի կեօսթէրինաէ , մէզպուրլէր հէփիսի պիրտէն՝ հա
 շս՝ քի պիզ խըրսըզըզ էտէլիմ . մուգատտէմ խուրճէ
 ըիմիզտէ պուլտուղումուղ ագճէյի կէթիրտիք իսէ ,
 նէ մինասիպէթ քի շիմտի Թասը չալալմ . քիմտէ պու
 լունուր իսէ Թաս , էօլսիւն օ ատէմ . վէ պիզ տախի
 դուլ օլուրուղ աղամըզէ տէյու՝ գաթի ճէվապ էտէը
 լէր : Պու գապլ իւզրէ՝ վէքիլիսարճ անլէրին խուրճէ
 ըինի՝ պիւլիւքլէրինտէն պաշայուպ թա՝ քիւլիկիւնէ
 տէկին արար , վէ Թաս բենիամինին խուրճունտէ պու
 լունտուգտէ՝ պաշարլէր ֆիղանէ , զիրա՝ նէյէ օղրա
 տըզլէրինի պիլմէտիլէր : Ֆիւհագիգա՝ պիլիլլէր քի բէ
 նիամին խըրսըզըզ էթմէզ , լաքին Թաս անըն խուր
 ճունտէն չըգտը : Ճիւմիէսի յովսէփէ գուլ օլմագ իւ
 թէր՝ քի էալընը բենիամին խէլաս օլտուն , լաքին նէ
 գապիլ , Թաս քիսին խուրճունտէ պուլունտու իսէ՝

յովսէփ անի իսթէր : Օլ պապտէ ճիւմէսի կէրի տեօ նիւպ՝ յովսէփին հուզուրինէ կէլտիքտէ , յուգա եէր իւղէրինէ գափանարագ՝ պաշար նիյազէ : Աէ սայիր պիր կեօնէ հօզր հտէճէք՝ վէ ճէվապէ գատըր օլա ճագք բեօշէ պուլամայուպ՝ ալահըն կիզլի շէրիյսթընէ իհալէ հտէր պու իշի : Զիրա՝ սահիհ պիլըր քի՝ պու խուսուստէ գապահաթլէրի եօգ . լաքին թագսիրաթ իւղէրլէրինէ սապիթ օլտու : Աէ ճէսարէթ հտէմեղա լէր տէմէլէք քի տիւշման շէրինէ օլրատըդ . զիրա յովսէփտէն տիւշմանըգ մամիւլ էթմէղլէր : Իմտի՝ պու պիզլիմ կիւնասըմըգ տըր՝ ճիւմէմիզ սանա գուլ օլու բուզ տէյինճէ՝ յովսէփ ճէվապ հտիւպ՝ հաշա՝ քի պէնն օ իշի հտէյիմ՝ իլա՝ թաս քիմտէ չոգտը իսէ՝ օ պա նա գուլ օլուռն , վէ սիզ սէլամէթ իլէ կիտիւնիզ փէ տէրինիզէ տէյու գարար վէրտիքտէ , յուգանըն գալ պի կեօյա շիտտէթլի օգ իլէ եարալանուպ՝ նէ եա փաճաղինի շաշըրտը : Զիրա՝ նէ գապիլ քի բենիւ մաին պերապէր օլմատըգճէ՝ փէտէրինին եանընա վարա , մատամ քի հօմրիւ օլտուգճէ պօրճու օլմագ շարթը իլէ քէֆալէթի վար , քի անի պի քէտէր փէտէրինէ թէսլիմ հտէ :

Պիլլագի՝ օ անէ տէկին յուգա հէր նէ գատար նիյազ էթտի իսէտէ , յովսէփ կիւճէնմէսին տէյու հօզր տիլէյիւպ , վէ թէքրար տաղի տէրուռն պիրլէ նիյազէ պաշայուպ բենիամինի նէ գալիլ իլէ պապասընտէն ալ տըգլէրինի , վէ պապասընըն անլէրէ էթտիկի ճէվապա լէրի , պախուսուս քի՝ յովսէփ իլիւն կեահ հօլտիւ ¹ , վէ կեահ ճանավար եհտի տէտիքլէրինի ² , վէ կէեր բենիամին կիթմէզ իսէ՝ փէտէրի գասալէթինտէն է զէյէթ իլէ հօլէճէկինի պիր պիր սըրասը իլէ նագլ է տէր . քի իլսթիւար փէտէրլէրինէ մէրհամէթ հտիւպ

1 Եզքայր նր մեռաւ . և նա միայն մտայ մօր իւրոյ . Ծնն. 44. 20 :

2 Եւ ասացիք թէ գազանակուր եղև . Ծնն. 44. 28 :

բենիամինի պըրագսըն • վէ քէնտի անըն եհրինէ գուլ
 օլտուն ։ Իմտի՛ յովսէփի գարնտաչէրինի պու հալտե
 կեօրիւնճէ • անկար քի բենիամինէ հասեալիք էթմէ
 յիււյ՝ անըն խէլասընէ ջաըլըրէր • վէ փետեղէրինէ
 մուհապպէթլէրի վար • պախուսուս քի բենիամին օ
 վագըթ անճագտե լկիրմի տեօրթ եաչնտե մահճուպ
 պիր Ճիւան • հազըրը մէճլիս օլանլէրին հուղուրինտե
 գապահաթը կիպի տուրուպ՝ հիճապինտէն նաչի քիմ
 սենին եիւղիւնէ պագմաղ • վէ յովսէփին հիլպէթին
 տէն խէվֆ Էտիւպ թիթիրէր • քէզա՝ օ պիր գարըն
 տաչէրինին գալպի գանա պուլանը շ • վէ կեօզլէրի
 եաչ իլէ թօլմու շ • վէ ֆիքիրլէրինտէն ալլահա նիլյաղ
 Էտէրէր • զիրա՝ քէնտիլէրի զարիւյ՝ Էպէտի եարտըմ
 ճըլէրի եօղ • վէ պիր ալիչան վէզեր տավաճը •
 Իպրէթ ս՛լ • պու սէյրանըն թըպգըսը իտի՛ նէ զէման
 քի յովսէփին ջիլէքլի Էավապընը իւ զէրինտէն ալուպ՝ ա
 նի գուլույա աթաըլէր • վէ գուլուտէն ջըգարուպ՝ է
 սիր կիպի սաթաըլէր • զիրա՝ յովսէփի եալընըղ անլէրէ նի
 յաղ Էտիւպ աղար իտի • լաքին անլէր տիլնէմէզ իտի
 լէր • Վէ նիճէ քի բենիամինին գապահաթը եօղ • լաքին
 գապահաթը կիպի տուրուր իտի • քէզա յովսէփին տա
 խի գապահաթը օլմայուպ՝ սուջու կիպի պաղանտը •
 Էյիմտի՛ յովսէփին գարնտաչէրինին հալնի իչիթտին •
 պիրտե յովսէփին հալնի իչիթ • պէլն մէզպուր՝ միւ
 ջիւք կիպի պիր վէզեր ի աղէմ՝ լաքին գարնտաչէրինի
 պու հալտե կեօրտիւքտե պիր կեօնէ թագէթ կէթիւ
 ըմէյիւպ՝ ճիկէրի գալրուլուր • վէ կեօզլէրի եաչ իւ
 լէ թօլարագ՝ Էգրաֆտե օլան առեմլէրի տիշարը ջը
 գարուպ՝ քէնտի եալընըղ գարնտաչէրի իլէ գալտըղի
 հալտե • ճէվապ Էտէր քի՛ պէն իմ գարնտաչընըղ

ԳԼ ԽԵ

Ա Եւ արդ կացից Էս ծառայ քո փոխանակ մանկանդ՝ ստրուկ մն
 կոոյ • և պատանեակդ ելցէ ընդ եղբարս իւր . . . զի մի՛ տեսնց
 զարեան . որդ գտանիցեն զհայր իմ • Ծնն . 44 . 33 :

յովսէփի . քի սիզ պէնի սաթտընը ¹ :
 Նազար գըլ պուրատէ , յովսէփին գարնտաշէրինին հալի
 . քէֆիյէթինէ , զիրա կիւմիւշ թաս բենիամինին խուր,
 ճուստէ պուլունտուղի իջիւն՝ օ անէ տէկին եալընը
 անի խէլաս էթմէք արզուսինտէ օլարագ՝ պիզիմ կիւնա
 հըմըզն սէպէպինէ տիր պու իշ տէյու՝ թագըրի էթ,
 տիւէր իսէտէ , օ խուսուստէ գապահատըր օլմաէրի
 իլէ ֆիքիւրէրի ըհաթ իտի , անճագ՝ յովսէփի . քէնտի
 նի պէյան էտինճէ , հէր պիրինին ֆիքրի պիրէր ճէլատ
 միսալի էօլիւմ գօրգուսու վէրմէք իլէ անիտէ պէնկզ
 լէրի սօլուպ՝ պաշարլէր թիթիրէմէկէ . վէ շիմտի պի
 զի էօլտիւրիւր տէյու՝ խէփիւրինտէն նաշի նութգլէրի
 դութուլուպ՝ վէ դայէթ ազիմ հիյպէթտէ գալուպ՝ օ
 տէրէճէ շաշորըրէր . քէնտիւրինի , թա՛ քի ճէվապէ
 գատըր օլմազլէր ² : Զիրա ինսանըն ֆիքրի՝ քէնտի
 վիւճուտինտէ պիխիլաֆ շահիտ օլմաղ իլէ , էթտիկի
 . քէօթիւլիկիւ միւլահազա էթտիքճէ՝ հէր հալ ըզ
 տըրապէ կիրիֆթար օլուպ՝ ըհաթտըր օլուր : Վէ լա
 քին յովսէփի աղայարագ անլէրի պուս էտիւպ , թէ
 սէլա վէ միւսթէրի՛ օլուսկէր տէյու ճէվապ էտէր՝
 . քի գօրգմայըն՝ վէ գասալէթ էթմէյին , վէ կիւճիւ
 նիւզէ կէլմէսին . քի պէնի սաթտընը , զիրա սիզ իր
 սալ էթմէտինիզ պէնի մըսըրէ , իլա քի՛ ալահ իրսալ
 էթտի՛ սիզի պէսլէմէք իջիւն , զիրա տահա պէշ սէնէ
 գըթըգ օլաճագ տըր : Պատէհու՝ մէզպուրլէր անճագ
 տէ . քէնտիւրինէ կէլուպ՝ ճէվապէ գատըր օլուրլէր ³ :
 Յովսէփին գարնտաշէրինին կէլտիկինի՛ մըսըրըն փատի
 շահը փարաւօն տուլուպ խօշանմաղ իլէ , թէնպիհ է

1 Եւ սաէ : Ես եմ յովսէփի եղբայրն ձեր . զոր դուք վաճառեց
 թէք յէգիպտոս . Ժ.ն. . 45 . 4 :

2 Եւ ո՛չ կտրէին եղբարք նորա տալ նմա պատասխանի . զի ինչ
 ապէցան յերեսաց նորա . Ժ.ն. 45 . 3 :

3 Յետ այնորիկ խօսեցան եղբարք նր ը նմա . Ժ.ն. 45 . 15 :

տէր անէ՛ ,քի փէտերինի տախի կէթիրտէ : ՕԼ պապ տէ յովսէփ՝ գարնտաշէրինի ազում իբրամ վէ չօգ զախիրէ իլէ իրաւ էտէր՝ քի փէտերի յակոբու կէթիրէ լէր : Աէ լաբին թէնպիհ էտէր՝ քի եօլտա պիրիպիրի նէ տարըլուպ՝ նիզա էթմէյէլէր ¹ :

Իպրէթ ալ՝ նիճէ քի յովսէփ՝ բենիամինի զիյա տէ սէվտիկի իչիւն՝ քէնտի թասընը անըն խուրճուստէ սագլամասը իլէ՛ մէզպուր պիր վագըթ գօրդու վէ սըզլէթ չէքտի իսէտէ , սօնկրա յովսէփ՝ քէնտինի պէյան էթտիկինտէ ճիւմլէսինտէն զիյատէ շազ օլտու . քէզալէր՝ ալլահ սէվտիկի գուլէրինի պիր վագըթ սըզլէթ իչինտէ սագլար իսէտէ , պատէ հու անլէրին փազլէթինի զահիրէ չըդարուպ՝ պու ճիհանտէ միշէրրէֆ էթտիկինտէն մատէ՛ ախրէթտէ տախի քէնտինի պէյան էտինճէ՛ անլէր ճիւմլէսինտէն զիյատէ շազ օլտալէր կէրէք :

Սիւալ 37 :

Յոյսէփ՝ նիչիւն գարնտաշէրինէ թէնպիհ էթտի՛ քի եօլտա տաբըլուպ նիզա էթմէսինլէր :

Ճ . Բէնտինէ էթտիքլէրի զատտարըղի պիրիպիրի նին իւզէրինէ աթարագ՝ մապէյնլէրինտէ նիֆագ փէյտա օլմասըն տէյու , զիրա նիճէ քի աթէշ՝ էվվէլա քէնտի եանուպ՝ սօնկրա պաշգասընը եագար , քէզա պաշգասընէ քէտէր էտէն՝ էվվէլա քէնտի քէտէրլէնիր , անճագ հիքմէթ պու քի՛ քէնտի քէտէրլէնտիկինի էվվէլա տույնայուպ՝ սօնկրա տույար , Պու հիսապ յովսէփին գարնտաշէրի՛ անէ էթտիքլէրի քէմլիկին քէտէրինի էվվէլա ֆէհմ էթմէյիւպ՝ նէ վագըթ քի յովսէփ՝ քէնտինի անլէրէ պէյան էթտի , օ՛ վագըթ անկալայուպ՝ ագըլէրի պաշէրինէ կէլտի , լաբին՝ նիճէ քի

1 Ատէ ցնձ . մի՛ զայլամայցէք ինշ՝ ի ճաննըհի . Ծ.Ն. 45 . 24 :

օլան իշ կերի տեօնմէզ , քեզա՝ քեմլիկին նէտամէթի
 ֆիքիրտէն չըզմազ : Պէլի յովսէփ անլերին գապահա
 թընը աֆ էթտի , լաքին անլեր՝ քէնտի դարաֆէրին,
 տէն հէր հալ նէտամէթ չէքէրլեր : Օ՛ հՃիլտէն թէն
 պիհ հտէր՝ քի եօլտա պլրիպիրինէ պէհանէ պուլա
 րագ՝ նիզա հասըլ էթմէսինլեր * իլա քի՝ ալահտէն
 մէմնուն օլտունլեր * զիրա՝ անլերին ֆէսատ իւզրէ հա
 րէքէթլերինի՝ ալահ էյիյէ վէ խայիրէ թէպտիլ էթտի *
 Ֆիհադիգան պու խուսուստէ ալահըն կիզլի սըրըր օլ
 տուղի աշիքեար կէօրիւնիւր * զիրա օն ատէմ պիր եհր
 տէ՝ պէօյլէ ազիմ զատտարըզ հտիւպ՝ իկիրմի իւչ սէ
 նէ մըզտարի մապէյնլերինտէ կիզլի դալուպ՝ զահիրէ
 չըզմատըղի , թաաճիւպ էտէճէք պիր իշ : Զիրա օ
 գատար միւտտէթ՝ պու միսիլիւ ֆէսատըն կիզլի դալ
 մասը , հէր հալ անլերին իթթիֆագընէ միւհթաճ ի
 տի * վէ լաքին՝ քեօթիւ ամէլ իշէյնլերին մապէյնի
 տէ իթթիֆագ օլմազ * մատամ քի՝ իթթիֆագ էյի
 տիր , վէ քեօթիւ ամէլ՝ ֆէնա տըր * վէ էյի իլէ ֆէ
 նա՝ պիր եհրտէ իմթիլաճ էթմէք գապիլիզ տիր *
 Խմտի մալիւմ քի՝ ալահըն րէյի վար պու մասլահաթ
 տէ : Լաքին զանն էթմէ քի մէզպուրլեր՝ ալահըն էմ
 րի իճրա օլտուն տէյու՝ անի սաթտըլեր , իլա՝ քէնտի
 նէֆսանիլէթլերինտէն նաշի * օ՛ հՃիլտէն՝ զայէթ պիւ
 վիւք կիւնահ սահապի օլտուլեր :

Սիւալ 38 օ

Յովսէփին հայաթտէ՝ վէ մըրըտէ վէզիւր օլտուղին՝ յակոբ
 տույտուգտէ , նէ՝ միւլահագա էտէք իտի :

Ճ. Սալիւմ քի՝ ֆիքիրտէն խարիճ շաղըզ՝ ետիտա
 քէտէր՝ օ՛ քի ալմանսըզ զուհուր հտէր , ինսանէ քէ
 տէր վէրիւր : Լաքին՝ յակոբ նիճէ քի մուգատտէմ յով
 սէֆին գանը հալապընը կէօրիւպ՝ տէրէճէսիզ գասա

վէթ եթտի իսէտէ , վիճուտինէ՝ քէտէր օլմատը , քէ
 զա՝ անըն հայաթտէ , պախուսուս քի՝ վէզիր օլտու
 ղինի իշտիււայ՝ ղայէթ շաղ օլտու իսէտէ , ֆիհճալ է
 նանմայոււյ՝ Թաաճիււայտէ գալտը՝ : Յովսէփին հօւ
 տիւկիւնէ Թէզ ինանտը յակոր , լաքին վէզիր օլտու
 ղինէ Թէզ պէրի ինանմազ , ղիրա քէտէրէ օղրամագ
 գօլայ տըր , անճագ իգպալէ վասլ օլմագ , խուսուսա
 քի վէզիր օլմագ՝ կիւճ մասլահատ օլմաղ ինէ իշկիլէ
 վարըր , անճագ՝ արասպալէրի կեօրիւնճէ՝ անէրի քի
 յովսէփի իրսալ եթմիշ իտի կեօջիւրինի գալտըրմագ է
 ջիւն սահիհ ինանըր՝ անըն հայաթտէ վէ հիւքիւմ
 տար օլտուղինէ , վէ Թէտարիք կեօրիււայ՝ ճէմի քիւււ
 ֆէթի ինէ ջըգար եօլա՝ քի կիտիււայ յովսէփի կեօրէ : ԳԼ .
 Վէ լաքին ջիւնքի ալահ՝ քանան ղօխրաղինի քէնտինէ ԽԶ .
 վատ եթմիշ իտի , խէվի էտէր՝ քի օլմայա մըսըրէ կիթ
 մէսի ինէ ալահըն վատ եթտիկի եհրտէն մահրոււմ գա
 լա : Խուսուսա խէվի էտէր՝ քի օլմայա էվլատէրի մը
 սըրըլէրին հարէքէթլէրինէ մէյլ էտիււայ՝ ալահը կիւ
 ճէնտիրէլէր : Օ՛ էճիլտէն՝ եէմին գուլուսու տէնիլէն
 մահալէ կէլտիրտէ , գուրպան էտիււայ՝ քէնտինի ալ
 լահըն ինայէթինէ իհալէ էտէր : Վէ ալահ՝ ըուեասըն
 տէ կեօրիւնիււայ ումուտ վէրիւր , քի խէվի էթմէսին
 մըսըրէ կիթմէկէ , ղիրա՝ քէնտի անըն ինէ պէրասպէր
 մըսըրէ ինիււայ՝ վէ անտէ պիւլիւք միլէթ էտիււայ՝ սօնկ
 բա անտէն ջըգարսա կէրէք՝ : Օլ պասպոէ յակոր միււ
 Թէրիհ օլարագ մըսըրէ եագլաշտըգտէ , օղու յուղա
 ղը իրսալ էտիււայ՝ յովսէփէ խասպէր էտէր , օ տախի ա

1 Եւ պատմեցին նմա և ասէն , որդի քո յովսէփի կենդանի է ,
 և նա է իշխան ամ երկրին եգիպտացոցու և զարմացու . ՚ի միտս
 էւր յակոր . զի ոչ հաւատայր նոցա . Ծ.ՆՆ . 45 . 26 :

2 Խօսեցու ած Ը ինի ՚ի տեսլեան գիշերոյ՝ և ասէ . . . մի՛ եր
 կընիւր իմանել յեգիպտոս . զի յագգ մէծ արարից գքիզ անդը՝ ես
 ինէ Ը քէզ յեգիպտոս և ես հանից դքիզ խալտու . Ծ.ՆՆ . 46 . 2 :

զիմ իզգէթ պիրլէ գարլը չբգուպ , յակոբ անի կեօ ,
 րիւնճէ՝ աղայարագ պօյնունէ սարբլուպ շաղ օլուրլէր •
 Գլ • Պատէհու յովսէփ՝ փէտէրինի վէ գարնտաշլէրինտէն
 Խէ • պէշինի՝ մըսըրըն փատիշահը փարաւօն իլէ կեօրիւշ •
 տիւրտիւկինտէ՝ յակոբ օրհնել էտէր անի : Աէ փարա
 ւօն անլէրտէն խօշլանուպ՝ գեսեմ տէնիլէն եէրի վէ
 րիր յակոբա՝ քի անտէ սաքին օլա :
 Յակոբ մըսըրէ կիրտիկինտէ , էվլատլէրինին զէվճէլէ
 րինտէն՝ վէ տախի քեօլէ՝ խալայրգ՝ վէ խըզմէթքեար
 լէրինտէն մատէ , էալընըզ էվլատլէրի վէ թօռուլէրի
 ալթմըշ ալթը ճան իտիլէր • վէ անըն թօգուղ թօռ
 նու տախի՝ քի անլէր մըսըրտէ թօղտուլէր՝ ալթմըշ ալ
 թը նէֆէրին իւզէրինէ զամմ օլուրնմաղ իլէ , մէճմուի
 եէթմիլ պէշնէֆէր սայրլտը • քի անլէրտէն իլէրի կէլ
 տի իէլ միլլէթի , նիճէ քի պէյան տըր մահայլինտէ •

Սիւալ 39 •

Յակոբ գալ էաշընտէ խի մըսըրէ կիթտիկինտէ •

Ծ • Իւզ օթուղ էաշընտէ : Օն եէտի սէնէ տախի
 մըսըրտէ էաշայուպ՝ էիւզ գըրգ եէտի էաշընէ վարտըգ
 տէ՝ ատէթլէրի իւզրէ յովսէփէ եէմին վէրտիրիր՝ քի
 էօլտիւկիւնտէ մըսըրտէ տէֆն էթմէյիւպ՝ քէբրօնտէ
 աբրահամըն վէ իսահակըն գապրի օլտուղի եէրտէ
 տէֆն էտէ քէնտինի : Աէ յովսէփ՝ րիճասընը՝ թաահուտ
 էտինճէ , յակոբ՝ անըն էլինտէ օլան վէզարէթ ասա
 սընէ պաշ էյիւպ՝ թէմէննա էթտի՝ : Պուրատէ թէք
 միլ օլտու յովսէփին մուգատտէմ՝ կեօրտիւկիւ իքինճի
 րուէա , քի օն պիր եըլտըզ՝ կիւնէշ՝ վէ ա)՝ քէնտինէ
 թէմէննա էթտիլէր տիւշիւնտէ , (նիճէ քի՝ զիբր օլ
 տու էիկիրմի եէտի սիւալտէ) : Պէլի յովսէփին վալի
 տէսի էօրիւշ իտի , լաքին փէտէրինին թէմէննա էթ

1 Երկրորդագր իէլ 'ի վը գլխոյ գաւազանի իւրոյ • Ծնն. 47. 31 •

մէսի իլէ : վալիտէսի տախի պերասպէր անկլանըր :

Պատէհու յովսէփ քէնտի իբի օղու մանասէ՝ վէ եփ Գ. 7
 ընմի՝ փէտէրինէ կեօթիւրիւր՝ քի օրհնել էթսին . Խ. 2 3
 օլ պատտէ յակոր՝ անլերի գուճագ-յայարագ պուս է
 տիււայ՝ մէմսուն օղուր ալահտէն : զիրա տէկիլ քի եա
 ընրդ յովսէփին եիւղիւնտէն հասրէթ պըրագմատը
 քէնտինի , իլա քի անըն էվատլերինի տախի կեօս
 թէրտի : Աէ մանասէ՝ իլք էվատ օլմաղ իլէ , յովսէփ
 անի փէտէրինին սաղ դարարիընտէ , վէ եփրեմի սօլ
 դարարիընտէ օթուրտուր՝ քի սաղ էլինի իլք օղունուն .
 վէ սօլ էլինի իբինճի օղունուն պաշնէ գօյոււայ՝ տուս
 էտէ անլերէ : Աէ լաբին ալահըն իլհամը իլէ՝ յակոր
 սաղ էլինի եփրեմին պաշընէ գօր , վէ սօլ էլինի մանա
 սէնին : Աէ ջիւնքի իխթիարըգտէն մէզպուրուն կեօղի
 քի ֆերգ էթմէզ իտի , յովսէփ իսթէր քի՝ անըն սաղ
 էլինի մանասէնին իւզէրինէ գօյոււն . լաբին՝ փէտէրի
 էլինի տէկիլմէյիււայ տէր քի , եփրեմ՝ մանասէտէն
 պիւլիւք օրուն : Աէ իբի էլի իբի թօունուն իւզէրին ,
 տէ խաշվարի օլարագ տուս էտիւայ՝ յովսէփին խաթը
 իլին՝ անլերի քէնտինէ էվատ էտէր , քի եփրեմ վէ
 մանասէ տախի օ պիր էվատլերի իլէ պերասպէր քէն
 տինէ վարիս օլալէր . նիճէ քի սնկրա՝ օն իբի ճինսին
 պիրի եփրեմ օրու . պիրի մանասէ : Պու պատտէրու
 հանի ֆիբիր իւզրէ մանասէ՝ եահուտիլէրէ , վէ եփ
 ընմ՝ իսաւիլէրէ էօրնէկ անկլանըր :

Աէ ջիւնքի յակոր՝ օ պիր էվատլերինտէն զիլատէ սե
 վէր իտի յովսէփի , օ էճիլտէն սիկիմ տէնիլէն մահա
 վէ՝ անի քի եիւզ գօյունէ սաթուն ալըլ իտի (նիճէ
 քի եիկիրմի պէշ սիւալտէ զիբը օրու) , պէր վէջճի
 մալըքեանէ անէ վէրիր՝ քի օ պիր էվատլերի ալագ
 էթմէյոււայ՝ օ մահալ եաընը յովսէփին օլա . Պու եէ
 թին հագգընտէ ճէնկ իլէ ալորմ տէյու՝ յակոր թագ
 ըրէ էթտի իսէտէ . անըն ճէնկ իլէ եէր զապթ էթտի

կի եազրը օրմատը ինտէն՝ տէնիլը .քի , մէզպուր օ մայ
հալի սաթուն այուպ՝ անտէ պիր վագըթ օթուրտուգ,
տէն սօնկրա՝ կեօչտիւ սայիր եերէ , վէ ամօրհալըլը
անի ֆիզուլի զապթ էթմիշ օրմաղ իլէ , անլէրին էլին,
տէն ճէնկ իլէ ալող ¹ :

ԳԷ . Պատէհու յակոր՝ էվատլէրինի չաղըրուպ՝ հէր պիրիւ
ԽԹ . նէ լայըլի իւզրէ օրհսութիւն վէրիւպ՝ անլէրին ճինս
լէրինէ պատ իլզէման նէ .քի զուհուր էտէճէք իսէ ,
ալահըն իլհամլ իլէ պէյան էտէր : Պախուսուս .քի՝
տեօրտիւնճիւ օղու յուգանըն ճինսինտէն մեսիհին ԹՅ
ղաճաղինի , կէլէճէք վագթին ալէմէթինի , սուրբ խա
չըն իւզէրինտէ գան տեօրիւպ՝ էօլէճէկինի , վէ գը
յամէ (յարութիւն) ալաճաղինի ² , բէզա տիւնեա
նըն նիհայէթինտէ՝ պէշինճի օղու գանըն ճինսինտէն
Թէճալըն կէլէճէկինի՝ սըրըէն պէյան էտէր ³ :

ԳԷ.Ծ . Օրհսութիւն Թէքսիլ օլտուգտէ յակոր վէֆատ էտիւպ՝
վէ ատէթլէրի իւզրէ անի պահարլայուպ՝ եաս կիւն
լէրի կէչտիքտէն սօնկրա , յովսէփ՝ վէ գարնտաչլէրի՝
վէ յովսէփի իբրամէն փարաւօնուն գարախընտէն տա
խի իթիպարը .քիմսէլէր կեօթիւրիւպ՝ բեբրօնտէ
տէ ֆն էտէրլէր , վէ տեօնէրլէր մըսըրէ : Պատէհու՝ յով
սէփին գարնտաչլէրի խէվիլլէրինտէն նաչի անէ տէր
լէր .քի փէտէրին պիզէ եէմին վէրտիրտի՝ .քի սեօլէյին
յովսէփի , աֆի էթսին սիզին գապահատըրըր : Մէզ
պուրլէր աֆ տիլէր իքէն , Թագսիրաթըր Թագէլէյիւպ՝
յովսէփի Թէքրար աղլաաըրլէր ⁴ , զիրա պու ճէվապ

1 Չոր տուի 'ի ճնց ամօրհացւոց սրով իմով և աղիմբ . Ծ.Ն.Ն. 48.22:
2 Մի պակասեացի իշխան 'ի յուգայ , և մի՛ պետ յեբանաց նո
բո , մինչև եկեսցեն նմա հանգերձեալքն . և նա է անկալու
թիւն հեթանոսաց . Ծ.Ն.Ն . 49 . 10 :
3 Եւ եղևցի դան օձ գարնտակալ 'ի ճանդրհի . հարկանել զգար
չապար երիվարի . և ընկենուլ զհեծեալն յետս . Ծ.Ն.Ն. 49.17:
4 Ելաց յովսէփ վր բանիցն զոր խօսեցան ը նմա . Ծ.Ն.Ն. 50.17:

իլէ՝ անի նեփսանի յեթճի պէլէմիլ զորուէր , պախուսուս . քի խիլաֆ սեօյլէտիլէր , զիրա յակոբ՝ պու միսիւ լիւ եէմին վերտիրմիլ տեկիլ խտի անլէրէ : Վէ լաքին յովսէփ՝ անլէրին խիլաֆ սեօյլէտիկինի եիւզլէրինէ վէր մէյէրէք՝ ճէլապ էտէր , քի սիզ պլնտէն էօթիւրիւ քէմլէք տիւշիւնտիւնիւզ , լաքին ալլահ պէնիմ իչիւն էլլէք տիւշիւնտիւ , դօրգմալըն , սէն սիզի՝ վէ սիզըն էվինիզի պէսլէրիմ , վէ թէսէլա էտէր անլէրի՝ 1 . Փիւհ ճագիգա՝ պու պապոտէ յովսէփին գարնտաշլէրինին ճէ վապը զայեթ անի ինճիտիր , լաքին յովսէփին անլէրէ էթտիկի ճէվապ՝ տիւրի եէքթա ինճի տիր :

Քէհմ էլլէ պուրատէ քի թագսիրաթ նէ տէրէ ճէ քեօթիւ տիւր , վէ նէ գատար զիպտէ ըզտըրապէ պատի օլուպ՝ ըհաթսըգ էտէր ինսանը : Տիւշման հէր նէ մըգտար զալիպ օլսա գապիլ քի վագըթ կէչմէկ ի լէ տիւշմանըլի թէրք էտէ , եախօտ անըն էլինտէն Փիրար էթմէք իլէ՝ ինսան խէլաս օլա , անճագ՝ քիշի նին թագսիրաթը տայիմա քէնտի Փիքրինտէն չըգմազ օլուպ , վագըթ կէչմէկ իլէ՝ եախօտ եէր տեկիլէք ի լէ , անըն էլինտէն խէլաս օլմագ միւմքին տեկիլ : Վու գաա յովսէփին գարնտաշլէրի՝ անի սաթտըգ լէրի զէ մանտէն՝ օ՝ անէ տեկին գըրգ սէնէ կէչմիլ , վէ յովսէփ տալի անլէրին գապահաթընը աֆ էթմիլ իքէն , մէզ պուրլէր էթտիքլէրի քեօթիւ լիւկիւ Փիքր էթմէկ իլէ խէվի էտէրլէր : Ինսանըն կիւնահը քէնտիսէն օ՝ գատար մէրհամէթսիզ տիւշման տըր քի , պու տիւնեա տէ անի խէվի իւզրէ սագլայուպ՝ ըհաթսըգ էթտիքտէն մատէ՝ ախրէթտէ տախի պի նիհայեթ սիլա սէթ իլէ թէքտիր էտէր , մատամ քի ինսանըն ճէհէն , նէմէ կիթմէսինէ սէպէպ՝ քէնտի կիւնահը տըր : Զի

1 Իուք խորհեցայք զինէն ՚ի շարուի , և նծ խորհեցաւ զն իմ ՚ի բարուի . . . մի՛ երկնչիք ես կերակրեցից զձեզ և զառնաւ ձեք և ֆիթաքեաց զնսա . Ժնն . 50 . 29 .

յա նիճքք քի ճիսմանի վարըղըն կեօլկեսի վէ աղըրըղըն՝
 զաթը գապիաթընտէն օլմաղ իլէ՝ անտէն այրըմազ ,
 քեզա զազէպ՝ կիւնահըն կեօլկեսի վէ աղըրըղըն կիպի
 պուպ՝ կիւնահըքեար ատեմին եագասընը պիրան եւ
 տէն պըրագմազ , թա՛ քի ատայէթ շերիյաթը իւզթե
 անի թէքտիր հտե :

Յյիմտի՛ եկէր տիւնը իսէն քի տիւնեատե վէ աթրէթ,
 տե ըահաթ օլասըն , խեզա եթմէ : վէ եկէր եթտին
 փտէ : վագըթ կէչմէտէն թեօպէ տէյերէք իթիրաթ օլ
 թե զազէպէ կիրիթթար օլմայասըն :

Սիւալ 40 .

Զաթը նիճքք քանան դօլըրաղինտե տէֆն օլունմազ իսթեպ :

Յ . ¹) Իւնքի ալահ օ էյալէթի աբրահամա՝ իսահա
 կա՛ վէ քէնտինէ վատ եթմիլ իտի , իսթեր քի՛ ալա
 հըն քէնտինէ վատ եթտիկի եերտե տեֆն օլունսուն :
 Պաթուսուս քի՛ աբրահամըն վէ իսահահըն գապրի
 քերթօտե օլմաղ իլէ , անլերին եանընտե տեֆն օլուն
 մաղէ արգու հտեր՝ քի եվլատլերի ֆէհմ եթտինլէք
 մարրտէն չըգուպ՝ քանան էյալէթինէ կիտեճէքլերի
 նի : վէ օլմայա քի տալիմա մըսըրտե գալմագ արգու
 պ իլէ , անլերին քեօթիւ ֆէյլինէ մէյլ հտելեր : Չիրա
 ալահըն վատի իւզրէ յակըք պիլեր իտի քէնտի ճինաթ
 նին մըսըրտէն չըգաճաղինի :

Պաւտան գաթի նազար . ջիւնքի՛ յա քա մեսիհ էֆէն
 տիմիզ քանան էյալէթինտե թօղուպ՝ անտե ինսանը
 իթըաս հտեճէք իտի կիւնահտէն , վէ անտե տեֆն .
 շանուպ՝ գըյամէ ալաճագ իտի : օ էճիլտէն քանան
 դօլըրաղինտե քերթօն նամ մահալտե (օ քի սթ եթմ
 աթը սասաթ մըգտարի եէր տիր) տեֆն օլունմազ իս
 թեր քի մեսիհ իլէ գըյամէ ալա՛ :

1 Քաղըմ մարմիք ննջեցելոց սէջ յարեան . Մտ . 27 . 52 .

Յոյսէն գալի երև վեղերէք եթտի :

Յ. Սէքսէն երբ . զիրա օթուզ եաշնոտ վեղեր օլա
տու . եիւզ օն եաշնոտէ հօլտիւ . Գէհմ հլլէ՝ թի ալ
լահա թէքսիլ իթիգաթ իլէ ումուտ հոտն՝ նէ դարզ
միւշերէն օլուր : Յոյսէն չօք խուսուս իլէ մեսիհի
ըտիմ օքոուղինտէն մատէ . ինսանլերէ տաթի ֆաղի
լէթ հօրնէկի օլտու : Զիրա թիւչիւքիւքտէ՝ աթասը
նէ վէ գարնտալէրինէ իգաաթտէ պի գուսուր : Զա
հլլանէ հարէքէթտէն ուզադ . քէնտինէ հասէտ հ
տէնլերէ մուհապպէթ հտէր . գուլույէ աթտըլէրին
տէ վէ հսիր կիպի սաթտըլէրինտէ . ալլահա ումուտ
հտիւպ՝ սապր հտէր : Ալլասընէ խիյանէթիք էթմէդ .
կէնճիլքտէ նէֆաինի փայիմալ հտիւպ՝ կիւնահէ տիւշ
մէյիմ տէյու՝ հօլիմ տէրէճէս՝ իթիրայէ օղրայուպ՝
քիմնէյէ սըր վէրմէզ : Պի դայրի հագըն մահպուս օ
լուպ՝ ալլահտէն ումուտինի քէսմէզ : Սատարէթէ վա
սըր օլտուգտէ՝ քիպիլլէնմէզ . քէնտինէ քէմիլք հտէն
լէրէ հլլք հտէր . փատիչահէ սատաղաթ իւզրէ խըզ
մէթ հտիւպ՝ սայիրլէրինէ տաթի զուլմ էթմէզ . մա
տամ թի հիւքիւմոար քիմնանլերէր էքտերի դամաթի խամ
լէրինտէն նաշի . եախօտ՝ գապահաթըյէ թասահուպ
հտիւպ՝ գապահաթտըլէ տիւշնան օլարապ՝ տտալէթէ
մուղայիր հարէքէթ հտէրլեր : Զիրա՝ նիճէ թի ճէլ
պիմալ արզուսինտէ օլանըն ֆիլքրի՝ տօղրույու ֆէրք է
տէմէզ ¹ . քէզա՝ քիչի սէլտիկինին թագսիրաթըլ
ղէ սէլմէտիկինին ֆաղիլէթինի՝ թանըյամապ օլտու
պլմտէն ² . տտալէթէ մուղայիր հիւքմ հտէր . Աքրին
յոյսէն ինայէթի խիւտա պու միսիլլէ նահէմիլաք հա

1 Պաշառ մի՛ տանուցուս . զի կաշառ կուրացուցանէ զայս հա
մարմանահայեցոց . և տգտկանէ զբանս արդարս . Եւ. 23 . 8 .
2 Այստ առաքի՛ն . կոյք է տտեղութիւնն և օնյն .

րէքէթէրոտէն ուզադ մէ ազատ օրմադ իլէ , օ տերէ ,
 ճէ հերքէսի լայրլի վ ջհ իւզրէ իտարէ հտէր իտի
 քի ֆագիր մէ քիսար . քէնտինտէն խօշուտ : Օ մը
 տար շէրէիլի մէսնէթոտէ ճիսմանի արզուլէրոտէն արտա
 նուայ թէն սեյալէրլի մէյլ հթմէզ : Օ միսիլիւ միլ
 լէթ զայրէթի վար իտի անտէ քի հօլտիւքոտէն սօնկրա
 տախի ճիսսինտէն արըլմագ իսթէմէզ : Չիրա ալա
 հըն վատի իւզրէ իսրայիլ միլլէթինին մըսըրոտէն չըգա
 ճաղինէ իթիգաթ հթմէկ իլէ , հօլէճէկի զէման վա
 սիլէթ հտիւայ եէմին վերտիրիր գարնտաշէրլինէ մէ
 ճիսսինէ . քի նէ վագըթ մըսըրոտէն չըգարլէր իսէ քէն
 տի քէմիլլէրլինի տախի չըգարալէր , մէ կեօթիւրիւայ
 քանանտէ տէֆն հտէլէր ¹ :

Նագար գըլ . նիճէ քի յովսէփին մըսըրէ կիթմէսինէ
 գարնտաշէրի սէպէպ օլտու , քէզա անլէրլին հվլատ
 լէրի անըն քէմիլլէրլինի մըսըրոտէն չըգարուայ քանան
 դօիրաշինտէ տէֆն հթմէկէ պօրճըլ օլտուլէր : Վէ
 տախի նիճէ քի յովսէփ մըսըրէ եալընըզ կիտիւայ ան
 տէ պիր վագըթ սըզլէթ չէքտի իսէտէ , սօնկրա չօգ
 շէրէի քէսպ հթտի , քէզա իսրայիլ ճէմանէթի ազ
 ըզ իլէ մըսըրէ կիտիւայ մէ անտէ չօղալուայ փարաւօ
 նուն էլինտէն պիր վագըթ հզիյէթ չէքտի իսէտէ ,
 պատէհու ազիմ շէրէի իլէ չըգար մըսըրոտէն :

Իպրէթ ալ . յովսէփ տէկլլ քի եալընըզ էճնէպի
 տէն , իլա քէնտի գարնտաշէրլինտէն տախի հօլլամ
 տէրէճէսի քէտէր կէօրիւայ ալահտէն մէմուն օլա
 ըագ սապր հտէր իտի , սէն տա'սի կէրէք էճնէպի կէ
 րէք ագրապա մէ տօստ էլինտէն քէտէրէ օղրար ի
 սէն թէշէքքի հթմէյէրէք ալահա տուա էյլէ քի
 աի հթսին անլէրլին թագսիրաթընը ² : Չիրա անլէր

¹ Հաւատովք յովսէփի վախճանին իւրում յիշեաց զէւ որդւոցն
 իսրայէլի և վասն ոսկերաց իւրոց պատուելեաց . Եբք . 11 . 22 և

² Աջօթն արարէք ՚ի վր նեղաց ձերոց . զս . 6 . 23

տիւշմանըդ իւզրի սանա քետեր եթմէկ իլէ՝ ազիմ՝
 տօստուգ վէ էլըք եթմիշ օլուրէր • մատեմ՝ քի՝ ան
 լեր իչիւն տուա եթմէն իլէ սեվապըն արթար •
 Տէմէ՝ քի՝ պիլա մուճիպ տիր եթտիքէրի՝ նիճէ սապր է
 տէյիմ • խօշա միւլահազա էլլէ պուրատե • եկեր թագ
 սիրաթըն սեպէպինէ թէքտիր օլսան՝ քիմնէյէ պէհանէ
 պուլաճագ հալին օլմայուպ՝ մէճպուրսուն սապր եթ
 մէկէ • վէ լաքին թագսիրաթըն եօղ իքէն թէքտիր
 օլուպ՝ մէմնունիյէթ պիրլէ սապր էտեր խէն • հագ դա
 րաթընտէն իւճրէթէ վէ ինայէթէ լայիգ օլուրսուն ¹ •
 Վէզա տէմէ՝ քի՝ նիչէյէտէք սապր էտէյիմ • զիրա՝ պու
 պապտէ վագըթ թային օլունմայուպ՝ էօլնէ տէկին
 սապր եթմէկէ պօրճու տուր ինսան ² • Եախօտ՝ թա
 համիւլտէն խարիճ տիր զուհուր էտէն ուգուպէթ
 տէյու թէչէքքի եթմէ՝ • զիրա՝ ալահ մերհամէթիւ
 վէ ատալէթիւ օլմաղ իլէ • քիշինին իգտիտարլնտէն
 զիյատէ տերտ վէ պէլա վէրմէզ • Պսխուսուս քի՝ մէր
 համէթի ազիմէլէրի հատտէն պիրուն դայէթ չօգ օլ
 տուղինտէն ³ • կիւնահքեարը լայըղինտէն աչաղա թէք
 տիր էտիւպ • Փաղիլէթքեարը լայըղինտէն զիյատէ միւ
 շէրրիթ էտեր ⁴ • Օ՝ էճիլտէն միւքէտտեր օլան քիմէս
 նէ սապրսըղըղինտէն նաշի շիքեայէթ էտեր իսէ • ալ
 լահըն մերհամէթինէ վէ ատալէթինէ դարը խէդա
 եթմիշ օլուր • Վէ տախի տէմէ՝ քի՝ քետերի պատի օ
 լանլէր՝ ագրապա վէ տօստ խտիլէր • պու միւլահազա

1 Քտնզի զին էրախաիք իցեն • էթէ յորժամ մեղանչիցէք՝ տան
 շիցիք՝ և համբերիցէք • այլ թէ բարիս գործիցէք՝ չարաբեցիք՝
 և համբերիցէք՝ այն շնորհյն էն • Ատմ 1 պէպ • 2 • 20 •
 2 Որ համբերեցէ իսպառ նա կեցցէ • Մապ • 24 • 13 •
 3 Տէր յերկինս է ողորմութիւն քո • Ճմարտութիւն քո մին
 չև յամպս • Սող • 35 •
 4 Ըստ անձարանից • պատժէ զմեղաւորս՝ այսր քան զարժանն •
 պատճէ զարդարս՝ անդր քան զարժանն •

անկրէ եագրոր : Զիրա դապիաթ շուռութու իւզ
 քէ հերքես քէսոի ագրապասընէ վէ տօտուսն՝ եար
 տըմ վէ էլլը Էթմէկէ պօրձու իքէն : անկր՝ էլլը
 Էթմէտիքլէրինտէն մատէ քէտէր վէ տիւշմանըգ Էթ
 մէլէրի իլէ : Ղայէթ զնյատէ զաղէպէ միւսթահագ օ
 լուրէր ¹ : Ֆիհագիգան ագրապա վէ տօտ եիւզուս
 տէն քէտէր չէքմէք՝ զայէթ աղըր կէլըր իստէ ² :
 սապը օլունտուգտէ սէվաղը տախի չօգ տուր : Իսսան
 պու տիւնեստէ նիճէ քի տօտէ միւհթաճ տըր : քի
 տար կիւնիւնտէ անտէն թէսէլա պուլա : քէզա տիւշ
 մանէ տախի միւհթաճ տըր՝ քի իգպալ վագթիստէ թէ
 թիք իւզրէ տուրա՝ քի եանըրմայա ³ : Զիրա՝ ճիւմէ
 սի տօտ օլուպ՝ պիր քիմէսնէտէն չէքիսնէճէք քեօշէ
 օլմատըղի հալտէ : Իսսան զայէթ սերպէսթլէնէրէք՝
 տէրէճսիստէն խարիճ հարէքթէթէ մէլլ էտէր :
 Պու սուրէթտէ քիլի քէսոի տիւշմանլէրինտէն մէմոււն
 օլմաղա պօրձու տըր : մատամ քի անկր՝ նահէմլար հա
 ըէքթէթտէն իսսանը հըթգ Էթմէկէ զայրէթ էտէրլէր :
 Փաղկէթլի տտէմ՝ ալահըն պահջէսի կիպի : տիւշ
 ման՝ չալը կիպի : նիճէ քի պահջէնին էրրաթընը չալը
 իլէ գուշտտըրլէր՝ քի ճանավար կիրիւպ խարապ Էթ
 մէսին : քէզա ալահ սէվտիկի գուլունուն էրրաթընը
 չալըյա մէսէնտ տիւշման իլէ գուշտտըր՝ քի նահէմլար
 հարէքթէթէ սիւլիւք էտիւպ՝ Փաղկէթլիսի գայպ Էթ
 մէսին : Պախուսուս սապը Էթմէք : քիլինին ըլլինէ

1 Իսկ Էթէ որ իւրոց՝ և մանուանդ ընտանեացն ինամ օջ
 տանիցի : 'ի հաւատոցն ուրացեալ է՝ և շար ես քան զանհա
 ւատան է . Ե Տիօ . 5 . 8 .

2 Զի Թէ Թշնամայն նախատեալ էր : համբերէի արդեօք :
 կամ ատելայն՝ մե ծաղանեալ էր 'ի վերայ իմ : Թագչէի ար
 գեօք 'ի նմանէ . Սուլ . 54 .

3 Ըստ առածի . մեծամեծ բարեկամաց և մեծամեծ թշնա
 յաց կարօտիմք .

մուղայիք իշխրտէ պէյան օլուր , իմտի եկէր հէր ա՛տեմ սէնին ըէյին իւզրէ հարեքէթ էթսէ իտի , սապր էտիււպ՝ սէվապ ալաճազ մէվատ պուլամազ իտին : Պուստան գաթի նազար , սապր էթմէն իլէ՝ տիւշմա նը ֆէթհ էթտիքտէն մատէ , անըն իսլահի նէֆս օլմասընէ տախի սէպէպ օլուրսուն , զիրա տիւշման հէր նէ գատար զալիպ օլա , խամլինին սապրընը կեօրիւն ճէ ինսաֆէ կէլիւպ՝ Թէրք էտէր տիւշմանըղի : Սապր իլէ տիւշմանը ֆէթհ էթմէք կիպի՝ ազիմ վէ քիպարի ֆէթուհաթ օլամազ , Նիճէ քի յովսէֆ մըսրէ էսիր կիտիււպ՝ պիր վագըթ անտէ սրգլէթէ կիրիֆթար օլտու իսէտէ , գաթի ումուտ օլմայարազ սապր էթմէկ իլէ՝ տիւշմանէրինի ֆէթհ էթտիքտէն մատէ , տիւնեատէ վէ ախրէթտէ միւշէրրէֆ օլտու , քէզա՝ ինսան էսիր միսալի պու միհնէթ տիւնեասընէ տիւշիւպ՝ պիր զէման սրգընթը չէքէր իսէտէ , տայիմա սապր էտիււպ՝ ալահա ումուտ էթտիկինտէ՝ իքի ճի հանտէ տախի միւշէրրէֆ օլուր : Չիրա նիճէ քի մըսրը՝ Թէճրիպէ մահալի օլտու յովսէֆէ , քէզա պու տիւնեատէ ճիւմլէ ինսանէրէ Թալիմ վէ Թէճրիպէ եէրի տիր ¹ :

Պու խուսուստէ զայէթ խօշա միւլահազա էյլէ , զիրա տէկիլ քի եալընը քէտէր վագթի , իլա քի իգպալ վագթինտէ տախի Թէճրիպէ օլուր ինսան : Իմ տի նիճէ քի քէտէր զուհուր էթտիկինտէ սապր էտիււպ՝ ալահա ումուտ էթմէք պորճ իսէ , քէզա իգպալ զուհուր էթտիկինտէ տախի՝ ալահըն գօրգուսունու պիրան ֆիքիրտէն իխրաճ էթմէյէրէք՝ Թէվազիւ գալպ օլմազ , վէ տայիմա ալահըն էմրի իւզրէ հարեքէթ էթմէք պորճ տըր : Չիրա չօղլէրի իգպալէ վասըլ օլտուգտէ՝ զուրուրիլէթ պիրլէ տէրէճէլէրինի

1 Ո՛չ սպարէն իբրև զվորձուի են վարք մարդոց 'ի վերայ երկրի . և իբրև զսուօրեայ վարձք վարձկանի կեանք ՚ի . ՅԻԲ . 7 .

Գայսյ Կտիւայ՝ քէնտի Թէլէֆլէրինէ պատի օլուրէր :
 Պու պապտէ զանն Էթմէ .քի՝ ինսանըն Թէքտիր օլմա,
 սընէ ըուխսէթ վէրիր ալլահ , իլլա .քի ինսան քեթիւ
 լիւք Էթտիլինտէ զաղէպ վէրիւպ Թէքտիր Կտէր .քի
 Թէրպիլէ օլուռն : Կազամ Թէքտիր օլմագ ինսանըն ըէ
 յինէ մուղայիր օլմաղ իլէ , ազը կըմէյէն՝ անի .քեթ
 Թիւ պէլէր , վէ լաքին պու միսիլլու Թէքտիրիլէթ՝
 օ .քի պու տիւնեատէ զուհուր Կտէր , հէր վէջն Է
 լէ ինսանըն հագգընտէ խայիրը տըր :

Պու խուսուստէ զայէթ տիգաթ էյլէ , զիրա .քեթիւ
 լիւք Է.քի Ճիւս սայըըր , պիրի՝ կիւնահ .քեթիւլիւկիւ
 (չար մեղաց) , .քի ալլահ անէ սէպէպ տէկիլ տիր՝ , օ
 պիրի՝ զաղէպ .քեթիւլիւկիւ (չար պատժոյ) , .քի
 անըն սէպէպի ալլահ տըր՝ : Լաքին տէկիլ .քի ինսա
 նէ .քեթիւ օլուռն տէյու անէ սէպէպ օլուր , իլլա
 .քի՝ ատալէթ սահիպի օլմաղ իլէ , կիւնահ .քեարէ
 զաղէպ վէրիր՝ .քի իսլահը նէֆս օլուպ՝ Ճէհէննէմին
 Կզապիլնտէն խէլաս օլուռն : Ֆիլհագիգա պու միսիլլ
 լիւ զաղէպ՝ աղիմ ինայէթ տիր , վէ օ .քի պու ինս
 յէթի Թանըմաղ վէ .քեթիւ ֆէլիլտէն կէրի տուր
 մաղ , հէր հալ ախրէթտէ պի նիհայէթ զաղէպ իլէ
 Թէքտիր Կտէր անի ալլահ , .քի ատալէթ իՃրա օլ
 սուռն : Իմոի Էլէր զաղէպտէն խէլաս օլմագ տիլէր
 իսէն՝ .քեմլիք Էթմէ , վէ սանա .քեմլիք Կտէն օլուր
 իսէ՝ ըիզան իլէ սապր Կտիւպ՝ անլէր իլիւն ալլահա
 տուա էյլէ , .քի ա՛ֆ Էթսին անլէրին կիւնահլէրինի ,
 .քի սէնին կիւնահըն տախի ա՛ֆ օլուպ՝ 3՝ ինայէթէ
 լայիգ օլասըն :

1 Մի ոք որ 'ի վորձութեան իցէ , ասասցէ Թէ ցայ վորձիմ . զի
 աժ անվորձ է չարեաց . Վախո- յախ . 1 . 13 :
 2 Եթէ իցեն չարիք 'ի քճրի . և ին շիցէ արարեալ . Մուլ . 3 . 6 :
 3 Զի եթէ Թողուցուք մարդկան զյանցանս նոցա . Թողցէ և
 ձեզ յայլն ձեզ երկնաւոր զյանցանս ձեք . Մադ . 6 . 14 :

Վէ տախի ըահաթ օրմագ խթեր խեն , էօյլէ պէլէ
 քի՛ կեօյա տիւնեատէ եալընըղ պիր սէն վարսըն , պիր
 տէ ալլահ վար : Սէն՝ նէ քի էտէր խեն սայրիլէրինէ ,
 պիլ քի՛ ալլահ էտէրսին ¹ : Վէ սանա՛ սայրիլէրտէն
 նէ քի զուհուր էտէր խէ , պիլ քի ալլահ տըր անի
 էտէն : Պու սուրէթտէ՛ պիլ քի , տիւնեատէ սէնտէն
 զայրի հէր նէ գատար ինսան վար խէ անլէրին ճիւմ
 լէսի հագ դարափընտէն վէքիլ վէ միւպաշիր կիպի՛
 սէնին իւզէրինէ թային օլուպ՝ քիմի տօստըուգ սուրէթ
 թի իլէ էյլէք էտէրէք՝ սէնի թէսէլլա էտէր , քի՛ գա
 թի ումուտ օրմայասըն , վէ քիմի՛ խասիմանէ սուրէթ
 իլէ քէտէրէ պատի օլուր , քի հատտինի թանըյուպ՝
 թէրպիլյէ օլասըն : Օ էճիլտէն պիր քիմէսնէտէն էյա
 լիք կեօրիւր խեն՝ էվվէլա ալլահտէն մէ մեուն օլ , սանկ
 ըա էյլէք էտէնտէն : Քէզա պիր քիմնէտէն քէմլիք կեօ
 րիւր խեն՝ կիւճէնմէ , վէ զանն էթմէ քի՛ անի էտէն
 ինսան տըր , իլլա քի անէ պիր էթտիրէն վար , զիրա
 ալլահ քէնտի միւրատը ալիյէսինի՛ մախըուգաթ եէտիլ
 լէ իճրա էտէր (նիճէ քի իկիրմի եէտի սիւալտէ զիբ
 օլտու) : Անճագ՝ տիւշմանըգ գատտի իլէ՛ ախէրինէ
 քէմլիք էտէն՝ զանն էթմէսին քի ալլահըն էմրինի իճ
 ըա էտէր , իլլա քի քէնտի նէֆսանիլէթլնի . օ՛ էճիւ
 տէն զազէպէ միւսթահագ օլուր : Զիրա քէմլիկէ պա
 տի օլան՝ պիլտէ քի խասմինին թէրպիլյէսինէ թային օլ
 մուշ տուր , քեօթիւ լիւքտէն կէրի տուրուպ՝ տիւշման
 ըգ էթմէզ խտի , քի օրմայա պիր կիւն քէնտի թէրպիւ
 յէսինէ տախի պաշգասը թային օլա : Վէ լաքին՝ միւ
 քէտտէր օլան՝ զուհուր էտէն քէտէրի ալլահտէն պի
 լիւպ՝ պիլա շիբեայէթ սասար էտէր խէ , տիւշմանըն
 քեօթիւ ֆիբիր իլէ էթտիկինի՛ էյլյէ թէպտիլ էտէր :
 Վագաս՝ ինսան զայիֆ դասպիաթ՝ էզլիլէթէ թահամ

¹ Որովհետև արարիք միում յեզբարցս այսոցիկ փորքեանց՝ ինձ
 արարիք . Մոդ . 25 . 40 .

միւլ էտէ մէզ օլմաղ իլէ , քէտէրտէն խէլաս էյլէ պիւ
զի տէյուլ՝ ալլահա նիյազ էթմէք ճայիղ իսէտէ¹ , քէ
տէր վազթինտէ տախի պիլա շիքեայէթ սապր էթմէք
ճայիղ տիր² : Զիրան զուհուր էտէն տէրտ վէ պէլա՝
էկէր Թագսիրաթընա պէտէլ իսէ , մաղթիրէթ պու
լուրսուն , եախօտ Թագսիրաթըն օլմայուպ՝ ալլահըն
կիզլի շէրիյաթընէ վէ հիքմէթինէ մէպնի իսէ , հա,
լինտէն Թէշէքքի էթմէյէրէք սապր էտէր իսէն , ախ
րէթտէ իւճրէթին արթար³ : Պու սուրէթտէ պէյան
տըր քի , հէր նէ կեօնէ ուգուպէթէ կիրիթթար օլ
սա քիլի՝ քէնտի հագգընտէ խայիրը տըր : Պախու
սուս քի էզիյէթէ տիւլուպ՝ սապրսըզըդ իլէ շիքեա
յէթ էտէնին էպէտի մէնթայէթի օլմատըղլինտէն պաշ
գա՝ քէնտի էզիյէթինի արթըրըր : Զիրա զուհուր է
տէն տէրտ վէ պէլա դապիաթընտէն հէր նէ գատար
հաթիթ օլսա , Թէշէքքի օլունտուգտէ օ տէրէճէ աղըր
կէօրիւնիւր , Թա՝ քի գաթի ումուտ էտէր ինսանը :
Պունուն զրոտը՝ պաշա կէլէն գազա վէ սէրէնճամ՝ դա
պիաթընտէն հէր նէ մըգտար աղըր օլսա , մէմնունիւ
յէթ պիրլէ Թահամիւլ էտիւպ՝ շիւքր էտէրէք սապր
օլունտուգտէ , հաթիթլէնիր : Նիճէ քի հաւատք ուղ
րունէ գան տէօքէն նահատակլէրին շէքտիկի էզիյէթ՝
Թահամիւլտէն խարիճ՝ վէ դապիաթէ մուղայիր իւ
տի , վէ լաքին ֆիքիրլէրի գալպլէրի վէ մուհապէթ
լէրի գամ իթիգաթ իլէ՝ ալլահտէ օլմաղ իլէ , ինս
յէթի պարի՝ զայիթ դապիաթ օ տէրէճէ գուվլէթ
քէսպ էթտի , Թա՝ քի գըլըճա՝ աթէշէ գարշը տու
բուպ՝ կէօնակէօն սիյասէթ իլէ էօլմէկէ արզուքէշ

1 Մի տանիւր զմեզ 'ի փորձուի , այլ վերկէա՝ 'ի չարէ . Մոպ . 6 . 13 .
2 Ամենայն ուրախուն արժանի համարիջիք էլլաւրք , յորժամ
'ի պէսպէս փորձուի 'ի մէջ անկամիջիք . Վախու յաի . 1 . 2 .
3 Երանեալ է այր՝ որ համբերիցէ փորձանայ . զի էթէ ընտիր
ես գամնիցի , ապէ զպսակն կէնայ . Վախու յաի . 1 . 12 .

օլտուէր ¹ : Ֆիլհադիդան նիճէ քի կիւճ խզմէթ՝ մուհ
հարպէթ իլէ իճրա էտէնէ ասան վէ գօլայ կէլեր . քէ
զա գօլայ խզմէթ՝ մուհարպէթ իլէ իճրա էթմէյէն ա
տէմէ , ղայէթ կիւճ վէ աղըր կէլեր :

Ինսանէր նիճէ քի ճիսմանի խուսուսէրտէ՝ պիբի պի
բինտէն զիյատէ էլա օլմագ ղայրէթ ինտէ տիրէր տա
յիմա , բուհանի խուսուսէրտէ տախի օ միսիլիւ ղայ
րէթ իւզրէ օլալէր իտի , շէյթանտէն ղայրի քիմսէ
պուլունմագ իտի ճէհէննէմտէ : Վէ լաքին ջօգլէրի Ֆա
զիլէթի պաշգասընէ իհալէ էտիւպ՝ քէնտիլէրի քէօ
թիւ Ֆէյիլտէ օլանլէրի էմնալ էթմէ կ իլէ ճէհէննէմ
տէ շէյթանէ բէֆիգ օլուրլէր : Հագիգաթ՝ մէղպուր
լէր էկէր Ֆազիլէթ քեար ատէմլէրի էմնալ էտիւպ՝ աւ
լահըն էմրի իւզրէ հարէքէթ էթսէլէր իտի , ճէննէթ
տէ մէլայիքլէրէ բէֆիգ օլաճագլէրի աշիքեար իտի :

Սիւալ 42 .

Յովսէփ էօլաիքտէն սօնկրա՝ իսրայէլ միլէթինին հայէ նիճէ
օլտու մըսըրտէ :

Ճ. **Ղ**այէթ սէֆիլ օլտու : Զիրա յովսէփին վագ ԳԷԱ
թինտէքի փատիշահ վէ բիճալ քիպար էօլիւպ՝ վէ տա
խի ջօգ վագըթ կէջիւպ՝ անըն մըսըրլէրէ էթտիկի էլ
լէք ունուտուրու ² : Պախուսուս քի՝ ինայէթի խիւ
տա՝ իսրայէլ միլէթի ղայէթ ջօղայուպ՝ կիւն պէկիւն
արթմատէ օլմաղ իլէ , օ վագթին փարաւօնու (Թա
գաւոր) , անլէրին ջօգլուղինէ նագարէն խէվի էտէր՝
քի օլմայա տիւշման զուհուր էթտիկի հալտէ , իսրայ
էլ տախի պաշ գալտըրուպ մըսըրտէն ջըգա : Զիրա՝
իշիտիլմշ իտի՝ քի իսրայէլ միլէթի մըսըրտէն ջըգ ուպ՝
քանանէ կիթմէք իսթէր , մատամ քի յովսէփին սէպէ

1 Վասն զի հզօր է իբրև զմահ սեր . Եբգ . 3 . 6 .

2 Եկաց այլ Թագաւոր որ ոչ գիտէր շիովսէփ . Են . 1 . 3 .

պի իլէ .քանանտէն կէլիււ' միսափիրէթէն գալմըչէր
 խոի անտէ : Ֆիւհազիգա՝ շէրան .քիմնէ անլերի մէն
 հտէմէզ խոի , անճագ մէզքիւր փարաւոն՝ ղատտար
 պիր .քիմնէ օլմաղ իլէ պըրագմագ խթէմէյիււ' անլերի
 հսիր կիպի չալըտըրըր խոի : Նաղար գըլ մէզպուրուն
 ֆէսատ ֆէյլնէ , զիրանէ խարայէլին մըսըրտէն չըգտը
 ղինի խթէր , վէ նէ չօղալորղինի , վէ բահաթ օլոււ
 չօղալմասընլեր տէյուլ՝ ընչպէր կիպի .քէրփիճ խզմէ
 թինէ վէ մէմէքէթ եափմաղէ թալին հտէր անլերի :
 Խպրէթ ալ , նիճէ .քի փարաւոն՝ խարայէլ ճէմահթինի
 զինի տէսթինէ ալմը օլմաղ իլէ , անլերէ չամուր ջիյու
 նէտէրէք .քէրփիճ վէ մէմէքէթ եափարըր խոի , .քէ
 գա .քեթիլ ֆէյլէ միւպթիլա օլան .քիմնէնէ , շէյ
 թանըն թահթի հիւքմիւնէ տախիլ օլոււ' կէօյա չա
 մուր ջիյնէյրէք՝ .քէրփիճ վէ մէմէքէթ եափար ա
 նէ : զիրա փարաւոն՝ շէյթանէ թէչպիհ օլունուր :
 .քեթիլ ամէլ՝ չամուրա :

Ֆէհմէլէ պուրատէ ալահըն ինայէթինի , զիրա փա
 րաւոն նէ գատար .քի էզիյէթ հտէր խոի խարայէլէ՝
 չօղալմասընլեր տէյուլ , հիքմէթի պարի՝ անլեր օ՞ գա
 տար ղիյատէ արթըպ չօղալըրլեր խոի : Իմոի մէզպու
 րուն չարհսը քէս'լիււ' հպէ գարըլերէ հմր հտէր՝ .քի
 խարայէլ միլէթինին թօղան էրքէք չօճուգլերլինի պօ
 ղոււ կօրտիւրէլեր , լաքին՝ անլեր մէրհամէթ հտիււ'
 չօճուգլերի կօրտիւրմէզլեր : Աէ փարաւոն անլերէ ի
 թապ հտինճէ , ճէվապ հտէրլեր .քի խարայէլ միլէթի
 նին տիչէ հիլերի՝ մըսըրը կիպի օլմայոււ' հպէ վարմազ
 տէն հիվէլ թօղուրուրլեր : Ֆիւհազիգա՝ մէզպուրէ
 լերին պու ճէվապը փէք սահիհ օլմայոււ' ֆէգաթ ալ
 լահտէն գօրգմաղ իլէ , մագսումլերի կօրտիւրմէտիք
 լերի իլին , ալահ անլերէ մալ հիլատ վէ շէրէթ վէ
 իլոււ , հի վէ .քիւրֆէթ սահիպի օլուրլեր ' :

■ Իարէ առնէք ամ մանկիբ՝ ճացն . . . յորմէ հեռէ էրկէան . Ե Լ Ի Յ 1 . 20 :

Խարեթ ալ, նիճէ քի քեօթիւ լիւք՝ ալլահըն բէյինէ մուշայիր օլմաղ իլէ, քեօթիւ լիւք էտեն էկէր ինսանէր տեն թէքտիր օլմաղ իսէ հեր հալ ալլահտեն թէքտիր օլուր, քեզա էյլիք, ալլահըն բէյինէ մուշաֆրդ օլմաղ իլէ, էյլիք էտեն՝ ինսանէրտեն իւճրէթ ալմաղ իսէ տախի, ալլահ անէ հեր հալ իւճրէթ վէրիւր, զիրա՝ հեր քիմ վէ հեր նէ վազըթ օլսա, էյլիք էտենին իւճրէթի էպէտի զայ օլմաղ :

Պուրատէ զայէթ տիգաթ պիրլէ միւլահազա էյլէ քի նէ գատար աղըր վէ պիւլիւք կիւնահ տըր չօճուղն էօրիւրմէք, էախօտ էվլատ օլմասըն տէյու իլաճ իչմէք, էախօտ դապիւթէ մուշայիր հարէքէթ էթմէք, Եկէր էվլատ գահըր չէքմէք իստէմէզ իսեն էլ լէնմէ՝ էվլէնիր իսեն՝ ալլահըն գուրուղն թարիքէ գարչը տուրմա՝, զիրա էվլատ դահմէթի չէքմէյիմ տեր իքեն՝ ճանընը ճէհեննէմլիք էտերսին :

Նաղար գըլ փարաւօնուն քեօթիւ լիւ կիւնէ, զիրա պա գար քի՝ իսրայիլէ էզիլիթ վէրմէկ իլէ, վէ էպէլէրնէ թէնպիհ էթմէկ իլէ, պաշա չըգըմաղ, օ էճիլտեն էմր էտեր քի՝ իսրայիլ ճէմաէթինին թօղան էրքէք չօճուգըրինի չայա աթալէր՝ : Ազգաա՝ պու էմր դա պիւթէ դարչը վէ էմաւլի եօգ, լաքին՝ ալլահ անըն քեօթիւ լիւ կիւ իլէ անի թէքտիր էտէճէք օլմաղ իլէ, յա կորուն ի ջիւնճիւ օղլու զէինին ճինսինտեն մնվտէս թօղար, (քի անըն փէտէրինին իսիւ ամրամ, վէ վա ԳԵԲ՝ լիտէսինին յըբաբէգ իտի), վէ անի սուլս աթմաղէ գը յմայուպ՝ իւչ այ սազլարլէր² : Լաքին իւչ այտեն սօնկրա՝ սազլամաղէ ճէսարէթ էտէմէյուպ՝ վալիտէ սի՝ հասըր սազընտեն պիւր սանտրգ ալըր, վէ սու կէչմէսին տէյու զիթթլէյուպ՝ մնվտէսի դօր անըն լչինէ : Պու նէ տէրէճէ էմաւլի սապղաթ էթմէմիշ սէ Ֆիլլիք :

1 Օմմ արու որ ծնանի էբըյուոց 'ի գետ ընկեւծիք. ԵԼ. 1. 22.

2 Հարմըք մվն իբըն ծնաւ՝ թագուցաւ ամիսսէրիս. ԵԲ. 11. 23.

կեօյա վախտէ՝ օղլունէ մէզար եախուպ՝ տիրի տիրի
տէֆն էտէր՝ քի սույա աթա : Չօճուգ անասընտէն
այրըմա քիստէմէզ , վէ անասը չօճուգտէն , լաքին
զալընն գօրգուսու , անայը՝ էվլատտէն , էվլատը՝ ա
նատէն եատ էտէր :

Նազար էյլէ՝ մովսէսին վախտէսինին իթիգաթինէ , զի
րա՝ հէր նէ գատար մէճգուր օլտու իսէտէ օղլունու
սույա աթմաղէ , ալլահըն ինայէթինտէն տախի գա
թի ումուտ օլմատը : Օ՛ էճիտէն կեօզ եաը լիէ նի
յազ էտէրէք , չարն կեօզ կիպի օլմու շ ագընթարզ պիր
եէրինէ սանտըղը պըրագուպ՝ չօճուղի թէսլիմ էտէր
սույա , քի ինսան քէնտի ճինսինէ մէրհամէթ էթմէ
տի իսէ պարէ սու մէրհամէթ էտիւպ՝ պօղմասըն մագ
սումի : Աէ մովսէսին գըզգարնտաը մարիամ՝ օ՛ վագըթ
տահա օն եաընտէ մըգտարի , ուզագտէն պէքէր՝ քի
աճապ նէ զուհուր էտէճէք չօճուղէ : Հիքսէթի պա
րի տէր հալ փարաւօնուն գըզը օ՛ մահալէ եայգանմաղէ
կէլիւպ՝ մէզքիւր սանտըղի սու իւզէրինտէ կեօրտիւք
տէ , կէթիրտիւպ չօճուղի անտէ կեօրիւնճէ , եիւրէ
կի տայանմայուպ՝ մէրհամէթէ կէլիւր , վէ անկար քի՛
խարայէլին չօճուգէրինտէն տիր : Աէ ջիւնքի մարիամ
անտէ պէքէր իտի , ճէսարէթ էտիւպ տէր քի՛ իա
թէրմիսին քի պիր եահուտի սիւտանա չաղըրայըմ՝ քի
պու մագսումի սէնին իջիւն պէսլէսին , օ՛ տախի չա
ղըր տէյինճէ , հէման սէվինէրէք կէտէր վախտէսինի
չաղըրըր , կեօյա եապանճը սիւտանա հիսապը : Օ՛ւ
պապտէ փարաւօնուն գըզը՝ չօճուղի թէսլիմ էտէր ա
նէ , քի պէսլէյիւպ պիւյիւթսիւն , վէ իւճրէթ տա
խի վատ էտէր :

Փէհմ էյլէ , քի իթիգաթ պիրլէ ալլահա նիյազ էտէն՝
նիճէ միւրատընէ վասըլ օլուր : Մովսէսին վախտէսի
էվլատընը գայպ էթտի , լաքին թէզ պուրտու , զիրա
ալլահըն ինայէթ տէրեասընէ ումուտ պիրլէ անի սու

Երաթե սլիմ էթտի : վէ սու տախի հմանէթի սահի՞ն
 պինէ եէթիչտիրտի : Աէ չօճուգ պիւլիւտիւքտէ՝ վա
 բաւօնուն գրգրնէ թէսլիմ հտէր անի . օ տախի ճան
 հվլատը հտէր անի քէնտինէ : Աէ չիւնքի անի սուտան
 ալոր , իսմինի մոլսէս չաղըրըր , քի սուտան ('ի ջրոյ)
 տէմէք տիր : Զիրա մօ սու մանէսի տըր , վէ սէս՝ մը
 սըրը լիսանը իլէ՛ անտէն տէմէք տիր . կեօյա քի սու
 տան : Աէ մոլսէս գալորը վարաւօնուն սարայի՛նտէ :

Սիւալ 43 :

Մոլսէս գալէ՛ եաչընէ տէկին գալորը վարաւօնուն գրգրնէ՛ եա
 նըտէ :

Ճ . Պրոգ եաչընէ տէկին : Փի՛հագիգա՝ ալահըն
 շէրիյաթնէ ինսանն ֆիւրբի հրմէզ , ֆէգաթ օլան իլէ
 բի միւլահաղա հտիւպ՝ իպրէթ ալմագ ճայիզ : Զիրա՝
 վարաւօն եահոլտիլերին չօճուգէրինի սույա աթտը
 բըր՝ քի չօղալուպ մըսըրտէն կիթմէսինլեր . լըքին ալ
 լահ՝ օ սույա աթըլան չօճուգէրին պիրլնին էլի իլէ՛
 անլերի մըսըրտէն չըգարաճապ օլմաղ իլէ , մոլսէսի
 սուտան չըգարուպ՝ վատիչահըն գրգրնէ հվլատ հտէր .
 նիճէ քի մոլգատտէմ յոլսէվի հապըստէն չըգարուպ՝
 վէղեր էթտի : Զիրա մոլսէս՝ իսրայէլ միլէթինէ գը
 լաղուզուգ հտէճէք օլմաղ իլէ , լաղըմ իտի անէ՝ քի
 վատիչահըն վէ ըիճալ քիպարը՝ դասիաթընէ , վէ ան
 լեր իլէ ճէվապ ալուպ վէրմէկէ վոգուֆ օլա : Աէ տա
 խի իտարէ վէ շէր՝յաթ խուսուսէրլնտէ վէ իլիմ թա
 լիմաթընտէ քէմալէթ քէսպ հտէ : Նիճէ քի օ գա
 տար միւտտէթ՝ ֆարաւօնուն սարայի՛նտէ գալմաղ իլէ՛
 հէր տիւրլիւ իլի թահսիլ հտէր՝ :

Ֆէհմ էլլէ՛ . մոլսէս՝ վատիչահ հվլատը կիպի աղիմ՝

|| Եւ վարժեցաւ մոլսէս նմ իմաստութիւն եգիպտացւոց , և եք
 չօրաւոր՝ բանիւք և գործովք իւրովք . Գործ . 7 . 22 .

տե՛վէթտէ՛ , լայքին տիւնեա պիւլիւքլիւկիւնէ վէ սէ
 ֆասընէ՛ հպէտի մէյլ էթմէղ՝ վէ տայիմա քէնտի միւլ
 լէթինին զայրէթինտէ՛ օլուպ՝ անլէրին շէքտիկի հզլիէ
 թի կեօրտիւքտէ՛ փատիշահ սարայինտէ՛ ըահաթ օլ
 մասընը հարամ սայուպ՝ իստեր .քի միլէթինի իսքէն
 ճէտէն խէլաս էթսին՝ եախօտ քէնտի տախի անլեր ի
 լէ պերապեր իսքէնճէտէ՛ պուլունաուն՝¹ : Օ՛ հճիլտէն
 փարաւօնուն գըզընըն եանընտէն՝ այրըլուպ իսրայէլ ճէ
 մահթինին եանընտէ սաքին օլուր :

Վէ պիր կիւն միլէթ զայրէթի արզուսի իլէ՛ մըսըրտէ
 կէղէր իքէն՝ կեօրիւր .քի մըսըրընըն պիրի՛ նահագ եէ
 ըէ եահուտիինին պիրիսի՛ թէքտիր հտէր իտի . թահամ
 միւլ հտէմէյիւպ՝ վէ հըրաֆտէ տախի .քիմսէ օլմատը
 զինտէն՝ հէման անի հօլտիւրիւպ՝ գուլ իլէ հօրթէր :
 Պու պապտէ տէմէ՛ .քի մոլսէս նէ՛ հագ իլէ ատէմ հօլ
 տիւրտիւ՛ մատամ .քի զապիթ տէկիլ իտի : Պէլի՛ ին
 սան դարաֆընտէն թային օլմուշ զապիթ տէկիլ իտի .
 լայքին ալահ՝ անըն եհտի իլէ իսրայէլ միլէթինի մըսըր
 տէն խէլաս հտէճէք օլմաղ իլէ՛ , քէնտի միլէթինին
 իւզէրինէ զապիթ նասպ օլմուշ իտի հագ դարաֆըն
 տէն՝² : Իմտի զապիթ՝ զուլմ հտէնի կեօրիւնճէ՛ , շէ
 ըան իճրայի հագ էթմէկէ՛ մէճպուր տըր : Վէ տախի՛
 շիւնքի մըսըրըլէր նահագ եերէ հիւքմ հտէր իտիլէր
 եահուտիլէրին իւզէրինէ՛ , զերա անլեր հսիր տէկիլ ի
 տիլէր , իլա .քի միւսաֆիր , պախուսուս .քի զուլմ է
 տէնին հագգընտէ զապիթէ շիքեայէթ հտէնի տահա
 զիլաստէ թէքտիր հտէր իտիլէր . զերա զուլմ էթմէկէ
 ըուխսէթ վէրէն զապիթ իտի . իմտի պու միսիլիւ նա

1 Հաւատովք մոլսէս իբրև աճեաց՝ ուրացաւ կոչի սորդի դըս
 տերն վարաւօնի լաւ համարեցաւ շարչարիլ ընդ ժողովրդեան
 Թյ , քան առ ժամանակ մի վայելել ՚ի մէղս . Եբք . 11 . 24 :

2 Չմտաւ ամէր թէ իմացին եղբարք նորա , զի ան ՚ի ձեռն
 նորա տալոց էր զվերկութիւն նոցա . Գոյճ . 7 . 25 :

Հէրի հարեքեթ օլան եհրտէ՝ գապահաթսրզը զու-
լումքեարըն էլինտէն գուրթարմագ ատալեթ տիր :
Երթեսի կիւն՝ մովսէս եհնէ կեղէր իքէն կեօրիւր քի ,
իքի եահուտի պիրի պիրի իլէ նիզա հտէրլէր . անլէրի
սուհ էթմէք իսթէյիւայ՝ սիզ գարնտաշսրնը՝ պիրի պի-
րինիզէ զատր էթմէյին տէյինճէ , օ՛քի հագսրզ իտի՝
ճէվապ հտիւայ՝ տէր քի , սէնի քիմ պիզիմ իւզէրիմի
զէ գապիթ նասպ էթտի , մէկէր պէնի հօլտիւրմէքմի
խտէրսին՝ նիճէ քի տիւն մըսրը յը հօլտիւրտին՝¹ :
Պու ճէվապը մովսէս իշիտինճէ , մասլահաթ տույուլ
մուշ տէյուլ՝ խէվի հտէր : Ֆիլհագիգա՝ մովսէս մը-
սրը յը հօլտիւրտիւ իսէ , պիր եահուտիտէն զայրի
քիմսէ եօգ իտի անտէ . լաքին մէզպուր՝ սըր սագլա
մայուայ՝ մովսէսի վէ միլէթինի տախի հսիրկէմէյիւայ՝
պաշգալէրինէ սեօյլէմէկ իլէ , տիլտէն տիլէ եայլուայ՝
թա՛ քի վատլչահ տույար : Ա՛ օ՛քի՝ զաթը տիւլման
խտի , պու մատու՛նին իւզէրինէ տահա զիյատէ հըրս
լանուայ՝ մովսէսի հօլտիւրմէք իատէր : Ա՛ մովսէս խէվ-
ֆինտէն նաշի՝ մըսրտէն գաջուայ կիտէր մազիամ տէ-
նիլէն եհրէ՝² :

Նազար էյլէ պուրատէ մովսէսին ֆազիլէթինէ , օ՛քի
մազուլմի զալիմին էլինտէն խէլաս էթմէք իշիւն թէրքի
վէդան հտիւայ՝ տիյարի ախէրէ ֆիրար էթմիշ իտի ,
անճագ՝ եհնէ ատալեթ զայրէթինի էլտէն պրագմազ :
Ձիրա մագիամա վարուայ՝ անտէ պիր գույու եանըն-
տէ օթուրտուգտէ , օ՛մահալին պիւլիւկիւ օլան հուագ-
ուէլ նամ քիմէսնէնին գըզլէրի՝ քի գօյուն կիւտէր

1 Եւ նա ասէր՝ կտցոյց զքեզ իշխան և գատաւոր 'ի վերայ
մէր . Եթէ սոյանանե՛լ զիս կամիցիս . որպէս և երէկ սոյաներ
զեգիպտացին . ԵԼ . 2 . 14 :

2 Հաւատովք (մովսէս) Թողոյը զերկիրն եգիպտացւոց և մշ եւ
կընչիւր 'ի ցամանէ Թագաւորին . զի զաներևոյթոն իբրև ըզ-
տեսեալ համբերութի՛ք համարեցաւ . ԵՔ . 11 . 27 :

խօսիւնք , կէշիւայ՝ գույուտէն սու շէքերուէր՝ քի գօյուեց
 լերի սուլայալեր , լաքին չօպանկեր անկերի ճէպրէն գօ
 վարլեր : Մովսէս՝ մեզպուրլերին զատտարըղինի կեօ
 րիւայ՝ պիր կեօնէ Թահամմիւլ էտեմէզ օլտուղի հաւ
 տէ , հէման գալգուայ՝ անկերի պիր դարաֆ էտերէք .
 գրզլերին գօյուեցերինի սուլար : Աէ գրզլեր օ կիւն էր
 քէն էլէ կիտիւայ՝ հուագուէլէ նագլ էտերլեր մովսէ
 սին էթտիկի էյլիկի : օ տախի՝ մովսէսի էվինէ տալէթ
 էտիւայ՝ պիրի պիրինտէն խօշանմաղ իլէ գալըր մով
 սէս անտէ : վէ սօնկրա անըն սեպփօրա իսմինտէ օլան
 գրզընը ալուայ՝ տամատ օլտու անէ :

Քէհմ էյլէ՝ եահուտիլերին էյլէք պիլմէզ հալինի . զի
 րա՝ մովսէս անկերին խէլասը զայրէթինտէ իքէն . ան
 լեր գալըր տուրուայ՝ լիսանէ կէթիրտիլեր անի . ան
 ճագ հուագուէլ՝ օ քի սայիր միլէթ՝ վէ փութ փէ
 րէսթ իտի , գրզլերինէ եարտըմ էթտի տէյուլ , մով
 սէսի Թանըմաղ իքէն՝ իզզէթ իքրամ էտերէք մէմուլն
 օլուայ՝ քէնտինէ տամատ էթտի . վէ մովսէս տախի սա
 տագաթ պիրլէ անըն գօյուեցերինի կիւտէր իտի : Աէ
 չօգ վագըթտէն սօնկրա՝ մովսէսէ իքի էրքէք էվլատ
 օլուայ՝ պիւլիկիւնիւն իսմինի՝ գերսամ չաղըրտը . վէ
 քիւլիկիւնիւն՝ եղիւազար . Ե Լ . 13 . 4 :

Պու պապտէ բու հանի ֆիքիր իւզրէ մովսէս էօր
 նէկ օլտու մեսիհ էլիհտիմիզէ . զիրանիճէ քի մովսէս
 իսրայէլ ճէմաէթինի՝ փարաւօնուլն էլինտէն խէլաս էթ
 մէք զայրէթինտէ իքէն , սէնի քիմ պիզլմ իւզեր՝ մզէ
 հիւքիւմտար նասպ էթտի տէյուլ՝ անըն լիսանէ կէլմէսի
 նէ սէպէպ օլտուլեր , լաքին փութփէրէսթ հուագուէլ
 գապուլ էթտի . քէզա մեսիհ էֆէնտիմիզ՝ իսրայէլ միւ
 լէթինի շէյթանըն էլինտէն խէլաս էթմէք իչիւն տիւն
 եայէ կէլիլ իքէն , անի գապուլ էթմէտիլեր՝ . լաքին՝
 փութփէրէսթ միլէթլերի գապուլ էտիւայ՝ ինանտըլեր :

1 Յիւլան էկն . 4 իւքէն զնս ո՛չ ընկալան . Յօհօն . 1 . 11 .

Մովսէս՝ մադիամոտ հաագուէլն եանընտէ գաջ սէնէ գալալ Է

Ճ. Պըրգ սէնէ . Իպրէթ ս'Լ . մովսէս մըսըրոտէ վա տիշահ սարայ'նտէ քիպարըգ իլէ պիւյիւմիւշ իքէն , չօ պանըլէ իրթիքեապ էտիւպ' հալինտէն շիքեայէթ էթ մէզ : Չիրա ալիմ' վէ ֆազիլէթ լի օլմաղ իլէ նէ տիւն եալի շէրէֆէ քիպիլըկնիր . վէ նէ ֆագիլը կիպի չօ պան օլտուղինէ մահզըն օլըր . իլա՝ քէնտի'նի ալա հըն րէյինէ իհալէ պիրլէ , միլէթ ին'ն խէլասը խուսու սինտէ՝ ալահա նիյազ էթմէտէ պիրան գուսու ր էթ մէզ : Ֆիլհագիգա՝ մովսէս խէվի'նտէն նաշի մաղիա մա ֆիրար էտիւպ' գօյուն կիւտու կէ մէշըլը օլտու խէտէ , պու պասպոտէ տախի կիզի հիքմէթ անկլա նըր : Չիրա ալահ՝ անի իսրայէլ միլէթինէ պաշ վէ չօպան էտէճէք օլմաղ իլէ . մախսու ս անէ գօյուն չօ պանըլի էթտիրի'ր քի ինսանէրին խտարէսինի չօպան ըգտէն թալիմ' էտէ : Չիրա մէղպուր գըրգ եաշընէ տէկին իլիմ' էօկրէնտի , գըրգ եըլ չօպանըգ էթտի . վէ գըրգ եըլ տախի իսրայէլ ճէմսէթինէ գըլաղուգ օլտու շեօրտէ

Ֆէհմ' էլլէ . մովսէս մադիամոտէ թէն իլէ րահաթ . լա քին ֆիքիլը իլէ րահաթսըղ . զիրա միլ . թին'ն մըսըր տէ շէքտիկի իսքէնճէյի միւ լահագա էթտիրտէ աղիմ' գասալէթ իւզրէ օլըր իտի : Պէլի՝ անի էօլտի'ր մէք իսթէյէն փատիշահ էօլտիւ , լաքին անտէն սօնկրա կէ լէն փատիշահ՝ տահա զիյաոտէ ղատտար օլմաղ իլէ , եահուտիլըրին թահամիւլ էտէճէք հալի գալմայուպ' ֆիղան իլէ ալահա նիյազ էտէրլէր' քի քէնտիլըրինի խէ լաս էտէ : Վէ ալահ մէրհամէթ քեանի ինայէթ պա պին քիւշատէ պիրլէ միւրատ էտէր քի , մովսէսի մըս արէ իրաւ էտիւպ' անըն եէտի իլէ գուրթարա իւրա յէլի մըսըրտէն , անճագ պիլըր քի՝ մովսէս թէվաղի

օլմաղ իլէ , ճէմահեթէ պաշ վէ պիւլիւք օլմագ իսթէ մէզ . օ Էճիլտէն եահուտիլէրին ճէքտիկի Էդիլէթի ա շիքեար Էօրնէկ իլէ անէ պէյան Էտիւպ՝ միւճիւզաթ դուվլէթի տախի վէրիլ՝ քի խէվի Էթմէսին :

ԳԼԳ. Չիրա մովսէս՝ ճեօլտէ դայլըն փէտէրինին դօյուռնէրինի կիւտերէք՝ քորեք տէնիլէն տաղէ վարտըտէ , (քի սինա տաղինէ պիթիլիք տիր)՝ ուզագտան կեօրիւք քի՝ պիր չալլ ալէիլէնիւպ՝ դութուչմուչ , լաքին եա նուպ քիւլ օլմաղ , իլլա քի Տիլէթի իլէ տուրուք , Պու նէ՝ Տիլքմէթ տիր տէյուլ՝ անըն եանընէ վարմալը օլուչ ճէ , Տէման չալլտէն սէս կէլիր քի մովսէս մովսէս եագլաչմա պուրայի . չըդար չարըղընը այաղինտէն , զիրա տուրտուղին եէր ազիզ տիր . պէն իմ սէնին փէ տէրին աբրահամըն՝ իսահակըն՝ վէ յակոբուսն ալլահը , կէօրտիւմ պէնիմ ճէմահեթիմին մըսըրտէ ճէքտիկի իս քէնճէյի . վէ իլիտտիմ՝ անլէրին Ֆիղանընը . ինտիմ ան լէրի խէլաս Էտիւպ՝ քանանէ կեօթիւրմէկէ՝ քի անտէ սիւտ վէ պալ չըգար . վէ սէնի իրսալ Էտէյիմ վարաւ ւօնէ քի իսրայէլին Էվլատէրին՝ չըդարասըն մըսըրտէն : Լոքին մովսէս տիւրիւ սէպէպ վէ Էօղը Էտիւպ՝ իսթէ մէզ քի մըսըրէ կիտէ :

Սիւալ 45 .

Նէ խտի մովսէսին Էթտիկի Էօղը .

Ճ. Իվլէլա՝ քէնտինի լայիգ կեօրմէզ Էօյլէ ազիմ խզմէթ իլէ փատիչահըն հուզուրինէ վարուպ՝ Էլէիլէք Էթմէկէ : Օ՛ Էճիլտէն տէր քի՝ պէն քիմիմ քի մըսըր փատիչահընէ կիտիւպ՝ իսրայէլի մըսըրտէն չըգարաւ յԸ՛ : Մովսէսին պու ճէվապընէ գարըն ալլահ անըն ի

1 Եւ տսէ մովսէս ցտէր . ով եմ ես՝ զի երթայցեմ աւ վարաւ ւօն արբայ եգիպտացուց . և հանիցեմ զորդիան իսրայէլի յԷ՛ . քէն եգիպտացուց . ԵԼ . 3 . 11 :

է պերասպեր օլմաղէ վատ հտեր՝ քի ճհսարէթ քհսպ
 էթօին : Աէ տախի պէյան հտեր՝ քի խրայէլ մութլագ
 մըսրրտէն ջըգուպ՝ օ տաղտէ ալլահա սէճտէ գըլսայէր
 կերէք : Իպրէթ ալ , մովսէսին թէվաղիլէք պիրէ ճէ
 վատ էթմէսի իջիւն , ալլահ անըն իլէ պերասպեր օլ
 մաղէ վատ էթտի :

Իքինճի՝ հօզր հտեր քի , խորայէլ ճէմաէթ ինէ կիտիւպ՝
 սիզին աթալէրինիզին ալլահը՝ պէնի իրսալ էթտի սի
 զէ տէտիկինտէ , անըն իսմի նէ՛ տիր տէյու սիւալ է
 տէրլէր իսէ , նէ տէսին անլէրէ : Պու ճէվապէ գար
 ջը տախի ալլահ քէնտի զաթընը՝ էպէտիլ էպէտ պիր
 գարար քէնտինտէն վարըգ օլտուղինի խասկեր վէ
 ըրը՝ , քի փութփէրէսթլէրին փութլէրի կիպի՝ մաթ
 լուգ զանն էթմէսինէր խրայէլին ալլահընը , իլա քի
 օ տըր եերի կեօյիւ վէ ճիւմէյի եարատան , ճիւմէ
 նին սահիպի , վէ օ տըր աբրահամըն՝ իսահակըն՝ վէ
 յակոբուն ալլահը : Զիրա ջիւնքի ալլահ՝ քանան դօի
 ըաղինի աբրահամա՝ իսահակա՝ վէ յակոբա վատ էթ
 միլ խտի . օ էճիլտէն անլէրին իսիմլէրինի վերը՝ քի պէ
 յան օլտուն ալլահըն անլէրէ էթտիկի վատին մութլագ
 իճրա օլաճաղի : Զիրա՝ նիճէ քի անըն վարըղի էպէ
 տի պիր գարար՝ վէ տէկիլիլէկ , քէզա՝ վատինտէ
 տախի սատըգ օլմաղ իլէ , մովսէսի մըսրրէ իրսալ է
 տեր՝ քի վատի իճրա օլա :

Ֆէհմ էյլէ պուրատէ մովսէսէ օլան ինայէթի , ֆիւ
 հագիգա ալլահ կեօրիւնտիւ աբրահամա՝ իսահակա՝
 վէ յակոբա , լաքին իսմինի անլէրէ պէյան էթմէտի՝ :
 Խմտի աղիմ ինայէթ վէ շերէֆ տիր մովսէսէ քի ալլահ
 քէնտի իսմինի անէ պէյան էթտի : Աէ տախի ջիւնքի
 փարաւօն՝ խրայէլի պրագմագ իսթէմէյիւպ՝ նիհայէթ

1 Եւ սսէ նծ ցմովսէս . Էս եմ նծ որ էն . ԵԼ . 3 . 14 .

2 Երևեցայ աբրահամու . իսահակայ . և յակոբայ . . . և օ
 նուն իմ տեր է . և ոչ յայանեցի նոցա . ԵԼ . 6 . 3 .

Թեքտիր օլաճագ խոի, անէ վերիլէճէք զազէպին ալ
լահտէն օլտուղի ալէմէ աշիքեար օլմագ իչին, մովսէ
սէ Թէնպիհ հտէր՝ քի մէզպուրուն եանընէ վարուպ
խորայէլի մըսըրտէն չըգարմաղէ բուխսէթ իսթէտիկին
տէ, զայրի պիր սէպէպ պէյան էթմէսին, իլլա քի՝
ալլահա գուրպան էթմէք սէպէպի իլէ, իւջ կիւնլիւք
եօլ չէօլէ կիթմէկէ իղին իսթէսին՝ :

Պունտան գաթի նազար, մըրրտէն չըգորգէրխտէ՝
պօլ չըգմայուպ, հէրքէս քէնտի դօւլուսունտէն ալ
թուն՝ կիւմիւլ՝ զիյնէթ՝ վէ էսվապ իսթէյիւպ էվատ,
լերինի տօնաթարնլեր, Պու միսիլիւ Թէնպիհ օլունուր
մովսէսէ քի՝ խորայէլին մըսըրտէն խէլաս օլաճաղինի
մուհագգագ պիլիւպ՝ զայրի էօր էթմէսին :

ԳԼԻ. Լաքին մէզպուր Թէքրար ճէվապ էտէր քի՝ ճէմաէթ
իթիմաթ էթմէյիւպ՝ ալլահ սանա կեօրիւնմէտի տէր
լեր իսէ, նէ՝ ճէվապ էթսին անլերէ : Օ՝ էճիլտէն ալ
լահ անէ միւճիւզաթ գուվլէթի վերիլ՝ քի էկէր ճէ
վապընէ իթիմաթ էթմէզլէր իսէ, միւճիւզաթ էթ
սին՝ քի ինանսընլեր :

Վէ չիւնքի մովսէս՝ չօպան օլմաղ իլէ՝ էլինտէ ասասը
վար խոի, ալլահ տէր քի՝ պրագ ասայը էլինտէն, օ՝
տախի պըրագընճէ՝ հէման ասա երլան օլտու, մովսէս
անի կեօրոիւքտէ՝ գաչար անտէն : Թէքրար տէր քի՝
գուլթ անըն գուլթուղինտէն, օ՝ տախի գուլթունճէ՝
էվլէլքի կիպի ասա օլտու : Վէ Թէքրար տէր քի՝ էլի
նի գօյնունէ գօ՝ մովսէս էլինի գօյնունէ գօյուպ՝ չը
գարըր պագար քի՝ էլի ույուզ օլմուլ : Թէքրար տէր
քի՝ էլինի գօյնունէ գօ՝ օ՝ տախի էլինի գօյնունէ գօր՝
վէ չըգարըր պագար քի՝ ույուզ տէր օլմուլ : Պախու
տու՝ մէզպուր հէր վէջ՝ իլէ միւսթերիհ օլտուն տէ

Ա Եւ ասասցէս ցնա՝ իբ ան էքրայեցուց կոչէ զմեզ առ ինքն .
արդ՝ եթիցուք մէք երկց առուրց ճանապարհ յանապատ . թի
զահեցուք ին այ մերում . ԵԼ . 3 . 18 .

յուր : ալլահ թէքրտը տէր .քի՛ եկէր էվլէլէի միւճիւլ :
 զաթէ ինանմազէր իսէ՛ իքինճիյէ ինանըրէր : վէ է
 կէր իքինճիյէ տախի ինանմազէր իսէ : չայտան սու
 ալուպ՝ եէրէ տեօք : վէ օ սու՛ եէրտէ գան օլուսն :
 Ֆիլհագիգա՛ պու խուսուստէ ալլահ .քէնտի միւրատը ա
 լիյէսինի տէֆաթէն մովսէսէ պէյան էթտի : վէ մէզ
 պուր հէր նէ գատար հօզը հտիւպ՝ գարչըղգ ճէվապ
 ալտը իսէտէ : պու տէֆա տախի՛ սէսինին զայիֆ վէ
 տիլինին աղըր օլմասը իլէ՛ օ միսիլլիւ աղիմ խզմէթէ
 գուտրէթի էրմէզ օլտուղինի նիլազ էթտիքտէ ¹ : ալ
 լահ ճէվապ հտէր .քի՛ պէն սէնին աղզընը աչուպ : նէ
 .քի լազըմ իսէ սեօյլէմէկէ՛ ալեահ հտէրիմ : Անճագ՝
 մովսէս եէնէ պիր ճէսուր .քիմնէ իրսալ էթ տէյու՛
 նիյազ հտինճէ ² : ալլահ կիւճէնմէք՝ սուրէթի կէտս
 թէրիւպ՝ անըն պիւլիւք գարնատաշը ահարօնու թային
 հտէր : .քի մովսէս՝ ալլահըն դարաֆընտէն ահարօ
 նէ : վէ ահարօն տախի մովսէսին դարաֆընտէն՝ ճէ
 մաէթէ սեօյլէսին ³ :

Պու պապտէ զանն էթմէ .քի՛ մովսէս միլէթինին ու
 զուրինէ զահմէթ չէքմէք իսթէմէտիկինտէն՝ պու մի
 սիլլիւ ճէվապէր հտէր իտի : իլաքի թէվազիւ գալպ
 օլմասը իլէ : պիւլիւքիւքտէն գաչար : վէ մէզպուր նէ
 գատար թէվազիւ գալպ օլուր իտի : ալլահ օ գա
 տար զիյատէ .քէնտի եարտամընը անէ աշիքեար էթ
 տի : Աէ նիհայէթ իլ էմը , մըաըրէ կիթմէկէ ըազի օ
 լուպ՝ երլան օլան ասայը տախի պէրապէր ալըր՝ .քի իգ

1 Եւ ասէ մովսէս ցմը . աղաչեմ զքեզ նը , չեմ բաւական : որ
 պէս թէ յերեկէ և յեռանդէ : և ոչ յորմէհետէ սկսար իստիլ Ե
 ծնի քում : զի նրբաձայն և ծանրալեզու եմ ես . ԵԼ . 4 . 10 .
 2 Եւ ասէ : աղաչեմ զքեզ տէր , առ քեզ ՚ի ձեռն զայլ ոք զօ
 բաւոր՝ զոր աւաքիցես . ԵԼ . 4 . 13 .
 3 Եւ նա եղիցի քո բերան . և գու եղիցիս նմա յիծակոյս կող
 մանէ . ԵԼ . 4 . 16 .

Թիզա հտէն միւճիւղաթէրի անըն ինէ իճրա հտէ :
 նիճէ .քի ալւահ հմը հթտի :

Սիւալ 46 :

Նէ սէյան հտէր պալատէ մէջքիւր չալը՝ վէ անտէ օլան աթէշ :

Ճ. Չալը՝ իսրայէլ միլլէթինի , վէ աթէշ՝ անլէրին
 չէքտիկի իսքէնճէյի : Զիրան նիճէ .քի չալը գուլվէթ
 սիզ տիր վէ թէզ եանար , քէզա իսրայէլ ճէմահթի
 մըսըրտէ հսիր կիպի սէֆիլ օլուպ՝ զատտար փարաւօ
 նուն շէրրինտէն .քէնտիլէրինի հըֆզ էթմէկէ գատըր
 օլմատըգլէրինտէն , մէզպուրուն էթտիկի զուլմ անլէ
 րի աթէշ կիպի եագար խտի : Վէ լաքին , նիճէ .քի ա
 թէշ մէջքիւր չալըյը եագուպ՝ քիւլ էթմէզ խտի , քէ
 զան իսրայէլ ճէմահթի տախի զայէթ չօդ էզիյէթ չէք
 տի իսէտէ հիքմէթի պարի վիւճուտլէրինէ .քէտէր օլ
 մայուպ՝ կիւն պէ կիւն չօղալմատէ խտիլէր :

Վէ չարըղընը այաղընտէն չըգար տէյուլ՝ չալըտէն սէս
 կէլմէսի , ալւահըն անտէ հագըր օրոուղինէ նիշան օլ
 մաղ ինէ , անըն եանընէ սէրպէսթիկ ինէ վարմագ , վէ
 անտէ չարըգ ինէ տուրմագ՝ ճայիզ օլմատըղինի պէյան
 հտէր : Զիրան մովսէս օ՛ էլամէթի կեօրիւնճէ , ատէ
 թա աթէշ զանն հտիւպ՝ անէ եագլալմագ իսթէտի :
 Պախուսուս չիւնքի փարաւօն՝ իսրայէլէ չամուր չըղու
 տըր խտի , օ՛ էճիլտէն մովսէսէ չարըղը այաղընտէն չը
 գար տէյուլ հմը օլունուր՝ քի միլլէթինին չըպագ այաղ
 ինէ հսիր կիպի չէքտիկի էզիյէթի ֆէհմ հտիւպ՝ մը
 սըրէ կիթմէմ տէմէսին :

Նագար գըլ պուրատէ՝ .քի նէ գատար զիյատէ պօրճ
 տուր ինսանէ սուրը եկեղեցիինին վէ աղիզ եէրլէրին իգ
 զէթինի սագլայուպ՝ թագիմ էթմէք , վէ ալւահտէն
 խէվի հտէրէք՝ հիճապ ինէ անլէրէ եագլալմագ , զի
 րան չարըղը այաղընտէն չըգարմագ , ճիւմանի արզու

լերի շիքիրտին իտրաճ էթմէկէ նիշան խոի :
 Բուհանի մէջհում իւզրէ մէզքիւր չալը սը սթածի
 նէ , վէ անտէ կեօրիւնէն աթէշ՝ քէլամուլահըն ան-
 տէն թէն ալմասընէ հօրնէկ անկլանըր :

Խպրէթ ալ , ինսան պու տիւնեատէ կեօյա պիր
 չալը , ճիամանի արզուլեր՝ վէ պիւյիւքիւք դայլէսի՝
 աթէշ կիպի , անլերէ միւշթագ օլան՝ տերուսի նարէ
 տիւշիւշ հիսապի՝ քէնտի ճանընըն էզիյէթինէ պատի
 օլուր : Լաքին օ քի թէն սեփայլերինէ վէ տիւնեա պիւ-
 յիւքիւկիւնէ մէյլ էթմէզ՝ վէ տայիմա ալահա ումուտ
 էտիւպ՝ ըիզայի հագ իւզրէ հարէքէթ էտէր՝ եանուպ
 քիւլ օլմազ , զերա ալահ քէնտինէ ումուտ էտէնի՝
 հըիզ էտէր օ միսիլիւ աթէշէրտէն :

Սիւալ 47 .

Նիճէ անկլանըր՝ ալահըն կեօրտիւմ , իշիթտիմ , վէ ինտիմ
 տէմէսի :

Ճ . Ալահըն կեօրմէսի՝ հագը հագ էթմէք , իշիթ-
 մէսի՝ ինսանլերին նիյազընը գապուլ էթմէք , վէ ինմէ
 սի՝ տերհալ շերիյաթը իճրա էթմէք տիր : Զիրա տէ
 կիւքի ալահ՝ ինսան կիպի կեօրմէկէ՝ իշիթմէկէ՝ վէ
 եեր տէկիշմէկէ միւհթաճ տըր , իլա քի ճիւմլէսի ա-
 նէ աշիքեար՝ վէ քէնտի մէքեանտէն միւնէզզէհ՝ հեր
 էերտէ հազըր օլմազ իլէ , պու դարզ ճէվապլերտէն
 անըն ատալէթի մերհամէթի վէ եարտըմը տույուլուր :
 Փիհագիգան ալահ տայիմա ատալէթ էտիւպ՝ քէնտի
 մերհամէթինի՝ վէ եարտըմընը ինսանտէն տիրիզ էթ-
 մէզ , լաքին կիզլի ՚իքմէթ սեպէպի իլէ՝ սապր է-
 տէր : Նիճէ քի իսրայիլ միլլէթինին մըսըրտէ օ գա-
 տար վագըթ էզիյէթտէ օլուպ՝ սապր էթմէսինին հիք-
 մէթի վար խոի : Զիրա՝ ջիւնքի մուգատտէմ աբրահա-
 մա պէյան օրոուղի իւզրէ , անըն էվատլերինին տեօրթ

Եիւզ սէնէ զարիպըբտէ գալմասը սիճիլ օլմուշ իտի
(նիճէ քի օն սիււալտէ զիբր օլտու), օ Էճիլտէն սապր
հտէր՝ քի սիճիլ օլան վազըթ Թէքմիլ օլտուն, պախու,
սուս վարաւօնուն կիւնաս Էօլջիւսիւ Թօլուպ՝ Թէքս
տիր օլտուն : Գէզա՝ քանանըլերին վէ սայիր փուլթ
փերէսթլերին տախի կիւնասլերինին Էօլջիւսիւ Թօ
լուպ՝ իսրայէլ մըբրտէն չըգտըղինտէ՝ անլերին եեր
լերինի զապթ Էթսին :

Վէ տախի զէմինին գուճու վէ կեօյիւն երլտըլերի կի
պի՝ աբրահամըն Էվլատլերինին չօղալաճաղինի մու
գատտէմ պէյան Էթտի իսէտէ, պու խուսուստէ տա
խի՝ մէզպուրլեր պիր վազըթ գուճ կիպի մըբրըլերէ
փայիմալ օլարագ՝ վէ չըգտըլերինտէ մըբրըլեր Թէքս
տիր օլտուպ, իսրայէլին շերէֆի կիւնէշ կիպի ալէմէ պէ
յան օլտուն : Չիրա անլերին խէլասի խուսուսինտէ օ
լան միւճիւզաթլերի կեօրէնլեր վէ իլիտէնլեր, զայէթ
Տիյաթթտէ գալըր իտիլեր : Օ՛ Էճիլտէն՝ իսրայէլին
մըբրտէն խէլաս օլաճագ վազթինի՝ կեօրմէք, ի
շիթմէք, վէ ինմէք Թապիրի իլէ՝ պէյան հտէր ա
զիզ քիթապ :

Գէզալըք՝ քանան դօփրաղինտէ սիւտ վէ պալ զայէթ
չօգ օլմասըր խապեր վերիր մոլսէսէ քի զահրէ չըգ
սըն ալաճըն ինայէթի, վէ Թէսէլա օլտուն իսրայէլ
միլլէթի : Չիրա՝ անլերի իսրէնճէտէն խէլաս Էթտիք,
տէն մատէ, կեօթիւրէճէկի եերտէ տախի՝ սիւտ վէ
պալ իլէ պէսլէսէ կերէք ² :

Բուհանի Ֆիբիր իւզրէ, սիւտ վէ պալ՝ աթիք վէ ճէ
տիտ նօմօսու տույ հտէր ³ :

¹ Բանգի չև ևս լցեալ է մէզք ամուրհացուցն մինչև
ցայժմ . Ժ.ն. . 15 . 16 .

² Տանիլ զնոսա յերկիր բարի՝ և ընդարձակ . յերկիր, որ բղխէ
գկաթն և զմէղր . ԵՆ . 3 . 8 .

³ Ի սիօնէ ելցեն օրէնք . և բան նն յեհմէ . Ես . 2 . 3 .

Իպրէթ ալ : պու ճիհան ինսանէ Թէճրիպէ վէ
 Թալմաթ մահալի օլմաղ իլէ ինսան միւտտէթի Էօմ
 ըիւնտէ գաղատէն խալի օլմաղ : Իմտի գաղա զու
 հուրիստէ՝ ալահըն ինայէթիստէն գաթի ումուտ օլ
 մա , իլա քի՝ սապր Էտիւպ նիյազէ մէշղուլ օլարագ
 ալահտէն մէմուու օլ : վէ հալինտէն Թէչէ.ք.քի Էթ
 մէ : զիրա գաղայր վէրէն ալահ , սէնի անտէն խէլաս
 Էտէճէք վագթի տախի պիլիը : Պէլի՝ պիր միւտտէթ
 սրգէթ ճէքէրսին , լաքին սօնկրա շաղ ու մէսրուր օ
 լուրսուու : Ֆիլհագիգա , պու կէչիճի ալէմտէ զու
 հուր Էտէն տէրտ վէ պէլա՝ ինսանըն հագգընտէ հէր
 վէջճ իլէ խայիրը տըր ¹ :

Սիւալ 48 .

Նէ պէյան Էտէր մոլսէսէ վէրիլէն՝ պալատէ մէշքիւր իւչ տիւր
 լիւ միւճիւզաթ գուվվէթի :

Ճ . Ըսանըն Էրլան օլմասը՝ փարաւօնուու զատտարը
 զընը , վէ մոլսէսին ԷԷտի իլէ Թէքտիր օլաճաղինի պէ
 յան Էտէր : Զիրա՝ նիճէ.քի չօպան ասա իլէ գօյուու
 լէրի կիւտէր , քէղա հիւքմ սահիպի օլան՝ առալէթ
 շէրիյաթի իլէ՝ ինսանլէրի խտարէ Էտէր : Իմտի Էկէր
 հիւքիւմտար առտմ՝ առալէթ իւզրէ հարաքէթ Էթ
 մէզ իսէ , կէօյա քի՝ չօպանըն ասասը Էրլան օլուր , նի
 ճէ.քի մոլսէսին ասասը Էրլան օլուր՝ քի զատտար փա
 րաւօնու գէհիրլէլիւպ՝ հէլաք Էտէ :

Ալահըն Թէնպիհի ասա կիպի , Թէնպիհէ գարչը
 տուրմագ՝ անի Էլտէն պրագմագ կիպի . իմտի Թէն
 պիհ ԷԷրէ տիւչիւնճէ , Էրլան օլուպ գէհիրլէր ինսա
 նը , զիրա՝ նիճէ.քի՝ Թէնպիհէ իղաաթ Էտէն Թէք

1 Զի Թէպէտ յաչս մարդկան տանջեցան . այլ յոյս նոցա լի
 է անմահութեամբ : և սակաւիկ ինչ խրատեալք՝ գացեն զվէժ
 բարութիւնս . իմս . 3 . 4 :

տիր օլմադ , .բէզա իղասաթ էթմէյէն Թէքտիր օլուր ,
Եկէր Թէքտիր օլմագ իսթէմէզ իսէն , Թէնպիճ ասա
սընը երտէն պըրագմա :

Քէզա՝ մովսէսին էլինին ույուզ օլմասը՝ իսրայէլ միլէ
Թինին հալինի պէյան էտէր : Զիրա՝ մէզպուրլէր մը
սըրէ կիթտիկլէրինտէ , օ վագթին փատիշահը՝ յովսէ
փէ ըիայէթէն իզզէթ պիրէ՝ կէօյա .բի .բէնտի գօյ
նուտէ հըրզ էտէր կիպի՝ անլէրի պի .բէտէր սագլար
իտի . լաբին սօնկրաբի փատիշահլէր զուլմ էթմէկ ի
լէ՝ անլէրի եարալատըլէր , վէ իսրայէլ ճէմահէթի տայ
խի մըսըրլէրին ատէթլէրինէ մէյլ էտէրէք՝ կէօյա ու
յուզլանտը : Իմտի՝ մովսէսին էլի ույուզ օլուպ՝ սօնկ
րա էյի օլմասը , իսրայէլին մըսըրտէ .բէտէրլէնիւպ՝ ան
տէն չըգընձէ էյի օլաճաղինէ էօրնէկ անկլանըր :

Քէզա՝ չայըն սույունուն գան օլմասը , իսրայէլին չօ
ճուգլէրինին չայտա էօլմէսինի պէյան էտէր՝ .բի անլէ
րի փարաւօն չայա աթտըրըր իտի :

Փէհմ էյլէ , փարաւօն ատալէթէ գարըը հարէքէթ է
տիւպ թէքտիրլիյէթէ միւսթահագ օլտու իտտէ , ալ
լահ .բէնտի մէրհամէթինէ մէպի՝ էվլէլա մովսէսի իը
սալ էտէր անէ՝ .բի Թեօպէյէ կէլին , վէ էկէր Թեօ
պէ տէմէզ իսէ , Թէքտիր օլտուն : Զիրա՝ ալահ ին
սանը Թէքտիր էթմէզ , իլա .բի գապահաթը իչիւն .
լաբին՝ էվլէլա Թեօպէյէ տալէթ էտէր՝ .բի ինայէթի
պէյան օլտուն : Վէ էկէր ինսան՝ ալահըն ինայէթինի
Թանըյուպ՝ կիւնահընտէն փիւշման օլմադ իսէ՝ Թէք
տիր էտէր .բի ատալէթի պէյան օլտուն :

Խզրէթ ալ , փարաւօն պիր ալիշան փատիշահ իքէն՝ ալ
լահ անըն Թէքտիրինէ պիր չօպան իրսալ էթտի , վէ
օ տախի՝ տէկիլ .բի ասքէր վէ սիլահ իլէ , իլա՝ եա
լընըզ՝ վէ էլնտտէ պիր ասա իլէ : Իմտի՝ ինսան .բիպիր
լէնմէսին տիւնէա գուվլէթինէ , զիրա՝ ալահ .բէն
տի նազարընը գալտըրըր իսէ , փատիշահ տախի օլ

տա՝ չօղաննէ ալթ օլուր :

Պատէհու (նիճէ քի գըրգ պէշ սիւալին նիհայէթին տէ զիբր օլտու) ալահըն էմրի իւզրէ՝ մովսէս մըսըրէ կիթմէլի օլմաղ իլէ , զէվճէսինի վէ իբի օլուհուու տալի պէրապէր ալուպ՝ եօլա չըգար : լաքին քիւլիւք օղլու եղիազար՝ օ կիւնլէրտէ թօղմուշ օլտուղինտէն՝ եօլտա քէտէրլէնմէսին տէյու՝ անի տահա սիւննէթ էթմէվիշ իտի տէնիլիը : Աէ գօնագ եէրիննէ վարտըգտէ , մէլայիք զուհուր էտիւպ՝ մովսէսի էօլտիւրէճէք օլտու իսէտէ , անըն զէվճէսի ֆէհմ էտէր քի՝ չօճուղի սիւննէթ էթմէտիկինտէն զուհուր էթտի պու իշ , օ էճիլտէն հէման անիտէ չագմագ թաղը իլէ չօճուղի սիւննէթ էտէր , վէ մէլայիքին այաղընտ տիւլիւպ՝ իշտէ չօճուղին գանը տինտի տէտիքտէ , մէլայիք կիտէր անտէն , կեօյա տէմէք իսթէր քի՝ իշտէ ալահըն էմրի իճրա օլտու , էօլտիւրմէ մովսէսի :

Իպրէթ ալ , մովսէս՝ ալահըն էմրինի իճրա էթմէք իլ ջիւն մըսըրէ կիտէր իտի , լաքին մուգատտէմ օլան էմրի իճրա էթմիշ օլմատըղինտէն՝ թէքտիը օլաճագ իտի • իմտի ինսանէ պօրճտուը՝ քի ալահըն հէր թէնպիհինի թէքմիլ էտէ • էկէր ճիւմլէ թէնպիհլէրի իճրա էտիւպ՝ պիրինտէ գուսուը էթսէ՝ ճիւմլէսիննէ պօրճուօլուը ¹ , զիրա թէնպիհ ալահըն էմրի օլմաղ իլէ՝ անլէրտէն հանկըսը կէրի գալսա՝ էմրէ մուղայիը օլուպ՝ զագէպէ միւսթահագ օլուը ինսան :

Աէ մովսէս պագար քի՝ էհլի վէ չօճուգլէր քէնտիննէ սրգընթը օլաճագլէր , օ էճիլտէն՝ անլէրի գայըն փէտէրիննէ իրսալ էտիւպ՝ քէնտիսի եալընըզ կիտէր : Աէ քորէք տաղըննէ վարտըգտէ , ալահըն պէյան էթմէսի իլէ՝ ահարն գարը կէլիը • վէ պիրի պիրինի կէօրտիւքտէ շաղ օլարագ՝ մովսէս նագլ էտէր անն ալա

I Որ ոք զամ օրէնսն պահիցէ , և միով իւէք ինչ գթիցէ՝ եղևամ օրինաց պարտական • Ասեու յաի • 2 • 10 ՚

հըն էմբինի : Ահ իբիսի պերապեր մըսըրէ կիտիւայ՝
 ճէմատէթին իսթիեարլէրինէ մասրահատը Թարիֆ է-
 տէր ահարօն : Մովսէս տախի անլէրին էօնիւնտէ միւ-
 ճիւղատ էտինճէ՝ ինանուայ մէսըուը օլտուլէր :

ԳԼԵ՛. Պատէհու մովսէս վէ ահարօն՝ փարաւօնուն հուզուրիւ
 նէ չըգուայ՝ ալլահըն էմբինի իֆատէ էտէրլէր՝ քի
 իսրայէլի պըրագօսըն իւչ կիւնլիւք եօլ չեօլէ կիտիւայ՝
 ալլահա գուրպան էթմէկէ :

ՄԻԼՈՂ 49 .

Փարաւօն նէ՞ ճէվայ էթտի մովսէսէ :

Ճ. Փարաւօն՝ քիպիր վէ ինատճը օլմաղ իլէ , նէ
 ալլահը պիլլըրիմ՝ վէ նէ իսրայէլի պըրագըրըմ տէյու՝
 գաթի ճէվայ էթտի : Աղգաա՝ մովսէս էլչի կիպի
 ալլահըն դարաֆընտէն , վէ ահարօն՝ մովսէսին Թէրճի
 մանը կիպի փարաւօնէ կիտիւայ՝ քէնտի բէյի իլէ իսրա-
 յէլի մըսըրտէն չըգարմաղէ ըուխսէթ իսթէմէլէրի , ա
 զիմ ինայէթ վէ շէրէֆ իտի անէ : Անճագ մէզպուը
 պու ինայէթի Թանըմայուայ՝ իսրայէլի պըրագմատըղին
 տէն մատէ , օ քիմտիր քի՝ անըն ճէվայընը տիյնէյիւայ՝
 իսրայէլի պըրագայըմ տէյու , ալլահըն գուտրէթի
 աղլմէլէրինէ գարըը ճէվայ էտէր : Պուստան գաթի
 նազար՝ զէճրէն պաշար տահա զիյատէ իսրայէլէ էզի-
 յէթ էթմէկէ : Զիրա՝ չիւնքի քէրիիճ էափտըրը ի
 տի անլէրէ , օ անէ տէկին քէրփիճին սամանը միրի դա
 բաֆընտէն վէրիլէ կէրիլ իքէն , պու մատտէնին իւզէ
 ըինէ սամանը տախի անլէրէ պուլուրուայ՝ վէ քէրիլ
 ճին ատէթինի Թէքմիլ իսթէմէկ իլէ , ղայէթ աղըր
 օլտու իսրայէլին իսքէնճէսի , զիրա սաման պուլմատը
 փէք կիւճ իտի : Պախուսուս քի՝ պու իսթմէթին իւ-
 զէրինէ Թային օլան հահուտի քեաթիպէր Թահամ
 միւլտէն խարիճ սըգընթըյէ կիրիֆթար օլմաղ իլէ ,

Վարաւօժուն հուղութիսն վարուպ՝ հալէրինի արդ հտեք
 րեք տերլէր քի՝ նիչիւն պեօյլէ ճեպր հտերսին գուլ
 լէրինէ , պիզէ սաման վերմէզլէր , վէ քերփիճին ա
 տեթինի թէքմիլ խթերլէր : Ղատտար վարաւօն՝ մեր ,
 համէթ հտեճէք եերինէ իթապ հտիւպ , տեր քի պօշ
 գալմանըղ իլէ՝ կիտիւպ գուրպան հտեղմ տերսինիղ ,
 վարոն ջալըշն՝ սիզէ քիմնէ սաման վերմէզ , վէ քեր
 փիճին ատեթինի թէքմիլ հտին :

Իպրէթ ալ . նիճէ քի վարաւօն՝ խորայէլին մըրրտէն
 ջըգուպ՝ ալլահա գուրպան էթմէ կէ կիտեճէկլինի տույ
 տուգտէ՝ անլերին խըզմէթինի արթըրըր՝ քի ալ
 լահըն էմրինի տիւշիւնմէ կէ վագըթ պուլամայուպ՝ մը
 սըրտէն ջըգամասըլէր . քեզա պիր քիմնէ կիւնահընտէն
 փիւշման օլուպ՝ ալլահըն էմրի իւզրէ ֆաղիլէթ իշէ
 մէկէ պաշլէր իսէ . շէյթան անըն իւզերինէ ճիւսանի
 մէշղուլլէթ զամմ հտիւպ՝ տիւնեամի շէլէրէ մէլլ էթ
 տիրիր՝ քի ֆաղիլէթ իշէյէճէք վագըթ պուլամայուպ՝
 կիւնահտէն խէլաս օլմասըն : Չիրա՝ մըրրտէն ջըգուպ՝
 վէ իւջ կիւնէ՛ք եօլ շիօյէ կիտիւպ՝ ալլահա գուրպան
 էթմէք , թէն սեթալէրինի՝ վէ տիւնեա դայլէսինի
 թէրք պիրէ , փիւշմանըգ՝ իթիրաֆ՝ վէ իսթիղթար
 պէյանի տիր 2 :

Պալատէ մէզքիւր քեաթիպլէր՝ քի վարաւօժտէն իմ
 տատ ումար իքէն՝ իթապ վէ ազար էշիտիրլէր , հէր
 վէջ՝ իլէ գաթի ումուտ պիրէ տիշարը ջըգտըգլէրին
 տէ , մովսէսէ վէ ահարօնէ ըասթ կէլիւպ՝ թէճէք քի
 հտերէք տերլէր քի , քեթիլ էթտինիղ պիզլ վարա
 ւօժուն հօնիւնտէ , վէ գըրտըրաճագսընըղ :

Փէհմ էլլէ , ալլահ՝ մովսէսի իրսալ հտեր քի՝ վարա
 ւօնէ կիտիւպ քէնտի էմրինի խապեր վերէ , լաքին
 մէզպուր տիլնէմէլիւպ՝ ագսի հարէքէթ հտեր , վէ

1 Ժանրասցի գործ մարդկան՝ և այնմ հոգասցին . ԵԼ . 5 . 9 .
 2 Չըղուան , խաստովանուլիւն , և այպաշխարունիւն .

Ճեմանէթ սապր էթմէյիււ պ շիքեայէթէ պարչէր :

Պախուսուս մովսէս անէրին չէքտիկի սըգէթի կէօր մէկ իլէ գալտի զայէթ միւնքէսիր օլուպ նիյազ պիրէ հալինի ալլահա արզ էթտիքտէ , ալլահ անի թէսէլլա

ԳԼ 2. էթմէք միւրատ էտիււ տէր քի , շիմտի կէօրէսին քի նէ եափաճաղըմ փարաւօնէ ¹ : Պու ճէվապ իլէ փարաւօնուն թէքտիրիյէթի վէ ալլահն գուտրէթի ազիւ մէսի իլէ ճեմանէթին խէլաս օլաճաղի պէյան օլտու իսէ տէ , ճեմանէթ տախի միւսթէրիհ օլտուն տէյու էմր է տէր , քի մովսէս անէրէ խապէր վէրսին քի ալլահ քէնտիլէրինի էսիրլիքտէն խէլաս էտիււ քանան դօփր ըաղինէ կէօթիւրէճէք տիր , նիճէ քի աբրահամա ի սահակա վէ յակորա վատ էթտի :

Փիհագիգա էմր օլտուղի իւզրէ մովսէս վարուպ խապէր վէրտի իսէտէ մէզպուրլէր սապրսըզ վէ զայէթ սըգընթը իլինտէ օլմալէրի իլէ տիյնէմէզլէր անի : Վէ ալլահ անէ թէքրար կիթ փարաւօնէ սեօյլէ քի խարայէլին էվլատէրինի պըրագսըն տէտիքտէ , ճէվապ էտէր քի , իսրայէլ ճեմանէթի տիյնէմէզ պէնի : փարաւօն նիճէ տիյնէսին , զիրա պէն միւ թէքէլլիմ (Խօսօղ) տէկիլիմ , վէ սէսիմ զայիֆ :

Փէհմ էյլէ մովսէս նէ գատար քի թէվաղիւ օլուր ի տի , ալլահ օ գատար զիյատէ անըն շէրէֆինի արթըր մաղ իլէ , պու տէֆա անի փարաւօնուն իւզէրինէ ալ

ԳԼ Կ. լահ կիպի հիւքիւմտար նասպ էտէր քի տիւրիւ միւ ճիւզաթլէր իլէ թէքտիր էթսին անի , վէ ահարօնու տախի մովսէսէ փէյղամպէր թային էտէր ² , Զիրա նիճէ քի փէյղամպէրլէր ալլահն էմրինի ինասնէրէ խապէր վէրիլլէր , քէզա ահարօն մովսէսին էմրինի

¹ Եւ ստէ տէր ցմովսէս . այթմ տէսցէս , զինչ արաբից ընդ փարաւօն . ԵԼ . 6 .

² Ահա ետու զքեզ ամ փարաւօնի . և ահարօն եղբայր քո եղծ թի քեզ մարգաթէ . ԵԼ . 7 .

փարաւօնէ վէ ճեմաեթէ խապէր վէրսին :

Օ՛ վագրթ՝ մովսէս սէքսէն եաշնոտէ վէ ահարօն սէք՝
սէն իւջ եաշնոտէ իտի :

Նազար գըլ պունտան պեօյէ մովսէսին եէտի իլէ օւ
լան միւճիւղաթիւրէ վէ քէնտինի պէկէնմիշ ինատաք
փարաւօնուն թէքտիրլյէթինէ : զիրա՛ մովսէս վէ ա
հարօն՝ ալահըն էմրի իւզրէ թէքրար կլտեղլէր փաւ
րաւօնէ՝ քի ճեմաեթի պըրագտըն : Լաքին ջիւնքի մէզ
պուր մուգատտեմ՝ ալահը պիլմէմ տէտի , օ՛ էճիւ
տէն միւճիւղաթ էթմէկէ պաշլէր մովսէս՝ քի թանը
տըն ալահըն գուտրէթինի : Զիրա՛ մովսէսին ասասը
նը ահարօն ալուպ՝ փարաւօնուն էօնիւնտէ եէրէ պը
րագտըղի հալտէ , ասա երլան օլտու : Լաքին փարաւ
ւօն պու միւճիւղաթը՝ ալահըն գուտրէթինէ վէրմէ
յիւպ , սիհիրպագլըգ պէլէմէկ իլէ , յանէս վէ յամ
րէս տէնիլէն սիհիրպագլէրի կէթիրտիր՝ քի անլէր տա
խի ասալէրինի երլան էթսինլէր , 2 Տիօ . 3 . 8 : Փիւ
վագրի շէյթան էլի իլէ մէզպուրլէրին ասալէրի երլան
օլտուլէր իսէտէ , հիքմէթ պու քի՛ երլանլէր փարաւ
ւօնուն հուզուրինտէ՝ պիւրի պիւրի իլէ ճէնկ իւզրէ ի
քէն , մովսէսին ասասը՝ սիհիրպագլէրին ասալէրինի
եուտուպ , քէնտի օրթատէ եալընըզ գալընճէ , մով
սէս անի գութտուղինտէ՝ եէնէ ասա օլտու , վէ սիւ
հիրպագլէր ասասըզ գալուպ՝ նատիմ՝ օլտուլէր : Անազ
զանն էթմէ քի՛ անլէրին էթտիկի սահիհ միւճիւղաթ
իտի , իլա քի շէյթան հիլլէսի :

Պու միւճիւղաթ փարաւօնէ նասիյհէթ վէ իպրէթ ի
տի՛ քի թեօդէյէ կէլէ : Զիրա մովսէս՝ ալահըն էմրի
իլէ իսրայէլ միլէթինէ չօպան նասպ օլմաղ իլէ , ասա
էլինտէ վարուպ սիւրիւսիւնիւ արար , վէ փարաւօն
հիւսնիւ ըիգասը իլէ սիւրիւսիւ չօպանընէ թէսլիմ էթ
մէտիկինտէն՝ ասա երլան օլտու քի անի թէքտիրլէտէ :
Պէ լաքին մէզպուր պու իպրէթտէն հիսսէ ալմայընճ

նասիյհեթ զազէպէ Թեպտիլ օրոու . զիրա նասիյհեթ տիյնեմէյենին՝ լայրղի զազէպ տիր .
 Ֆիլհագիգա՝ փարաւօն հեր վէջհ իլէ զազէպէ միււ թահագ . լաքին ալահ մէրհամէթքեանի օլմաղ իլէ Թեքրար մոլսէսի իրսալ էտէր անէ՝ թի խորայել ճեմալ էթինի պրրագսն . վէ էկէր պրրագմաղ իսէ . Թեք տիր էտէճէկինի պէյան էտէր . Պոււտան գաթի նա զար՝ վէրէճէկի զազէպին իսմինի՝ վագթինի վէ դարզընը տախի աչիքեար խապէր վէրիր՝ թի դապիաթ իւզրե զուհուրաթ պէլէմէսին . իլա թի ալահտէն մախսու սիլէ զազէպ օրոուղինի Թանըյուպ՝ Թեօպէյէ կէլին :

ՍԷԼԱԼ 50 .

Գաջ տիւրիւ զազէպ վէրիտի փարաւօնէ :

Ծ. Օն տիւրիւ : Իլք զազէպ օ թի . սու՝ գան օլ տու : Ֆեհմ էյլէ . փարաւօն՝ նիճէ թի խորայելին ջու ճուգէրինի սուտա պօղտու . անէ մուգապէլէ մըսըր լէրին իչէճէք սուլարը գանէ Թեպտիլ օրոու : Զիրա՝ ալահըն էմրի իլէ մոլսէս էրքէն նիլ չարն քէնարընէ վարըր՝ թի փարաւօն տախի օրայա կէլեր իտի . վէ ալ լահըն էմրինի իփատէ էտիւպ՝ մէզպուր իսրեաթ օլ մայը՝ ճէ . ահարօն՝ մոլսէսին աասընը չայա վուրտուղի հարտէ . հիքմէթուլահ անիտէ չարն վէ կեօլերին սույու . վէ տախի էվէրտէ՝ սարնըճէրտէ . թիւփլերտէ . վէ տէսթիլերտէ պուլունան սու՝ ճէմիսի գան օլ տու . վէ չարն պարգէրի էօլիւպ՝ պաշաւուրլեր գօգ մաղէ . Պու զազէպ եէտի կիւն սիւրիւպ՝ իչէճէք սու պուլամատրգէրինտէն գույուլեր գազարլեր՝ թի սու պուլունէր : Անագ՝ փարաւօն եէնէ պու միւճիւ զաթը ալահտէն պիլմէյիւպ՝ սիհիրպազլերէ տախի սույու գան էթտիրիր :

Յ.Ը. Եթինճի զազէպ՝ օրոու գուրպաշա . զիրա ալահըն էմ

ըի իւզրէ մովսէս կիտիւս փարաւօնէ տէր քի՛ պեօյնէ
 սեօյնէր ալա՜հ , պըրա՛գ ճէմսէթիմի , վէ եկէր ոլ
 րագմաղ իսէն՝ գուրպաղա ինէ Թէքտիր էտէրիմ սէ ,
 նին էյալէթինի , Աէ փարաւօն իգաաթ էթմէտիկի
 հարտէ : ահարօն՝ մովսէսին ասասըրը չայա վուրուն
 ճէ՛ հէման տէրագէպ սուտան պի հիսայ գուրպա
 ղալէր փէյտա օլուպ , օ՛ տէրէճէ չօղաըրլէր՝ Թա քի
 մըսըր էյալէթինտէ բույի զէմի յի գապլատըգտէն մա
 տէ , էվլէրէ օտալէրէ կիտիւս , եաթագլէրլինէ սօֆ
 րալէրինէ վէ քէնտի իւզէրլէրլինէ եիւրիւյիւշ ինէ սըջ
 րայուպ , ճէմի մըսըրը՝ ղայէթ Թաճիզ վէ Թէքտիր
 օլտուլէր : Լաքին փարաւօն եէնէ սիհիրպազլէրին է է
 ինէ՛ սուտան գուրպաղա չըգարթաըրըր : Նագար էլնէ
 փարաւօնուն սէֆիլ հալինէ , զիրա օ՛ տէրէճէ ինատը
 նա ղալիպ իտի քի՛ գուրպաղատէն պասաճագ վէ տու
 րաճագ եէր եօգ իքէն՝ կեօյա մովսէսէ զէճրէն՝ գուր
 պազալէրի չօղալթաըրըր : Պէլի սիհիրպազլէր գուր ,
 պաղա չըգարտըլէր : Լաքին տէֆ էտէմէզլէր անլէրի :
 Աէ փարաւօն՝ հէր նէ գատար տինսիզ վէ քլպիր իսէ
 տէ , գուրպաղալէրլին էլինտէն ղայէթ րահաթաըր օլ
 տուղի հարտէ , մէճպուրիյէթլինտէն մովսէսի վէ ահա
 բնու չաղըրտուպ տէր քի՛ տուա էտին ալահա տէֆ
 էթսին գուրպաղալէրի՛ քի իսրայիլի պըրագալըմ՝
 Ֆէհմ էյլէ , օ՛ քի մուգատտէմ ալահը Թանըմամ տէր
 իտի , ղազէպի կեօրիւնճէ ալահա տուա էտին տէր :
 Լաքին՝ տէկիլ քի Թօղրու ֆիքիր ինէ , իլա քի նալա
 րընտէն : Աէ մովսէս անըն տինսիզլիկինի պլմէկ ինէ ,
 գալլ էտէր՝ քի նէ վագըթ իս՛թէր իսէ՛ օ՛ վագըթ
 տէֆ օլուն գուրպաղալէր , քի անկլոսըն ալահըն
 գուվլէթինի : Աէ փարաւօն էրթէսի կիւնէ գայիլ օ
 լունճէ , մովսէս Թաահուտ էտիւայ ճէվապ էտէր՝ քի
 տէտիկին կիպի՛ եարընքի կիւն տէֆ օլունլէր : Հագի
 գաթ էրթէսի կիւնիւ՛ մովսէս ալահա նիյազ էտինա

Ճէ, զազէս տէյու զուհուր հտէն գուրպաղալէրին
 ճիւմէսի հօլիւր : Ֆիւհագիգա՝ անլէրի Թօիլայուս
 շհիւրտէն տիշարը աթուրէր իսէտէ : օ գատար հիւ
 սապսըզ գուրպաղա լէշինին գօգուսու՝ զայեթ Թա
 ճիզ հտէր մըսըր Եհալիսինի :

Պէլի ահարօն՝ ասայը ջայա մուրուսճէ՝ տէրհալ զու
 հուր Եթօի գուրպաղա : լաբին մոլսէս անլէրին տէ
 ֆի իչիւն տուա Եթօիիչինտէ : հէման անիտէ տէֆ օ
 լուս գայս օլմատլէր : իլա ըի՝ հօլիւս մէյտանտէ
 գալտլէր : Ձիրա ափանսըզ գայս օլալէր իտի պէլ
 ըի սի՛հիւրպազըզ զանն օլուսուր իտի : լաբին հօլիւս
 լէշիւրի մէյտանտէ գալընճէ՝ անկարար ըի զազէս
 տիր : Ֆէհմ էյլէ փարաւօսուսն ֆէսատ ֆէյլինի : գուր
 պաղալէրին Ելինտէն զայեթ Թաճիզ օլտու իսէտէ :
 անլէրին տէֆի իչիւն՝ ըէնտի նիյազ Եթմէյիւս՝ մոլ
 սէսէ վէ ահարօնէ իհալէ հտէր : Պուստան գաթի նա
 զար : Թէզէլտէն խէլաս օլմագ իսթէմէյիւս՝ եարըն
 տուա հտին տէր : Ձիրա՝ ըիպիր օլմազ իլէ իրթի
 ըեապ Եթմէզ Թեօպէ տէյիւս ալասհա նիյազ Եթմէ
 կէ : ըէզա՝ տինսիզ օլմազ իլէ՝ պէլքի գապիաթը ի
 լէ տէֆ օլուր տէյու ումուս հտիւս՝ տէր ըի եա
 րըն տուա հտին :

Իւչիւնճիւ զազէս՝ օլտու սիւրի սինէկ : զիրա՝ գուր
 պաղա տէֆ օլուսճէ : փարաւօս սեօղիւնտէն տեօնիւս
 պըրագ մագ իսրայէլի : Օլ պապտէ ահարօն՝ ալասըն
 էմրի իւզընէ մոլսէսին ասասընը եէրէ վուրտուգտէ՝
 տէրհալ զուհուր հտէր սիւրի սինէկ : վէ օ տէրէճէ
 ջօղալըր՝ ըի ինսան վէ հայլան զայեթ Թէքտիր օլուր
 լէր : Պու տէֆա եէնէ սի՛հիւրպազըն շէյթան եհտի ի
 լէ՝ սինէկ փէյտա Եթմէք իսթհտիլէր իսէտէ : իճրա
 հտէմէյիւս՝ աշիքեար Թագրիր հտէրլէր՝ ըի ալասըն
 փարմաղը փար պու իչոէ՛ : Ձիրա՝ անլէր տալի ֆէհմ՝

Եթտիլէր՝ քի շէյթան հիյլէսի իլէ օլաճագ իշ տեկիլ տիր մովսէսին եթտիլկի : իլլա քի՝ ալլահըն գուլվէթինէ միւհթաճ :

Ֆիհհագիգա մուգատտեմ սիհիրպաղլէրին եթտիլկէրի շէյթան հիյլէսի խտի : լաքին ալլահ մախսոււս մէն եթմէտի անլէրի : քի փարաւօնու զաղէպի արթօըն : վէ սօնկրա մէն եթտիլկինտէ : անկլասըն քի անլէրին եթտիլկի սահիհ միւճիւղաթ տեկիլ տիր : վէ հէր զէ ման գատըր օլամաղլէր իսթէտիլլէրինի իճրա եթմէկէ : զիրա եկէր ալլահ միւրատ հտէր իսէ՝ մէն էտէր շէյթանը՝ քի գատըր օլամասըն հէր վագըթ ինսանլէրի արոթմաղէ :

Տեօրտիւճիւ զաղէպ՝ օլտու քէլի սինէկի (շանաճանճ) : վէ զայթթ աղբը օլմաղ իլէ : սօգտու զի եէրի եարա հտէր խտի : Զիրա մովսէս ալլահըն էմրի իլէ փարաւօնէ վարուպ՝ պըրագ ճէմաէթիմի : եօղ իսէ եարըն սէնին վէ ճէմաէթինին իւղէրինէ քէլպ սինէկի իրաւ հտիւպ՝ իսրայէլին օլտու զի եէրտէ հպէտի սինէկ օլմայէ : քի պիլէսին ալլահըն գուտրէթինի տէյու՝ խապէր վէրիը : լաքին ինատճը փարաւօն իսքեաթ օլմաղ : Իմտի մովսէսին պէյան եթտիլկի իւղրէ էրթէսի կիւն անիտէ հիսապսըղ քէլպ սինէկի զուհուր հտիւպ՝ փարաւօնու վէ ճէմի մըսըրլէրի եարալայուպ՝ զայթթ թաճիղ վէ միւքէտտէր հտէրլէր : Վէ իսրայէլ միլլէթինին օլտու զի եէրէ հպէտի սինէկ վարմաղ : նիճէ քի օ պիր զաղէպլէր տախի անլէրին օլտու զի եէրտէ զուհուր եթմէտիլէր : Պու զաղէպին իւղէրինէ՝ փարաւօն իպին վէրիը քի մըսըրտէ գուրպան եթսինլէր : լաքին մովսէս՝ մութլագ ճեօլէ կիթմէյինճէ օլմաղ տէտիլկինտէ : մէզպուր նաչարընտէն սեօղ վէրիը՝ քի տուա եթսինլէր սինէկ տէֆ օլտու՝ քի իղին վէրսին : Վէ մովսէս անըն խիլաֆ սեօյլէտի կինի պիլմէկ իլէ տէր քի՝ տուա հտէյիմ եարըն սինէկ

տէ՛ք օլտու՛ն , լաքին եհնէ արտատմայասըն : Ֆի՛հագի
գա՛ մովսէսին տուասը իլէ սինէկ տէ՛ք օլտու : անճագ
փարաւօն եհնէ իզին վէրմէզ :

ԳԼԹ. Պէշինճի զագէպ՝ օլտու հայվանլերին հօլմէսի . զիրա
մովսէս՝ ալլահըն էմրի իլէ փարաւօնէ տէր . քի՛ պը
րագ ճեմաէթի , եօղ իսէ՛ մըսըրլլերին հայվանաթլէ
րի՛ անլէր . քի օլտու տիրլէր հօլլուպ՝ իսրայէլին հայ
վանաթլերինտէն հոլէտի թէլէ՛ք օլմայա . լաքին մէզ
պուր եհնէ իսքեաթ օլմատը : Իմօի հրթէսի կիւն՝ մը
սըրլլերիննէ գատար ինէկ՝ գօյուն՝ տէլէ՛ աթ՝ վէ մէր
քէպլերի վար իսէ , ճիւմլէսի հօլտիւ : Մուգատտեմ
օլան զագէպլերտէն չօգ հզլլէթ չէքտիլէր իսէտէ՛ մալ
զայ եթմէտիլէր . անճագ պէշինճի զագէպ չօգ զիյան
վէրտի անլէրէ : Աէ փարաւօն պագար . քի՛ մըսըրլլէ
րին հայվանլերի հօլլուպ , իսրայէլին հայվանլերինէ է
պէտի քէտէր օլմատը , տահա զիյատէ ինատ հտիւպ
պըրագմազ իսրայէլի :

Ալթընճը զագէպ՝ օլտու գապարճըգ եարասը . զիրա
մովսէս վէ ահարօն՝ ալլահըն էմրի իւզրէ՛ քիւհան օ
ճաղինտէն էլլերի իլէ քիւլալուպ՝ փարաւօնուն հօնիւն
տէ մովսէս անի կեօյէ սերիտիկիւտէ , տէրհալ ճիւմ
լէ մըսըրլլերին վէ անլերին հայվանլերինին իւզերլերին
տէ գապարճըգ փէյտա օլուպ՝ սանճըսնտէն զայէթ
րահաթաղ օլուրլէր : Աէ սիհիրպազլերին վիւճուտին
տէ տախի զուհուր հտիւպ՝ մովսէսին հուզուրինտէ
տուրմագէ գատըր օլամազլէր :

Եհտինճի զագէպ՝ օլտու աթէլի թօլու՝ շիտտէթլի
կեօյ կիւրիւթիւսիւ՝ վէ հիյպէթլի չեմէկ : Լաքին
մովսէս կիւն էլլէլ թօլու եաղայաճագ տէյու իապէր
վէրտի . քի հէրքէս հընզ եթսլն քէնտինի վէ հայվա
նաթըր : Ֆիհագիգա՛ քիմ՝ քի մովսէսին ճեվապընէ
իթիմատ հտիւպ՝ հընզ օլտու իսէ . քէտէրտէն իա
քի գալտը , վէ քիմ՝ քի իթիմատ էթմէլիւպ՝ գըրատ

Գալու իսկ հեղաք օլոու : Ձիրա մովսէս ալահըն կմ
 քի իւզրէ ելինի կեօյէ Թօղրու գալուրտորլինտէ տէրա
 գէպ կեօյ կիւուէմէկէ պաշայուպ սաղանագ իւէ օ
 տէրէճէ զայէթ իրի Թօլու եաղար քի օ անէ տէկին
 էմասլի զուհուր էթմիշ տէկիլ խտի : Աէ հիքմէթ պու
 քի Թօլունուն իչինտէ աթէշ օլուպ եաղմուր անի սեօն
 տիւրէմէզ , իլա քի տահա զիյատէ աթէշէ գուլ
 վէթ վէրմէկ իւէ տիւշտիւկիւ եէրի եագուպ խարադ
 էտէր : Փարաւօն պու զազէպին իւզէրինէ մովսէսի
 վէ ահարօնու չաղըրուպ Թեօպէյէ կէլտիքտէն մատէ
 ալահըն ատալէթնի վէ քէնտինին քեսթիւլիւկիւնիւ
 իգրար էտէրէք տէր քի տուա էտին զազէպ տէֆ օ
 սուն քի իսրայէլի պըրագայըմ : Մովսէս տէր քի շիմ
 տի շէհիրտէն տիշարը չըւուպ էլէրիսի կեօյէ գալու
 րայըմ , մէն օլուն զազէպ քի ճիւմլէ տիւնեա ալա
 հըն օլոուղինի Թանըյասըն , լալին պլլըրլմ քի սիզ
 տահա ալահտէն գօրգմատընը : Վագաս մովսէս շէ
 հիրտէն տիշարը չըգուպ էլէրիսի կեօյէ Թօղրու գալ
 տըրտըղի հալտէ , անիտէ մէն օլոու եաղմուր Թօլու
 վէ կիւուիւլթիւ սէտասը , լաքին փարաւօն րահաթը
 նընձէ սեօղիւնտէն տէօնէր :

Սէքիղինճի զազէպ օլոու չէքիրկէ քիրա մովսէս վէ ԳԵԹԵ
 ահարօն ալահըն էմրի իւէ փարաւօնէ կիտիւպ տէր
 լէր քի , պեօյէ սեօլէր իսրայէլին ալահը քի նիջէ
 պիր հիճապ էթմէզսին պէնտէն , պըրագ ճէմսէթի
 մի քի պանա սէճտէ գըլանլէր , վէ էկէր պըրագմագ
 իսթէմէզ իսէն , եարըն պու վագըթ սէնին ճի մլէ է
 յալէթինէ օ տէրէճէ չէքիրկէ կէլտէ կէրէք քի ճէտ
 տի էմճէտինիզ կեօրիւշ տէկիլ , վէ գարշուգ ճէվա
 պէ պէքլէմէլիւպ տիշարը չըգարլէր : Ոլ պաստէ փ
 րաւօնուն Թէվապիլէրի շիքեայէթ պիրլէ անէ տէրէր

Ս Թի ամենաշիջոյց ջուրն առաւել գործէք զհրոյ զօրու
 քիւն . իւս . 16 . 17 .

քի՛ նիջէ պիր չէքելմ՝ պու զազէպէրի՛ պրրագ կի՛թ
 սինէր • զիրա մըսըր խարապ օլտու • Վագաա փարա
 ւօնուն Ֆիքրի պրրագ մող տեկիլ • լաքին թէվապիւրի
 նին իպրամը իլէ • մովսէսի վէ ահարօնու կէթիրտիւպ
 կիտին) տէտի իսէտէ • քիմէր կիտէճէք տիր տէյու
 օիւալ էտէր • վէ մովսէս՝ պիւլիւք քիւչիւք ճիւմէ
 միզ՝ վարիլէթիմիզ իլէ կիտէճէկիզ տէտիկինտէ • էօյ
 լէ օլմազ՝ իլս քի եալընըզ էրքէկէր կիթսինէր տէ
 յիւպ՝ հուզուրինտէն իթրաճ էթտիրիր անէրի • Վէ
 մովսէս ալլահըն էմրի իւզրէ էլինի կէօյէ թօլրու գաւ
 տրուողքտէ • տէրհայ օ՛ կիւն օ՛ կէճէ գըպլէ դարափըն
 տէն ըիւզկեար էսիւպ • սապահ օլտուգտէ՝ օ՛ տէրէ
 ճէ զայթ ջօգ չէքիրկէ կէլիր մըսըր էյալէթինէ՝ թա
 քի կէօյ եիւզիւ կէօրիւնմէզ օլտու • վէ բույի զէմլի
 էօրթիւպ՝ փսրաւօնուն սարայը վէ ճիւմէ մըսըրլէ
 ըին էվէրի թօլար չէքիրկէ իլէ • վէ նէ գատար ա
 զաճ վէ նէպատաթ վար իսէ մըսըր օլմաընտէ՝ ճէմի
 սինի խարապ էտէր • Փարաւօն պու զազէպին իւզէ
 ըինէ՝ մովսէսի վէ ահարօնու աճէլէ չաղրտուպ՝ կէօ
 յա իսլահի նէֆս օլուպ՝ էթտիրկինէ փիւշիան օլմուշ
 կիպի՛ տէր քի • իսէդա էթտիմ • պու տէֆա տաթի
 անֆ էտին գապահաթըր • վէ նիյազ էտին ալլահա
 քի՛ տէֆ օլտուն չէքիրկէ • Վէ մովսէս՝ ալլահա տուա
 էտինճէ՝ անխտէ չէտիտ ըիւզկեար զուհուր էտիւպ
 չէքիրկէէրի տէօքէր գըրմըզ տէնիզէ • լաքին փարա
 ւօն եէնէ իգրարընտէ տուրմազ •

Փէհմ էյլէ • պու պսպտէ ալլահ քէնտի գուտրէթի
 ազիմէլէրինի փարաւօնէ պէյան էթմէք իջիւն • անըն
 թէքտիրիլէթինէ ասլան՝ գափլան՝ վէ սայիր երութըճը
 վէ հիյպէթի ճանալարլէր թային էթմէյիւպ • գուր
 պաղա՝ սիվրի սինէկ՝ քէլպ սինէկի • վէ չէքիրկէ թա
 յին էտէր • քի թանըսըն քէնտի հատտինի • մատամ
 քի ալլահ միւրատ էտէր իսէ՝ սինէկ ասլան կիպի ճէ

սուր օլուր : Ջիրա փարաւօն մըսըր փատիչասը իքեն՝
գատըր օլամատը հօլէ զայի՛ք հայլանլերի ֆեթհ է-
տիււպ՝ անլերին էլինտեն խէլաս օլմաղէ , իլլա .քի մոլ-
սէսին տուասընէ միւհթաճ օլոու :

Փիլհագ-իգ.ն մախլուգաթ խալիդին իղի օլարադ՝ ալլա
հըն գուտրէթի ազլմէլերինն կեօկէսի վէ լշարէթի
անլերտէ պէյան օլմաղ իլէ , հէր ճէշիտ մախլուգաթ
տէ մախսուսիյէ պսշդա պսշդա գոււլվէթ պուլունոււպ
պիրի պիրիստեն ֆերգ օլունուրլէր իսէտէ , ճլ.քիրկէ,
նին հագգընտէ պէյիլնաս սեօյլէնլը՝ .քի սնըն պաշը
աթ պաշընէ ¹ . կեօզլու՝ խնզիր կեօզլունէ ² . կեօքսիւ՝
ասլան կեօքսիւնէ ³ . գարնշ՝ ագրէպ գարնընէ ⁴ . ա-
յաղը տիշի տէվէ այաղընէ ⁵ . գուլլուղի եըլան գուլ-
րուղինէ ⁶ . գանատը գուլ գանատընէ ⁷ պէնկէր :
Թօզուզունճու դազէպ՝ օլոու դայէթ շիտտէթի գա,
րանըգ . զիրա մոլսէս՝ ալլահըն էմրի իւզրէ էլնի կեօ
յէ գալտըրնճէ , հէման տերհալ գարա տուման ի-
լէ ⁸ տերէճէ գարանըր օլուր՝ .քի մըսըրլէր պուլուն,
տուգլերի եերտէն գըլլոտանլաղէ խէվի էտիււպ՝ ա-
թէշ՝ ետխօտ մօմ եադմաղէ տախի գատըր օլամաղլեր ,
զիրա հավա դայէթ նէմլագ վէ փուս օլմաղ իլէ , ⁹
հիյէթի .քէսպ էտեր . Թա .քի էլ իլէ գուլթուլուր
(խաւար շօշալիլի) : Պունտան գաթի նազար՝ խէվի,
լերինտեն նաշի ֆիքիլերլինէ վէ խէյալլերլինէ տի .ըլւ
հիյաթլէ շէքիլէր կէլմէկ իլէ՝ ճիւմէսլինն միւճուտի
վէ եիւրէկի Թիթիրէլիւպ՝ ներէտէ օլոուգլերլինի պիւ-
մէզլէր . վէ պիր .քիմսէտէն եարտըմ վէ Թէսէլա պու-
լամաղլեր , զիրա պիր օտա իլինտէ իսէլեր տախի՝ .քի,
շի ըէֆիկինի կեօրմէկէ գատըր օլամաղ իտի : Փիլհա-
գիգա՝ մէզպուրլէր շէտիտ զուլումաթ իլէ գապղ օ-
լոււպ՝ էպէտի պիր նէսնէ կեօրմէզ օլոուլեր իսէտէ :

Ըստ գրքից : 1 Էսպ՝ սէր . 2 խուք՝ շէշմ . 3 Շէյր՝ կեօքս . 4 Ագ-
րէպ՝ շէքէմ . 5 Նագա՝ վայ . 6 Մար՝ տիււմ . 7 Միւրշ՝ վաւ .

գորգուէրի արթարն տէյու՝ հիքմէթի պարի՝ օ միսիւ
 լիւ հմնալի զուհուր եթմէմի, գարանլըգտե վագըթ
 վագըթ շիմէեկ փարլամաղ իէ, կեօյա քի՝ տերունի
 նարտե գալուպ՝ վէ կեօնակեօն գորգուլու շէյէր կեօ
 ըիւնիւպ՝ հիյպէթի սէսէր իշիտիլէր իտի՝ 1 :

Ֆէհմ հյլէ՝ մարըրլէր քի ալահըն շէրիյաթըն վէ
 գորգուտունու գալպէրինտին իխրաճ հտերէք՝ իսրա,
 յէէ կեօն կէօն զուլմ եթմթիքիլնտե, անէրին ահ
 ու ֆիլաննը իյիօիւպ մէրհամէթ եթմէգ իտիլէր,
 անէ պէտէլ պու տեֆա քէնտիլէրի եօլիւմ տերէճէ,
 սինէ գատար, կեօնակեօն եզիյէթ վէ գորգու շէ-
 քիւպ՝ ահ ու ֆիլան եթտիքիլնտե՝ իշտեն պու-
 լունմազ : Աէ նիճէ քի՝ պալտտե մեզքիւր զագէպէր
 տեն իսրայէլ ճեմաեթի հէր վէջհ իէ խալի վէ ազատ
 իտի, քեզա պու տեֆա տախի անէրին օլտուղի եէր
 տե գարանլըգ էպէտի զուհուր եթմէգ՝ 2 : Աէ պու մի
 սիլիւ սէֆիլ հալ իւզրէ՝ իւջ կիւն աճ սուսուզ գա-
 րանլըգտե գալտըլէր ճեմի մարըրլէր վէ փարաւօն :
 Աէ իւջ կիւնտեն սօնըրա՝ ալահըն հմրի իէ գարանլըգ-
 տեֆ օլունճա, փարաւօն նաչար գալուպ (զիրա իւջ
 կիւն գարանլըգտե շէքտիկի եզիյէթ եվիլէքի զագէպ-
 լէտեն պէթէր իտի) չաղըրըր մօվսէսի վէ ահարօ-
 նու, վէ իզին վէրիւր քի՝ կիտիւպ ալահա գուրպան
 եթսինլէր : Գեգաթ գօյունլէրինի վէ լնէկիլէրինի մը-
 սըրտե պըրագօրնլէր : Մօվսէս ճեվապ հտեր քի՝ ճէ
 մի հայլանլէրիմիզ պիզիմ իէ պերապեր օլտուգ տեն
 մտտէ սեն տախի պիզէ գուրպանլըգ հայլան վէր քի՝
 ալահըրէրէ գուրպան հտէլիմ : պու ճեվապէ փարա-
 ւօն կիւճէնիւպ տեր քի, պիր տահա կեօզիւմէ կեօ

1 Քանզի և մշ որ ունէր զնմ մթուի, աներկիւզս պահեաց... և
 ջնորք Ժպիրհք իսթուադ իմացն երեւին . ինու . 17 . 4 .
 2 Բոյց ամենայն որդւոցն իսրայէլի լոյս էր յամ բնակութիւնս
 իւրեանց . Եւ . 10 . 35 .

րիւնսն : զիրա էօրևսրսիւն : ՕԼ պապտե մոխսն՝ ալլա
 հըն ի շամը ին Զեվապ էտեր . քի՛ տէտիկին կիպի՛ պիթ
 տահա կէլէյիմ սէնին գարչնա , անճադ պու կէճէ
 սէնին իւք էվաառն , վէ Զէմի մըսըրըլէրին իւք էվաա
 լէրի , վէ անկերին իւք թօղան հայլանկերի , կէճէնին
 նըսիընտէ Զլամիէսի էօրևպ՝ մըսըր դօիրաղինտէ օ տէ
 ըէճէ աղիմ ֆիղան օլսա կէրէք՝ քի էմաալի սապգաթ
 էթմէմիչ : վէ խըրայէլ միլէթինին իչինտէ ինսանէ վէ
 հայլանէ քէտեր զուհուր էթմէյիւպ՝ էպէտի սէս սէ
 տա օլմայա՝ քի պիլէսին ալլահըն միւճիւզաթընը , վէ
 սէնին թէվապիլէրին կէիւպ պանա սէճտէ գըլարագ
 տէյէլէր քի , ջըգ մըսըրտէն Զէմաէթին ինէ : Մոխսս
 պու Զէվապլէրի սեօյլէյուպ զայէթ՝ էօլքէ ինէ ջը
 գար տիչարը :

ԳԼ 2
 ԺԱ 4

Իմտի օնուճու զաղէպ օղտու՝ վարաւօնու վէ մըսըր
 լըլէրին իւք էվաալէրինին , վէ անկերին իւք թօղան
 հայլանկերինին էօլմէսի :

Չէ լարին ալլահըն էմրի իւզրէ՛ մոխսս մուգատտէմ՝ ԳԼ :
 խըրայէլ միլէթինէ թէնպիհ էթմիչ իտի քի՛ այն օնու թԲ :
 Զու կի՛ նիւնտէն՝ հերրէս քէնտի էվինտէ գաչ առէմ թԳ :
 պու լուսուր լսէ , անկերէ քիֆայէթ էտէճէ կի գատար՝
 պիրէր երըրգ նէտիրսիգ գու զու ալուպ՝ տեօրթ կիւն
 անի էվտէ պէսլէյէ : վէ այն ան տեօրտիւնճիւ կիւնիւ
 ագչամը քէսիւպ՝ վէ անըն գանընէ գաթիրին (զոպոյ)
 տէմէթի պաթըրուպ՝ օ գանըն էվէրինին գափու էչիկ
 լէրինէ սերիէրէք՝ նիչան էտէ : վէ քէմիկինի գըրմագ
 սըղըն՝ էթինի քէպապ էտիւպ , պէլէրինտէ գուչագ :
 աչագլէրինտէ Զիզլէ , վէ էլէրինտէ ասա օլարագ՝ ա
 ճը մաուօլ ինէ (քի տէվէ Ըլէքէնի կիպի տիր)՝ աճէ
 լէ եէսինլէր : Չէ էկեր արթար իսէ . սապահէ սագա
 մայուպ՝ քէմիկերի ինէ պերապէր աթէչն գօյուպ եագ
 սընլէր : վէ օ կէճէ էվէրինտէն տիչարը ջըգմասընլէր :
 Չէ տաթի՛ եէտի կիւն մայապըգ էքմէք (բաղարը)

եկյոււպ՝ օ եհտի կիւնտէ մայալը է.քմէ.ք էվլէրինտէ պուլունմաւըն :

Նազար էլլէ պուրատէ ինատալը փարաւօնուն վէ ճիւմ լէ մարր էհալիսիւն սէփիլ ու փէրուշան հալի.քէփի, յէթլէրինէ : զիրա՝ իսրայէլ միլլէթի զիբր օլտուղի մէն, վալ իւզրէ ալահըն էմրինի իճրա էտիւպ շազ ու մէս, բուր իբէն , կէճէնին նրսիքտէ՝ տէրագէպ փարաւօ, նուն սարայլունտէ վէ ճիւմլէ մարրուլէրին էվլէրինտէ օ տէրէճէ աղամագ սէսի վէ ֆիղան զուհուր էտէր՝ քի էմնալի էշիտիլմէմիշ : Զիրա հիքմէթի պարի , հէրնէ գատար վալիտէսինտէն իւ.ք թօղան ատէ՛՛ վար իտէ՝ մարրուլ օլարագ , քէզա անլէրին իւ.ք թօղան հայվան, լէրի՝ ճիւմլէսի անխտէ էօլտիւլէր : Փլհհադիզա՝ նիօ ճէ մովսէս պէյան էթտի , մարրուլէրին էվլէրինտէ զա յէթ ահ ու ֆիղան սէտասը քի օլուր իտի , օ կէճէ իսրայէլ ճէմնէթինին պէյնինտէ էպէտի քէփսիզ վէ իսասգէ պուլունմազ՝ :

Սիւալ 51 .

Օնուննու զտգէպին իգէրինէ փարաւօն իգին վէրալմի մովսէս՞
քի իսրայէլի մարրտէն չըգարսըն :

Ճ. **Ս** էրտի . անճագ՝ տէկիլ քի ալահտէն իտէվթ էտիւպ իսլահի նէփս օլտուղինտէն , իլա քի էօլիւմ տէն գօրգուպ՝ զայէթ մէճպուրլիյէթինտէն : Զիրա՝ օ քի պիր տահա գարըմա չըգմա էօլիւրսիւն տէյու՝ մովսէսէ իթապ էթմիշ իտի , պու զազէպին իւզերի նէ՝ կէճէ վագթի մովսէսի վէ ահարօնու չաղըրուպ , իսրայէլ ճէմի վարիյէթի իլէ՝ պիր ան էվլիլ մարրտէն չըգսըն տէյու՝ գաթի ճէվապ էթտիքտէն մատէ , տիլ լէր քի՝ քէնտի իշիւն տա՛սի տոււա էթսինլէր : Բէզա

1 Եհան զնոսս ոսիւով և արծաթով , և ոչ գոյր յազգի նոցա
4Իւանդ . Սոյ . 104 .

մըտորոն եհալիսի այաղէ գալգուայ՝ ղայեթ իսրամ իլէ աճէլէ հտերլէր՝ քի մովսէս տուրմայուայ՝ ճեմանեթի իլէ կիտե . զիրա մըտորտե հիչ պիլ եվ եօգ իտի՝ քի օ կեճէ ատեմ հօլիւշ օլնայե .

Ֆեհմ էլլէ պուրատե ալահըն ատալէթինի . ջիւնքի չօգ զեմանտէն պերու իսրայելին հազը՝ մըտորլէրտե գալմը իտի . զիրա անլերի հսիլ կիպի իլէտիւայ հազ վերմէզ իտիլէր . օ էճիլտէն ալահըն էմը էթմէսի իլէ՝ մովսէս մուգատտեմ իսրայելէ թէնսպիհ էթմիշ իւտի՝ քի հերքես գօմիուսու՝ եախօտ պիլտիկի մըտորլէրտէն գուրպան էթմէկէ կիտեճէկիզ տէյու՝ ալ թուս՝ կիւմիւշ՝ զիյսէթ՝ վէ հսվապ իսթէյիւայ ալընլէր (նիճէ քի գըրգ պէշ սիւալտե զիբը օլտու) .

Իմտի օ սըգլէթ արասընտե հեր քիմ նէ քի իսթէտի իսե վէրտիլէր . զիրա՝ ալահ իսրայել միլլէթինի շէրեֆլի կեօսթերտի մըտորլէրէ՝ քի իսթէտիքլերինի տիլիշ էթմէյուայ վէրսիլլէր՝ քի հազ եերինի պուլտուն՝ .

Նազար էլլէ ալահըն իսրայել միլլէթինե էթտիկի իւնայեթե . զիրա չօգ վագըթտէն պերու մըտորլէրինե էլինտէն եզիլէթ չէքեր իքէն . պու տեֆա տիւրլիւ միւճիւզաթ իլէ մէզպուրլէր թէքտիլ օլուայ՝ քէնտիլէրի պիլ քէտեր . վէ ղայեթ չօգ մալ՝ վէ ազիմ շաղըգիլէ չըգարլեր մըտորտէն . Պունտան գաթի նազար . իզրայել միլլէթի միւրրե կիթտիկիմտե՝ եէթմիշ պէշ ճան իտիլէր (նիճէ քի պէյան տըր օթուզ սէքիզ սիւալտե) . լաքին մըտորտէն չըգտըգլերինտե՝ իլթիւեարտէն . չօճուգտէն . նիսվան դայիլիէսիմտէն . խըզմէթ քեարտէն վէ իսալյըգտէն մատե . եալընըզ հարպէ զարպէ գատըր օլան՝ ալթը եիւզ պի՛ն նէֆեր իտիլէր . Պախուսուս՝ քի չօգ մըտըրը քիմէմեկէր տախի զիբը օլան միւճիւզաթլերի կեօրիւնճէ . ալահա իման կէթիլիւայ իսրայել իլէ պերապեր չըգարլեր . Պագըյէ

Ի Զատոյց սքջն զվարձս վաստակոց նոցա . Իւսս . 10 . 17 .

ընկին Թադմոսիի իւզրէ տեհիւր՝ քի իքի միլիոնտէն զք
 յատէ ատեմ օլմագ իթիմալի վար իտի : Գեղա անէ,
 ըն գոլունու՝ ինէկի, վէ սայրի հայվանաթէրի ղա
 յէթ չօգ իտի :

Վէ տաթի ջլէքի՝ ալահ անլէրի շատէ վէ եագըն
 եօլտան կեօթիւ ըմէլիւայ՝ շեօլ դարաթընտէն կեօթիւը
 մէք միւրատ էլէտի : վէ օ գատար ճէսիմ գալապա,
 ըղին իտարէսի՝ ալահըն եարտըրնէ միւհթաճ օլմագ
 իլէ, հիքմէթի պարի՝ մա՛սուս մէլլիք Թային օլտու
 անլէրին էօնիւնտէն գըլաղուզ կիւլի կլթմէկէ : վէ
 պու տաթի տէկիլ քի կիղլի՝ իլա ալիքեար օլարագ :
 Զիրա պիւր իւճէ տիրէկ միսալի պուլութ զուհուր է
 արիւլ՝ կիւնտիւզ անլէրէ կեօլէէ էտէր՝ քի կիւնէշին
 սըճագըղինտէն հըրիզ օլալէր : վէ կէճէ շալգ վէրիթ՝
 քի գարանըգտէ գալմայալէր : Վէ անըն կիթտիկին
 տէ կեօլիւայ, տուրտուղինտէ գօնագ էտէրլէր : վէ
 ալահ անտէն սէս վէրիւայ՝ քէնտի էմրիսի անլէրէ պէ
 յան էտէր իտի : Պու հիքմէթի պուլութ՝ գըրգ սէ
 նէ շեօլտէ իսրայիլ միլէթինէ ըահնիւմա օլտու : վէ
 նէ վագըթ յորգանան շայընը կէշիւայ՝ սուրբ էէմ էյո
 լէթինէ գատեմ պաստըլէր իսէ կեօրիւնմէզ օլտու :
 Իմի մըրըտէն ջըգընճէ մէգքիւր պուլութ շեօլ գա
 ըաթընէ ի օղրու կիտէր, պախուսուս ալահ տաթի
 մովսէսէ էմր էտէր քի շեօլէ Թօղրու գըրմըզ տէնի
 զին գըլըրնտէ գօնագ էտէլէր :

Սիւալ 52 :

Հանկը այտա : վէ այըն գաշընճը կիւնիւնտէ ջըգաը իսրայիլ ժը
 լէթի մըրըտէն :

Ծ. Վ իսան այըն սն պէշինճի կիւնիւնտէ : Օ՛ էճիլ
 տէն մէգքիւր սյ՝ եըլ պաշը օլտու անլէրէ, զիրա մու

Ք Աճ առաջնորդէր նց զցերէկ սեամբ ամպոյ յուցանել նց զճանոց
 պարհն : և չգայք սեամբ հրոյ լուստաու լինել նց. Եւ. 13. 21 :

գաւտտեմ երլ պաշը սեպտեմբեր պըրնտե օլուր խտի , թի կիւզ էյամը տըր , վէ ալաս մախսուս տեկիշտի անլէրին սէնէ պաշլերինի՝ թի մըսըրտէն խեղաս օլտուգլերին նի ունութմայուպ՝ ալաստէն մէմնուն օլալեր : Պու սէ պէպ իլէ տախի թէնպիհ օլունտու՝ թի հեր սէնէ նի սանըն օն պէշինտէն պաշլայուպ՝ ետի կիւն մայասըգ էքմէք եէյէլէր , նիճէ թի հալէն օ՝ թէնպիհ իւզրէ խամուրսուգ պայրամը հտերլեր եահուտիլեր :

Մեզպուրլերին մայասըգ էքմէք եէմէլերի՝ մըսըրտէ չէքտիլերի հզիյէթի , վէ անտէն աճէլէ չըգտըգլէրինի պէյան հտեր , զիրա պօղաջանըն թիւտէ վիշտի կի կիպի մըսըրտէ դայէթ հզիյէթ իլինտէ իքէն խեղաս օլուպ՝ օ՝ տերեճէ աճէլէ չըգտըլեր , թա թի եօ ղուրտուգլերի խամուրուն մայասը կէլմէքսիզին՝ անի պէգ իլինտէ արգալերինէ ալուպ՝ չըգալեր , վէ գօ նագ եէրինտէ՝ պօղաջա եախուպ ետիլեր :

Քեզա պալտտէ մեզթիւր գուզունուն թէպապը իլէ աճը մաուօլ եէմէլերի տախի , անլէրին մըսըրտէ չէքտիլերի խքէնճէյի տույ հտեր :

ՍԻԼԵ 53 .

Նիլուն իսրայել միլէթինէ էմը օլունտու՝ թի գուզունուն զանի իլէ գալու էշիլերինէ նիշան ետէլեր :

Ճ . Մէլերին էվերի մըսըրլերին էվերինտէն Ֆերգ օլունտուն տէյու : Զիրա՝ չիւնթի ալաս օ՝ կէճէ մէլայ լիք իրսալ ետիւպ՝ մըսըրլերին իւք էվատլերինի գըրաճագ խտի , կէրտիկինտէ նիշան օլան էվլերի կէչիւպ՝ նիշանսըգ էվլերէ կիրէ . թի անլերտէ պուլունան իւք թօղան ատեմլերի վէ հայվանլերի էօլտիւրէ : Պու սէ պէպ իլէ օ՝ կէճէնին խամինէ իպրանիճէ պասէք եախօտ պասգա տէնիլտի՝ թի կէչմէք եախօտ ալըրմագ մանէ սի տիր , նիճէ թի հայճա դատիկ տէնիլեր՝ թի պըր

մազ տեմէք տիր : Ահ լաբին զանն էթմէ քի նիշան
 օլմասա խտի մէլայիք եվլէրի ֆերդ հտեմէզ խտի , իւ
 լա քի մէզքիւր գուզու՝ քն էֆէնտիմիղէ հօրնէկ օւ
 մաղ իլէ պու թէնպիհ օլունտու : Զիրա նիճէ քի նի
 սան այրն ծուռնճու կիւնիւնտէն գուզույու հազըրլա
 յուպ՝ տեօրթ կիւնտէն սօնկրա քէսիւպ , վէ քէմիկի
 նի գըրմագօրզըն քէսպպ կտիւպ եհտիլէր , պա
 տհհու մըսըրլէրին իւք եվլատէրի գըրըրուպ՝ խէլաս
 օլտուլէր , քէզա քն՝ նիսան այրնտէ ծաղկազարդ կիւ
 նիւ՝ ուլսաննա իլէ եհմէ կէլիւպ , տեօրթ կիւնտէն սօնկ
 րա վէրնատունտէ սուրք պատարագըն խորհուրդու
 նու թէքմիլ էթտի , վէ էրթէսի կիւնիւ խաչըն իւզէ
 ըինտէ քէմիկի գըրըմագօրզըն՝ ¹ գան տեօքիւպ հօւ
 մէսի իլէ , կիւնասըն իւք սէպէպի շէյթանը թէքտիր
 կտիւպ՝ ինսանը խէլաս էթտի :

Ահ տախի պէլէրինտէ գուշագ՝ այագլէրինտէ ճիղմէ :
 վէ էլէրինտէ ասա օլարագ՝ գուզույու աճէլէ եհմէ
 լէրի , մութլագ էրթէսի կիւնիւ մըսըրտէն չըգաճագ
 լէրի պէյանինտէ օլտու խտտէ , ըուհանի ֆիքիր իւզ
 րէ տախի՝ իսավիլէրէ հօրնէկ անկլանըր : Զիրա գու
 շագ՝ մէրտիք վէ զայրէթ պէյանի , ճիղմէ՝ եօլճու
 լուգ , վէ ասա՝ հիւքմ՝ նիշանը տըր՝ քի սուրք խաչըն
 գուվիլէթինի պէյան կտէր : Ահ նիճէ քի մէզքիւր գու
 զունուն գանը իլէ՝ իսրայէլ ճէմաէթինին գաիուլէրի
 նիշան օլարագ հօլիւմտէն հըֆզ օլտուլէր , քէզա իսպ
 վիլէր՝ քնուն միւպարէք գանը իլէ սաթուն ալմմըջ օ
 լուպ՝ վէ սուրք խաչըն նիշանի իլէ թէմհիր (կըքեալ)
 օլարագ՝ ճան հօլիւմիւնտէն խէլաս օլուրլէր :

Վէզա գուզույու՝ խամուրսուզ էքմէկ իլէ եհմէլէրի քն
 ուն պիքիր գըզտէն թէն ալմասընէ նիշան անկլանըր , նի
 ճէ քի՝ սուրք պատարագըն խորհուրդու՝ մայասըգ էքմէկ
 իլէ օլուր : Ահ տախի աճը մաուօլ եհմէլէրի՝ քնուն

չէք տիկի եզրյեթի կեօստերիւր : Իմտի նիճէ .քի՛ խորայ
 յեւ միլեթի քսուսն չէք տիկի սիասեթին՝ վէ սուրբ
 պատարագըն ըհամ վէ հօրնեկինի իճրա հտերէք՝ վա,
 ըաւօնուն ելինտէն վէ մըսըրտէն խեղաս օլուայ՝ եհմ է
 յայեթինէ կիթտիլեր , քեզա խապիլեր՝ քսա իման է
 տիւայ՝ անըն հմրինի իճրա եթմեկ իլէ , շէյթանըն շեր
 ըինտէն վէ ճեհնեմին ղաղեպինտէն խալի գալուայ՝
 ասիւմանի եհմ ճեհնեթէ վասըլ օլուրլեր : Ձիրա մը
 սըր ճեհնեմէ , վէ փարաւօն սաղայելէ , վէ մըսը
 լլեր՝ քի անլեր խորայելէ եզրյեթ հտեր խալեր , շէյ
 թաներէ հօրնեկ անկլանըր : Անճագ զանն եթմէ քի՛
 մըսըր փատիշահերինին ճիւմէսինին իամի փարաւօն ի
 տի , իլա հեփիսինին մախսուսիյէ պաշկա խիմլերի օ
 լուայ՝ փարաւօն լուղեթի մախէս խալի , զիրա փարա
 ւօն մըսըրլ լիսանընտէ՝ փատիշահ տեմէք տիր :
 Վէ տախի ջիւն.քի խորայելին խեղասը իջիւն՝ մըսըրլերին
 իք էվլատերինի գըրտը ալահ , օ էճիլտէն անըն էմ
 ըի իլէ թենպիհ հտեր մոլսէս ճեմաեթէ քի՛ իք թօ
 ղան էրքեկ էվլատերինի ալահա հետիյէ հտիւայ ,
 անլերէ պետեւ պիր երլլգ գուզու գուրպան հտե
 լեր , վէ գուտրեթի էրմէյէն՝ իքի գումըու եախօտ ի
 քի կիւվերճին փեշկեշ հտէ : Պու խուսուստէ նազար
 էյլէ թուոց իւջիւնճիւ Փասընէ , զիրա անտէ իք էվ
 լատերէ պետեւ ղեւտացիլերի քեհտինէ պենտէ հտիւայ՝
 խորանըն խըզմեթինէ թային եթտի : Քեզալիք մըսը
 լլերին իք թօղան հայվանլերինի գըրտըր իջիւն՝ թեն
 պիհ հտեր քի՛ քեհտիլերինին իք թօղան հայվանլերի
 նի՛ ալահա հետիյէ հտելեր : Վէ օ հայվան քի եհն
 մեզ , անէ պետեւ եհնիր հայվան վերելեր՝ քի գուր
 պան օլա : Պու թենպիհ օ ճիհեթտէն օլունտու քի՛
 միւճիւզաթ իլէ մըսըրտէն խեղաս օլտուգլերինի Ֆիքիւ
 տէն իխրաճ եթմէյիւայ , ալահըն ինայեթինի էվլատ
 տէն էվլատէ զլիք հտերէք՝ տայիմա մէմուսն օլալեր :

Ալլահ նիջին խորայել միլէթինի ճատէ վէ ետգըն եօլտէն երուսաղէմ էյաէթինէ կեօթիւրմէյիււյ՝ չեօլ դարաֆընէ սափըթարը :

ԳԼ . Ճ . **Ս**իւնքի՝ միւճիւղաթ իլէ անլերի գըրմըզ տէյ ժԻ . նիզտէն կէջերիււյ , վէ փարաւօնու անտէ զարգ հտէյ ճէք խտի , վէ պատէհու սինա տաղընտէ նօմօս վէրիււյ չեօլտէ կեօնասկեօն միւճիւղաթ իլէ՝ նոր օրէնքին ըէս , մինի պէյան հտէճէք խտի , վէ տախի քանան սեմթին տէ փութփէրէսթ միլէթլերի օլմաղ իլէ՝ հկէր ճա տէ եօլտէն կեօթիւրսէ , թէզէլտէն անլեր իլէ ճէնկ էթմէք իգթիզա հտէր խտի , օ հճիլտէն չեօլ դարաֆընէ սափըթարը . քի տիւշմանտէն խէվի հտիււյ օլմայա քի՝ կէրի տեօնէլեր :

Նազար էյլէ պուրատէ զատտար վէ ինատճը վարալ ւօնուէն սէֆիլ հալինէ , օ քի՝ մուգատտէմ զիքր օլտուղի իւզրէ՝ օ գատար միւճիւղաթլերի կեօրիււյ վէ թէքտիք օլոււյ՝ իսլահ օլմաղ , իսրայէլին մըսըրլէր , տէն գուրպան հտէճէկիզ տէյրէք չօդ մալ ալտըգլէ ըինի՝ վէ մըսըրէ տեօմէյէճէքլերինի անկլայընճէ , փիւշ ման օլուր անլերի պըրագտըղինէ , վէ ճէնկ թէտարի քի պիրլէ սաքերինի ալոււյ՝ իսրայէլին հնքսէսինէ տիւշէր քի կէրի չէվերսին , եախօտ գըրոււյ վարիյէթլերի նի ալըն՝ , Վէ իսրայէլ չիւնքի գըրմըզ տէնիզին գըյըրնտէ գօմագ էթմիշ խտի , մէզպուրուէն կէլտիկինի տույտուգլերինտէ՝ զայէթ խէվի հտիււյ շիքեյէթ պիրլէ մովսէսէ տէրլէր քի՝ նիջին պիզի մըսըրտէն չը գարտըն , մէկէր անտէ մէզար եօգմի խտի՝ քի շիմտի չեօլտէ գըրտըրաճագսըն տիւշմանէ : Ֆիլհագիգա մէզ պուրլէր՝ պու միսիլիւ ճէվապ էթմէկ իլէ՝ ալլահըն էլիկինի վէ գուտրէթինի թանըմաղ օլտուլէր , զերա

1 Ասոց թշնամին (վարաւօն) հայտնեցից , հասից հարից , բաժանեցից զաւարն և լցուցից ՚ի նյնէ զանձն իմ . ԵՆ . 15 . 9 •

մըսքրտէ կեօրտիւքէրի միւճիւղաթէրի ունուտուպ ;
 ալահատէն գաթի ումուտ օլուրէր : Անճագ մովսէս՝
 ալահա ումուտ պիրի ճէվապ հտէր .քի խէվի էթ
 մէյին , զիրա ալահ ճէնկ հտէր սիզին իչիւն մըսքրուէր
 իւէ , վէ պիր տահա կեօրմէ զսինիզ անէրի : Պէլի՝ մովս-
 սէսին իթիգաթը պի գուսուր օլուպ՝ պու միսիլիւ ճէ
 վսպ էթտի իստէ , ինսանճա միւլահազա օլուտուգ ,
 տէ խէլաս սուրէթի կեօրիւնմէզ իտի , զիրա հօնկէրին-
 տէ տէնիզ՝ հնքսէլէրինտէ տիւշման , վէ հպէտի զայրի
 պիր գարաֆէ սալուշուպ գաջաճագ եօլ պուլմագ գա ,
 պիլիզ : Ագաա՝ քէնտիլէրի զայէթ ջօգլուգ , լաքին տա
 հա թէրթիյոյ իւզրէ տիւշմանէ գարշը տուրաճագ ճէ
 սարէթէրի եօգ իտի : Աէ լաքին ալահըն գուտրիթի
 ինսանէ միւմքինսիզ օլան շէյէրտէ պէյան օլմաղ ի-
 լէ , մովսէս զայէթ սրտգ իւէ գալպինտէն ալահա նի-
 յազ էթտիքտէ , ալահ ճէվապ հտէր .քի՝ նէ՝ նիտա
 հտէրսին պանա՝ , վուր էլինտէքի ասայը տէնիզէ՝ քի
 տէնիզ եարըլուպ իսրայէլին էվաուլէրի տէնիզ իչին-
 տէն կիթսիլէր : Քիհմ էյէ մովսէս աղըզ աջմայարագ
 տէրուսինտէն նիյազ էթտի , վէ ալահ անէ տէր .քի՝
 նէ՝ չաղըրըսըն պանա :

Իպրէթ ալ , մովսէսին Ֆիքրի ալահտէ օլմաղ իւէ գալ-
 պինին նիյազի իւճէ սէս իւէ չաղըրմաղէ թէչպիհ օ-
 լուտու , մատամ .քի՝ ալահ ինսանըն Ֆիքրինէ վէ գալ-
 պինէ նազար հտէր , զիրա մագպուլ տուա օ՝ տուր .քի՝
 քիչի Ֆիքրինի վէ գալպինի ալահա տօղրուտէ ² :

Աէ հմը օլտուղի իւզրէ մովսէս ասասընը տէնիզէ վու-
 թունճէ՝ հիքմէթուլահ անիտէ պիր շիտտէթի ըիւզ-
 կեար տէնիզի իքի պեօլիւպ վէ իքի գարաֆ գալէ մի-
 սալի օլարագ՝ տէնիզին զէմինիտէ զայէթ կէնիչ եօլ
 աջըրը , վէ իսրայէլ միլէթի օ՝ հիքմէթի եօլտէն գաֆ-

¹ Եւ տսէ տէր ցմովսէս՝ զի՛ գոչես առիս . ԵԼ . 14 . 15 .

² Այլօթք է վերացումն մաայ առ նձ ,

Ը գափէ եիւրիւյերէք պաշար գարջը եագայէ կէջ
մէկէ : Աէ լաքին չիւնքի մէլայիք պուլութ տիրէկ ի
է գըրաղուզ կիսի իսրայէլին հօնիւնտէն կիտէր իտի
(նիճէ .քի էլլի պիր սիււալտէ զիբը օրտու) , պու տէ
ֆա կէրի գարաֆէ կէջիււյ իսրայէլին օրտուսու իէ
մըսորըլէրին օրտուսունուն մապէյնիստէ տուրուր , վէ
իսրայէլին գարաֆընէ այտընըգ , մըսորըլէրին գարա
ֆընէ գարանըգ էտէր՝ .քի գատըր օլամասըլէր իէրի
կիտիււյ իսրայէլին օրտուսունէ գարըյմաղէ : Իմտի իս
րայէլ ճէմի հայլանաթ վէ աղըրըգէրի իէ՝ օ կէճէ
գարջը գարաֆէ կէջմէտէ օլուււ , թա .քի նիհայէթ
գափէ տախի կէջմէլ օլտուգտէ՝ մէղ.քիււր պուլութ
թէքըար իսրայէլին օրտուսունուն հօնիւնէ կէլըր :

Աէ սապահ օլուււ փարաւօն պագար .քի՝ տէնիզ եա
ըըմը իսրայէլ սէլամէթ կէջիւււ կիտէյօր , քէնտի տա
խի սաքէրի իէ անէրին արտը սըրա տէնիզէ կիլիր .
վէ հէման իսրայէլէ եէթիշմէլ օլտուգտէ , անէր
գարջը եագայէ վասըլ օլուրէր : Աէ անտէ հիքմէթի
պարի մըսորըլէրին իւզէրինէ ազիմ՝ գօրգու վէ գար
կաշաըգ զուհուր էտիււյ էպէտի իէրի վէ կէրի կիթ
մէկէ գատըր օլամաղէր : Օլ պապտէ մէղպուրէրին
ագը հէնիզ պաշէրինէ կէլմէկ իէ , իգըար էտիւււ
տէրէր .քի՝ գաչաըմ իսրայէլին եիւզիւնտէն , զիրա
անէր իչիւն ալահ ճէնկ էտէր մըսորըլէր իէ ¹ :

Պուրատէ դայէթ տիգաթ պիրլէ միւլահազա էյլէ իւ
նատճը վէ դատտար փարաւօնուն սէֆիլ հայլնի , օ .քի
իսրայէլի գըրուււյ՝ մալնի ալմագ արզուսիտէ իտի ,
քէնտի հէլաք օլուււ իսրայէլ անըն մալնի ալտը .
զիրա կիւնահ էօլչիւսիւ թօլմուլ , վէ թէօպէ վագա
թի կէջիւււ զագէպ վագ.թի եէթիշմիշ՝ օլմաղ իէ ,
մուսէս ալահըն էմրի իւզրէ՝ ասասըր տէնիզէ վոււ

¹ Փախիցուք յերեսաց իսրայէլի , զի տէր պատերազմի վասն
նոցա ընդ եգիպտացիս . Եւ . 14 . 25 :

բունձէ՛ տէրագէտ տէնիզ գալու շուպ՝ փարաւօն ձէ՛
մի ասքերի վէ Թագըմը իլէ՛ դարգ օրոու :

Վէ հիբմէթ պու քի՛ անլէրին լէշէրինի տէնիզին տաւ
կասը՝ խորայէլին օլոուղն գարաֆէ ջըգարուպ՝ հէր
նէ սիլահ . քի իւզէրլէրինտէ վար խտի , ճիւմլէսինի
ալըր խորայէլ :

Նագար էլլէ , մուգատտէմ մովսէսին հագգընտէ շի
քեայէթ էթտի խորայէլ քի պիզի շէօրտէ գըրորըրա
ճագօրն տէյու , ինայէթի պարի՛ օլան միւճիւզաթը վէ
տիւշմանըն հէլլաք օլոուղինի կէօրիւնձէ՛ դայէթ մէպ՝
բուր օլուպ՝ ճիւմլէսի էէք տիլ ալահհա մէճոու սէնա
հտէրլէր : Վէ մովսէսին գըզ գարնտաշը մարիամ տախի՛
վէ անըն իլէ ճիւմլէ նիսվան դայիֆիտի՛ տիւմպէլէք ջա
լարագ մէտհ հտէրլէր ալահըն գուտրէթինի ¹ :

ԳԼ .
ԺԵ .

Պու պատտէ տէմէ քի՛ ալահ նիջին փարաւօ
նու Թէզ էլտէն էօլտիւրմէտի՛ քի խորայէլ ձէմանէթի
կիւն էվլէլ խէլաս օլա խտի , պէլի՛ գասըր խտի անի
տէ հէլլաք էթմէկէ , լաքին ալահըն սապըը՝ մէրհա
մէթի՛ գուտրէթի՛ ինայէթի՛ վէ ատալէթի՛ դահլիւն
ջըգա , վէ տախի փարաւօնուն քէօթիւլիւկիւ ալէմէ
պէյան օլուպ՝ անըն ֆէյլինէ քիմնէ մէյլ էթմէյէ տէ
յու՝ սապը հտէր : Զիրա փարաւօնուն օ՛ գատար
միւտտէթ սաղ գալմասը իլէ՛ ալահըն սապըը , ջօք
տէֆա անէ մովսէսի իրսալ էթմէսի իլէ՛ մէրհամէթի ,
կէօնակէօն միւճիւզաթ էթմէսի իլէ՛ գուտրէթի , վէ
խորայէլ ձէմանէթինի աղիմ շէրէֆ իլէ՛ մըսըրտէն խէ
լաս էթմէսի իլէ՛ ինայէթի , վէ փարաւօնու տէնիզտէ
դարգ էթմէսի իլէ՛ ատալէթի՛ պէյան օլոու , քի ինսան
լէր իպրէթ ալուպ՝ զալմին էլինտէն պի դայրի հագգըն
թէքտիր օլոուգլէրինտէ՛ գաթի՛ ումուտ օլմայուպ , ալ
լահա նիյազ պիրլէ սապը հտէրլէր՝ քի սօնկրա շաղ օ
լալէր , նիձէ քի խորայէլ ձէմանէթի մըսըրտէ հէր նէ

1 Օրհնեսուք ցօր , զի փաւօք է փաւաւորէլ . ԵԼ . 15 .

Գատար չօգ եզրյեթ չեքտի իսէ , խելաս օլոուգլէս
 ըինտէ՝ օ գատար զիյատէ շաղ օլոուլէր :
 Խօջա միւլահազա եթսլնէր՝ ալահնն հմրինէ մու
 զայիր հարեքեթ ետիււյ՝ թեօպէ տեմէյէնէր , զիրա
 նիճէ քի՝ փարաւօն հշէտտի զաղէսլ իլէ՝ թեքտիր օլ
 տու , քեզա անլէր տախի էր վէ կէճ թեքտիր օլա
 լէր կերէք : Ֆիլհագիգա՝ ալահ սապըրը վէ մերհա
 մէթլի օլմաղ իլէ տերհալ կիւնահքեարը թեքտիր եթ
 մէզ , քի փիւլման օլոււյ թեօպէ տէյէ , լաքին օ քի
 ալահնն ինայեթինի թանըմայոււյ՝ կիւն պէ կիւն քեօ
 թիւլիւկէ մէյլ էտէր , հերհալ ֆէյլննէ կեօրէ՝ զա
 զէսլինի չեքէր : կիւնահէ պէտէլ սիճիլ օլան զաղէսլ
 հէր նէ գատար կերի գալա՝ օ գատար զիյատէ շիս
 տէթլի օլուր :

Սիւալ 55 :

Գըրմըզը տէնիզին գըլըրնտէն նէ՞ դարաֆէ կեօջ եթտի
 խըայէլ :

Ճ. Սուր տէնիլէն չեօլէ , վէ իւչ կիւնլիւք եօլ կիւ
 տիււյ՝ սու պուլունմայընճէ , կէլիրլէր մեւա տէնիլէն
 մահալէ : Անտէ սու պուլտուլէր իսէտէ՝ օ տախի ա
 ճը վէ իչիլմէզ օլմաղ իլէ՝ մովսէստէն թեշէքքի եթտի
 լէր , օ էճիլտէն մովսէս օ եերին իալինի աճըրգ չաղը
 տը¹ : Ֆիլհագիգա՝ ճեմահթ անտէ աճըրգ կեօստէր
 տի , զիրա՝ ունութտուլէր օլան միւլիւզաթլէրի վէ
 մովսէսին էյլիկինի : Անազ՝ մովսէս անլէրին թագսի
 ըաթընէ պագմայոււյ՝ ալահա նիյազ եթմէսի իլէ ,
 ալահ անէ պիր օտուն պէյան էտէր , վէ մովսէս ա
 նի ալոււյ՝ սույա պըրագտըղինտէ , հիքմէթի պարի

¹ Վասն այնորիկ անուանեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ դաս
 նութին . ԵԼ . 15 . 23 .

աճը սու լեզիզ օրոու 1 :

Պատէհու՝ եղիմ տէնիլէն ետրէ կէլրլէր՝ քի անտէ օն
 իքի փոււնար՝ վէ եեթմիշ հուրմա աղաճը վար իտի :
 Վէ անտէն սին տէնիլէն չեօլէ կէլրիքլէրինտէ՝ մըսըր ԳԼ
 տէն պերապեր ալարգլէրի ուն թիւքէնիւր : զիրա ւ ւ Ժ. 2
 նէ տէկին՝ օթուղ կիւն օլմուշ իտի մըսըրտէն չըգարը :
 Ատտէ ճէմաեթ մուսէստէն վէ ահարօնտէն շիքեայեթ
 ետիււ պ տէրլէր քի՝ չեօլտէ աճըգտէն գըրըմատէն ի
 սէ՝ էյի իտի քի մըսըրտէ եթ թէնճիրէսինին եգրա
 ֆընտէ օթուրուպ՝ թօյոււնճէ էքմէք եէյէրէք՝ զաղէպ
 իլէ հօլէյիտիք : Փիլվազի՝ մէզպուրլէր օ տէրէճէ է
 սիր օլմուշէր իտի պօղազլէրինէ քի՝ զաղէպ իլէ հօլ
 մէկէ իրթիքեապ էտէրլէր : Թէք՝ էթ եէսինլէր : իմ
 տի մալիւմ քի ֆիքիլրլէրի մըսըրտէ տեօնմէք :

Պու պապտէ իսրայէլ զայեթ միւնքիւրի ինայեթ օլ
 տու : զիրա մըսըրտէ չէքտիքլէրի եզիյեթի՝ վէ միւ
 ճիւզաթ իլէ խէլաս օրոուգլէրինի ֆիքիւր էթմէյիւպ :
 ճիւզի սըգլէթ զուհուր էտինճէ մուսէսի գապահաթ
 լը էտէրլէր : քի նիլիւն չըգարուր քէնտլէրինի մըսըր
 տէն : լըքին մուսէս անլէրի ալահըն էմրի իլէ չըգար
 մըշ օլմաղ իլէ : էթտիքլէրի շիքեայեթ՝ ալահըն հագ
 գընտէ իտի : Պէլի՝ մուգատտէմ՝ սու իլին շիքեայեթ
 էթտիքլէրինտէ՝ մուսէսին նիյազը իլէ աճը սու՝ լէ
 զիզ օրոու : անճագ պու տէֆա նիյազ էթմէզ : զիրա
 զայեթ նաշէրի իտի մէզպուրլէրին ճէվապլէրի : Վէ լը
 քին ալահ մէրհամէթքեանի՝ անէրին թագսիրաթը
 նէ պագմայուպ՝ էքմէք եէրինէ գուտրէթ հէլվասը
 (մանանայ) : վէ էթ եէրինէ պըլտըրճըն գուշու վէր
 տի անլէրէ : Անճագ գանն օլմասըն՝ քի մանանայ վէ պը
 տըրճըն դապիաթը իլէ զուհուր էտէր : իլա քի՝ ի
 նայեթ օրոուղի պէյան օլմագ իլիւն : ալահ՝ մուսէսէ

1 Եւ եցոյց նմա տեր վայտ . և էարկ զայն 'ի ջուրն' և քաղց
 բացաւ ջուրն . Եւ . 15 . 25 .

տէր քի : ազշամ էթ՝ վէ սասպահ թօյունճա էքմէք
 եհսինէր : Ֆիլհագ իգան օ կիւն ազշամ իւսթիւ օ տէ
 քէճէ պըրտըրճըն գուշու կէլիր , թա՛քի պիւթիւն օր
 տուշու գափլար , քէզա էրթէսի կիւնիւ էրքէն մանայ
 նայ եաղար : Վէ անի կէտրիւնճէ , նէ օլտուղինի պիւ
 մէյոււպ՝ պիրի պիրինէ՛ նէ տիր պու (զինչ է այս) տէ
 յիւպ՝ թաաճիւպ էտէրէր , վէ իպրանի լիսանի իլէ
 ման հու տէմէկ իլէ , անըն իսմինէ ման չաղըրըրէր :
 Հիքմէթի պարի՛ մանանայ սիփուահ նիճէ զուհուր էթ
 տի իսէ , քէզա շաբաթ կիւնէրինտէն մատէ իսրայիւ
 ճէմանէթինին եէ՛մ էյալէթինէ տախիլ օլմասընէ տէկին
 հէր կիւն եաղար իտի , Նաքին պըրտըրճըն իքի տէֆա
 կէլտի ֆէգաթ , էվվէլա պալատէ մէզքիւր սին տէնի
 լէն մահարտէ , սօնկրա արզու մէզարը (գերեզման
 ցանկութեան) տէնիլէն եէրտէ (նիճէ քի պէյան
 տըր թու . 11 . 34) , վէ դայէթ չօգ կէլտիկինտէն՝
 գաֆէստէ սագլայարագ՝ վէ քէսիւպ թուգլայարագ՝
 չօգ վագըթ պըրտըրճըն էթի եհտիլէր :

Սիւալ 56 .

Մանանայ Նանու շէյ իտի , վէ նէ թէրթէյոյ իլէ տէվլէրիւկա
 էքմէք օլուր իտի :

Ծ . Քիլինիչ կիպի միւտէվլէր , ըհնէլի պէյազ , իչի
 ուն , վէ չէնիտի հէլվա լէզէթինտէ , վէ հէր սա
 պահ իսրայիլին օրտուսոււնոււն էգրափընէ գըրաղը մի
 սիլիւ եաղար իտի : Նաքին էվվէլա շիյ ինիւպ՝ եէր
 իւզիւնտէ օլան օթլէրի եայգար իտի քի մանանանըն
 ինտիկի եէր թէմիզ օլտոււն , վէ կիւնէչ թօղմագտէն
 էվվէլ տէվլէրմէլի իտի անի , զիրա կիւնէչին սըճագ
 լըղինտէն էրիր իտի : Վէ հիքմէթ պու քի՛ գապ իլէ
 աթէչէ գօյունճէ՛ էրիմէյիւպ գաթըլանըր , նիճէ քի՛
 անի տէկիրմէնտէ էօվիւտիւպ՝ եաթօտ համանտէ տէօ

Վիւպ՝ ուն կիպի օրտուգատէ՝ աթեշտէ փիշիւնճէ՝ գաւ
 Թըլանուպ էքմէք ետխարլեր իտի :

Վէ տախի ջիւնքի շաբաթ կիւնիւնտէն մատէ հէր կիւն
 եաղար իտի : օ էճիւրտէն քիմ քի պիր կիւնիւք եէյէ
 ճէկիւնտէն զիյատէ տէվշերիւպ՝ էրթեսի կիւնէ սագ
 լար իսէ , գուրթլանըր իտի : անճագ՝ ուրբաթ կիւնիւ
 ըի՛ իքի կիւնէ քիֆայէթ հտէճէք դատար տէվշերտիք
 լերինտէ գուրթլանմայուպ՝ հիյէթի իլէ գալըր , քի
 շաբաթ կիւնիւ եէյէլեր : Պատուսուս քի , հէր նէ
 դաամա արգու էտերլեր իսէ : անըն ջէշնիսինի ալըրլեր
 իտի մանանատէն , նիճէ քի դաւիթ փէյղամպէր՝ ճէ
 մի գաամ իամի իլէ պէյան էտեր անի ² :

Պու քերէմ մատսուս ալլահըն ինայէթի օլմաղ իլէ :
 մովսէսին էմրի իւզրէ՝ ահարօն պիր ալթուն կիւլիւմ
 իջինէ մանանայ Թօրտուրուպ սագլար՝ քի ունութմա
 սընլեր ալլահըն ինայէթինի : Վէ ըուհանի ֆիքր իւզ
 ըէ մանանայ սուրբ պատարագըն խորհուրդուուս պէ
 յան էտեր :

Պատէհու՝ ուափիգիմ տէնիլէն մահայէ կէլիւպ՝ անս ^Գ
 տէ տախի սու պուլամայընճէ , ճէմաէթ եէնէ Թէշէք ^Ժ
 քի պիրլէ նիլիւն ջըգարտըն պիզի մըսըրտէն : սուսուգ
 գըրաճագսըն տէյերէք՝ զէմմ էտերլեր մովսէսի :

Նազար գըլ իսրայէլին ֆէսատ ֆիքրլինէ : զիրա՝ սէ
 պէպ արարլեր տայիմա մովսէսէ պէհանէ պուլուպ՝
 Թազիր էթմէկէ : Պու տէֆա մովսէս անլերին սապըր
 սըզըլըլինէ նազարէն՝ ֆիղան իլէ ալլահա տէր քի , նէ
 էտէլիմ պու ճէմաէթէ , զիրա ազ գալըր քի՛ պէնի
 Թաշույալեր : Փիլհագիգա՝ սու իսթէմէք գապահաթ
 տէկիլ : զիրա օ գատար քիւլլիյէթի ճէմաէթ սու
 սուգ իտարէ օլմաղ , լաքին մըսըրտէն նիլիւն ջըգար
 տըն տէմէք պիւլիւք խէգա իտի : Պոււտան գաթի
 նազար՝ մուգատտէմ՝ օլան միւճիւղաթլերի կէօրմէկ իւ

Եւ որք իտի նիյազ պիւրէ ալահա ումուտ հտիւայ : մովսէսի տախի վասիթէ վէ տուաճը հտիւայ՝ Թէվա, զիւ գալայ իլէ՝ սու իսթէմէք : զիւրա անկերի միւճիււ զաթ իլէ՝ չեօլէ չըգարան : Ելպէթ անկերին խտարեսի, նէ տախի գատըր տըր :

Պու պասպտէ ճէմաէթ Թէքտիրէ միւսթահազ օլտու իսէտէ : ալահ մէրհամէ Թքեանի օլմաղ իլէ՝ անկերին Եթտիկինէ պագմայուայ, մովսէսէ Եմը հտէր՝ քի՛ ճէմաէթտէն պիր գաչ ինթիեար ալուայ՝ կիթսին քորեք տաղըն Եթէկինէ : վէ անտէ քէնտինէ պէյան օլան գալայէ վուրտուն ասասընը քի՛ սու չըգարն : Վագաս՝ Եմը օլտուղի իւզրէ մովսէս՝ ասասընը մէզքիւր գալա վուրտուգտէ : անիտէ ճէսիմ՝ սու զուհուր հտիւայ՝ գանտըրըր իսրայէլին օլտուսունու : Վէ տէիլ քի եսլընըզ օ՞ գօնագտէ : իլա քի օ՞ սու՝ քէսիլմէյիւայ՝ անկերին արտըսըրա չայ կիպի ագուայ կիտէր իտի : վէ օ՞ սու իլէ չեօրտէ իտարէ օլտու իսրայէլ ճէմաէթի՝ : Ֆէհմ՝ էյլէ : ալահ մախսուս Եմը հտէր՝ քի ճէմաէթին իսթիեարլէրինտէն պիր գաչ ատէմ պուլունսուն մովսէս իլէ՝ քի միւճիւզաթ իլէ գայատէն սու չըգարը զինի կեօրիւայ՝ շահատէթլըք հտէլէր : քի պիր տալահա ալահը Թէճրիպէ Եթմէսինկէր : զիւրա պի զայրի հագըն մովսէսի զէմմ Եթմէկ իլէ՝ ալահը Թէճրիպէ Եթմիշ օլտուլէր : վէ մովսէսին գալպինի գըը տըլէր : Պու սէպէպտէն օ՞ եերին իսմինի Թէճրիպէ վէ զէմմ եերի գօտու՝ 2 :

Բուհանի Ֆիքիր իւզրէ մովսէսին ասասը սուրբ խա

1 Եհար զվէմն՝ և բղխեցին ջուրք՝ և գնացին գետք ընդ անջրբդիս . Ս=չ . 104 :

2 Եւ անուանեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ վորձութիւն՝ և բամբասանս . վասն բամբասանաց որդւոյն իսրայէլի . և վասն վորձելոյ նոցա գտեր՝ և ասելոյ . եթէ իցէ ՚ի մէջ տէք՝ և եթէ ոչ . Եւ . 17 . 7 :

չա , վէ մէզ քիւր գայա՝ մեսին հիշնտիմիզէ հօրնէն
վէ ըհամ անկլանըր ¹ :

Սիւալ 57 .

Չեօլտէ՝ իսրայէլ ճէմակեթինէ գարըը տիւշման զուհուր էթ՝
տիմի :

Ճ . Եթտի , լաքին մովսէսին տուասը ինէ ֆէթհ օլ
ուստու տիւշման , զիրա իսրայէլին օրտուսու տահա
ուափիդիմտէ իքէն , եսաւըն սինսիլէսինտէն ամաղէ ,
կին ճինսի՝ օ դարաֆէ եագըն օլուպ իսրայէլ ինէ ճէնէ
էթմէք իսթէտիքտէ , մովսէսին չըրաղը յեսու ապէք
թէտարիք էտիւպ՝ ամաղէկէ գարըը ճէնէ չըգար .
վէ մովսէս ասասը ինէ՝ ահարօն վէ ուր նամ քիմէսնէ տպ
խի պերապէր չըգարըլըր պիր թէֆէ իւզէրինէ՝ քի ան
տէնկեօրիւնիւր իտի ճէնէ օլան եէր : Վէ մովսէս էլէքինի
կէօյէ թօղրու գալոըրտըրտէ՝ իսրայէլին դարաֆը
ղալիպ օլուպ , աշաղէ ինտիրտիքտէ՝ ամաղէկին գարա
ֆըր զալիպ օլուր իտի : Լաքին էլէքինի պիր գարար եօ
գարը թօղրու դութմաղ ինէ՝ գօլէրի աղըրաշնճէ ,
անի պիր դաշ իւզէրինէ օթուրտուրէր . պիր գարա
ֆընտէ ահարօն՝ օ պիր գարաֆընտէ ուր տուրուպ
գօլէրինի եօգարը թօղրու գալոըրմաղ ինէ , յեսու՝
ամաղէկի գըրուպ ֆէթհ էթտի :

Ֆիլճագիգա՝ ամաղէկին ճինսի հէր նէ գատար չօգ
գըրըտը իսէտէ , էվլէլա չեօլտէ տիւշմանըգ գաստի
ինէ իսրայէլէ գարըը ճէնէ չըգտըղի իչիւն , ալահ մով
սէսէ տէր քի գայտ էլէ սիճլլաթ քիւթիւկիւնէ , վէ
յեսույէ վէր քի ուսուտուլմասըն , զիրա ամաղէկին
ճինսիին գըրուպ՝ տիւնէատէն գալոըրաճաղըմ ² :

Վսգաա՝ տեօրթ եիւզ սէնէ մըգտարի վագըթ կէչա

1 Եւ վէճ էր ինքն քն . 1 Կրն . 10 . 4 .
2 Յնքէլով ընքէօն զյիշատակ ամաղէկայ յերկրէ . Եւ . 17 . 14 .

տիրութեն սօնկրա՝ պու ճէվապ իճրա օլտու սաւուզ
 փատիշահըն էլի իլէ (նիճէ քի պէյան տըր : Ի Թագ Ե
 23 . 3) : Աէ չիւնքի՝ ալլահըն կարտընը իլէ իճրա օլտու
 պու ֆէթուհաթ : օ՛ էճիլտեն մովսէս սեղան կաթուպ՝
 ալլահ տըր պէնիմ ումուտում տէյու անար օ՛ սեղանըն
 խախի՝ : քի ալլահըն ինայէթի ունուտումսըն :
 Փէհմ էյլէ՝ քի ալլահա նէ գատար զիյատէ մագպուլ
 տուր ազիզէրին տուաը : զիրա մովսէսին տուաը ի
 լէ տիւշմանը ֆէթհ էթաիլէր : Պէլի մովսէս հէր պար
 գալլիլտեն ալլահա նիյազ էտէր խի ճէմաէթին սէ
 լամէթի իչիւն : լային պու տէյա մախուս էիւքսէք
 եէրէ չըգուպ՝ էլէրինի կէօյէ թօղրու գալլորարագ՝
 աշիքար տուա էթմէկ իլէ : ճէմաէթի թալիմ էտէր՝
 քի տայիմա ալլահա ումուտ պիրլէ տուատէ գուսուր
 էթմէյէլէր՝ քի տիւշմանը ալթ էթմէկէ գատոր օլա
 լէր : Զիրա տիւշմանը ֆէթհ էթմէք՝ ալլահըն կար
 տըննէ միւհթաճ տըր : լէ ալլահըն կարտըննէ լայիգ
 օլմագ՝ տուայէ միւհթաճ : Աէ տախի էիւքսէք եէրէ
 չըգուպ տուա էթմէք՝ տիւնեալի զայիլէրի ֆիքիրտեն
 իխրաճ էթմէք տիր : լէ ահարան իլէ ուլը՝ քի անլէր
 մովսէսին գօլէրինի կօղարը գալլորըրլէր խի : տօղ
 րու իթիգաթ իլէ՝ օսանմագսըյըն տուայէ մէշղուլ
 օլմագ պէյանի տիր :

ԳԼ . Օ՛ կիւնլէրտէ մովսէսին գալլըն փէտէրի յթօր (հապ
 ԺԸ . գուէլ) : մովսէսին էլի իլէ խարայէլին մըրրտեն չըգ
 տըղինի : լէ օլան միւճիւղաթլէրի իլէտիր : Աէ չիւնքի
 մովսէսին էհլի լէ իքի օղու անըն կանըտէ խիլէր՝
 (նիճէ քի զիլըր օլտու գըրգ սէքիգ սիւալտէ)՝ անլէ
 րի ալուպ : կէլըր մովսէսին կանընէ : Աէ մովսէս անի
 իզգէթ իլէ գապուլ էաիւպ՝ ալլահըն խարայէլէ էթաիլ
 կի ինայէթի նագլ էթաիլիլտէ : յթօր՝ օ՛ քի գաթը
 փութիսանէ շէյիսի (բուրմ) խի : փութիկրէսթիլիլ

Թէրբ Էտիււոյ՝ ալլահա ինանըր , վէ գուրպան Էտեր ,
 վէ քէնտի ճինսինի տախի Թալմ Էտեր՝ քի խարայէլն
 ալլահընէ Թալմնալեր :

Պատէհու՝ յոթոր պագար՝ քի մովսէս Ճէմակեթին զու
 հուր Էտէն տալասընը Էալմըղ քէնտի կեօրիւոյ՝ զա
 յեթ զահմէթ շէքեր , վէ Ճէմակեթէ տախի չօդ սրգ ,
 Էթ օլուր իտի : օ Էճիլտէն մովսէսէ իտարէ Թերթիլ
 պի Թարիֆ Էտեր քի , սատագաթքեար՝ վէ միւտեոյ ,
 պիյր ատէմէր Թային Էթմին Ճէմակեթին նիգասընը
 կեօրմէկէ , վէ քէնտի ալլահըն Էմրինի Ճէմակեթէ խա
 պեր վէրսին : Ահ մովսէս անըն Թարիֆի իւզրէ Ճէմա
 կեթին իտարէսի խուսուսինէ պին պաշը , Էիւզ պաշը ,
 Էլլի վէ ըն պաշըլեր Թային Էտիււոյ՝ հիւսնիւ Թեր
 Թիյոյ իւզրէ իտարէ օլուր իտիլեր :

Իպրէթ ա՛լ մովսէսին սասըրըր վէ Թէվաղիւ օլա
 աուղինտէն , զիրա՝ Էվիլէրա օ գատար Ճէմակեթին շէ
 քիյաթընը Էալմըղ քէնտի կեօրիւոյ Թաճիղ օլմաղ ,
 վէ սօնկրա յոթոր իտարէ սուրէթի Թարիֆ Էթտիկին
 տէ , քիպիրլէնիւոյ կիւՃէնմէղ , իլա քի գապուլ է
 տեր անըն Ճէվապինի : Պէլի՝ մովսէս ալլահըն փէյլամ
 պերի , ըսքին պու խուսուստէ ալլահ անէ յոթորուն
 էլի իլէ պէյան Էթտի իտարէ Թերթիյոյինի , Իմտի ին
 սան նէ գատար ալմ վէ հիւքիւմտար օլամ Էէնէ նա
 սիհյէթ տիյնէմէկէ պօրճըւ աըր :

Պատէհու մէզքիւր յոթոր կիտեր քէնտի Էերինէ , վէ
 խարայէլ տախի ռափիղիմտէն կեօջ Էտիււոյ՝ կէլիր սի
 նա տաղընըն գարջարնէ գուրար օրտուսունու :

Ինչպէս զի անէր արարածս գարաբ գըլաբ իսէտե , յոր էրա
 նելի տախի՝ օ տէհրոտէ իսըսայէլ միլէթիինն մարտոտ օլտուղի
 զէմանէրոտ օլմաղ իլէ , անըն նագլի տախի մուխթասարիճե
 զեբբ օլունուր ։

Սիւալ 58 .

Յօբ քիմ իտի .

Ծ . Եսաւըն ճիսսիստէն է՛մ էյալէթինէ սիսոր
 տաշ՝ երօմ դօփրաղինտե՝ օստեր նամ մահալտե հիւքմ
 սահիպի վէ դայէթ ֆագիլէթլու տէվլէթլու , պախու
 սուս քի՝ ֆագիլ վէ պի չարէ քիմսէլերէ հեր վէ ջհ
 իլէ եարտըմճը վէ տէսթիկիր օլուպ՝ օ տէրէճէ նամ
 տար վէ մէհհուր քիմէսնէ իտի՝ քի ազիզ քլթայ փա
 տիշահ իսի իլէ անար անի . ծնն . 36 . 33 :

Փիւհագիգա՝ մէզպուր ճիսմանի խուսուսլերոտէ հեր
 նէ մըդտար իգպալ իւզրէ օլտու իսէտե , պիլ լութ
 ֆու պարի ըիզայի հագ Թարիգլերլնտէ տախի պլրան
 գուսուր էթմէզ , Պէլի չօգլերլնէ հիւքմէտեր իտի .
 լաքին տէկիլ քի զուլմ վէ դատտարըգ պիլլէ , իլս քի
 առալէթ իւզրէ , Վարիյէթի դայէթ չօգ իտի , լաքին
 տէկիլ քի անի քէնտի սէֆասընէ , իլս քի ֆուգարէ
 նին իտարէսինէ Թային էտեր : Վէ անըն ետտի երքեկ
 էվլատը վէ իւչ գըզը օլուպ՝ տայիմա պիրի պլրլնին է
 վինէ կիտիւպ՝ շազ ու մէսրուր իւզրէ եէյիւպ իչէթ
 իտիլէր : Լաքին մէզպուր՝ ջիւնքի ալահտէն գօրգաթ՝
 հեր քէմլըլերոտէն ուզագ , ստիհ՝ վէ սատագաթ
 քեար իտի , էվլատլերինին ճիսմանի սէֆայէ մէշղու
 օլմալէրի իլէ , պէլքի՝ ալահըն էմրինէ մուղայիլը ֆի
 քիր իւզրէ օլալէր տէյու , անլեր իչիւն տայիմա գուր
 պան էտեր իտի ալահա՝ . Պէլի յօբուն էվլատլերի

« Մատուցանէր վն նյ զոհս . . . քանզի ասէր յօբ՝ Թէ գուցէ գը
 գիքն իմ իմացան 'ի միտս ինքեանց շօրուի զայ . Յօբ . 8 . 5 .

քեօթիւ ֆէյլըտէ տեկիլ խտիւր : լաբին՝ շիւնքի եէ՛
 միւս իշմէք իւզրէ օլուրէր խտի : վէ եքսերի՝ ճիսմայ
 նի մէճիւս խեղատէն խալի օլմատըղինտէն , յօք անէ՛
 րին հագգընտէ՝ ալլահտէն աֆ տիւր : Միւլահագա
 եթսինյէր՝ հէր տեմ կիւնահ մէճիւսինտէ սեֆայէ մէջ
 ղուլ օլանյէր :

Նազար էյլէ՝ ալլահ՝ շիւնքի մէլայիք վէ ինսան գալի
 միսի ճէննէթին մէճտու սալթանաթընէ լայիգ եթմէք
 իշիւն եարաթար (նիճէ քի իւք տեհրին տեօրթ սիւ
 ալինտէ զիքր օլտու) : լաբին՝ շէյթան քիպիրլիկի սէ
 պէպինէ ասիւմանտէն իխրաճ՝ օլուս՝ վէ ինստընէ ղա
 լիս օլարագ Թեօպէ տեմէտիկինտէն մատէ՝ ինսանը
 տալի հասետինտէն նալի ճէննէթին մէճտինտէն մահ
 րում եթմէք արղուսի իլէ ալլահըն իգաաթընտէն ջը
 գարտը իսէտէ , սիլ լութիու պարի ինսան Թեօպէյէ
 կէլիւս՝ Թէքրար ինայէթէ շայիսթէ օլտուգտէ մէջ
 պուրուն քեօթիւ լիւկիւ Թարագգա պուլտու :

Պախուսուս , ճիւմիլէ մէլայիքէրին սերվէրի իքէն , քի
 պիրլէնմէսի իլէ օ տերէճէ համագաթըղէ եիւզ զութ
 տու , Թա՝ քի քէնտի ֆայիտէսինի ֆերգ էտեմէզ օ
 լուս՝ ասիլիքտէ սապիթ գարմաղ իլէ ճէհէննէմտէ
 պի նիհայէթ ազապ ջէքմէկէ պօրճըլ օլտու , զիրա
 քիպիրլիք՝ ահմագըգտէն հասըլ օլմաղ իլէ : միւ
 Թէքիպիր օլան՝ ահմագ սայըլը՝ , Պուստան գաթի
 նազար , ինսան Թէվազիւ գալպ իլէ Թեօպէ տեիլուս՝
 մաղֆիրէթ պուլտուղինտէ , անտէն ղիյատէ ալիմ սա
 յըրը՝ , օ՛ էճիլտէն կէրէք ըուհանի վէ կէրէք ճիսմայ
 նի խուսուսէրտէ , տայիմա ինսանը միւքտտէր եթ
 մէկէ ճահտ էտեր : խուսուսա քի ֆագիլէթիւ քի
 մէսնէլէրէ ղիյատէ խասիմ՝ օլուս՝ կեօնակէօն Թուզազ

1 Ըստ առածին . ամենայն հպարտ՝ է տգէտ :

2 Որքէք աշխարհիս այսորիկ իմաստնագայիք են քան զորքիս լաւ
 սոյ յազգս իւրեանց . Դսէ . 16 . 3 :

գուրար անէրէ . քի ալասհըն եմրինե մուղայիր հա
 րէքէթէ մէլլ եթտիրուայ քէնտի կիպի ասի էտե .
 նիճէ քի յօբ՝ ալասհա մագպուլ պիր զաթ . անճագ
 հեր վէջՅ ինէ տախի իգպալ իւզրե օլմաղ ինէ . շէյ
 Թան ումար իտի քի՝ մէզպուր էկէր գաղայե օղրա
 յուայ՝ ֆագիր օլուր իսե . եմրի հագգա մուղայիր հա
 րէքէթ էտեր . նիճէ քի ազիղ քիթայ՝ անըն հագգըն
 տե շէյթանըն ֆեսատ իւզրե էթտիկի ճէվապէրի միւ
 ֆաստըլէն եազար . Չիրա շէյթան տեր իտի քի՝ մէկէր
 յօբ Թէհի եերէ՝ մի գուլուգ էտեր ալասհա՝ .
 Օլ պապտե ալասհ րուխսէթ վէրիր շէյթանե՝ քի յօ
 բուն իւզերինե տիւրիւ գաղպէր կէթիրե՝ քի անըն
 ֆաղիլէթի պէյան օլուայ՝ լային շէյթանըն ֆիթնէքեար
 վէ միւզեվիր օլտուզի զահիրե չըգուպ րեզիլ օլա .
 Ֆէհմ էլլէ պուրատե քի շէյթան նէ գատար գիյատե
 տիւ շման տըր ինսանէ . զիրա մէզպուրուն էլինե պու
 միսիլիւ ֆուրսագ կէչախրտե տերհալ յօբուն վարինէ
 Թինի Թէլէֆ էթմէկէ պաչլասաղ ինէ . յօբուն խըզ
 մէթքեարլերինտեն պիրիսի աճէլէ կէլիւայ՝ անե տեր
 քի . շիթ սիւրեր իքեն՝ հարէմլէր կէլիւայ կեօ
 Թիւրտիւլէր էօքիւզլերի . մերքեպ սիւրիւլէրինի . վէ
 խըզմէթքեարլերի գըրտըր . եալընը պէն գուրթու
 լուայ կէլտիմ սանա խապեր վէրմէկէ . Մէզպուր պու
 ճէվապէրի սեօլեր իքեն . պիրիսի տահա կէլիւայ տեր
 քի . կեօյտեն աթէշ ինիւպ եագտը գօյուն սիւրիւլէ
 րինի՝ վէ չօպանլերի . եալընը պէն գուրթուլուայ կէե
 տիմ խապեր վէրմէկէ . Պու տախի ճէվապընը Թէքմիլ
 էտեր էթմէզ . եենե պիրի կէլիւայ տեր քի . խըրսը
 լէր գուչատուպ տէվէլերի սիւրտիւլեր . տէվէճ՝ լերի
 էօլտիւրտիւլեր . պէն եալընը գուրթուլուայ կէլտիմ
 խապեր վէրմէկէ . Գէզա՝ պու տախի ճէվապընը Թէք
 միլ էթմէք իւզրե իքեն . պիրի տահա կէլիւայ տեր քի .

էվլատլերին վէ գրղլերին՝ պիւ՛յիւք գարնտաշլերինին ք
 զնստէ եէյիւպ իչէր իքէն՝ աիանարզ չեօրտէն շէտիա
 րիւզկեար զուհուրի իլէ՝ էվ երգըուպ էօլտիւլէր . եայ
 լնըզ պէն խէլաս օլտոււմ . վէ կէլտիւմ սանա խապէր
 վէրուկէկէ : Յօբ՝ զիբր օլան ուգուպէթլէրի իշիտինձէ ,
 էավապըր երութուպ՝ պաշնըն սաչըր քէսէր , վէ աւ
 լահա սէճտէ գըլուպ ճէվապ էտէր .քի՝ չըպապ թօշ
 տոււմ , չըպապ կիտէճէկլիւմ . ալահ վէրաի , ալահ
 ալտը , ալահ սիձէ մագպուլ իսէ էօյլէ օլտու , միւ
 պարէք օլտուն ալահըն իսի՝ 1 :

Ֆէհմ էյլէ . շէյթան զանն էտէր իտի .քի՝ յօբուն մա
 լի թէլէֆ օլուր իսէ մութլագ ալահըն գօրգուսուսու
 գալլինտէն իթրաճ էտիւպ խեղա էտէր . լաբին ազիզ
 յօբ՝ տահա զիյատէ էմրի հագգա թէվէքքիւլ պիլլի
 ալահըն միւպարէք իսմինի միւշէրրէֆ էտինձէ , լային
 շէյթան՝ անըն իչիւն գուրոուղի տուզաղէ քէնտի տիւշ
 տիւ իսէտէ , եէնէ ֆիթնէ ֆէյիլտէն խալի օլմայուպ
 տէր .քի՝ մալի թէլէֆ օլտու իսէ , վիւճուտի պի քէ
 տէր տիր . էկէր վիւճուտինէ տաիտի քէտէր օլա , էւ
 պէթ կիւնահէ տիւշէր . Մէլուն շէյթան պու տէֆա
 տաիտի ալահտէն ըուխսէթ ալնձէ հեման տերագէպ
 յօբուն վիւճուտինտէ պաշտան այաղէ գատար՝ օ՛ տէ
 րէձէ ույուզ կիպի եարալէր զուհուր էտէր , թա՛ քի
 գօրգուսունէ քիմսէ թահամիւլ էտէմէտիկինտէն , մէճ
 պուր օլտու չեօիլիւք իւզերի աչըգ մահալտէ օթու
 ըուպ՝ թուղա իլէ եարալէրինին ճէրաաթըր սիլմէկէ՝ 2 :

1 Եւ առէ՝ (յօբ) մերկ իսկ եկի ես յորովայնէ մօբ իմոյ՝ և
 մերկ անդամ գարնայց անդր . տէր ես՝ և տէր էառ . որպէս
 տեառն հաճոյ թուեցաւ՝ նոյնպէս և եղև . եղիցի անուն աձն
 օբէնեայ . Յօբ . 1 . 21 :

2 Եւ սասանայ յերեսաց տեառն . և էհար գյօբ շարշար կէ
 զով յտից մինչև ցելուխ և առեայ իեթի քերէր զթաքաին .
 և նստից յաշիւս արտաքոյ քողաքին . Յօբ . 2 . 7 :

Քէ օ միսիլիւ նաչար հալէ կիրիֆթար օրոու՝ Թա քէ
 պիր քիմէսնէտէն եարտում վէ Թէսէլա պուլաճագ ու,
 մուտի գալմատը : Ազիզ յօբ պու միսիլիւ ֆէլաքէԹէ
 օղրատը իսէտէ , պիրան ֆիքրինի ԹաղլիԹ էԹմէզ ,
 վէ ալահտէն շիւքրինի քէսմէզ :

Անճագ ըսյին շէյթան՝ եհնէ ֆէսատտէն կերի տուրմա
 յուպ՝ յօբուն էհլինէ ֆիԹ վէրիր՝ քի պարէ անըն եե,
 տի իէ էմրի հագգա գարը ճէվապ սեօյէտէ :

Ձիրա՝ յօբ զիքր օրոուղի մէնվալ Թահամիւլտէն խօ
 րիճ ուգուպէԹէ օղրայուպ չօգ վազըԹ օ հալ իւզ
 րէ գալտրգտէ , էհլի տախի փէրուչան՝ վէ գաԹի ու
 մուտ օլմաղ իլէ , յօբա տէր քի՝ նիջէյտէք սապր է
 տէրսին , ալահա գարը ճէվապ սեօյէ՝ քի էօլուպ
 գուրԹուլասըն : Յօբ՝ պու միսիլիւ նաչերի ճէվապը
 իշխոինճէ , էլիքէրի ալահըն էլնտէն ալորգ , քէմիլք
 լէրէ սապր էԹմէյէլնմի տէյու՝ ղապէպ սուրէԹի իլէ
 ազիմ իԹապ էտէր անէ ¹ :

Ֆիհագիգա՝ պու պապտէ տէկիլ քի եալնըզ մէզ
 պուրէ Թազիրէ միւսԹահագ օլուպ՝ սէսինի քէտոի ,
 իլա քի՝ շէյթան տախի սէրնիկիւն (գլխադոր) վէ րէ
 զիլ օլտու : Ձիրա յօբուն հագգըտէ էԹտիկի ֆիԹ
 նէ կերի գալուպ՝ անըն ֆազլիէԹի տահա զիյատէ զա
 հիրէ չրգտը ² :

ԻպրէԹ ալ , յօբուն վարիյէԹի Թէէֆ օլուպ՝ էվլատ
 լէրի էօլտիւքտէն մատէ , վիւճուտի՝ եարէ փարէ ,
 մէսքեանի շիսիլիւք իւզէրի , քիմստէն իմտատ եօք ,
 անճագ եհնէ շիւքրիւնիւ քէսմէյիւպ՝ տայիմա մէժ՝
 նուն օլուր իտի ալահտէն :

Պու խուսուտտէ զանն էԹմէ՝ քի յօբ մէզքիւք
 տէրէնճամէ օղրամաղ իլէ սէֆիլ օլտու , եախօտ շէրէ

1 Եթէ զբարիան ընկալաք 'ի մեռանէ տեսան՝ չարեօցո ոչ հար
 բերիցեմք . Յօբ . 2 . 10 :

2 Յայտմ մի որ ինչ անցին է նա : ոչ մէջու յօբ . Յի . 2 . 10 :

Քինէ վէ իսմինէ զիւլ կէլտի , իլլա քի իգապալ վագա՞ն
Թինտէն տահաս զիյատէ նամի նիշանը արթուպ՝ զա-
յէթ միւշէրրէֆ օլտու :

Վագան մէզպուրուն Թէնի պիր վագըթ եարէ վարէ
էզիյէթէ կիրիֆթար օլտու իսէտէ , բուհի պիլըլթ-
ֆու պարի միւզէյեէն օլարագ՝ նուրի շէմն միսալի
ֆազիլէթի ալէմէ աշիբէար օլտու :

Ինսանլէրտէն պիր կէտոնէ Թէսէլլա պուլաճագ հալի
գալմաոր իսէտէ , ալլահ օ տէրէճէ Թէսէլլա էտէր
անի , Թա քի՝ Թահամմիլտէն խարիճ իսքէնճէ իշին-
տէ , պիլա Թէշէքքի սապր էթմէկէ գատոր օլտու :
Պիլա ըէֆիգ՝ շեօնլիւք իւզերինտէ չօգ վագըթ գալ-
տը իսէտէ , պիրան ալլահըն գօրգուսուսու գալպին-
տէն իխրաճ էթմէյէրէք՝ ֆիլլրի վէ մուհայպէթի տա-
յիմա ալլահտէ օլմաղ իլէ , մէլայիքէր ըէֆիգ իտի-
լէր անէ հէր տէմ՝ 1 :

Թախտի շահանտէ իքէն ինսանլէրէ հիւքմ՝ էտէր ի-
տի , իսքէնճէյէ տիւշիւպ՝ մէմսուսույէթ պիրլէ սապր
էթմէսի իլէ , շէյթանըն իւզերինտէ հիւքմ՝ էտիւպ՝ ա,
նի վայիմալ էթտի , Ջիրա յօք՝ նէ գատար չօգ վէ
աղոր իսքէնճէյէ տիւշտիւ իսէ , օ գատար զիյատէ
շէյթանըն զազէպի արթուր , մատամ քի յօքու կիւնա-
հէ տիւշիւրմէք արզուսինտէ իքէն , անըն ֆազիլէթի
արթուպ՝ իւճրէթի Թարագգա պուրտու :

Պատէհու յօքուն միւհիպլէրի , եղիվազ՝ բազ-
գատ՝ սօփար՝ վէ եղիուս նամ քիմէսանլէր , քի անլէ-
րին հէր պիրի՝ եգօմ գօփրաղինէ գարիպ էյալէթէր
տէ վատիչահ՝ եախօտ հիւքիւմտար իտիլէր , անէ զու-
հուր էտէն ֆէլաքէթի իշիտիւպ՝ պիլ իթթիֆագ կէ-
լիլէր քի Թէսէլլա էտէլէր : Վէ լաքին՝ մէզպուր օ մի-
սիլիւ վիերուչան հալէ տիւշիւշ իտի քի՝ ուզագտէն

1 Բանակ հրեշտակաց տեառն շուրջ է զերկիւղածոյք իւրօմք :
Է պահէ զնոսա . Սալ . 33 :

անի կեօրիւայ՝ Թանընամազներ : վէ իւճէ սէս իլէ աղ-
լայարագ եսվապէրինի երուԹարէր : վէ պաշէրինէ
գօփրագ սէրփէրէք՝ օ տերէճէ ՀիյաթԹոտէ գալուպ
ԹիԹիրէրէր : Թա՛ քի՛ եհտի կիւն եհտի կէճէ անըն
էդրա՛նտէ օԹուրուպ՝ աղըզ աջմաղէ վէ ճէվապէ
գատըր օլամազներ :

Օ՛լ պապոտէ՛ յօք պասԹի գատէմ՝ (առաջարկուԹի)
էտիւպ՝ ճէվապէ պաշլատըղինտէ : Թօղտուղի կիւնէ
լանէԹ վէրիւր : Անճագ զանն էԹմէ քի՛ քէնտի հալին
տէն Թէշէքքի պիրլէ պու միսլիւ ճէվապ էտէր խտի :
իլւա քի ինսանըն հալինէ նազարէն : մատամ քի ին-
սան՝ կիւնաս սէպէպինէ պու միհնէԹ տիւնեասընէ
տիւշմէկ իլէ : մէճպուր օլուր սըզընԹը չէքմէկէ :
Ձիրա Թարիգի տիւնեանըն իգԹիզասընտէն տիր քի՛
կեանակեօն պէլա՛ վէ տիւրլիւ սէրէնճամ՝ զուհուր է
տէր ինսանէ :

Նազար գը՛լ՝ յօքուն տօսԹլէրի՛ անի Թէսէլա էԹմէ-
կէ կէլմիշ իտիլէր : լարին անըն սեօլէտիկի քէլամէրի
իշտինճէ : տալաճըզ սուրէԹի իլէ հէր պիւրի պիւ-
կեօնէ ճէվապ էտէրէք՝ կէօյա գապահաԹը սէպէպի-
նէ տիր չէքտիկի իսքէնճէ տէյու : անի կիւնաս քեար
եերինէ գօրէր : Յօք տախի անլէրէ գարջըզ ճէվապ
վէրիւպ՝ դարսիլիյէնին միւճատէլէսի զայէԹ ուզամա
ը օլտուգտէ : ալլահ պէյան էտէր յօքուն Թագսիրա-
Թը օլմայուպ՝ անէ զուհուր էտէն պէլա վէ ուգու-
պէԹ : ալլահըն կիզլի շէրիյաԹընէ մէսլի օլտուղինի :
Վէ անըն տեօսԹլէրի պիզայի հագըն՝ անի ԹեօհմէԹ-
լի էԹմիշ օլմալէրի ի,է : ալլահ կիւճէնիւպ՝ Թէքտիր
էտէճէք օլուր անլէրի :

Ֆիհագիգա՛ պու խուսուտէ մէզպուրլէր խէղա էԹ-
տիլէր իսէտէ : յօք անլէրին գուսուրինէ պագմայուպ
Թէքտիր օլտուգլէրինի իտտէմէտիկինտէն : ալլահ էմք
էտէր քի՛ կէտի տանա՛ վէ եհտի գօջ ալուպ՝ յօքու

Քերէկէր՝ քի անլէր իչիւն գուրպան ետիււպ տոււա նա
տէ՝ քի գապահաճաթէրի ա՛ն օլա : (ՅՕԲ . 42 . 8) :

Փէհճմ էլլէ՝ . քի նիճէ միւշէրրէ՛ն էտէր ալլահ
սատագաթքեար գուլունու . զիրա յօբուն թագաիրայ
թը օլմատրղինի պէյան էթտիքտէն մատէ , անըն տու ,
ասը իլէ ա՛ն էթտի անէ միւտտէյի օլանլէրին գապա
հաթէրինի :

Պու պապտէ տէմէ քի՝ ալլահ նիչիւն ըուխսէթ վէր
տի շէյթանէ՝ քի յօբուն իւզէրինէ մուսալլաթ օլոււպ՝
անի միւքէտտէր էտէ : Պէլի՝ ալլահըն սըրրընէ ֆիքիթ
էրմէզ օլտուղի ճիւմլէյէ մալիւմ իսէտէ , պու խու
սուտէ ֆէհճմ օլունուր քի ալլահըն իսմինէ շէրէ՛ն օլ
սուն՝ , վէ յօբուն սէվապը արթսըն , քեօթիւ ֆէյիւ
տէ օլանլէր խէվի՛ն էտիււպ իսլահը նէֆս օլունլէր .
զիրա՝ յօբ կիպի ազիզ քիմէսնէ տէրոս ու պէլայէ կի
րիթթար օլուր իսէ , կիւնահքեարիչրին հայլ նիճէ օլ
սա կէրէք : վէ ճիւմլէսի անըն ֆազիլէթինտէն էօրնէկ
ալարագ՝² , շէյթանը վոսիմալ էթմէկէ զայրէթ էթսին
լէր . պախուսուս անըն զայէթ ահմագ վէ պի գուս
րէթ օլտուղի այէմէ աշիքեար օլուն :

Փիլհագիգա՝ մէզպուր էկէր ահմագ օլմասա իտի .
յօբ իլէ ճէնկ իւզրէ օլմաղէ ճէսարէթ էթմէզ իտի .
Մատամ՝ քի անի կիւնահէ տիւշիւրմէք արղուսինտէ
իքէն , քէնտի ըէզիլ ու պէթնամ՝ օլտու : Գէգա՝ յօ
բու միւքէտտէր էթմէկէ ալլահտէն ըուխսէթ իսթէ
մէսի իլէ , անըն զայէթ գուտրէթսիզ՝ սէֆիլ վէ նա
շար հարտէ օլտուղի տույուլուր : Չիրա՝ հէր նէ գա
տար զիյատէ ինսանէ խասիմ վէ տիւշման իսէտէ .
քէնտի մէրամի իւզրէ ազիզլէրէ քէտէր էթմէկէ գա

1 Այսպէս լուսաւորեսցէ լոյս ձեր առաջի մարդկան . որպէս
զի տեսցեն զգործս ձեր բարիս՝ և վառաւորեսցեն զհայր ձեր՝
որ յերկինս է . ԼՄԳ . 5 . 16 :

2 Զհասթեբուլին, յօբայ լուսբուք . Պ-Ռու յոթ . 5 . 11 5

տըր օլամազ : Օ եճիլտէն ալլահ ըուխսէթ վերտի
քի յօբուն ֆազիլէթի վէ շէյթանըն քեթիւլիւ կի
պէյանն օլա :

Զիրա տէկիլ քի եաընըզ ֆազիլէթի իչիւն ազիզ քի
թապտէ մէտհ օլունուր յօբ : իլլա քի թագսիրաթը
օլմայուպ իսքէնճէյէ թահամիլիւ կտէրէք , ալլահ
տէն իթիգաթինի վէ շիւքրինի քէսմէտիկի իչիւն :
Փիլհագիգա՝ նիճէ քի էլմաս դաշ չարգա շէքիլտիք
տէ զիյատէ փարլար , քէզա ազիզ ատէմին ֆազիլէ
թի՝ իսքէնճէ իչինտէ զահիրէ չըգուպ իւճրէթի աը
թար , վէ անի կեօրէնիւր ալլահըն իսմի շէրէֆինի միւ
շէրրէֆ էտէրլէր , զիրա միւրատը ալիյեսի օլուր իսէ ,
սատագաթքեար դուլէրինէ օ միսիլիւ գուվէթ ի
նայէթ էտէր , թա քի՝ էօլիւմ տէրէճէսի էզիլէթէ
տիւշիւպ՝ մէմսունիյէթ պիլլէ սապը էթմէկէ գա
տըր օլալէր :

Վէ տախի շէյթանըն ֆիթնէքեար՝ վէ ինսանէ տիւշ
ման օլտուղի աշիքեար օլուպ՝ քիմնէ անըն ֆէսատընէ
ույմասըն , վէ անտէն խէվի էթմէսին : իլլա քի՝ ալ
լահըն գօրգուսունու գալպինտէն իխրաճ էթմէյիւպ
զուհուր էտէն գազայէ սապը էտէրէք՝ տիւնեատէ
վէ ախրէթտէ միւշէրրէֆ օլունն :

Նիճէ քի յօբ՝ չօգ զէման մէզքիւր ճէֆայէ կրիֆ
թար օլուպ՝ ալլահտէն մէմսունն օլմասը իլէ , վիւճու
տի շիֆա պուրուգտէն մատէ , էվվէլլինտէն զիյա
տէ տէվլէթ վէ շէրէֆ քէսպ էտիւպ՝ եէնէ եէտի էը
քէք՝ վէ իւջ գըզ էվլատ վէրիւր ալլահ անէ ¹ : Վէ եիւզ
եէթմիշ սէնէ տախի իգպալ իւզրէ եաշամազ իլէ տեօր
տիւնճիւ սինսիլէսինէ տէկին թօռուլէրինի կեօրիւպ
լիքի եիւզ գըրգ սէքիզ եաշմտէ վէֆաթ էթտի իսէ
տէ , անըն նագլիյէթի տէրունի ճիհանտէ ճիւմլէ ին
սանլէրէ ֆազիլէթ էօրնէկի օլտու : Զիրա փատիշահ

1 Տի օբհնէպ զվերջինն յօբայ քան զառաջինն . Յօբ . 42 . 12 :

օլսա քիչի • վէ հէր նէ մըգտար ճիսմանի վարիյեթ ի սիմ՝ վէ շէրեֆ քէսպ էթսէ • յօբա զուհուր էտէն սերէնճամէ նազարէն՝ տայիմա թէթիք իւզրէ խէվի է տէր • Իմտի ինսան քիպիրլէնմէսին հիւքմ սահիպի օլ տուղինէ՝ տէվէթինէ • վիւճուտ սաղլղինէ • վէ էվլ լատինէ • մատամ քի ճիսմանի մասլահաթէրին ճիւմ լէսի՝ գում իւզէրինտէ գուրուլան սիմս կիպի թէմէւ սիզ օլմաղ իլէ • գասպիլ տիր քի՝ պիր մուխալիֆ ըուզ կեար զուհուրի իլէ՝ թէլէֆ օլա¹ • Բէզա՝ հէր նէ մըգտար միւքէտտէր օլուպ՝ կեօնակեօն սիյասէթէ վէ ուգու պէթէ կիրիֆթար օլսա քիչի • յօբուն շիֆա պու լուպ՝ քէլ էվվէլ վէ տահա զիյատէ տէվէթէ վասըլ օլտուղինէ նազարէն՝ ալահըն ինայէթինտէն գաթի ումուտ օլմայարագ՝ պիլա շիքեայէթ սապր էտէր • Զիրան ալահ միւրատ էտէր իսէ • գատոր տըր ինսա նը հէր տիրիւ պէլատէն խէլաս էթմէկէ :

Յօբուն չէքտիկի սերէնճամըն նէ գատար վագըթ սիւրտիւկի ազիզ քիթապտէ պէյան տէկիլ իսէտէ • չօգ զէման կէչտի տէյու եազըլ օլմաղ իլէ² • պազը սը տէր քի էէտի սէնէ մըգտարի սիւրտիւ • վէ պազըլ տահա աղ :

Իշիմտի զերր օլանէրտէն իպրէթ ալ • վէ զանն էթմէ քի՝ եալընը կիւնահքեարէր գազայէ օղրար լէր • իլլա ազիզլէր տախի չօգ տէրտ վէ պէլա չէքէր լէր • անճագ տէկիլ քի կիւնահէ պէտէլ • իլլա քի՝ ալահ անի սէվտիկինտէն՝ կէչիճի տիւնեատէ նասիյա հէթ վէրիր անէ՝ քի կիւնահէ տիւշմէսին • Եալօտ մատամ քի ինսան տըր՝ քէնտի ֆազիլէթինէ նազարէն քիպիրլէնմէսին • Եալօտ՝ էկէր ճիւզի թագսիրաթը տախի վար իսէ • տիւնեատէ չէքտիկի սըգընթը իլէ

1 Իլին անճրէք՝ յարեան գետք՝ շնչեցին հողմք՝ հարին զտունն • և անկա • և էր կործանուան նր մեծ յոյժ • Մ••• • 7 • 27 •
2 Իբրև բազում ժամանակ անցանէր ՚ի վերայ • Յօբ • 2 • 8 •

անի օրուս՝ ակրեթտէ հպեալիլ հպեա շաղղէ՝ արիգ օրուն՝¹ և նիճէ քի չօգ տեֆա կիւնասքեաք առեմ տախի իգպալ իւղոն օրուք , լարին՝ տեկիլ քի ալասա մագպուլ օրոուղինտէն , իլա քի՝ ալասըն կիղլի վէ հիքմեթլի շերիյաթընէ մէսին :

Ձիրա՝ առալեթ սահիպի օրմաղ իլէ , նիճէ քի հեր քեօթիւ իշէյեհէ զաղեպ վերիք , քեզա՝ հեր էյլք հտէնէ իւճրեթ վերիք : Իմոի գապիլ քի կիւնասա քեաք առեմ տախի՝ պաղը տեֆա էյլք էթմիշ օրա և անճագ էթաիկի էյլք ճհննեթին տեվեթինէ շայիւթէ օրմաղղինտէն , օ միսիլլու ճիւղիյեթ մագուլէսի էյլիկէ պետեղ տիւնեառէ իգպալ վերիք՝ քի հագ եէրինի պուլուս՝ չօգ կիւնասընէ պետեղ ակրեթտէ հապեալիլ հպեա զաղեպ վերիլէ :

Պու սուրեթտէ՝ կիւնասքեաքը իգպալտէ կեօթիւք ի սէն՝ տեմէ քի ալաս անի սեվեր , իլա քի՝ կիւճէն միշ օրմաղ իլէ թերպիյէ էթմէզ անի : Ձիրա օ՝ քի ալասըն մուհապպեթինի թերք հաիւս՝ ճիւմանի ար զուլերէ մէշղուլ օրուք , ինայեթի խիւտայէ նասեզա օրմաղ իլէ , ալաս պըրագըր անի քէնաի ըէյինէ՝ քի պի նիհայեթ սիասեթ իլէ թէքտիր հտէ՝² :

Պախուսուս քի յս հիհնտիմիղին լութիու իլէ ֆաղլէթ իշէյեհէ՝ կիտեր ճհննեթէ , օ էճիլտէն եկէր քըրիստոնեայ օրմայան առեմ , էյի ամէլ իշէսէ տախի՝ ճհննեթէ վասղ օրմաղ , զիրա՝ եաղնըզ գապիլաթ գուվլեթի իլէ իշէնէն ֆաղլիլէթ՝ իսանը ճհննեթէ կեօթիւրեմէզ : Նիճէ քի պաղը քիմնէ՝ գապիլաթըն տէն շէհլեթէ միւպթեղա տեկիլ տիր , պաղը քիմնէ՝ մէրհամեթլի տիր , վէ պաղը՝ տուայի մէշղուլ օրուք :

¹ Ձոր սիբէ տեր՝ իրատէ . տանջէ զամենայն որդի . զոր ընգունի . Աս-ի . 3 . 12 .

² Որ համբեր բազմաւ երկօյնմտութեամբ անօթոյն բարկուէ՝ պատրաստելոյն ՚ի կորուստ . ԶԳ . 9 . 22 .

վէ տախի պուսկերին էմնալի : Վագամ պու միսիլիւ է յի հարեքէթտէ պուլունանկերէ , տիւնեա մալի պիւ յիւքիւկիւ վէ վիւճուտ սաղլըլը վերիւր ալաճ՝ քի ախրէթտէ զայրի իւճրէթ վերիւլէսին անկերէ ¹ :

Պու սուրէթտէ՝ զանն էթմէ քի ինսանըն հեր մաթուլպի թէքմիլ օլուր իսէ , հագգընտէ խայիրը տըր , իլա քի անըն պի նիհայէթ թէքտիր օլաճաղինէ տէլալէթ տիր ² : Նիճէ քի հէքիմլեր՝ էօլէճէք խասթէ , յէ իզին վերիւրէր՝ քի իսթէտիկինի եէսին , վէ շիֆա պուլաճագ խասթէյէ փէհրիզ գօյուպ՝ իլաճ վերիւրէր քի էօլմէսին , օ էճիլտէն ազիզերէ զուհուր էտէն ուգուպէթ՝ փէհրիզ վէ իլաճ միսիլիւ անկլանըր , քի կիւնասէ տիւշիւպ՝ ճան իլէ էօլմէսիւլեր : Փիլհագիգամ պու գարզ սըգընթը ազիմ ինայէթ տիր , անի քի ալաճ քէնտի սէվտիկի գուլերինէ քէրէմ էտէր ³ :

Պու պապտէ զայէթ տիգաթ սիլըլէ միւլահագա էյլէ տիւնեանըն հալի քէֆիյէթինի՝ քի եանըլմայասըն , զիւրա տիւնեա սէֆասը՝ եախօտ էզիյէթի սիլը գարար գարմայուպ՝ տայիմա թէպտիլ ու թաղիր օլմաղ իլէ , շէրի տէկիլ տիր անկերին հագգընտէ շազ օլմագ , եա խօտ գասավէթ էթմէք : Սահիհ շաղըգ վէ գասավէթ՝ ախրէթտէ օլանկերէ եագըլըր , զիւրա անտէ ազիզերին շաղըղինէ՝ վէ կիւնասէքեարլերին գասավէթինէ՝ թէպտիլ ու թաղիր օլմագ գապիլիզ օլմաղ իլէ , ազիզեր միւտէմ ճէննէթտէ շաղ ու մէսրուր օլուրէր , վէ կիւնասէքեարլեր ճէհէննէմաէ գասավէթ իւղրէ սիյասէթ շէքերլեր : Պու ճիհէթտէն՝ ճիսմանի

¹ Արդեակ յիշեալ . զի ընկալոր անդէն զբարիս քո ՚ի կեանսըն քուսմ . Գլ . 16 . 25 :

² Ըստ աւածին . յայտնի կորստեան նշան է մեղաւորաց , յորժամ զնժ ցանկացեալսն ունիցին :

³ Զի այս շնորհք այ են . թէ բարւոք ինչ մտք տանիցի ոք վշտոյ անիլաւի . Կ՝Յ՝ 1 դեք . 2 . 19 :

մասլահաթէր խուսուսինտէ շաղ օլան , եախօտ գա
սավէթ հտէն՝ ահմագ սայրլըր : Զիրա պիլսէ քի պու
կիւնքի սիւրտիւկիւ սեփա՝ եարըն ճեփայէ թեպտիւ
օլաճագ , շաղ օլմաղ խտի , եախօտ շեքտիկի կզկյէթ՝
սեփայէ թեպտիւ օլաճագ , գասավէթ էթմէզ խտի :
Պու ճիհէթտէն՝ օ՝ քի ալիմ տիր՝ տիւնեատէ նէ շաղ
օլուր , վէ նէ գասավէթ հտէր , իլա քէնտինի ալա
հըն ըէյինէ իհալէ պիրէ՝ ազիզ յօք կիպի տայիմա ա
նըն հմրինէ միւնթազիր օլուր :

Փիւհագիգա՝ ֆազիլէթքեար ատէմէ շաղ օլմագ ճա
յիզ իսէտէ¹ , ինսան նէ գատար քի տիւնեատէ տիր ,
կիւնահէ տիւշմէյիմ տէյու՝ հէր պար խեփի իւզրէ օլ
մաղ իլէ , անըն շաղըրի թեքմիլ սայրլմաղ² :

Եյիմտի ախրէթին պի նիհայէթ շաղըրինէ վասըլ օլմագ
տիլէր իսէն , ֆանի տիւնեանըն թեմէլիզ սեֆասընէ ալ
տանուպ շաղ օլմա³ , վէ ճեֆասընտէն խեփի հտիւպ՝
գասավէթ էթմէ , իլա քի ալա հըն իգաաթընտէ օ
լուպ՝ տայիմա անըն հմրինին իճրասընէ ճահտ էյլէ :

1 Ուրախ լերուք 'ի նր յիմ ժամ . դարձել ատեմ , ուրախ լե
րուք : հեզուլի՝ ձեր յայտնի լիցի նամ մարդկան . ֆիլիք . 4 . 4 :

2 Ժառայեցէք տեառն երկիւղիւ . և ցնծացէք առաջի նորա
դողութեամբ . Սաղ . 2 :

3 Սիրտ իմաստնոց 'ի տան սգոյ . և սիրտ անզգամաց 'ի տան
ուրախութեան . Ժող . 7 . 5 :

ԻԼԻՔ ՏԵՆՐԻՆ

ՍԻԼԱԼ :

ԵԻԼՂ :

- 1 . Տիւնեա նէ՛ վագրթ Եարատրտը : 1
- 2 . Վագրթ՝ տիւնեանըն Եարատրտըղինտէ պաշլանընճէ ,
անտէն էվկլինի նիճէ՛ առյալմ : 2
- 3 . Տիւնեա տէր իսէք՝ նէ՛ առյալրղ : 3
- 4 . Ալլա՛ մախուգլէրի նի՛նիւն Եարաթտը : 3
- 5 . Միւմքինի մէրթէպէ գապլլ մի տիւնեանըն Եարատրը
մասընըն դարզընը անկլամագ : 6
- 6 . Նի՛նիւն ալթը կիւնտէ թէքմիլ օլտու տիւնեա : 8
- 7 . Դրախտ նէ՛րէտէ իտի : 9
- 8 . Ադամ՝ նէ՛րէտէ Եարատրտը : 10
- 9 . Ալլա՛՛ ադամը դրախտտա նի՛նիւն Եարաթմտը : 12
- 10 . Նի՛նիւն ադամըն Եարատրմտընէ գատար՝ հագթաա
լէ հագրէթլէրինին իամի թէվրատտէ ալլա՛ (ձծ) Եա
զըլուպ , վէ ադամ Եարատրընճէ , հիւքմ էտիճի սա
հիպ ալլա՛ (ձր ձծ) Եազըլտը : 12
- 11 . Ալլա՛՛ըն՝ ինսանը քէնտի թասվիրինտէ , վէ քէնտինէ
պէնկզէր Եարաթմտը , նիճէ՛ անկլանըր : 13
- 12 . Նէ՛ իտի դրախտտա ադամըն իշէյէճէկի վէ սագլայա
ճաղի , զիրա Եազար քի՛ ալլա՛՛ ադամը դրախտտա գօտու
իշէմէկէ վէ սագլամաղա : 15
- 13 . Նի՛նիւն էվկլէքի թէնպէ՛ս դամ խուսուսինտէ օլտու : 17
- 14 . Ադամտան մէն օլան մէյվէ աղաճընըն իամի նէ՛ իտի : 19
- 15 . Ալլա՛՛ ադամա թէնպի՛ս էթտի իսէ՛ ևայ Եարատրը
մը՛՛ մի իտի : 20
- 16 . Նի՛նիւն էյի իլէ Ֆէնայը պիլմէք աղաճը տէնիլտի՛ մէյ
վէսի մէն օլան աղաճա : 21
- 17 . Նիճէ՛՛ անկլանըր էօլում իլէ էօլմէք (մահու մեու
նիլ) : 22

- 18 • Հէյթան նիշինն ալտաթար ինսանը • 22
- 19 • Հէյթան նիշինն երլանէ կիրիւղ՝ անըն էլէ ալտաթար ինսանը • 23
- 20 • Ալլահ պիլմէզմի իտի ադամըն գուսուր էտէճէկինի •
նիշինն թէնպիս էթտի • 24
- 21 • Ալլահ պիլմէզմի իտի ադամըն կիզէնտիկի եէրի՝ նի՛
շինն սիւալ էտէր քի նէրէտէսին (ուր ես) • 26
- 22 • Ադամա նիշինն տէտի ալլահ քի դօվրագ իտին դօվր
րագ օլտարն , մատամ քի անտէ էօլմէզ ճան վար իտի • 28
- 23 • Երլանէ նիշինն տէտի ալլահ քի կէօքսիւ վէ գարնը իւզէ
րինտէ եիւրիւսինն , վէ դօվրագ եէսին , մէկէր զաթը շիմ՝ 29
տէրի կիպի եիւրիւմէզմի իտի , վէ դօվրագ եէմէզմի իտի •
- 24 • Ալլահ՝ ադամը , ևայր , վէ երլանը թէքթիբէտիւղ՝ ֆէ
սատ պաշը օլանն շէյթանա նիշինն պիբ ճէվապ էթ մէտի • 30
- 25 • Էօմիւր աղաճը նէ՛ իտի • 31
- 26 • Էօմիւր աղաճընըն մէյվէսինտէն ադամ էքլ էթմիլ օլ
սա՝ նի՛ճէ օլուր իտի • 32
- 27 • Ալլահ նիշինն էօմիւր աղաճընըն էօլուսու պէքլէմէ
կէ մէլայիք (քերօքէ) թային էթտի • 33
- 28 • Ադամըն թագսիրաթը նէ՛ իտի • 33
- 29 • Ադամըն թագսիրաթընա պէտէլ օլանն ղազէզ նէ՛ իտի • 34
- 30 • Ադամ էգուսուրինէ վէ թօուսուրինէ թէնպիսէ տա
յիբ պիբ ճէվապ էթտի՛ մի • 36
- 31 • Նիշինն արէլին գուրպանը գապուլ օլուղ՝ կայէնինքի
գապուլ օլմատը • 37
- 32 • Վայէն նի՛ճէ՛ օլտու ղազէպտէն սօնկրա • 40
- 33 • Վայէնտէն վէ արէլտէն մատէ ադամա էվլատ օլտու՛մու • 41
- 34 • Ալլահ՝ Էնօվքու տիւնէտտէն նի՛շինն նազլ էթտի • 42
- 35 • Սու գուֆանը նի՛շինն օլտու • 44
- 36 • Նոյ՝ նիյազ էթմէտիմի ալլահ քի աֆ էթսին ինսան
լէրին կիւնասլէրինի , Էտիստ նասլյէթ վէրմէտիմի կիւ
նաս քէարլէրէ , Էտիստ թէքթիբ էթմէտիմի անլէրի քի
խլահ օլալէր • 46
- 37 • Հէր ճինս հայվանաթտէն կէմիյէ ալլանոր՛մը • 47

- 38 . Եւաղմուր քի պաշլատը անըն ղազէպ օլտուղէնի ինսան ,
լէր Ֆէրգ Էտիւպ Թէօպէ տէտիլէրմի , 48
- 39 . Նոյ ղարգ օլանլէրի աճըյուպ ղէմ էթմէտի մի , 53
- 40 . Հանկը այտա օլտու սու գուվանը , 54
- 41 . Նոյ պիլիւրմի իտէ՝ քի նէգատար վագըթ գալաճպ .
տըր կէմիտէ , 54
- 42 . Նոյ նէգատար ղէման գալտըր կէմիտէ , 55
- 43 . Նիճիւն կէմիլէ կիրէր իբէն՝ էվլէլա նոյ , սօնկրա իւջ
օղու , սօնկրա էհլի , վէ սօնկրա կէլիսլէրի կիրիւպ .
չըգտըլիստէ՝ էվլէլա նոյ , սօնկրա էհլի , քէգա էվլատ ,
լէրիինն աբտըսըրա՝ անլէրին զէվճէլէրի չըգար , 56

Ի Բ Ի Ն Ճ Ի Տ Ե Հ Ի Ի Ն

- 1 . Իբիւնճի տէհը նիճէ Ֆէրգ օլուր էվլէլէրիստէն , 59
- 2 . Նոյ կէմիտէն չըգընճա նէրէտէ սոքին օլտու , 59
- 3 . Ալէիմսէմա զաթը օլմագմըլիտի կէօյտէ . քի ալլահ ա .
ի պարըրգ նիշանը պէյան էթտի , 60
- 4 . Ալլահըն ինսան իէ պարըրմասը . Էախօտ գալլ էթ-
մէտի , նիճէ անկլանըր , 62
- 5 . Նոյ վէ անըն էվլատլէրի՝ սօնկրա նիճէ օլտուլէր , 62
- 6 . Նիճէ տաղըլտլէր ինսանլէր տիւնէանըն տեօրթ դա-
րաֆընա , 64
- 7 . Տիւէր գարըրմատէն էվլէլ հանկը տիւ սեօլէնիլ իտի , 66
- 8 . Նոյ գաջ Էաշընտէ Էօլտիւ , 67
- 9 . Նէ՛ սէպէպաէն զուհուր էթտի վութվէրէսթլիք , 68

Ի Բ Ի Ի Ն Ճ Ի Ի Տ Ե Հ Ի Ի Ն

- 1 . Իւշիւնճիւ տէհը՝ նիճէ Ֆէրգ օլուր իբիւնճիտէն , 73
- 2 . Աբրահամ զաթը Թանըրմը իտի ալլահ , քի՛ անըն

- կերինէ ի դատութեանն ։ 73
- 3 . Ալլահ էմր էթտի աբրահամա՝ թի վեթանի տայիւսինի
թէրք էտէ ։ լտքին կիտէճէկի եերին իսմինի նիճան պէ-
յան էթմէտի ։ 76
- 4 . Չիւնքի ներ իսմի պէյան օլմատը աբրահամա ։ նէճիք-
մէթ՝ թի սայիք դարաճէ կիթմէյիւպ՝ քանան դօվրադի-
նէ կիթտի ։ 77
- 5 . Նիճէ անկանոր ալլահըն ինսան իլէ սեօյէմէսի ։ վէ
իւսանէ կիօրիւնէսի ։ 78
- 6 . Ալլահ նիճիւն քանան դօվրադինի վէրտի աբրահամա ։
մէկէր տիւնեատէ անսէն դայրի պերէթէթի վէ սեօյալը
մէր մօզ մու իսի ։ 79
- 7 . Քանան էյալէթի աբրահամա վաս օլունտուգտէ՝ ան-
տէն տասա զիւրիթէթ օլմատը իսի ։ նիճիւն ալլահտէն
կիլլատ տիլէմէտի ։ 80
- 8 . Աբրահամ մըսըրտէն կերի տիւնտիւքտէ ։ նիճէթէ սպի-
մէթ էթտի ։ 81
- 9 . Մեյքիսեդեկ թիմ իսի ։ 83
- 10 . Աբրահամ նէտէն գօրգար՝ թի ալլահ անի գօրգմատըն
տէյու թէսէլլա էթտի ։ 84
- 11 . Նէճ պէյան էտեր մէջթիւք տանա ։ թէթէ ։ գօլ ։
գունմու՝ վէ կիւվերնին ։ 87
- 12 . Ալլահ հէր շէյն գասըր ։ վէ օլտանգ իլէրի օլմադ-
տէն կիլէլ պէյան էտեր ։ նիճիւն ժ գասատը վագըթ օւ-
ղաթտը վատինին իճրատընը ։ 88
- 13 . Նիճիւն իւշ մէլայիք կիլիք աբրահամա ։ պիթի թիճու-
յէթ էթմէ՝ զ մի իսի ։ 93
- 14 . Նէ իսի սողովուրիին կիւնտէր ։ 95
- 15 . Նէ իսի սողով գօմորա օլան դալէտ ։ 100
- 16 . Աբրահամ նիճէ տույտու դօվտուն իւրտու օլտայ ։ սօ
գամ գօմոր էյալէթինին ետևորդինի ։ 102
- 17 . Իսահակը գօւրպան էթ տէյու էմր օլտադտէ ։ նէճ
թիւտհագա էտէր իսի աբրահամ ։ 108

- 18 . Ալլուհ նէշիւն էմը էթտի արբահամա՝ քի իսահակը
գուրպան էտէ . 115
- 19 . Սորբա էօլտիւքաէն սօնկրա՝ արբահամ թէքքար զէվ
ճէ ալար՛ մը . 117
- 20 . Իսահակ գաջ եաշընտէ իտի էվէնտի իտէ . 119
- 21 . Յակոբ նիճէ ալտը վէտէրիինն տուարնը . 124
- 22 . Յակոբ՝ եալընըզմը կիթտի իսուանէ . 127
- 23 . Յակոբ նէ՛ գատար վագըթ գալտը լաբանըն եանընտէ . 130
- 24 . Յակոբուն հայվանաթլէրի չօղալտըգտէ . լաբան վէ
անըն էվլատլէրի հասէտ էթտիէր մի . 134
- 25 . Յակոբ իսուանտէն չրգուպ՝ քանան դարաֆընէ կիթ-
տիկինտէ . գաընտաշը եսաւտէն խէվֆ էթ մէ՛տի մի . 137
- 26 . Յակոբ իսուանտէն կէլտիկինտէ վէտէրի սաղմը իտի . 141
- 27 . Յակոբուն գաջ օղլու վար իտի . 145
- 28 . Յովսէփի գույույէ օլրրագտըգլէրինտէ արլայուպ՝ նի-
յազ էթ մէ՛տիմի գարնտաշլէրինէ . 150
- 29 . Յովսէփին գարնտաշլէրի . վէտէրլէրինէ նիճէ իսպէր
վէրտիէր անըն հալինի . 152
- 30 . Յովսէփի սաթըն ալան թիւճաթընէրէյէ կեօթիւրտիւանի . 155
- 31 . Յովսէփ նէ գատար վագըթ գալտը հայրստէ . 159
- 32 . Յովսէփ քի ճիւքմ սահիպի օլտու . քէնտինէ իֆթի-
բա էտէն պի նամուս նիսատէն ինթիգամ ալար՛մը . 163
- 33 . Յովսէփ՝ գարնտաշլէրինն քէնտինէ էթտիկի դա-
տարլըղի՛ վէ մըսըրտէ նէ՛ հալտէ օլտուղինի՛ վէտէրինէ
իսպէր վէրտի՛ մի . 165
- 34 . Յովսէփին բուեաթը նիճէ՛ թէքմիլ օլտու . 166
- 35 . Յովսէփ գարնտաշլէրինի կեօրիւնճէ՛ նի՛շիւն անլէրէ
դէյան էթ մէտի քէնտինի . 170
- 36 . Յովսէփ՝ քէնտի շէրապ իյտիկի թաթը՝ նի՛շիւն քէնիա,
մինին խուրճունէ գօտուրթտու . 174
- 37 . Յովսէփ՝ նի՛շիւն գարնտաշլէրինէ թէնպիհ էթտի՛ քի
եօլտա տարլուպ նիզա էթ մէսինլէր . 179
- 38 . Յովսէփին հայաթտէ՛ վէ մըսըրտէ վէզիբ օլտուղինի
յակոբ տույտուգտէ . նէ՛ միւլահազա էտէր իտի . 180

39. Յակոբ գաջ Էաշընտէ իտի մըսրբէ կիթտիկիտէ . 182
40. Յակոբ նիշիւն քանան դօվրադիտէ տէֆն օլմագ իսթէտի . 186
- 41 . Յովսէփ գաջ Էրլ վէզիւրլեք էթտի . 187
- 42 . Յովսէփ էօլտիւքտէն սօնկրա իսրայէլ միլէթիինն հալի նիճէ օլտու մըսրբտէ . 195
- 43 . Մովսէս գաջ Էաշընէ տէկին գալտը վարաւօճուս գըզընըն Էանընտէ . 199
- 44 . Մովսէս մադիամտէ հաւագուէլին Էանընտէ գաջ տէնէ գալտը . 203
- 45 . Նէ իտի մովսէսին էթտիկի էօզք . 204
- 46 . Նէ պէյան էտէր պալտտէ մէզքիւք չալը վէ սնտէ օլան աթէշ . 208
- 47 . Նիճէ անկլանըր՝ ալլազըն կեօրտիւմ , իշիթտիմ , վէ ինտիմ տէմէսի . 209
- 48 . Նէ պէյան էտէր մովսէսէ վէրիւնն՝ պալտտէ մէզքիւք իւչ տիւրլիւ միւճիւզաթ գուվլէթի . 211
- 49 . Փարաւօն նէճէվապ էթտի մովսէսէ . 214
- 50 . Գաջ տիւրլիւ դազէպ վէրիտի վարաւօնէ . 218
- 51 . Օնուսճու դազէպին իւզէրինն՝ վարաւօն իզին վէրաթ մի մովսէսէ քի իսրայէլի մըսրբտէն շըգարտըն . 229
- 52 . Հանկը այտտ , վէ այըն գաշըննը կիւնիւնտէ շըգալ իսրայէլ միլէթի մըսրբտէն . 230
- 53 . Նիշիւն իսրայէլ միլէթինէ էմը օլունտու՝ քի գուզուսուս գանը իլէ գափու էշիկլէրինէ նիշան էտէլէր . 237
- 54 . Ալլաճ նիշիւն իսրայէլ միլէթինի ճատէ վէ Էագըն Էօլտէն Էրուսադէմ էյալէթինէ կէօթիւրմէյիւպ՝ շէօլ գարաֆընէ սափըթտը . 234
- 55 . Գորմըր տէնիպին գըյըսընտէն նէճ գարաֆէ կէօլ էթտի իսրայէլ . 239
- 56 . Մանանայ նանըլ շէյ իտի . վէ նէ թէրթիյպ իլէ տէվ շիրի իւպ էքմէք օլուր իտի . 240
- 57 . Ղէօլտէ՝ իսրայէլ ճէմաէթինէ գարըր՝ տիւշման զուհուր էթտի մի . 243
- 58 . Յօք քիմ իտի . 247

- 1. The first part of the book is devoted to a general introduction to the subject of the history of the world.
- 2. The second part is devoted to the history of the world from the beginning of the world to the present time.
- 3. The third part is devoted to the history of the world from the present time to the future.
- 4. The fourth part is devoted to the history of the world from the future to the end of the world.
- 5. The fifth part is devoted to the history of the world from the end of the world to the beginning of the world.
- 6. The sixth part is devoted to the history of the world from the beginning of the world to the end of the world.
- 7. The seventh part is devoted to the history of the world from the end of the world to the beginning of the world.
- 8. The eighth part is devoted to the history of the world from the beginning of the world to the end of the world.
- 9. The ninth part is devoted to the history of the world from the end of the world to the beginning of the world.
- 10. The tenth part is devoted to the history of the world from the beginning of the world to the end of the world.

